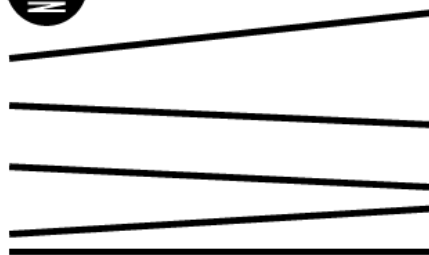

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Birke, Louise.

Titel | Title:

Fru Vibe : Roman.

Udgivet år og sted | Publication time and place: København : Det Schønbergske Forlag, [1913]

Fysiske størrelse | Physical extent:

368 s.

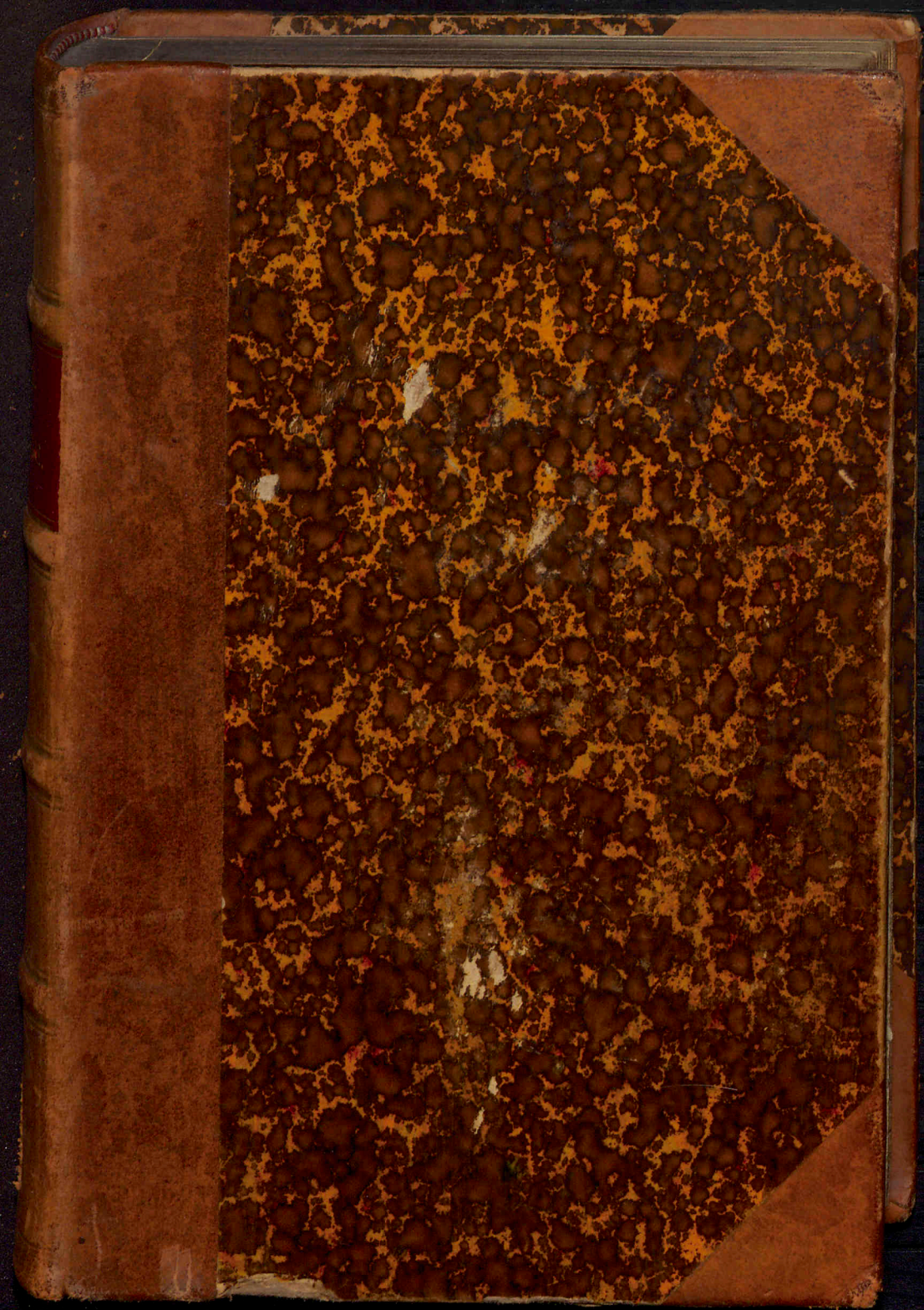
DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

571-93

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130001751061

LOUISE BIRKE

FRU VIBE

ROMAN

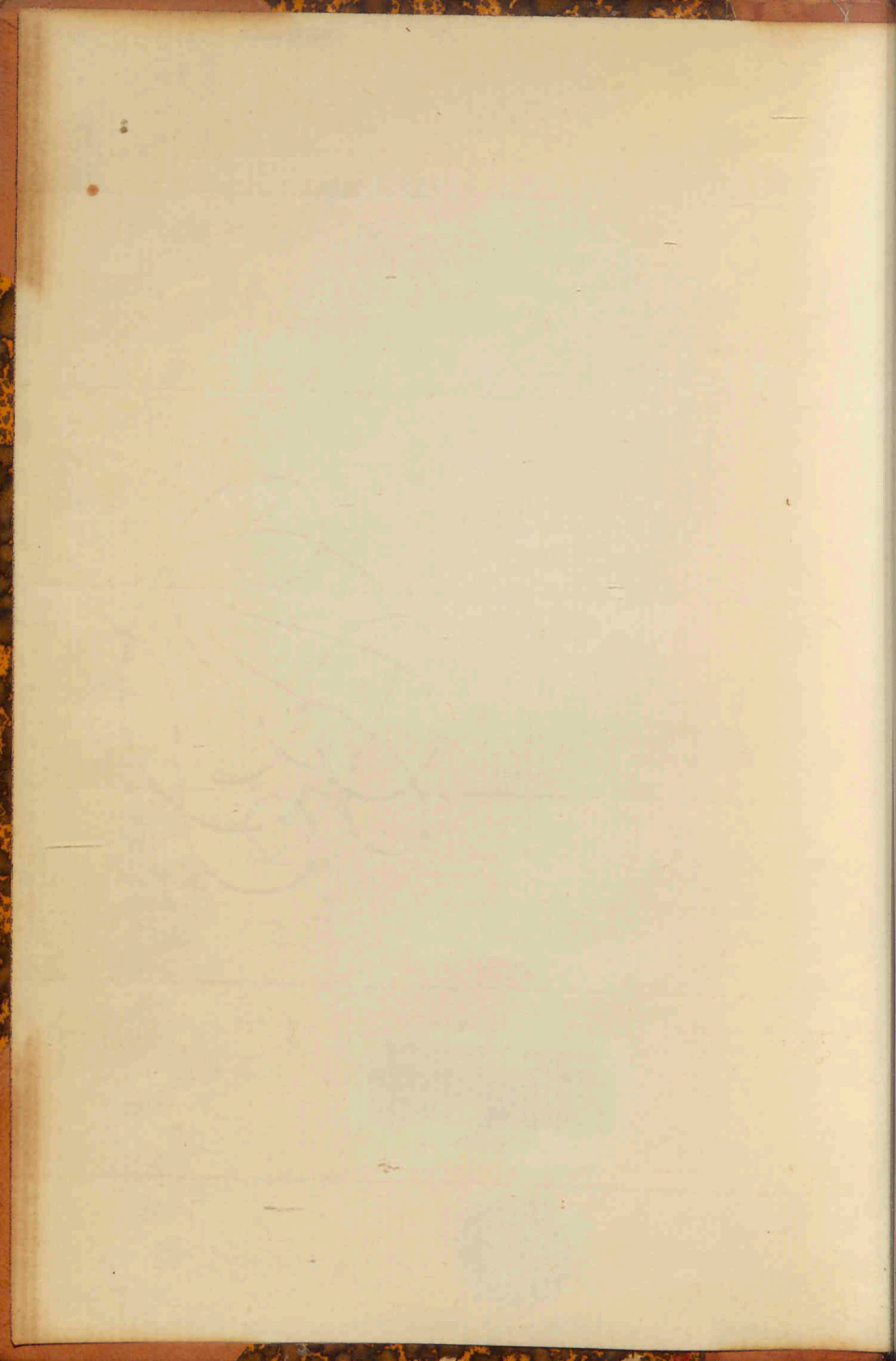

1878

DET SKANDINAVISKE FORLAG

KØBENHAVN

FOR HJERD. J. N. TANDER, LITENHUS

LOUISE BIRKE

FRU VIBE

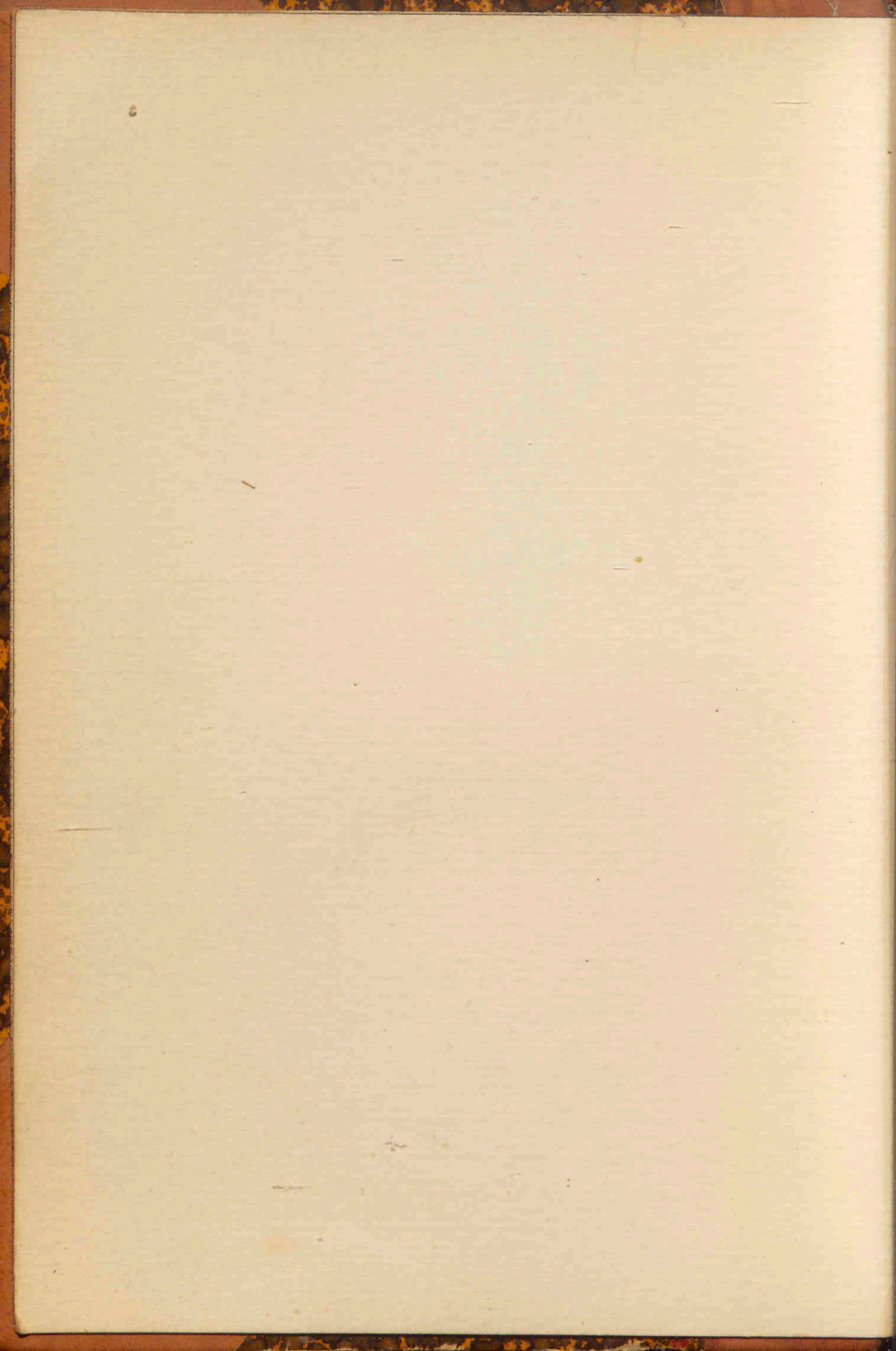
ROMAN

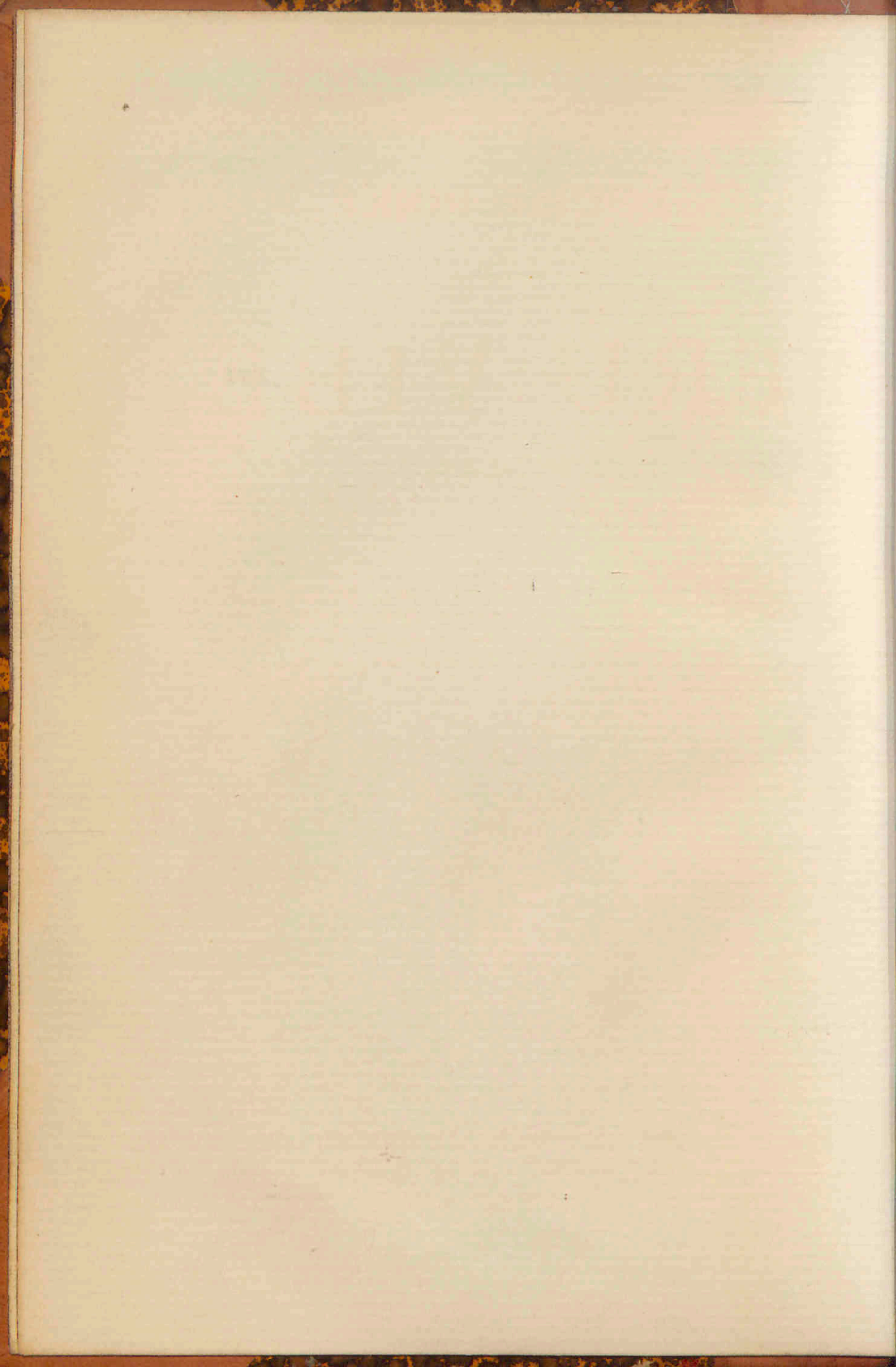
114. 11528

DET SCHØNBERGSKE FORLAG
KØBENHAVN

FOR NORGE: J. W. CAPPELEN, KRISTIANIA

FRU VIBE

LOUISE BIRKE

FRU VIBE

ROMAN

*Viben vil væрге for hver den Sted,
som udi Marken mon staa;
hun kan ikke væрге den lille Tue,
som hun skulde bygge paa — —
(Folkevisen)*

DET SCHØNBERGSKE FORLAG
ERNST BIERBERG & MICHAEL H. JENSEN
KØBENHAVN

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE (AXEL SIMMELKLÆR)

FOR at komme til Vibenæsgaards store Hovedbygning, som ligger i stille, hvid Fornemhed, drejer man fra Hovedlandevejen gennem en mindre Fyrretræes Plantage ud over en lille veritabel Hedestrækning, der veksler med Mose; derefter op over en høj Bakke, hvor der gror baade Lyng og Enebær, saa ned gennem en Bøgeskov, og endelig ud i det frodigste sjællandske Agerland. Et lille Stykke bugter Vejen sig nu mellem Kornagre og Grønjord, gaar saa gennem en venlig Landsby med overordentlig velholdte Gaarde og Huse og deler sig i Byens Udkant saadan, at een Vej fører videre, men een drejer af til venstre over mod Gaarden, hvis hvide Mure man forøvrigt kan se allerede fra det Øjeblik, man kommer ud af Bøgeskoven ovre ved Bakken.

Bygningen er uden Taarne, men dog anselig og stilfuld med sin Indgangsportal, baaret af slanke Søjler. Over Portalen er Vibernes Vaaben hugget i Sandsten. Det forestiller en oprejst Tyr, som bærer en Vibe paa sit ene fremstrakte Forben. Under den Skraabjælke, Tyren staar paa, er Skjoldet delt i to Felter; i det til venstre svømmer en blomstrende Aakande paa to store Blade, i det til højre løfter en pansret Arm sin knyttede Haand. Indkørslen til Hovedbygningen er prunkløs, gennem en hvidmalet Dobbeltlaage, som i mørke Aftner oplyses af to svære, franske Smedejærnslygter.

Vibenæsgaard er brændt tre Gange. Den ældste Bygning ved man intet om, den anden kender man ikke andet til, end at den blev skudt i Brand af Karl d. 10de Gustavs

Tropper 1658, men den tredje, der rejste sig med baade Taarne og Tinder, brændte en sen Novemberaften 1849. Saadan som den nu ligger, blev den bygget op af Ulrik Vibe i Aarene 1850—52.

Hvordan Ilden opstod denne sidste Gang, fik man aldrig at vide. Ulykkeligvis skete det efter en usædvanlig varm Sommer, der havde tæret paa al Jordens Vand, saa baade Brønde og Kilder ikke gav mere end knapt til Husbehov. Man maatte bogstavelig staa og se paa, at alt brændte ned til Grunden; men de holdt ud ved Slot-tet, Godsets og Omegnens Folk, hele den lange Nat, og Ulrik Vibe selv. Begge Taarnene faldt; det ene ind over den brolagte Gaardsplads, det andet sank sammen med et hult Drøn, næsten som et Suk fra et lidende Kæmpe-bryst. — De, der havde hørt det, glemte det aldrig.

Arkivet, alle gamle Kostbarheder, alt hvad Slægten havde samlet paa i Hundreder af Aar, forvandlede til Aske paa en eneste Nat, eller det laa forvitret og smeltet mellem Murbrokkerne, da Dagen brød frem.

Men nu var der det underlige, at Vibeslægten led, blev der sagt, under en gammel Forbandelse, og at det ene Slægtled havde ført Synd og Ulykke ind over det næste, saa ikke et var gaaet fri. Derfor var det, at Ulrik Vibe standsede den Tjener, som vilde søge at redde Arkivet, og sagde: Lad det brænde — lad det kun brænde alt sammen.

Medens Hjemmet blev lagt øde, sad Vibes Hustru og deres to Børn i en lille Husmandsstue nede i Byen. Børnene, en Dreng og en Pige, græd, saa smaa de var; men det var nok mest, fordi de saa, at deres Moder ikke kunde holde Taarerne tilbage. Hendes Tanker kredsede uophørligt om Manden, og hendes Hjerte var uroligt, fordi Vibe altid havde lidt af Tungsind.

Men det mærkelige skete, at han blev som et helt andet Menneske. Hun saa det allerede paa ham, da han ud paa Morgenstunden kom ind til hende. Det var, som om han havde strøget alle mørke Tanker og alle Slægtens Minder af sig og havde faaet nyt Mod til at begynde forfra for sig og sine.

I to Aar var Gaarden under Arbejde; men Familien var flyttet ind forinden, saa snart Hovedbygningen var saa vidt, at den kunde tages i Brug. 1852 stod saa endelig hele det store Kompleks færdigt: — Det gamle er forbigangent, se, alt er blevet nyt! Anderledes kunde Ulrik Vibe ikke tyde den befriende Følelse, der var over ham.

Inden for de hvide Mure voksede saa Jørgen Gerhardt og Charlotte Vibe op. Deres Barndom blev gjort lys ved Forandringen i deres Fars Væsen og ved Moderens Evne til at lukke deres Øjne op for alt, hvad der var smukt og godt. Og der var ikke noget, som tydede paa, at Slægtens Ulykke var gaaet i Arv til de to Børn; det syntes meget snarere, som hvert Aar, der gik, bekræftede Ulrik Vibes Haab om et Slægtled, som var sparet. Der blev aldrig talt til dem om deres egen Slægts Historie; de fik ikke noget som helst at vide, der kunde give dem onde Drømme, hidse dem og kalde paa Slægtsblodet.

Men nede i Landsbyen boede en gammel Kone, hvis Mor havde tjent Ulrik Vibes Far, og som for gammelt Venskabs Skyld havde sin Gang paa Slottet. Hun var saa fuld af Historier, at det var en skælvende Fryd at høre, og Jørgen Gerhardt og Charlotte løb ofte ned til hende og sad i hendes lille, lave Stue og lyttede til alt, hvad hun proppede dem med. Men det var desværre alt det, som aldrig blev nævnet for dem oppe paa Gaarden.

Det var hende, der sagde dem, at deres Slægt var brødefuld, og at dens Historie indeholdt Beretninger baade om Mord og Ulykker og Uret. Det var ogsaa hende, der skræmte dem, saa det var over al Maade forfærdeligt, naar deres Mor om Aftenen gik med Lampen, og de skulde ligge der i Mørket og lytte til alle de Lyde, som et stort Hus ejer i Aftentimernes Ensomhed: Dér en Kvist, som slog mod Ruden, eller en Dørlaas, som pludselig fik i Sinde at dreje sig; dér et Gulvbræt, som knirkede, saa det lød, som om nogen var kommet ind i Stuen. Allermest ængstelige var de dog for, at Hundene skulde begynde at tude, thi det betød Lig i Huset, sagde Mosehanne, og selv om de ikke forstod, hvad det var, saa

havde de en Følelse af, at det maatte være alle Rædslers Forfærdelighed.

Men den gamle Kones Ord gjorde mere endnu; de lærte dem at være paa Vagt for at se, hvad deres Far — deres egen Far havde faaet af Arven. Og de saa ikke noget og hørte aldrig andet, hvor de saa kom, end at han var en god Mand, men saa var det jo Ulykken paa anden Vis, der ventede ham — ja, for de var jo allerede saa store, at de kunde spørge hinanden: Men hvordan og hvornaar?

Og de var ogsaa store nok til at passe paa hinanden, men det talte de blot ikke om, det gjorde de i Smug: Hvad saa med dig Jørgen Gerhardt og dig Charlotte?

Det var ond Sæd, Mosehannes Ord saaede i deres unge Sind, Ting, de aldrig skulde været indviet i, og som de ikke, nu de kendte dem, kunde komme udenom.

Men Tiden gik, og der skete ikke noget. Den hvide Gaard husede ikke nogen Slags Uhygge, anden end den, de to Børn drømte sig ind i, og som Forældrene ikke kendte.

Hvorfor de ikke talte med Forældrene om alt dette? — Der var flere Grunde! En af dem var, at de instinktmæssigt forstod, at i samme Øjeblik, de rørte ved det, vilde der blive sat en Stopper for deres Besøg hos Mosehanne, men det var jo ensbetydende med, at de aldrig fik Fortsættelse paa alt, hvad de allerede kendte. En anden Grund var maaske nok saa vigtig, den nemlig, at de var truet til at tie.

En gammel Kones halvblinde Øjne havde stirret paa dem, og en Haand som en Fugleklo havde været knyttet imod dem, medens en tynd Stemme havde manet al Fortidens Mystik over deres Hoveder, dersom de talte et eneste Ord om det hele — derfor tav de.

Jørgen Gerhardt var atten Aar gammel, da Familien gjorde en Udenlandsrejse, som varede et halvt Aar. Fra den bragte han med tilbage en Mængde brogede Indtryk

og Lyst og Længsel efter at kunne blive derude, hvor Livet pulserede ganske anderledes stærkt end hjemme. Barndommens sære Krøniker var ham nu kun taabelig Amnestuesnak, som han i overgivent Livsmod endogsaa kunde le ad; og da han fik at vide, at Mosehanne var død, medens de var borte, sagde han til Søsteren: Det gamle Skind, mon ikke hun var lige saa bange selv, som hun gjorde os! Og saa tænkte de ikke mere paa hende.

Inden de kom hjem, havde en Ven af Vibe, Major Tage Sehusen, købt den nærliggende lille Lystejendom, Sandhøj. Der var en eneste Søn, som var jævnaldrende med Jørgen Gerhardt og Ven med ham, som Faderen med hans Far.

Faa Dage efter Hjemkomsten kørte de over til Sandhøj. Det var netop i den lyseste Foraarstid, hvor den første Varme laa over Jorden, og Luften dirrede af Fuglekvidder. I alt det Lys og springende Liv mødtes de gamle Venner.

Stuerne derovre var smukke og lyse, udstyrede med en egen gammeldags, solid Hygge. Kun Majorindens Værelse var som et lille Museum af alskens Snurrepiberier. Hun havde efterhaanden faaet samlet mange ejendommelige, mange smukke — ogsaa mange grimme Ting for Resten — men alle Ting af stor Værdi.

De slog sig lidt til Ro derinde. Ditlev Sehusen og Jørgen Gerhardt satte sig afsides ved et Bord, hvor der laa en Del smaa, antikke Sølvting. Ditlev tog et lille Hovedvangsæg, rakte det over til Vennen og sagde:

— Se paa det Stykke Arbejde, har du set noget finere? Jeg fandt det til Mor i Paris for to Aar siden, men du forstaar, det kostede ogsaa Mønt!

De andre kaldte paa Ditlev, som rejste sig og gik fra ham.

Jørgen Gerhardt blev siddende. Solen faldt ind gennem Vinduet lige ved ham og glimrede stærkt i alle Sølvtingene paa Bordet, men mest, syntes han, i Hovedvangsægget, som laa i hans Haand. Flimmeret blændede ham; han vilde flytte sig — rejse sig; hvorfor gjorde han det saa ikke? Hvorfor blev han siddende?

Et Stykke fra ham sad Charlotte. Hun havde vendt sig lidt fra de andre og sad og bladede i en ældgammel illustreret Spændebibel, da hun fik set op og blev opmærksom paa, at Broderen saa saa underlig ud. En isnende Følelse af Skræk kom over hende; hun begreb, at noget skulde ske, men hun var som lammet og kunde ikke rejse sig og gaa hen til ham. Og saa sad hun der og saa, at hans Haand lukkede sig om den lille, blinkende Sølvting, og at den lidt efter gled ned i Lommen paa hans Frakke.

Et Bums paa Gulvet drog pludselig alles Opmærksomhed hen paa hende. Den gamle Bibel var faldet hende ud af Hænderne, selv knælede hun, blussende rød, for at tage den op.

— Faldt du i Søvn, Charlotte? drillede Ditlev, som var sprunget til. Hun rejste sig uden at svare, og den stærke Rødme laa endnu over hendes Ansigt.

— Her er vist ogsaa meget varmt! kom Majorinden hende til Hjælp. De gik nu ind i de tilstødende Værelser undtagen Charlotte, som holdt Jørgen Gerhardt tilbage. Der blev ikke vekslet et eneste Ord imellem dem. Pige-barnet stak uden videre sin Haand i hans Lomme og tog dét fra ham, han havde tilvendt sig. Han gjorde ingen Modstand, stod blot stille og saa paa hende, og der laa et underligt Smil om hans Mund, hjælpeløst, flovt — idiotisk; hun kunde ikke tyde det.

Hun kæmpede nu en ærlig Kamp, for at ikke de andre skulde mærke noget; men hele Tiden stod Graaden hende i Halsen, og paa Hjemvejen var det hende næsten umuligt at skjule sin Tilstand. Moderen lagde da ogsaa Mærke til, hvor forandret hun var, og spurgte, om der var noget i Vejen, men Charlotte rystede blot paa Hovedet og forsøgte at lade uanfægtet. Saa sad hun og tænkte de samme Tanker om og om igen . . . Skulde hun sige det, eller skulde hun ikke? . . . Havde hun Lov at fortie det, var det ikke meget bedre, det blev sagt, gjorde hun ikke noget rent galt ved at skjule det?

Da de kørte opad Bankerne til Vibenæsgaard, havde hun bestemt sig til at sige det; men da hun saa det hvide Barndomshjem, slog hun om — hun kunde alligevel ikke. Hun sagde det aldrig; men nu vidste hun, at Ulykken havde naaet dem. For ikke at give efter og betro sig til Forældrene, blev hun en anden, end hun før havde været. Men hun var jo endnu i Udvikling, og ingen tænkte over, at det underlige, forcerede Væsen, hun nu fik, var noget hun skulde beholde. Hun kunde have lettet sit Sind, kastet sin Hemmelighed af sig, delt den med dem, der gik om og var saa trygge i deres Uvidenhed; men hun havde en bestemt Følelse af, at det var bedst, saa faa som muligt vidste det. Og saa blev hun Jørgen Gerhardts Vogter, ofte generende nok, men altid parat til at afværge eller afhjælpe, naar det forfærdelige kom over ham, at han ikke kunde gøre Forskel paa mit og dit.

At hun ikke havde godt af dette, siger sig selv, og hun blev da ogsaa en nervøs ung Kvinde, stundesløs og ofte pirrelig, forceret i sin Glæde og sanseløs voldsom i sin Sorg. Hendes Ansigt, som havde været smukt i Barneaarene, forvandlede efterhaanden, og selv om Trækkene endnu i mange Aar beholdt deres Finhed, havde de dog faaet noget over sig, som skæmmede; dertil kom, at hendes Øjne virkede ubehageligt, med deres altid aarvaagne Udtryk, der mindede om en Rovfugls.

To Aar efter dette fortvivlede Besøg paa Sandhøj kørte Ulrik Vibe løbsk en solfyldt, straalende lys Dag i Maj Maaned. Paa Vognen var, foruden ham selv, hans Hustru og en Tjener.

Det var omtrent ved Totiden, at Jørgen Gerhardt stod nede ved Staldene og talte med Rideknægten om sin Hest, der havde begyndende Spat. En Staldkarl trak Dyret frem og tilbage over Gaardspladsen, men netop som Hesten førtes ind igen i Stalden, kom noget raslende forbi ude paa Vejen, og i næste Øjeblik svingede to Heste op gennem Indkørselen. Seler og Hammelstøj slæbte efter dem, og Skummet stod dem om Mulerne.

Det var de Heste, Ulrik Vibe havde haft for sin Vogn.

Saa snart de kom ind i Gaarden, sagtnede de Farten og kom nu i jævnt Køretrav over mod Staldene; dér tog Kusken dem.

Jørgen Gerhardt blev kridhvid i Ansigtet og støttede sig et Øjeblik til Muren, han stod ved. I næste Nu var han i Løb ud gennem Indkørslen, aandeløs hen ad Vejen. Han løb ustandseligt, vidste ikke selv hvor længe, blev indhentet af sin Fars Kusk, der kom efter med en Materialvogn med Halm og Tæpper, kom op, kørte videre og sad paa Vognen og rystede, saa Tænderne slog sammen i Munden paa ham.

Dér — langt henne — laa den splintrede Vogn, og midt i Stumper af Jern og Træ laa Tjeneren paa Knæ og søgte at frigøre en Skikkelse. Hans opadvendte Ansigt var det første, Jørgen Gerhardt saa, da han sprang af Vognen. Skrækken stod Manden i Øjnene, og Blodet drev ham ned over Hagen fra et Saar i den venstre Kind. Men Jørgen Gerhardt havde set, at det var Moderen, som laa under Vognen, og han tænkte ikke paa andet end hende. En vældig Kraft kom over ham. Han bøjede sig ned og løftede med et eneste Tag den ødelagte Vognfading, smed den til Side og slængte den af Vejen. Hans Frakke sprængtes tværs over Ryggen, saa haardt havde han taget, og Blodet traadte frem under hans Negle.

Der kom nu en Vogn til fra Gaarden; i den blev Vibes Hustru lagt og ført hjem, medens den anden kørte videre efter Vibe. Da det begyndte at skumre, kom de med ham; han var død. Men det kunde Jørgen Gerhardt og Charlotte ikke glemme, at han maatte have smidt Tøjlerne og være sprunget af; de spurgte ikke Tjeneren, som vel nok vidste det, det var dem imod at røre ved dette.

I to Maaneder laa Moderen lammet, blot med Evne til at se og høre og forstaa, men ude af Stand til at meddele sig paa anden Maade end gennem de store, udtryksfulde Øjne.

Majorinde Sehusen kom og var der halve og hele Dage, og da de saa, at det stundede mod Døden, flyttede hun over og blev hos dem.

Ingen Sinde fik de et eneste Ord af deres Mor i disse lange, pinefulde Dage, men ofte undrede de sig over, hvor lysende hendes Blik kunde blive, i Særdeleshed naar det hvilede paa Sønnen.

Saa en Morgen havde hun faaet Stemmens Brug, og hun kaldte Børnene til sig.

— I vidste det ikke, sagde hun, uden Indledning, men vi vidste det, og vi har takket Gud, den almægtige for hans Naade!

De begreb begge to, hvad hun mente; men hun anede ikke, at de forstod hende.

— Nu tør jeg sige dét, som var skjult for jer, og saa vil I forstaa, at jeg kan ligge her og være saa glad og saa rolig og saa sikker — —

Og hun fortalte dem i korte Træk Slægtens Historie.

Jørgen Gerhardt var sunket ned ved Sengen og havde taget hendes Haand mellem begge sine; han lagde den over sine Øjne og holdt den der fastknuget, saa længe han hørte Moderens Stemme. Charlotte sad paa Sengekanten med bøjet Hoved og pillede nervøst ved Lagenets Kniplinger. Rødmen kom og gik paa hendes Ansigt, og hun følte Luften saa tung og kvalm derinde, at hun næsten havde ondt ved at faa Vejret.

Ingen af dem nænnede at rive Moderen ud af det, hun havde sin Glæde i; men de var hver for sig pinagtig ængstelige for, at den anden skulde røbe Sandheden; de havde jo ingen Aftale mellem sig — var det saa underligt, om denne Time kunde have løsnet Tungebaandene?

Samme Aften døde Ulrik Vibes Enke ganske stille. Døden sleppede ikke det fredfyldte Smil, der havde ligget over hendes Ansigt disse sidste Timer, den lagde blot en egen Højhed over hendes Træk, saadan at der ikke var nogen som helst Uhygge for Børnene at mindes.

Men baade hos Jørgen Gerhardt og hos Charlotte kom alle de gamle Historier i Forgrunden igen. Deres Sind var oprevet, de var paa det vilde med alt, og Barndommens taagede Rædsler laa over dem. De kunde sidde timevis og opfriske med hinanden alt det, de nu saa længe ikke havde tænkt paa, og saa en Dag, han sad alene paa sit Værelse, tog han Papir frem og skrev:

— Jeg, Jørgen Gerhardt Vibe, skriver dette, som var skjult og blev aabenbaret. Det var altsaa ikke Bestemelsen, at det ikke skulde frem, derfor naaede det til mig ad Omveje; men det blev en hel Bog, om jeg vilde skrive alt, hvad jeg ved om min Slægt. Jeg vil i Grunden slet ikke skrive — hvad tjener det til? — og alligevel, der er to Fortællinger, jeg ikke kan komme udenom, og de Skikkelser, der var af min egen Slægt, tvinger mig til at skrive. — Saa faar I altsaa Eders Vilje, I blege Skygger, og saa skal andre Viber, som kommer efter mig, lære Jer at kende, som I var. —

— Den første af Slægten, Historien omtaler, er Herluf Vibe, som faldt i Slaget ved Leaby St. Matthiæ Dag 1389.

Han var en vidtberejst Herre, som havde været i udenrigs Krigstjeneste og vundet baade Hæder og Ære. Han havde da ogsaa taget sig en Hustru fra et fremmed Land; men hun sad paa den store Borg blandt alle de Mennesker, hun ikke kendte, og hvis Sprog hun næppe forstod, og længtes tilbage og var saa uhjælpelig borte i sine Minder, at de lidt efter lidt tog alle hendes Tanker.

Hun var saare smuk; men den Sørgmodighed, hun ikke kunde blive kvit, gjorde hende mere og mere uskikket til at være Herluf Vibe en Hustru efter hans Hoved.

Naar han var hjemme, førte han gerne Liv og Lystighed med sig, og han kom næsten altid i Følge med en Flok Riddere, der alle var mer eller mindre opsat paa Eventyr. Det passede ham slet ikke, at hans Hustru ikke yndede hans muntre Selskab; han var nu engang ikke skikket til at sidde som en anden Turteldue, og saa maatte hun finde sig i, hvad der ikke kunde afhjælpes.

Hans Kærlighed til hende var ellers stor nok, og den

kunde tage ham helt, naar hans Tid var dertil; men han kunde ogsaa glemme hende i Krigens Tummel og i et godt Lag, naar Talen ikke netop var om Kvinder, for da brovtede han altid af sin egen smukke Frue, og han var aldrig gladere, end naar Ridderne vilde følge ham hjem, saa de selv kunde se, at han talte Sandhed. Men der var det underlige ved Fru Agnete, at hun altid fik tæmmet dem, hvilke Tanker de saa end var kommet med. Alligevel kedede de sig ikke og hastede ikke derfra, men det kunde hænde, at en og anden ikke mere var lysten efter at komme der igen.

Saa skete det engang, at Herluf Vibe red ind paa Gaarden i et stadseligt Optog af seks Riddere i Fløj og med pragtfuldt, skrammereret Ridetøj. Imellem dem var en mørkladen fremmed, som ikke kunde Landets Sprog.

— Han er til dig, mit Hjerte! lo Herluf Vibe overgivent, da han stod for sin Hustru igen, og fordi hun kunde tale med den Fremmede, var hun meget sammen med ham.

Han havde en Lut med sig, som han brugte om Dagen i Fruerstuen for Fru Agnete og hendes Turner, men om Aftenen for Herluf Vibe og hans Venner, naar de legede Skaktavl i Højenloftssalen.

Lidt efter lidt lagde de fremmede, oftest tungsindige Melodier en egen Fortryllelse over alt og alle, mest dog maaske naar Ridderen i Vaarens lyse Skumring slog Lutten mellem Træerne i Abildgaarden. Da gav Vesterhimmels Kobberglans og Aftenfreden disse underlige Toner en sær, stemningsfuld Baggrund.

Dette havde allerede været længe ved, da der en Dag kom en Kurér til Gaarden, som tilsagde Herluf Vibe at støde til Hæren i Skaane, saa snart ske kunde, med det vaabenføre Mandskab, han var pligtig at stille i Krigstid.

Faa Dage efter var Vibe borte og med ham de seks Riddere, som havde været hans Gæster. Aldrig før var der blevet saa stille efter ham som denne Gang, men heller aldrig før havde der været en Sanger med, hvis Toner klang igen og dirrede i Øret til alle Dagens Tider.

I Fruerstuen sad Herluf Vibes Hustru med sine Ter-

ner, og mens Naalen gik ud og ind, eller mens de slog Væven, nynnede der sagte, saa hist og saa her, smaa løsrevne Strofer af hans Melodier. Men det skete ogsaa, at de samlede sig, alle disse unge Stemmer, og sang dem helt og fuldt ud i Rummet. Da kunde Fru Agnetes Ansigt blive saa lyst, som om Solen pludselig faldt over hende med sin Straaleglans; men det skiftede snart igen Udtryk og var da saa alvorsfuldt, at Jomfruerne tav og blev stille.

Unge Hjerter havde fundet hinanden under de Toners Magt, og meget gammelt Had havde lagt sig til Hvile; nu var der kun Minderne tilbage; men herinde i Fruerstuen levede de altsaa endnu og stod op og talte til Kvinderne med al deres gamle Styrke. Her var det ogsaa, at man begyndte at lægge Mærke til og forstaa dét, som ikke skulde aabenbares.

Dagene sneg sig af Sted; de havde talt otte og syntes, det var en lille Evighed, siden Ridderne drog af Gaarde. Saa var det, at bedst som de sad, lød der Trin og Sporeklirren i den store Sal, der stødte op til Fruerstuen. Alles Øjne vendte sig mod Døren, som blev revet op. Det var Sangeren. Der stod han midt i en Flom af Sol, som faldt ind over Gulvet. Ternerne sprang op med et Udraab; men Fru Agnete rejste sig stille og blev staaende med Haanden støttet til Træværket i sin Væv.

Ridderen blottede sit Hoved, saa de lange hvide Fjer i Hatten fejede Dørtærskelen, bøjede det ene Knæ til Hilsen, men rettede sig straks og sagde: — Herluf Vibe sender mig, at jeg skal være hans Hustru en Vogter i disse Ufreds Tider!

Ingen troede, han løj, om end dette Paafund af deres Husbond nok faldt en eller anden lidt sært.

Over Fru Agnetes Ansigt laa en stærk Rødme, da hun nu gik frem og bød ham velkommen paany; hun alene vidste — hendes Hjerter sagde hende det — at Ridderen stod der og gjorde Brug af sin Kærlighedsret, og at han havde gjort sig skyldig i noget, som var uværdigt for en Ridder; men — hun kunde ikke afvise ham.

Saa var han da igen hos dem, og overalt lød de un-

derlig betagende Melodier fra hans Strube og hans Lut. Han bandt dem alle til sig ved sine Sange, baade Mænd og Kvinder, men hende mest, der var en andens Hustru. Saadan gik den lyse Sommer, og da Løvet faldt, kom der Meddelelse om, at Herluf Vibe vilde komme tilbage en lille Tid. Det var Tegnet til Opbrud for ham, der ingen Ret havde til at blive. Han kaldte det Vandreblo-det, der drev ham, — kun en eneste vidste fuld Besked, og hun tav.

Det var forbi paa underlig, pludselig Vis alt sammen, Sol og Sommer og gode Dage, for Fru Agnete var syg. Uhyggen var over dem. Da skete det, at mens Stormen drev over Landet og ruskede mægtigt i Abildgaardens Træer, steg der andre Toner gennem Luften op imod den store Bygning, som Vibes Hustru nu ikke mere for-lod. De kunde lyde til alle Dagens Tider, men mest, naar Mørket sænkede sig, og sælsomst i de lange Nætter. Det var Luttens Klange, men ikke de kendte Melodier, aldrig Sang heller, blot noget, der var som Graad eller Klage; man vidste ikke hvad, man begreb intet, thi han, der ejede Strengeligen, var jo for længst borte.

I Begyndelsen af December Maaned saa en lille Dreng Lyset paa Vibenæsgaard. Hans Liv var dyrekøbt; han mistede sin Moder i Fødselstimen. Herluf Vibe kom hjem under alt dette, fik sin Hustru begravet og sin Søn døbt og maatte saa af Sted igen til Hæren. Drengen fik Navnene Paul Ivar.

En raakold Morgen hen imod Jul red Ridderen bort fra sin Gaard. En eneste Svend fulgte ham. Han red langsomt, Skridt for Skridt, vendte sig hyppigt i Sadlen og saa sig tilbage, og han havde Møje med at tvinge Taarerne.

Et Menneske stod lænet mod en Træstamme og stir-rede samme Vej som Ridderen. Hesten veg ud, derved blev Herluf Vibe opmærksom, og han standsede den lige ud for den fremmede.

Noget ved Mandens Holdning syntes ham bekendt, men ellers var det et sært, ynkværdigt Aasyn, gustent og hulkindet og med en luende Ild i Blikket.

— Hvem er du? spurgte Vibe.

— Lyster I at vide det?

— Det kan du vel skønne, siden jeg spørger dig! Ridderen var begyndt at vredes over Mandens Svar. I samme Øjeblik laa den fremmedes Haand paa Hestens skrammererede Grimetøj, og med sine Øjne naglede i Vibes, sagde han i undertrykt Bevægelse:

— Jeg er den, din Hustru elskede, og — ja, saa er jeg din Søns Far!

Ridderens Ansigt blev mørkerødt, og næsten uden at vide, hvad han gjorde, løftede han sin Arm og slog sin ene pansrede Haand lige ned i det Øjepar, som brændte op imod ham.

Blodet drev den fremmede ned over Munden, men han stod der endnu urokkeligt i den samme Stilling.

— Du lyver! skreg Herluf Vibe, bevis, at du ikke lyver!

Manden stak sin Haand inden for sin Vams og tog et lille, gyldent Kvindesmykke frem. Vibe kendte det; han havde ofte set sin Hustru med det.

Et Øjeblik sad han stille i Sadlen og stirrede paa Smykket; saa vendte han sig pludselig brat omkring og raabte op imod Gaarden:

— Forbandet være du, elendige Kryb i din Vugge. Din Slægt skal ingen ærlig Mand agte, og dine Efterkommere til de seneste Led skal ikke undgaa Forbandelsens Følger!

Et tungt Fald hørtes i det samme; det var den fremmede, som var styrtet næsegrus mod Jorden. Hesten sprang til Side, noget brødes itu under dens Hove — en Strengelæg.

Saa kendte Ridderen ham og vidste, hvem han var.

En sen Aften Aaret efter kom en Svend ind til Kappellanen paa Vibenæsgaard. Han blev længe i Præstens Studerekammer og talte med ham næsten til den lyse Morgen. Skønt nogle havde ment at se en gammel Ken-

ding, fik ingen dog den Gang Rede paa, hvem han var, og hvad han vilde.

Men samme Morgen skrev Kapellanen i sin Embedsbog, den, der efter Mosehannes Ord skulde være bevaret helt op til min Fars Tid og først blev ødelagt ved Branden 1850:

— Nu se Gud i Naade og Miskundhed til os alle; han bevare det Barn, som disse mine Hænder uværdeligen haver døbt med Navnene Paul Ivar Vibe. Fri ham, himmelske Fader, fra Forbandelsen, saa vist som han aldeles og fuldelig er uskyldig. Saa befaler jeg ham til dig, Jesus Christus, al Freds Stifter. Amen.

Ovennævnte Paul Ivar, det Syndens Barn, slæbte virkelig Forbandelsen med sig ind over Slægten, og efter ham vekslede ondt med uforskyldt Ulykke, til det kommer, som jeg — Jørgen Gerhardt — nu vil nedskrive.

— Otto Valdemar Vibe blev født en Oktobernatt under et forfærdeligt Uvejr. Stormen suste om Gaarden, rev Lemme og Tagsten løse, fældede store Træer i Parken og fyldte Luften med et evigt Kor af Jammer. Fruen, som var i Barnsnød, led ilde paa tredje Døgn. Man havde gjort alt, og der var ikke Hjælp endnu. Man havde løst alle Knuder, skilt Ploven fra sit Jern og Vognen fra sit Hjul, og nu mod Midnat kom den gamle Frue med sit Smykkeskrin og gav sig til at søge blandt sine Kostbarheder, til hun fandt en ældgammel Ædelopal. Den sad hun med Time efter Time ved Sønnekonens Seng, og i det Øjeblik, Forløsningen skete, lagde hun Stenen paa det nyfødte Barns Bryst og sagde: — Oktoberbarnet er født til Smerte, men Opalen har Kræfter, som ingen kan udgranske, og nu beder jeg tilmed dig, almægtige evige Gud, om din Velsignelse paa det, at dette Barn ikke maa blive, som denne Nat har varslet.

Saadan talte den gamle Frue, og hendes Bøn blev

hørt; der var ikke mildere Herre end den Dreng, da han voksede til. Alle holdt af ham for hans Retfærdigheds Skyld, og alle saa op til ham, fordi han mente en og hver det saa godt.

Otto Valdemar giftede sig med en svensk, adelig Dame, der var ung og smuk og god som han selv. Hun fødte ham tre Børn, een Søn og to Døtre; men Pigebørnene døde som spæde begge to, saa kun Sønnen, Gerson, blev tilbage. Han slægtede sine Forældre paa og havde taget deres ligefremme Væsen i Arv.

Det var en Lykke, at alt det, der før havde gjort Slægtens Historie til en styg Beretning om begaaet Brøde, nu ligesom havde fundet sin Afslutning ved disse Mennesker, der syntes at staa udenfor Forbandelsen.

Vel sagde enkelte Gamle: Det kommer nok, det kom altid før! Men man skød det fra sig og glædedes blot over de lyse Tider, som fulgte med saadant et Herskab.

Saa hændte det engang, at Kongen kom til Vibenæs-gaard. Det var Frederik den Femte. Han kom derud for at jage; men Aaret efter kom han igen, og da var det for den unge Frues Skyld, fordi hendes Dejlighed havde gjort et saare dybt Indtryk paa ham. Det hed sig, at han var der for at jage paany, ja — men denne Gang var Vildtet blot mere ædelbaarent.

De tog imod ham og hans Kavalkade af muntre Her-rer med al den Honnør, de skyldte kongelig Majestæt; men Otto Valdemar sagde samme Dag til sin Frue:

— Nu vogte du dig vel; thi det er en kendt Sag, at Kongen er saare letsindig og genegen til Elskov. Fruen til Vibenæs-gaard vidste ikke, hvordan hun skulde tage sin Mands Ord; men som hun stod og overvejede, hvad hun vilde svare, sagde han heftigt:

— Du kan nu tage det, som du vil, men du har nu engang det over dig, som gør Mændene rusendes!

Hun blev vred paa ham for første Gang i deres Ægteskab og vendte ham Ryggen.

Han var efter hende straks og laa paa Knæ og tiggede og bad hende om at tilgive; han havde jo ikke ment noget med sine Ord.

De blev saa forligte igen og kunde møde deres kongelige Gæst med Ansigter, som ikke røbede deres Tanker.

Dagen efter, til den første Jagt, undslog Otto Valdemars Hustru sig og vilde ikke med. Kongen forlangte da bukkende hendes Selskab, og Vibe svarede »ja« for hende. Herrerne, som stod sammen med dem, saa et underligt Udtryk i hendes Øjne, da Vibe svarede Hans Majestæt, og de skønnede, at den Grund, hun før gav om Upasselighed, nok ikke havde været fuldkommen rigtig.

Hun tog altsaa med efter allerhøjestes Ønske. Men i Frokosthilet, da Kongen spadserede med hende, drejede han ind i Skoven, saa de blev alene. Otto Valdemar, som havde set det, rejste sig og gik efter dem, og han naaede dem uset bag et Buskads, netop da Kongen standsede og sagde hans Hustru en uforbeholden Artighed, idet hans Øjne allerede saa paa hende med al hans Letsindighed i Blikket.

Hun svarede ham, som det sømmer sig den, der taler med kongelig Majestæt selv; men de faa afvisende Ord, der ledsagede hendes høflige Smil, hørte Vibe ikke; han saa kun Smilet, og der tændtes i samme Øjeblik en fortærende Lidenskab i hans Sind.

Han var ikke mere sig selv mægtig, naar han var alene med sin Hustru. Domestique'r og Kammerpiger hørte, hvor han overdængede hende med de ondeste Ord, for saa siden at trygle om blot at bære over med ham.

Det gik paa denne Maade i otte Dage. Den niende skulde den egentlige store Jagt gaa for sig, men Aftenen forinden sagde Fruen, netop som de rejste sig fra Taflet, altsaa i alle Herrernes Paahør, at de maatte have hende undskyldt, om hun ikke tog Del i Morgendagens Anstrengelser, da hun stadig ikke følte sig vel.

De bad hende alle om ikke at svigte nu til Slut, og Greverne Holstein og Schulin, som var i Kongens Følge, kom som Deputation fra kongelig Majestæt, der ikke selv fordristede sig til at bede hende, da hans direkte Ønske jo var en Befaling.

Samme Aften var der en stor Scene mellem Otto Valdemar og hans Hustru, som igen ganske uden Grund

blev overfuset af ham. Hun opgav at modsige ham og tog imod alt, uden at den lyttende Tjener hørte et eneste Ord, der kom fra hende. Men senere hørte han, at hans Herre græd, og saa først kunde han skelne sin Frues Stemme, blot ikke Ordene, men paa Tonen skønnede han, at hun talte uden Vrede.

Næste Morgen drog de af Sted. Kongen forrest med Otto Valdemars Hustru. Efter dem red de to Grever, saa Vibe selv med en af Egnens Adelsmænd, en gammel Greve Plessen, og efter dem igen alle de øvrige Herrer.

Vibe satte af. Majestæten fik først anvist sin Plads, saa de fornemste Herrer i hans Følge, længere nede i Skyttekæden stillede han sin Hustru mellem Grev Plessen og — sig selv. Der gik et Udtryk af Misfornøjelse over Majestætens Ansigt, men han lod sig dog nøje med sin Værts Bestemmelse.

Da Otto Valdemar passerede sin Hustru for at indtage sin Plads, gik han tæt hen til hende og sagde nogle Ord, som ingen hørte; men gamle Grev Plessen saa, at hun blegnede stærkt.

Saa begyndte Jagten. Kort efter kom et Dyr indenfor Skudvidde. Fruen til Vibenæsgaard lagde Bøssen til Kinden, Skuddet faldt, en Forbier. Anden Gang, hun skød, gik det paa samme Maade; hun stod der med sit hvide Ansigt og skød — den ene Forbier efter den anden.

Da den første Saat var til Ende, lo Vibe af sin Hustrus Uheld; men Grev Plessen gjorde nu alt for at forhindre, at hun blev og deltog i Jagten. Det anede ham, at hendes underlige Væsen maatte have en ganske særlig Grund, og han troede næsten at kunne gætte sig til den, naar han saa paa Vibe, som heller ikke lignede sig selv.

Lige inden Jagten skulde begynde igen, trak han Otto Valdemar afsides. Tjenerne saa, at begge Herrerne var meget alvorlige, og til sidst saa det ud, som om de mundhuggedes.

Saa begyndte anden Saat.

Da havde Vibes Hustru taget sig sammen og traf nu sikkert, naar hun skød. Det første Dyr, hun tog, var en Hjort; den kom ensom ind og saa sig om, som om den

endnu ikke forstod, hvorfra Faren lurede; men efter den kom Vildtet nu jagende frem mellem Stammerne, og Skydningen blev almindelig.

Et Raab overdøvede pludselig Støjen. Der var sket en Ulykke. Var det et Vaadeskud? Hvem vidste det? Men gamle Grev Plessen havde set, hvad der var sket, og kom nu løbende, tidsnok til at opfange Otto Valdemars Hustru, da hun sank sammen.

Jagten blev afbrudt. Kongen kom til og var bestyrtet, hvid helt ud til Læberne, men med sand kongelig Anstand. Jagtherrerne saa det paa den Farve, der bredte sig over den saaredes Ansigt, at dette var Døden, og de vilde — for der var flere, end man først tænkte, der havde set, hvordan Ulykken skete —, de vilde behandle Vibe som en Forbryder.

Det var Majestæten, der bød dem blive fra ham.

— Ser I ikke — sagde han —, at det er en syg Mand!

Det var ogsaa Kongen, der gav Ordre til at lave en Baare af sammenkoblede Geværer, og som bød de raadvillede Herrer at tage sig sammen, saa de kunde bryde op og drage hjem til Gaarden.

De talte nu ikke mere; tungt og langsomt traadte deres Fødder i Løv og Grannaale. Først Herrerne, der skiftedes til at bære, bagest Tjenerne med alle de opsadlede Heste. Gennem den korte Eftersaarsdags klamme Taage, som tættede sig mere og mere, kom de ud fra Skoven og gik op mod Vibenæsgaard.

Deroppe tog Grev Plessen Otto Valdemar afsides og tvang ham til at sige ham Sandheden, og han gjorde det. Afbrudt af pinlige Pavser, hvor han stred for at blive Herre over sin Stemme, begyndte han en lang, omstændelig, usammenhængende og forvirret Bekendelse, som var et bundløst Filter af Mistanke og Kærlighed, Had og Lidenskab. Det blev mere og mere uforstaaeligt, og da han naaede dertil, hvor han skulde fortælle om, hvad der var sket i Skoven, stivnede hans Ansigt i et Smil, som viste, at Staklen var fra Vid og Sans.

Derefter blev han stille. Han talte ikke mere, han talte overhovedet ikke mere, ingen hørte siden hans

Stemme. Vibe blev ikke dømt af nogen jordisk Domstol, men levede Resten af sit ulykkelige Liv indenfor Gaardens Mure. I mere end tredive Aar vidste man, at han var der, men man saa ham aldrig udenfor Slottet. En enkelt Gang saa en eller anden hans blege Ansigt bag Ruden i hans Værelse, men han hilste ikke den, der hilste ham; han kendte ingen, ikke engang sin egen Søn. Saa hørte man en Dag, at han var død; men da var han en Mand paa halvfjerdsindstyve Aar.

Otto Valdemars Søn var Gerson Vibe, og hans Sønnesøn Tage Enevold; men hans Sønnesøns Søn var min Far — længer er det ikke siden.

Jeg har liggende her foran mig et Billede af Otto Valdemar. Det er skaaret ud af Rammen, sidste Gang Vibenæsgaard brændte. Jeg har aldrig vidst, at Far ejede det, men finder det nu efter hans Død. Det viser den ulykkelige Mand, antagelig i sin Bryllupsklædning. Hans Haar er mørkt og saa stort, at han har baaret det uden Paryk over, sat efter den Tids Mode. Ansigtet er smalt med regelmæssige Træk; Farven mørk, lidt gullig; Øjnene store, noget dybtliggende, men milde; Munden fast og nærmest smuk, men en sær Linje i dens yderste Vige gør et usikkert Indtryk og lægger ligesom en Gaade over min Tipoldefars Træk —.

Da Jørgen Gerhardt var færdig med at skrive, fortrød han, hvad han havde gjort, men kunde alligevel ikke faa sig til at rive de mange Ark itu.

Hans dybe Nedtrykthed over Forældrenes bratte Død holdt sig det meste af et Aar, men begyndte saa lidt efter lidt at komme paa Afstand, og han fik Længsel efter at leve Livet paa anden Vis end bare derhjemme, hvor han altid gik om i Minderne.

Han talte med Søsteren om at sætte hende i en Pension i Svejts, medens han selv vilde bo en Tid i Udlandet. Hun blev ude af sig selv.

— Du har mistet baade Far og Mor — ivrede hun

op —, og nu vil du sende mig bort, saa er du fri og kan gøre, hvad du vil, men jeg ved noget helt andet — —

— Om du dog blot vilde indse — brød han af —, at det er til dit eget Gavn! du har ikke godt af at gaa herhjemme altid!

— Jeg kan slet ikke indse andet, end at det er, som jeg siger: Du vil være mig kvit; men det er lige meget — gør du, som du vil, du skal nok faa at se, at du ikke kan undvære mig!

— Charlotte!

— Ja, det nytter ikke, men hvem skal —

— Charlotte, nu tier du — jeg kan vel, naar det kommer til Stykket, passe paa mig selv!

— Du —!

Hun kunde ikke mere, Graaden blændede hende, saa hun maatte ud, hvis han ikke skulde se det, men derved blev det heftige »du« hendes sidste Ord den Gang.

Han blev staaende og stirrede paa Døren, som lukkede sig efter hende. Al Verdens Haabløshed drev ind over ham med det ene lille Ord.

Men allerede Dagen efter var han ovre paa Sandhøj for at tale med sin Fars gamle Ven om sine Planer, og da han fik Medhold, blev det bestemt, at det skulde være, som han havde tænkt sig.

Charlotte kunde ikke skikke sig i det. Hun blev aldeles hysterisk urimelig, efter at hun havde faaet at vide, at de skulde rejse. Hvor hun end var, viste hun, at hun ikke havde noget Hold paa sig selv mere, men mest umulig var hun, naar hun var alene med Broderen. Der var derfor mange Skærmydsler imellem dem i denne Tid, og Jørgen Gerhardt blev ofte heftig overfor hende; dette havde dog nok saa meget sin Grund i, at han i Virkeligheden maatte indrømme, at hun var ham en større Støtte, end han holdt af at vedkende sig.

Hen paa Sommeren, halvandet Aar efter Forældrenes Død, rejste de to Søskende. Afskeden fra Vibenæsgaard var for Charlottes Vedkommende over al Maade oprivende, og gamle Majorinde var i den Grad rystet, at hun spurgte sin Mand: — Tror du, det Pigebarn har sin

Forstand? Og det var slet ikke, fordi hun manglede Medfølelse, men fordi en saadan Voldsomhed var hende nærmest rent uforstaaelig.

Jørgen Gerhardt bragte sin Søster til en Pension i Svejts, og saa skiltes deres Veje og løb ikke mere sammen som i de Dage, der svandt. Hun anede det, saa ung hun end var; han tænkte hverken over det ene eller det andet, men higede nu kun længere bort. I Begyndelsen kom dog Indtrykkene fra den første Rejse, han gjorde med Forældrene og Charlotte, saa stærkt over ham, at det nær havde ødelagt Dagene for ham; men det tabte sig snart i Tumlen og i Myldret af de mange, mange Mennesker. Det gik ham, som han havde ventet; han kom ogsaa bort fra al den Mystik, der havde bjergtaget ham siden Forældrenes Død; han rettede sig, fik glade Tanker — eller ingen Tanker — og levede med derude, rig og uafhængig som han var.

Der kom noget overordentlig vindende over ham. Det laa over hele hans høje, kraftige Skikkelse, men maaske mest i det lyse Smil, som altid sad parat om hans Mund; dertil kom, at han førte sig let og utvungent med et Galanteri overfor Damer, navnlig de ældre, som gjorde ham til deres erklærede Yndling.

Saadan saa den Jørgen Gerhardt Vibe ud, der blev viet til Elisabeth Abigaël v. Terchelling den 12. Septbr. 1871. Hans Brud var en lyshaaret, statelig Hollænderinde, som kunde føre sin Slægt tilbage til den urolige Periode, hvor det hollandske Folk af Frygt for Indførelsen af den spanske Inkquisition rejste sig til Modstand. 1566 nævnes den Terchellingske Familie første Gang; siden da har der altid været en eller anden Ætling, som har udmærket sig; men det var gaaet den Slægt som Vibe-slægten, at dens Talrigheid var taget af, og Elisabeth v. Terchelling var nu den sidste, der bar Navnet.

Meddelelsen om Jørgen Gerhardts Giftermaal kom aldeles bag paa Sehusens, som for øvrigt var inderlig glade over det, der var sket, ogsaa for Charlottes Skyld.

Ud paa Foraaret 1872 fik Ditlev Brev fra Charlotte; hun skrev blot:

— Har faaet Meddelelse fra Jørgen Gerhardt om at afbryde mit Ophold her. Jeg vender hjem den 2. Maj og kan være ved Nyhuse Station Kl. 12¹¹. Vil du sørge for, at der er Vogn efter mig?

Charlotte.

Da Ditlev sendte Svar, at han skulde ordne det efter hendes Ønske, indbød han hende samtidig fra sine Forældre til at være deres Gæst indtil de andres Hjemkomst.

Paa det fik han et langt, løjerligt Brev, som næsten udelukkende handlede om Charlotte selv og røbede, at der sad et Nag i hende fra disse Aar, hun havde tilbragt i Udlandet. Hun skrev heller ikke venligt om Svigerinden, som hun aldrig havde set, og som hun ikke glædede sig til at se. Ja, hun skrev ligefrem, at Jørgen Gerhardt aldrig burde have giftet sig.

Ditlev, som mindedes, hvorledes hun altid bogstavelig hængte over Broderen, troede, at det hele var en Art Skinsyge, og at det vilde fortage sig efterhaanden, dersom hun og Jørgen Gerhardts Hustru kunde faa det godt sammen; han tillagde det derfor ikke nogen Betydning.

Den 2. Maj kørte han saa selv til Stationen efter hende. Han var kommet lidt tidligt og gik nu frem og tilbage paa den grusbelagte Perron, ud og ind i Skyggen af Stationsbygningen.

Signalklokken ringede inde paa Kontoret. Om ti Minutter kunde Toget være der.

Ditlev var blevet høj og bred i de Aar, han ikke havde set Charlotte; han mindede noget om Vennen Jørgen Gerhardt, men var tungere — ældre at se til.

Portøren kom ud for at skifte Signalmastens Vinge til »fri Bane«. Landposten kom travende med sin Taske og sin Kæp i sit altid ens Fodskifte. De hilste begge paa Ditlev, som vekslede nogle Ord med dem.

Nu lød der en fjern Fløjten, og en hvid Damp saas over Træerne dér, hvor Banelinien slog en Kurve. Saa

kom Toget. Uden Hast rullede det frem, jævnt og stille, som om den tidlige Sommervarme lagde sig tyngende over det og hæmmede Kørehastigheden.

I samme Øjeblik, Ditlev vendte sig mod Vognrækken, havde han opdaget Charlotte. Hun stod ved et nedslaaet Kupévindue. Hendes Udseende overraskede ham. Der var noget over hendes Ansigts Udtryk, i den Maade, hvorpaa hun hilste ham, og i hendes Dragt, der gjorde, at han fik saa lidt at sige hende.

Hun havde en Mængde Haandbagage, et Utal af Smaatasker, Hataesker og anden »Ragelse«, som Ditlev kaldte det i sit stille Sind. Og saa talte hun uafbrudt, medens hun stod deroppe i den aabne Kupédør og rakte alt sit ned til ham.

Hun fulgte ham med Øjnene, da han gik i Forvejen ud til Vognen. Ikke ilde — tænkte hun — men for stor. Og saa kunde hun ikke gøre sig rede for, hvad det var hos ham, som irriterede hende. Det var ikke hans Stemme, den var dyb og klangfuld, og hans Øjne var gode, men alligevel!

Senere begreb hun, at det havde været en ganske ubevidst Sammenligning med hans pletfri Retfærdighed og Brayhed og hendes egen Brors — Uvederhæftighed.

Ditlev mærkede ved Middagen, at Charlotte virkede paa hans Forældre, som hun havde virket paa ham. Hun førte hele Konversationen, men talte saa forceret, at man fik Indtryk af, at hun af en eller anden Grund var under Højtryk — endnu kendte de hende jo ikke og vidste derfor ikke, at som hun sad dér, saadan var Charlotte Vibe.

Saa pinte det ogsaa Ditlev, at hun var smagløs. Han kunde ligefrem ikke lide at se paa hende. Bare det, at hun mødte i stærkt decolleteret Eftermiddagstoilette til den tidlige Middag paa Sandhøj, virkede irriterende paa ham. Tillige generede det ham, at hun havde maattet skjule sine fyldige Brysters Runding med en stor, altfor pralende Tøjrose.

Efter Bordet, da Majoren trak hende med sig ned i Haven, kom Ditlevs Mor hen til ham og sagde:

— Men Ditlev, er det Charlotte?

— Det er det nok! dampede han løs paa sin Cigar.

Lidt efter faldt det ham ind, at hans Svar maatte have lydt uvenligt, og han vendte sig om mod Majorinden og spurgte mildt:

— Er du forstemt?

— Jeg tænker paa dem, der gik bort.

Sønnen klappede hendes Kind og drog hende ned paa en Bænk ved sin Side.

— Jeg havde Brev i Dag fra Jørgen Gerhardt, Mor. Om otte Dage kommer de hjem; han be'r mig om at ordne alt derovre.

Hun svarede ikke, men sad og saa frem for sig.

— Hvad tænker du paa, Mor?

— Jeg tænker paa, at det vilde være godt for Charlotte, dersom Svigerinden viser sig at være ikke alene et rart, men ogsaa et betydeligt Menneske; jeg tror, hun trænger til at falde lidt til Ro i et Hjem igen.

Nu kom de andre op fra Haven.

— Gaar I over paa Gaarden i Eftermiddag? spurgte Majorinden.

— Nej, ikke i Eftermiddag, Tante Sehusen.

— Jeg skal derover i Morgen efter Frokost, maaske du saa gaar med? inviterede Ditlev.

— Maaske! sagde Charlotte og rettede paa den glødende Tøjrose i Kjølens Udskæring.

Hun gik ikke med. Hun gik heller ikke med ham næste Gang; hun blev paa Sandhøj i flere Dage uden at gaa over i Barndomshjemmet.

— Aa, hun har dog mere Følelse, end man tænker! sagde Majorinden.

— Ja, hvis det er det! brummede Sehusen, som saa sig mere og mere gal paa Charlotte.

— Nu maa du ikke være uretfærdig, Tage, det er saamænd ikke saa let for saadan en ung Pige, det bli'r jo dog nu noget helt andet end tildligere — ikke sandt?

Naa, og saa kan du jo nok tænke, at der kan komme saa meget, som —

Majoren tog sin Kone om Skulderen, og idet han saa paa hende med et Par gode, glade Øjne, tordnede han:

— Ja — og naa — og saa — det er Fattigmands Trøst, men sandelig ogsaa din, min bedste; men dermed overvinder du nu engang ikke Verden, og i hvert Tilfælde ikke din gamle Major — at du ved det!

Efterhaanden, som Dagene gled hen, fik Ditlevs Moder endogsaa svært ved selv at beholde sit lyse Syn paa Ulrik Vibes Datter.

Charlotte var ikke tiltalende. Det var hendes Sange ved Pianoet og hendes Lektüre heller ikke. Majoren kiggede en Dag en Bog igennem, som hun havde ladet ligge nede paa Dagligstuebordet, og da han traf hende, sagde han bestemt til hende, at han ikke ønskede at finde den Slags Bøger i sine Stuer.

Saa skrev hun ogsaa Breve — mange Breve med franske Adresser; men hun modtog ingen; kun een Gang kom der et til hende; men det var absolut ikke skrevet af en Dame, og det bar Tysklands Postmærke.

Alting undrede Sehusens, men mest af alt, at hun stadig ikke talte om at ville over paa Vibenæsgaard.

— Ja, jeg ved ikke, Charlotte, sagde Ditlev den syvende Dags Aften, da han blev alene med hende i Sandhøjs Havestue — i Morgen kommer de jo hjem, hvad har du tænkt dig?

— Tænkt mig! Hun løftede Hovedet og mødte hans Blik — tænkt mig, jeg har aldeles ikke tænkt mig noget!

Ditlev begyndte at gaa op og ned ad Gulvet; han vidste ikke mere, hvad han skulde sige. Men saa rejste hun sig og kom hen til ham. Og som hun stod der lige for ham, syntes han pludselig, at hun var det ensomste Menneske under Solen.

— Ditlev — sagde hun — jeg er aldeles ikke kommet for at blive her. Jeg har ganske andre Planer med Fremtiden; men jeg maa tale med Jørgen Gerhardt jo før jo bedre, og saa — ja, saa rejser jeg igen. Hendes Stemme

havde været anderledes end ellers, og i hendes Blik laa der en Undergrund af Heflighed. Pludselig lo hun:

— For Resten kan du gerne faa det at vide, Ditlev — jeg er forlovet.

Hun understregede er og fik et Anstrøg af Koketteri over sig, som stødte ham.

.... Hvorfor talte hun saadan til ham? Som om han

Denne Tanke forekom ham saa tosset, at han lo med.

— Det kan jeg lide — sagde hun — ja, og saa ønsker du vel til Lykke og spørger: hvem han er og hvad han er, hvor han bor o. s. v. — ikke sandt ?

Ditlev bukkede, men sagde ingenting.

— Tak, mange Tak, Ditlev! Ja, saa er han Baron og hedder Joachim Macrospa — Ungarer — uden Gods, ikke mange Penge, uden fast Bolig, fri som Fuglen i Luften og — dejlig, forstaar du!

Og da Ditlev stadig intet sagde: — Ja, det var det!

Og da han endnu stod tavs og saa paa hende, var hun paany henne hos ham, tog ham i Frakkekraven med begge Hænder, rystede ham og sagde:

— Men Ditlev, hvor du er blevet impossible!

Saa forlod hun Stuen.

— Taler hun heller ikke til dig om, hvad hun vil i Morgen? spurgte Majorinden samme Aften.

— Nej, Mor.

— Ja, men hun maa da snart tage en Bestemmelse. For Resten tror jeg ikke, hun i nogen som helst Retning ved, hvad hun vil — stakkels Pige — jeg har virkelig saa ondt af hende!

— Det er saamænd ikke nødvendigt! sagde Ditlev og fortalte, hvad Charlotte havde sagt ham.

— Herregud, Charlotte Vibe og en forløben Ungarer!

Vaarnattens Halvlys laa over Sandhøjs Have. Paa første Sal i et Gavlværelse laa Charlotte og kunde ikke sove. Hele Tiden strømmede Tankerne ind paa hende.

Stundom græd hun; men naar hun ikke græd, laa hun med brændende Øjne og stirrede ud mod den lyse Nattehimmel.

Her paa de kendte Steder havde hun fundet alle Minderne fra den Gang, da Vejen imellem Vibenæsgaard og Sandhøj blev løbet, redet eller kørt næsten hver Dag, og fordi de allerede havde virket saa stærkt paa hende, havde hun faaet Skræk for at møde dem endnu stærkere ovre i det gamle Hjem.

Saa laa hun ogsaa og tænkte paa sin Bror . . . Kendte de hans Ulykke — de dernede, Onkel og Tante Sehuse og Ditlev? . . . Hvem havde passet paa ham og hjulpet ham til Rette — hvem — siden han sendte hende fra sig? Aa, disse Aar derude — disse fortvivlede Aar, hvor det bare gjaldt om aldrig at falde sammen, ikke i Hjemve, ikke i Længsel, ikke i Angst — altid ubekymret som de andre i Pensionen, hvis ikke man vilde gøre sig Livet uudholdeligt mellem Kammeraterne.

. . . . Men nu laa hun her, og i Morgen? —

. . . . Nej, hun kunde ikke holde ud at blive i den Seng! Hun maatte op — ud!

Hun satte sit Haar, klædte sig paa og aabnede Døren. Der var helt stille Nej, hvad var det — der lød jo Trin henne paa Gangen? Hun trak sig tilbage og holdt Døren paa Klem. Lidt efter gik en Kat forbi — gravitetisk med løftet Hale Saa var det den, hun havde hørt!

Hun gik ud igen og ned ad Trappen, som knagede i Takt med hendes Fodskifte. Hun var ængstelig for, at nogen skulde høre hende; men alt blev ved at være stille.

Den store Bornholmer i Entreen slog fem Slag, da hun aabnede Yderdøren og traadte udenfor. Et Øjeblik standsede hun paa Tærskelen og saa sig om, men da hun ikke saa noget levende Væsen i Nærheden, gik hun bort fra Sandhøj.

Hun tog straks Vejen over mod den Marksti, som førte tværs over Vibenæsgaards og Sandhøjs Jorder, og det var lige ind i Minderne hun gik. Der var først

Skoven. Hvor hun kendte den, kendte hele den Linie, Kronerne dannede mod Himlen. Og derinde — paa Sletten — der var Kirken; hun kunde allerede se dens Vindfløj, som var et gyldent Kors, blinke i Sollyset.

Nu nærmede hun sig Skovbrynet; der var en Grøft med et Gangbræt. Inden hun gik over, maatte hun standse og se Var det mon det samme endnu? Jo, det var det samme, med den halvt forkullede Under-side — en Egebjælke taget fra Tomten, da Vibensgaard brændte sidste Gang.

Saa var hun inde i Skyggen. Der var svalt derinde, det var jo saa tidligt paa Dagen, men Fuglene sang oppe i de lyse Kroner og fyldte Luften om hende.

Hun gik langsomt ind mod Kirkesletten. Da hun naaede derhen, standsede hun og blev staaende, og hun følte en pludselig, knugende Ensomhed. Foran hende laa Kapellet, som gemte Forældrenes Kister; hun var meget tæt ved det, endnu blot et Par Skridt, og hun maatte kunne se dem gennem Ruderne.

.... Nej, hun kunde ikke se dem jo, en lille Smule af Moderens, og der var friske Blomster derinde. Hun skiftede Plads, Rudens matte Glasarbejde hindrede hende i at se — men hun saa ikke bedre der, hvor hun nu stod.

Ensomhedsfølelsen fra før overvældede hende, saa hun faldt ned i Græsset og hulkede. Men saa kom hun til at tænke paa, at Ringeren snart maatte komme for at ringe Solopgang, og saa rejste hun sig og gik derfra.

Jacob — Tjeneren Jacob —, som var halvtredsinds-tyve Aar og kunde have haft Hus og Hjem for længe siden, om han havde villet, gik samme Morgen nede i det yderste af Parken og plukkede Bregner. Jørgen Gerdhardt elskede disse store, pragtfulde Blade, derfor skulde han have dem ind i Stuerne nu i Dag ved sin Hjemkomst.

Charlotte Vibe kom gaaende og saa en hvid Lærredsfrakke — ganske vist et ureglementeret Tjenerliberi, men hun havde ligefuldt kendt Jacob — og hun kaldte.

Han rejste sig og stod maalløs Lille Charlotte, saa tidligt og alene !

— Frøken! sagde han endelig, idet han gjorde et Skridt hen imod hende.

— Jeg er træt, Jacob — klagede hun — og saa er jeg ked af det!

Saadan havde de ikke set hende paa Sandhøj; men nu kom hun jo lige fra Kapellet, og Jacob var jo ogsaa — ja, Jacob var Jacob.

Han fik hende med sig op og gik og puslede om hende, som om hun var et lille Barn. Hun spiste Frokost i Havesalen, de lækreste Ting, han kunde opdrive, og hun drak igen Vibenæsgaards hjemmebrændte Kaffe. Hun var hjemme — hjemme igen. Men bag hende laa Fortiden, alt det, som var og aldrig mere skulde være, og foran hende —?

Med et slog hun om. Det var, da hun følte sig styrket af den gode Mad og af Hvilen i en af de store, magelige Stole. Hun rejste sig og sagde utaalmodigt:

— Hvorfor ser Jacob saadan paa mig? Saadan har du ingen Ret til at se! Det var lige saadan ovre paa Sandhøj; man gaar her og ynkes — gad vide hvorfor? Nu bli'r her jo godt igen her paa Vibenæsgaard. — I faar en meget smuk Frue — og jeg — jo, jeg har mine Planer, Jacob; men de kommer ikke dig ved!

Jacobs skægløse Ansigt forraadte ikke, at han blev krænket over denne uvante Maade at blive behandlet paa af et af de Børn, han havde baaret paa sine Arme. Heller ikke var det at se paa ham, at han blev overrasket ved Charlottes pludseligt forandrede Væsen; han havde snarere været forbavset, da hun kom til ham nede i Parken; thi da havde hun været mere ny for ham end nu; han huskede jo godt nok fra hendes Opvækst, hvor uberegnelig hun altid var.

— Kan du skaffe mig Bud over paa Sandhøj, Jacob — bare hilse og sige, at jeg er gaaet herover!

Han bukkede og forlod hende.

Hun stod og saa efter ham, vendte sig saa om og gik gennem alle Værelserne, en hel Rundgang baade oppe

og nede, og endte inde paa det, som engang havde været hendes. Der satte hun sig hen ved Vinduet og — ventede.

Hun kunde se over den store Indkørsel og Staldene, og hun saa, at der blev spændt for Staldkarlen, jo det var røde Anders med det korte og det lange Ben. Og Kusken, der nu kom frem og gik rundt om Hestene for at se, om alt var i Orden, var det maaske Hans? Nej, det var en ny, som hun ikke kendte.

Stor og bred steg han op og sad paa Bukken og knappede sine Handsker; saa gjorde han Tegn med Haanden efter de hvidlakerede Tømmer, som Anders holdt rede. Langsomt og pertentligt rettede han paa sig, tog omsider den lange Pisk og lod den strejfe som et Kærtegn, først over den fjermers glinsende, brune Ryg og saa over den nærmers, slog derpaa et Knald, som smeldede mellem Længerne og drev sit dansende For-spand hen mod den store, hvide Dobbeltlaage. Her var rejst en Æreport af Gran og Flag og Foraarets Blomster. Det kneb at faa Dyrene igennem; de rejste sig paa Bagbenene og vilde ikke frem. Men der var en Vilje, som var stærkere end deres, og de maatte.

.... Hele det gamle Apparat i Orden, lige saa stilfuldt som i Forældrenes Tid. Et Rygstød af ældgammel Tradition, mange Tidens Fornemhed bag sig — og saa, hvad var saa det hele?

.... Kusken dernede, røde Anders, hvem hun end vilde nævne af Mændene paa Gaarden, alle var de vel sagtens ærligere Mænd, alle mere Agtelse værd end Mændene af hendes Slægt.

.... Bare et eneste havde hun ønsket: at Broderen aldrig vilde gifte sig — hun syntes, han skyldte Samfundet det. Og nu —?

Ved Ellevetiden kom Ditlev. Han gav nogle Ordre og spurgte om et og andet kort og klart.

Charlotte, som sad ved det aabne Vindue, hørte hans Stemme og kunde ikke lade være at tænke, at han var

en praktisk Mand. Nu saa han hende og hilste op, og saa gik hun ned i Stuerne.

Graaden sad hende i Halsen, da hun tog i Døren til Havesalen; men hun betvang sig og gik ind.

— De maa snart være her! sagde Ditlev.

I det samme kom Jacob og meldte, at nu kunde man se Vognen.

Charlotte og Ditlev gik ud i Vestibulen, helt ud under Portalen; dér stod de, da Vognen svingede op og holdt.

Solen kastede Guld over Jørgen Gerhardts lyse Haar, da han blottede Hovedet; saa køn havde han ikke staaet for Søsteren. Og Svigerinden — Jørgen Gerhardt havde ikke løjet, hun var usædvanlig smuk med sine ejendommelige Racetræk og sin kongelige Holdning.

Endnu inden Vognen standsede, havde Elisabeth Vibe taget sine Handsker af, og da hun traadte ned paa Flisen foran Portalen, rakte hun begge sine hvide Hænder ud mod Charlotte og sagde — men hun talte Fransk:

— De har gjort Jørgen Gerhardt en stor Glæde med at komme.

Charlotte replicerede øjeblikkeligt i samme Sprog:

— Hvad skulde jeg gøre andet, naar min Bror kalder mig hjem; jeg er jo ikke myndig endnu. Og som om hun selv havde følt, at det var et uheldigt Svar, dækkede hun over det, idet hun nu leende gav hende sit Velkommen.

Sehusen var den næste, hun hilste paa; men derefter spurgte hun, om Tjeneren, der stod ved Vognen, var den Jacob, som Jørgen Gerhardt saa ofte havde talt om, og hun vendte sig til ham og gav ham Haanden. En mørk Rødme steg op i Jacobs Kinder og blev synlig under hans tætklippede graa Haar, da han skulde modtage den fremstrakte Haand, og han saa ikke op, men bukkede saa dybt, at hans Legeme dannede en Vinkel.

Charlotte undrede sig — ærgrede sig; hun følte sig stødt paa det adelige Blods Vegne og sendte et næsten uvilligt Blik efter den høje Skikkelse, der nu gik ind under Portalen. Og alligevel var der noget som en Art Misundelse i hende, fordi hun maatte indrømme for sig

selv, at den Slags kunde man tillade sig uden nogen Sinde at fortryde det, naar man havde Elisabeth Vibes Fremtræden.

Ved Frokosten sad hun og saa over paa Svigerinden. Disse regelmæssige Træk, som de mørke Øjne gav Liv og Varme Nej, hun mindedes ikke, hun havde set et smukkere Ansigt Men hun var ikke livlig nok, nærmest lidt stiv, som hun sad dér og tog saa roligt Del i Samtalen, der for hendes Skyld førtes paa Fransk. At hun var et fint og klogt og stærkt interesseret Menneske kunde Charlotte ikke undgaa at lægge Mærke til, heller ikke, at hendes Fransk var upaaklageligt — nej mere — om hun da skulde være ærlig — fordi det blev udtalt med den blødeste, mest beherskede Stemme, hun nogen Sinde havde hørt.

Omtrent hele Tiden var Charlotte tavs og iagttagende og tog kun Del i Samtalen, naar Ordet blev henvendt direkte til hende. En pludselig Følelse af at staa tilbage i alt gjorde, at hun ikke befandt sig vel i sin nye Slægtninges Nærværelse, og fordi hun selv mærkede, at hun var en kedelig Bordfælle, blev hun gnaven — ikke paa sig selv, men paa Svigerinden. Det var saaledes en hel anden Charlotte, Ditlev saa nu, men han havde forlængst opgivet at undre sig over hende. Hun derimod var i aller højeste Grad forbavset over, at han, som sad der og talte og lo, virkelig var den samme tunge Ditlev, hun havde været sammen med paa Sandhøj den sidste Uge.

Sehusens kom til Middagen Klokken 6, og Majoren var saa sprudlende livlig under Maaltidet, at Ditlev drillede sin Mor og sagde:

— Pas paa din gamle, han taber sit Hjerte, inden I kommer herfra igen!

Efter Bordet, da man samledes i Havesalen til Kaffen, blev der spurgt, om Elisabeth sang.

Hun rejste sig straks og svarede ligetil og med et Smil, der klædte hende:

— Nej, synger gør jeg ikke, men jeg spiller!

Derefter gik hun til Flygelet, satte sig, prøvede det med nogle lette Løb over Tasterne — og spillede. Men det var som at se ind i al Jordens Herlighed; et Væld af Klange, som gjorde alt stort og rigt og lyst om en; Toner, der ikke ejede Mislyd, men faldt efter hinanden som Perler fra en Snor; fremmedartede, uden at kunne sammenlignes med noget, de før havde hørt; kun til Slut blev det som en stille Nynnen eller en kær Vens Stemme, saa hjemligt og fuldt af Hygge —.

Og saa saa hun saa pragtfuld ud, som hun sad der med den ranke Nakke bøjet og et Udtryk, som om hun lyttede — ikke til de Toner, de andre hørte, men til noget inde i hende selv.

— Hvad var det? spurgte Majorinden, da Elisabeth rejste sig og igen kom hen til dem.

— Jeg ved det i Grunden ikke, jeg spiller saa meget, som jeg ikke ved Navn paa.

Hun sagde det ikke overlegent, og alligevel fandt Charlotte hende vigtig Man spillede da virkelig ikke den Slags Ting uden at vide, hvad det var, saa megen Interesse maatte man da vise Komponisten.

Men Elisabeth havde sagt, hvad hun kunde staa ved, hverken mer eller mindre — her vidste jo ingen endnu, at det kun var Familieforhold, der havde afholdt hende fra at træde frem for Offentligheden som den Musikbegaelse, hun i Virkeligheden var.

Om Aftenen blev Charlottes Tøj hentet og kørt over til Vibenæsgaard, hvor hun fik sit eget gamle Værelse. Og nu laa hun og kunde ikke sove. Tankerne gjaldt baade Fortiden og Nutiden — navnlig denne Eftermiddag — og de gik over til ham, hun havde valgt at forlove sig med, og som nu, hun ikke var sammen med ham, blev hende en sær uvirkelig Skikkelse, men dog alligevel det Menneske, hun i Øjeblikket længtes mest efter, fordi hun følte sig saa hjemløs dér, hvor hun altid før, trods alt, havde været mest tryk.

Hele den første Del af Natten laa hun og spekulerede paa, hvorledes hun bedst skulde faa sagt det til sin Bror. Hun var bange for at møde Modstand, virkelig bange

for, at alle hendes Planer skulde blive kuldkastede bare ved et Ord af ham, der endnu i nogle Aar havde Myn- dighed over hende, over hendes Penge i hvert Tilfælde, og uden Penge kunde hun ikke tænke paa at leve Livet med sin Baron, der var — det kunde ikke nytte at nægte det, kun sin Mors Søn. En eneste Gang over- vejede hun, om hun maaske skulde gaa til Svigerinden først, det var jo dog en Kvinde og en, som selv var ny- gift; hun kunde vel forstaa hende; men den Tanke skød hun straks fra sig igen, idet hun næsten blev ærgerlig paa sig selv, fordi hun vilde bruge en Mellemmand, naar hun vilde sin Bror noget Nej, saa vidt var det dog endnu ikke kommet! Men indtil videre — ja, hun vilde opsætte det indtil videre!

Og saa blev det dog allerede to Dage efter. Tilfældet vilde det saadan, og ingen kan jo forhindre et eneste af disse smaa Sammentræf, der kan komme paa ens Vej og forandre saa meget.

Hvorfor skulde ogsaa Elisabeth lægge et lille Bog- mærke af Guld og Emaillé fra sig paa Havebordet, me- dens hun gik derfra? Og hvorfor skulde Solen falde saa stærkt i Metallet? — En halv Tomme til venstre, og det havde ligget i Skygge! Og hvorfor skulde Jørgen Gerhardts netop være dér og ikke et andet Sted i det Øjeblik — Ejendommen var jo dog saa stor, at der var nok for ham at tilse nu efter Hjemkomsten?

Charlotte havde set, hvad der skete. Og hun havde rejst sig og var gaaet hen til ham, og idet hun gjorde som saa ofte før i de ganske unge Aar, uden videre befriede hans Lommer for det, som ikke var hans, sagde hun ham, at hun ønskede en Samtale med ham.

De gik sammen ind i hans Stue, den, der havde været deres Far's og stod urørt efter ham.

— Jørgen Gerhardts — brød det ud af hende straks, da han havde lukket Døren — men Menneske dog, hvor turde du gifte dig?

— Charlotte! sagde han, og der kom Holdning over ham igen.

— Det nytter ikke, Jørgen Gerahrdts, nu skal du svare

mig! Ved din Hustru, at du er — jeg mener — ved hun — ved hun, hvordan det staar til med dig?

En Blodbølge brusede op i hans Hoved, saa det kogte for hans Øren; han drejede sig hastig fra hende og gik hen og stod og saa ud af Vinduet.

Hun var efter ham.

— Jørgen Gerhardt — ved hun det? Ved hun det, Jørgen Gerhardt?

Han slyngede et Nej imod hende med saa stor Kraft i Stemmen og et saadant Blik i de lyse Øjne, at hun uvilkaarligt løftede sin ene Arm, som om hun ventede, han vilde slaa.

Han tog sig i det.

— Ja, saa taler vi ikke mere om dette, Charlotte — aldrig mere, forstaar du! — Og nu blev han rolig og god: Sig mig, hvad nu med dig, ja, for vi venter, at du bliver her paa Vibenæsgaard?

I første Øjeblik kunde hun ikke svare, dertil kom Omslaget for brat, og tillige var hun ikke endnu Herre over sig selv. Men saa snart hun kunde, fortalte hun alt, som det var, ogsaa, at det havde været en Aftale, at hun sidst i Maaneden skulde træffe sin Forlovedes Mor i København for saa at rejse nordpaa med hende en Tid.

Jørgen Gerhardt kunde ikke skjule sin Misfornøjelse, men han sagde dog ikke noget videre til hende, derimod stod han og tænkte paa, at han vilde tale med Elisabeth og Ditlev. Resultatet af denne Samtale blev, at man fandt det rigtigst at indbyde Baronen og hans Mor til at komme til Vibenæsgaard i Stedet for, at Charlotte skulde støde til dem i København.

Hun maatte saa finde sig i at blive i Hjemmet foreløbig.

En Eftermiddag, Jørgen Gerhardt og Elisabeth sad ude paa Terrassen, meldte Jacob, at Lærer Thomassen var der og vilde tale med Godsejeren.

Vibe rejste sig og gik ind, men kom kort efter til-

bage med et underligt Menneske, der travede frem i høje, støvede Støvler og med en flosset, yderst bedaget Silkehat. Et mægtigt Uldtørklæde, som paa Sømandsvis var snoet flere Gange om Halsen, dækkede hans Hage, og da hans Mund var lille og lidt indfalden, var det i Grunden kun hans alt for store Overansigt, man saa.

Han rakte ved Præsentationen en lille, fin, smal og blød Haand frem mod Fru Vibe, og hans kloge, lyse Øjne tog Maal ligesom af noget mere end blot hendes Skikkelse. Hun hilste ham venligt, men tiltalte ham ikke, fordi hun gik ud fra, at han ikke vilde kunne forstaa hende; men han spurgte — aldeles uden Genert-hed — paa flydende Tysk, om hun talte dette Sprog.

Alt hos ham havde overrasket hende, men intet saa meget som den Samtale, der nu tog det meste af et Par Timer.

Thomassen var inde i alt og havde en egen klar og rask Maade at drøfte Spørgsmaalene paa, og saa var han morsom; men naar han havde fremkaldt Latteren hos andre, sad han altid selv uberørt, kun bøjede han sig hver Gang frem i Stolen med Hovedet hældende lidt til Siden og et aarvaagent Udtryk, som om han lyttede. I Virkeligheden var det ogsaa det, han gjorde — han lyttede sig til Folk. Et Menneskes Latter røber mere, end mange ved, og Thomassen kendte Mennesker paa den længe inden andre. Og nu sad han her og hørte Fru Vibe le afdæmpet og saa smukt, som han aldrig før havde hørt noget Menneske le, og han fik glade Øjne. For øvrigt var de Øjeblikke, hvori han »lyttede sig frem«, de eneste, hvor han var stille. Ellers var han i ustandselig Bevægelse, mest med Hænderne, de utroligt spinkle, alt for fine Hænder. Hver By — siger man — har sin Original, Thomassen var Nyhuses i saa høj Grad, at kun Respekten for hans absolute Dygtighed afholdt Børnene fra at gøre aabenlyst Nar ad ham.

— Hvad er det dog for et Menneske? spurgte Elisabeth, da han var gaaet.

Hun fik da at vide, at han var en fordreven Sønderjyde, som var kommet hertil efter »48«, og nu sad med

Kone og seks Børn, men ingen Vegne kunde komme, fordi han alle Dage havde kæmpet med Sygdom og Uheld.

— Kunde man ikke hjælpe ham?

— Hjælpe ham — ja, jeg ved ikke hvordan — nej, man kan ikke hjælpe ham, han vilde simpelthen ikke modtage Hjælp.

Manden havde imidlertid interesseret Elisabeth, og i de nærmeste Dage tænkte hun ofte paa ham. Saa fik hun en Idé. Fire Dage efter hans Besøg gik hun ned i Landsbyskolen og spurgte Thomassen, om han vilde lære hende Dansk.

Han var mer end fattig klædt her i sit Hjem, men han var urokkelig sig selv og bar endda inden Døre det samme store Uldtørklæde om Halsen.

Summen, hun bød ham pr. Time, var som den, en Speciallærer faar i Hovedstaden, men lod ikke til at overraske ham. Han tog alt som en naturlig Ting, en Følge af, at han, selv om det nu næsten var glemt, dog sad inde med en ærlig Attestats fra Københavns Universitet.

Inde i Soveværelset stod hans Kone og stred med en hurtig Omklædning. Hun hørte hvert Ord og forstod, hvad Talen drejede sig om, og hun var saa glad ved Tanken om et Plus til ders Indtægt, at hun flere Gange foldede sine Hænder og stod og slog dem ned i Sengens Endestykker og mumlede: Herre Gud — aa, Herre Gud dog!

Lille og rund trillede hun omsider ind til de andre i Dagligstuen, hvor Manden med faa Ord satte hende ind i Situationen. En vaad Glans duggede hendes store, kuglerunde Øjne, idet hun kniksed og takkede — paa Tysk.

Ingen af de seks Børn var hjemme, men da Fru Vibe gik derfra, kom den ældste Datter op gennem Forhaven. Hun var en slank, overordentlig tiltalende ung Pige, som Elisabeth gerne havde vekslet et Par Ord med, men de forstod ikke hinanden.

Saa gik Fru Vibe. De stod og saa efter hende. Lidt

henne paa Vejen standsede hun foran en lille Dreng, som sad paa Tærskelen til et faldefærdigt Hus. De saa hende bøje sig ned og klappe hans hørgule Haartop, men Thomassen sagde, idet han gik ind med sin Kone:

— Det var Kæmpens Ole, han er ellers cellefuld.

Efter den Dag blev der arbejdet aldeles regelmæssigt med den seje Udholdenhed, der maa til, naar noget skal læres til Gavns. Det varede heller ikke længe, inden Fru Vibe kunde begynde at gøre sig forstaaelig, men derimod varede det meget længe, inden hun mægtede Sproget saadan, at hun kunde undgaa de Snarer, Jørgen Gerhardts morede sig med at narre hende ind i.

Naar hun sad alene inde i det store Lindelysthus, kom han ofte til hende, stillede sig ved Indgangen midt i Sollyset og sagde:

— Elisabeth, kom hellere ud til mig, jeg skal hjælpe dig til Rette paa en nem Maade, medens vi spadserer her frem og tilbage, det er meget fornuftigere end at sidde over de Bøger!

I Begyndelsen føjede hun ham, og saa kunde han bilde hende skrækelige Ting ind.

Een Gang sagde han:

— Naar nogen møder dig og retter et Spørgsmaal til dig, f. Eks.: — Er Fruen glad ved at være her, eller: Længes Fruen nu ikke efter Hjemlandet? saa svarer du: — Gaa Fanden i Vold! Kan du huske det?

Hun maatte gentage det for ham, til hun kunde det, og troede, at hans ustyrlige Latter gjaldt hendes fremmede Udtale.

En anden Gang, efter at de havde fulgt Ditlev paa Vej, sagde han:

— Naar du tager Afsked med en Gæst, saa er det høfligst, om du som Værtinde siger det ene Ord: Rakkerpak. Vi har ikke høfligere Taleform paa det danske Sprog, og vi bruger det i Særdeleshed overfor ældre Folk. For Resten kommer jo Onkel og Tante Sehuse i Aften, saa maa du se, om du kan huske det, naar de gaar.

Hun huskede det. Hun sagde det til Majoren smilende og med det mest forekommende Udtryk. Det rykkede

bogstaveligt i ham; men i det samme var han over Jørgen Gerhardt, ruskede ham og lovede ham al Landsens Ulykke, om han lærte sin Hustru mere af den Slags.

Siden vogtede hun sig og spurgte enten sin Lærer eller Ditlev, naar hendes Mand havde undervist hende i »gode Sæder«.

Ved alle Lejligheder viste hun, at det var hendes Vilje at slaa Rod derude og at faa en Forbindelse i Stand mellem sig og Befolkningen, og da hun var af de Mennesker, der kan overkomme alt, lykkedes det hende temmelig hurtigt at komme bort fra at være den fuldstændig fremmede. Senere lærte hun at tale det danske Sprog rent og smukt, men helt fri for en fremmed Klang i Stemmen blev hun aldrig, dog var det ikke noget, som skæmmede — tværtimod.

Jørgen Gerhardt kaldte Charlotte ind den Dag, Elisabeths egne Ting var anbragt efter hendes egen Smag i de Værelser, som skulde være hendes, og som laa bag den lille Dagligstue, der stødte op til Havesalen.

— Jeg troede — sagde Charlotte, idet hun saa alle de kostbare Ting paa Væggen — at en Reformert havde ondt ved at forlige sig med Kunsten.

— Aa, hvad, Reformert — lo Jørgen Gerhardt og lagde sin Arm om sin Hustru, — vi er da ikke saadanne Hængehoveder!

— Kunst kan ikke være af det onde, sagde Elisabeth.

Hendes Stemme lød højere, end hun plejede at tale, og der brændte et Øjeblik to røde Pletter paa hendes Kinder. Saa kom det stille:

— I min Slægt mente man det; men jeg finder, det er større Synd at stænge for Guds Naadegaver.

Hvor vidt Charlotte syntes om Stuen eller ej, fik de ikke at vide; hun udtalte sig ikke; men for øvrigt havde hun været saa mut, siden hun ikke fik Lov at rejse, at hun nærmest var til Plage.

— Hvorfor taler du saa lidt med Elisabeth? spurgte hendes Broder en Dag.

— Hvorfor? Tror du ikke, jeg er grundig træt af at tale fremmede Sprog? Nej, naar jeg endelig er kommet hjem igen, saa vil jeg tale Dansk!

— Saa tal Dansk med hende, du ved jo, at hun vil saa gerne!

— Dansk, Dansk med Elisabeth! Charlotte lo — saa kunde jeg da lige saa godt faa et Barn herop at snakke med; mere kan det da ikke blive til!

Jørgen Gerhardt var ved at bruse op, men betvang sig. I det hele taget behandlede han hende med virkelig Varsomhed i denne Tid, fordi han ikke vilde, at der skulde komme noget imellem dem, og saa var han ogsaa inderst inde lettet over, at han dog havde Udsigt til ikke at skulle beholde hende paa Vibenæsgaard.

I Begyndelsen af Juli kom Macrospa — alene. Moderen var blevet syg.

Det var en høj, tynd Fyr med en vældig Moustache og et Par gnistrende sorte Øjne i sit gullige, benede Ansigt.

Han talte Tysk og Fransk og Engelsk i Flæng og lignede i Grunden mest af alt en Artist fra et eller andet Cirkus ambulante.

Jørgen Gerhardt kunde absolut ikke lide ham. Ditlev fandt ham naragtig; men paa Elisabeth gjorde han Indtryk af at være en, maaske nok noget let og forfængelig Mand, men dog en Mand, som inderst inde for Resten kunde være brav nok.

Da han havde været fem Dage paa Vibenæsgaard, kom der Telegram fra Berlin, om han vilde komme snarest. Det modtog han om Formiddagen, og han rejste allerede samme Dag inden Middag.

Dagen efter kom der igen et Telegram; denne Gang til Charlotte. Macrospa kaldte hende til Moderens Dødsleje.

Hun var straks rede, men Vibe havde igen Betænkeligheder. Svogeren havde været saa lidt tillidvækkende, at han ikke vilde undre sig over, om det hele var et

Kneb — intet andet. Efter nogen Overvejelse besluttede han sig imidlertid til at lade hende rejse, men — han vilde selv følge hende derved. Det var hende ganske umuligt at faa ham overtalt til at blive hjemme, han var stejl og gav ikke efter, og Charlotte, som var krænket over den Mistillid, hun anede, var paa sin Side aldeles ude af Stand til at skjule sin Unaade; derfor skete Opbruddet fra Barndomshjemmet ogsaa denne Gang under alt andet end hyggelige Omstændigheder.

Der havde altsaa i Virkeligheden ikke været Gnist af Hygge over Charlottes Besøg, hverken hjemme eller paa Sandhøj; tværtimod, det følte som en Lettelse, nu hun var borte igen. Men faldt Talen paa hende, hvad den ofte gjorde, mærkedes det først ret, hvor forskellige Indtryk hun havde efterladt; de havde hver sin Opfattelse af hende, og det var egentlig kun Elisabeth, som tog hende i Forsvar.

Jørgen Gerhardt kom hjem efter et Par Dages Forløb. Han meldte, at alt var reelt nok. Den gamle Baronesse laa paa sit yderste og havde kaldt sine Børn til sig, Sønnen Joachim og en Datter, som var gift og boddende i Dresden. For øvrigt havde Charlotte lovet at komme til Vibenæsgaard efter Svigermoderens Død, der kunde indtræffe naar som helst.

Imidlertid gled Højsommeren til Ende. Aftnerne blev længere og mørkere, og hist og her skiftede Løvet allerede Farver. Men endnu var det varme sollyse Dage, som ikke mindede om, at Aaret gik paa Hæld.

Ditlev mødte Landposten ude paa Vejen en Dag, han vilde gaa over til Vibenæsgaard.

— Her er et Brev til Hr. Sehusen — standsede Manden ham, idet han hev Tasken frem fra venstre Hofte.

Ditlev takkede og gik videre. Det var Dresdens Poststempel, men hvem kendte han i Dresden? Var det ikke Charlottes Skrift? Jo, vist saa, men hun var jo ikke — —

Han gik ind paa en Markvej og satte sig med Ryggen mod et Stengærde, som hegnede Sandhøjs Have, brød Brevet og læste:

— Kære Ditlev! Det undrer dig maaske, at du hører fra mig, vi drev det jo aldrig til at korrespondere med hinanden, men jeg forsikrer dig, at jeg har overvejet for og imod de tusinde Gange, om jeg skulde skrive til dig eller ej. Det er ikke noget, som angaar mig selv, saa kan du være rolig for, at jeg ikke havde besværet dig, nej, det er noget om Jørgen Gerhardt. Og hvad saa end I alle tænker om mig, har jeg, siden jeg var hjemme sidst, gaaet i en skrækkelig Pine for hans Skyld, og jeg ved ikke andre at henvende mig til — derfor kommer jeg til dig — —.

Det var en Indledning, som nok skulde faa Ditlev til at studse, men senere, da han havde læst Brevet til Ende, sad han og stirrede frem for sig og havde det, som om al Sommerens Lys med et var gaaet af alle Veje. Han var blevet saa hed under Læsningen, at Sveden sprang ham ud af Panden, og han var helt utilpas, han vidste ikke selv, hvordan det var fat med ham. Charlotte fortalte alt om sin Bror og om sin egen underlige Udviklingstid, som gik hen i stadig Ængstelse og Agtpaagivenhed og Kamp for at fortie Sandheden. Og hun endte Brevet med at skrive:

—Jeg var for ung til at være noget rigtigt for Jørgen Gerhardt, og jeg havde ikke Myndighed nok, vel sagtens heller ikke den Gang Forstand nok til at gøre ham det begribeligt, at han for Samfundets Skyld ikke maatte gifte sig. Men jeg ved, at saa ung, jeg var, tænkte jeg over det, og jeg husker ogsaa, at jeg har forsøgt at tale med ham om det. Det er maaske et umuligt Baand at lægge paa et Menneske, men jeg ser ikke anderledes paa det den Dag i Dag, navnlig ikke efter mit sidste Besøg hjemme, hvor jeg greb ham i det skrækkelige igen.

Du er hans bedste Ven, Ditlev, dig beder jeg nu — nej, jeg ved ikke, hvad jeg skal bede dig om, der kan naturligvis ikke gøres noget, — men hvordan bli'r

hans Ægteskab, naar det gaar op for Elisabeth, at han er en Stakkel? Ditlev, kunde du ikke sige hende, at han er en syg Mand — for det maa jo være Sygdom, ikke sandt? Ja, kunde du ikke sige hende det saadan; det er, forsikrer jeg dig, tusind Gange værre, dersom hun selv skal se det komme over ham; men for øvrigt maa han have en om sig, som kan passe paa ham. Hvis du ikke ved, hvad du vil, saa tal med dine Forældre om det, de kender vel sagtens nok vor Slægt. Siger du noget til Jørgen Gerhardt selv, saa gør det varsomt; jeg har en Gang set ham vred for det sammes Skyld; det var nu sidst, jeg var hjemme, og jeg skal ikke mere gaa ham i Vejen.

Hils saa Onkel og Tante

fra

Charlotte.

Ditlev kom ikke til Vibenæsgaard den Dag. Han laa længe ved det gamle Stengærde — paa Ryggen — og saa op i den lune, lidt disede Augusthimmel. Myggene sværmede om ham, og en stor Humlebi summede og summede ud og ind mellem de smaa Blaaklokker, som stod og viftede i Vinden. Foran ham var et Roestykke, og til højre langt henne stod Sandhøjs Køer, men fra venstre Side strøg Lyden hen til ham af Letøj, som skar gennem Sæden, af Leer, som hvæssedes, og af Høst-folkenes glade Stemmer.

Han laa og tænkte paa, at han burde rejse sig og gaa derhen — han plejede jo at komme, men det fik være — i Dag kom han ikke.

Saa tænkte han ogsaa ustandseligt paa Brevet fra Charlotte — Jørgen Gerhardt og Elisabeth — hvad skulde han gøre — ja, hvad i al Verden skulde han dog gøre?

.... Men det var jo for Resten umuligt, det med Jørgen Gerhardt! Han, Ditlev, havde jo aldrig mærket noget, og saa meget de havde været sammen! Og paa den anden Side, det var jo ogsaa utænkeligt, at Charlotte skulde lyve — nej, hvorfor skulde Charlotte lyve? Ja, men saa — saa var det altsaa, som hun skrev — —

.... Nej, men det var jo til at blive gal over, alt dette!

Han rejste sig og gik hjem. Han gik straks op paa sit Værelse. Der sad Vibe og ventede paa ham.

— Det var godt, du kom, Ditlev, jeg har ventet paa dig en hel Time, jeg maa tale med dig — har du Tid?

— Jo, jeg har, hvad er der saa? Ditlev gik over til Vinduet og satte sig, saa han vendte Ryggen mod Lyset.

— Der er kommet Brev fra Charlotte; hun skriver — ja, du kan for Resten selv læse det, jeg har det med — her — her skal du se!

— Det er lige meget — sagde Sehussen, idet han skubbede sin Stol lidt tilbage — du kan lige saa godt fortælle mig Indholdet.

Ikke for alt i Verden vilde han have siddet der og vist sin Sindsbevægelse, naar han skulde have holdt det Brev i sine Hænder; han følte jo, hvor han dirrede, bogstaveligt helt ned i Benene.

Jørgen Gerhardt mærkede ingenting. Han sad og lagde Æselsøre paa Papirets ene Hjørne og saa slet ikke op, medens han talte, men Rødmen kom og gik i hans Ansigt.

— Charlotte har giftet sig! sagde han.

— Hvad for noget — har Charlotte —

— Ja hun har, og nu gør de, hun og Manden, For-
dring paa at faa udbetalt alt, hvad der tilkommer hende
— Arven efter baade Far og Mor!

Ditlev gyngede frem og tilbage i Stolen, men sagde ikke et Ord. Der var et Øjeblik stille, saa spurgte han:

— Du sidder vel i det, saa du kan det?

— Jeg tænker det — det vil sige — ja, jeg ved det ikke, for se det bli'r jo rede Penge, og — der staar saa meget i Gaarden.

— Jeg troede, du var rig — sagde Sehussen og saa nu for første Gang paa Vennens Ansigt.

— Jeg har brugt mange Penge, Ditlev.

Der blev stille igen.

Saa rejste Jørgen Gerhardt sig og kom hen og lagde sin Haand paa Sehussens Skulder:

- Vil du hjælpe mig? bad han.
- Ditlev rejste sig:
- Det ved du jo godt, jeg vil, Jørgen Gerhardt, men jeg er jo ikke rig.
- Det var ikke saadan ment, men vil du komme over og gaa alt igennem med mig, saa vi kan faa klaret det med Charlotte?
- Hvornaar?
- I Morgen, Ditlev! Vil du komme Kl. 10, saa kan vi naa en Del inden Frokost, og saa kan vi maaske naa Resten til Middagen.
- Ja, sagde Sehuseu, jeg skal komme.
- Ja, saa Farvel og Tak! De to Mænd rakte hinanden Haanden; saa gik Vibe.
- Hvad var dog alt dette? Charlotte gift og Jørgen Gerhardt stillet, saa han tvivlede, om han kunde udrede Søsterens Arv Nej, det maatte være noget rent Snak! Vibernes store Formue kunde da saa sandt ikke være formøblet paa de faa Aar, Jørgen Gerhardt havde haft den mellem Hænder.
- Klokken ringede til Frokost, og Ditlev gik ned.
- Sig mig engang, Far — spurgte han, da Pigen, som vartede op, havde forladt Stuen — kender du noget til, at nogen Slags ond Skæbne skal følge Viberne fra gammel Tid?
- Majoren vekslede et hurtigt Blik med sin Hustru.
- Hvor falder du paa det, Ditlev?
- Jo, jeg har faaet et Brev i Dag fra Charlotte — jeg ved ikke, men vil du ikke læse det?
- Gamle Sehuseu tog Brevet, som Sønnen rakte ham. Medens han læste, gled et underligt Udtryk over hans Ansigt, og da han var færdig, gav han det til sin Kone. Mor maa vel nok? sagde han.
- Saa snart hun ogsaa var færdig, brød han Stilheden.
- Herre Gud, skulde det være saa galt med Jørgen Gerhardt? Ja, det med Slægten vidste vi godt; det har Ulrik saa ofte talt med mig om; han var for Resten paa sin Vis ogsaa en Stakkel, i hvert Tilfælde i de unge Aar, da han led af det tunge Sind. Senere rettede det sig jo,

og han blev, som du kan huske ham, en glad og livlig Mand, men det var kun, fordi han efter Branden ligesom begyndte forfra igen.

Majorinden lagde Kniv og Gaffel fra sig og sagde over til Ditlev:

— Jeg skal sige dig noget, min Dreng. Der vil jo altid i saa gammel en Slægt kunne meldes baade om det ene og det andet, som er sket; men naar en Slægt bli'r som Vibernes, saa fornem, at alt nyt Blod, der kommer ind, søges blandt andre degenererede Slægter, hvor bli'r saa Fornelsen af? Er der saa et eller flere gamle Sagn og Tilfældigheder, der lige som slæber sig op gennem Aarene, skal det nok passe, at der kommer en eller anden Art af Degeneration, som ikke har Gnist af Modstandsevne, saaledes at Slægten helt naturligt hjemfalder til at paavirkes af Slægtsovertroen.

— Mor har Ret — faldt Majoren ind — det var jo ogsaa netop derfor, at Ulrik holdt alt det gamle borte fra Børnene!

— Ja, og se saa, hvad det nyttede, Far! Jeg synes da oprigtigt talt, at Vibes gjorde deres Børn en daarlig Tjeneste ved at tie. Hvis de nu havde fortalt dem jævnt og naturligt og sundt om deres Slægts Historie, saa er jeg ganske sikker paa, at Mosehannes Mystik ikke havde faaet den Betydning, den i Virkeligheden fik, og som endnu ses gennem Charlottes Brev — gi'r I mig ikke Ret?

— Maaske, men der skal nu alligevel noget til at oplyse sine Børn om, at der muligvis i Fremtiden kan hænde det, som vil ødelægge deres Liv.

— Nej, men Far, det var jo netop ikke saadan, det skulde fortælles dem; jeg mener, at —

— Du kan mene, hvad du vil, min Dreng — afbrød Majoren ham, men det hele derovre var en saare vanskelig Sag at røre ved, og nu — hvad nu med Elisabeth? Jeg kan sandelig ikke se, hvad der er rigtigt i dette Tilfælde, men at Charlotte har givet dig et kedeligt Hverv, det kan jeg derimod indse, og jeg misunder dig ikke, Ditlev.

Det blæste, og Regnen slog mod Ruderne og ruskede i Stormkrogene udenfor Jørgen Gerhardts Værelse. Ved det store Arbejdsbord midt i Stuen sad Ditlev bøjet over Bøger, Dokumenter og Obligationer. Han var snart træt af at skrive Tal, men Arbejdet havde taget ham, og han regnede ufortrødent. Vibe selv laa henne paa Sofaen og røg. Af og til, naar Sehuseus alvorlige Stemme kom med et Spørgsmaal, maatte han op og hen til ham, og hans Ansigt kunde da faa et Skær af Ængstelse, men saa snart han igen laa paa Sofaen, fik han sit gamle tilfredse, sorgløse Udtryk.

— 2000 — 2000 — 5000 talte Ditlev henne ved Bordet.

— Ditlev!

— 5000 — 2000 — 2000 — Ja, hvad er der?

— Ditlev, hvad mener du om et Hundevejr?

— Nej, hør ved du nu hvad, Jørgen Gerhardt, vil du ikke hellere komme herhen og sætte dig en lille Smule ind i Sagerne.

— Aa — rejste Vibe sig — det kunde da i Grunden være nok, naar du vidste Besked!

Sehusen saa op og mødte Vennens Blik:

— Jørgen Gerhardt! kaldte han.

— Ja, nu kommer jeg, se nu kommer jeg jo!

Vibe faldt ned i en Stol ved Bordet, saa det knagede. Med begge Arme ind over Bordpladen forhørte han:

— Naa, hvad er det saa, — klarer vi det?

Sehusen rejste sig og gik hen til et af Vinduerne.

— Gaar du? — sendte Jørgen Gerhardt efter ham — og nu kom jeg jo lige og vilde hjælpe dig.

Men det var allerede hen ad Middag, og Ditlev indsaa, at de ikke kunde blive færdige, selv om de tog Aftenen til Hjælp; derfor sagde han, at han vilde fortsætte Dagen efter og en Dag til, dersom det blev nødvendigt.

Dette passede ikke Vibe, som rent ud kedede sig over de tørre Regnskaber, men han maatte holde ud inden Døre, enten han vilde eller ej, saa længe det stod paa. Først den tredje Dag blev Sehuseus færdig. Da havde han gaaet alt nøjagtigt igennem, og han havde set, hvor

store Transaktioner Jørgen Gerhardt havde gjort i de Aar, han havde forvaltet Vibernes store Formue. En gammel Fortegnelse, som laa efter Ulrik Vibe, havde vist ham, hvad der havde været den Dag, Jørgen Gerhardts Far lukkede sine Øjne.

— Ja, ser du, Jørgen Gerhardt — sagde han, da han omsider lagde Pennen fra sig — naar der nu er realiseret den Sum, der ifølge dine Forældres Testamente tilfalder Charlotte, saa har du ikke et eneste realisabelt Papir tilbage. Du har Prioriteter i faste Ejendomme i København — for øvrigt en ret stor Sum — og saa har du Vibenæsgaard! Det vil altsaa sige, at du herefter ikke maa bruge ud over en ganske bestemt aarlig Indtægt. Hvor meget vil du se her —!

Han rakte ham et beskrevet Ark.

— Det er min Liste over alt. Du vil se, at det ikke er smaa Summer, der endda kommer til at staa paa din Konto. I Virkeligheden behøver du ikke at indskrænke dig, men blot at passe, at dine Udgifter, som jeg sagde før, ikke overskrider den Sum, som staar paa det Ark, du fik — for din Hustrus Penge regner du jo ikke med, gør du vel, Jørgen Gerhardt?

Vibe følte sig som en Skoledreng overfor denne bestemte Maade at tage Tingene paa, og han ventede en Overhaling i Anledning af sin letsindige Ødselhed, men den udeblev. Ditlev nævnede den ikke med et eneste Ord, kom ikke engang med en Hentydning, og da det nærmest var dette, som havde trykket Jørgen Gerhardt, siden han havde lagt alt sit frem for Vennen, følte han sig inderlig lettet ved at slippe saa let.

Det var jo ikke videre alvorligt det hele, naar han havde i Behold, hvad der stod paa Sehusens Liste. Og nu, da han var en gift Mand, var der jo heller ikke Anledning til at bruge de store Summer Nej, saa skulde man rejse, som han engang havde gjort.

Han sendte et lille, ufrivilligt Suk efter de gyldne Frihedsdage, som var forbi, stod lidt og viftede med Papi-ret, slog det saa ned mod Bordet og sagde i en ny Tanke:

— Det er nu alligevel tosset, det med Charlotte — hvad skal jeg dog skrive til hende?

Et lille Stænk af Utaalmodighed glimtede frem i Sehusens Øjne, da han svarede:

— Ja, det ved jeg virkelig ikke, men det maa du da selv kunne klare.

Der blev stille et Øjeblik, saa sprang Vibes Tanker igen over i noget nyt.

— Jeg staar og tænker paa — sagde han — at du saa ofte har talt om at faa dig en Forpagtning eller en Ejendom, kunde du ikke have Lyst til — for det er jo da de gamle, som holder paa dig — at blive min Godsinspektør. Nu gaar Jansen til April, ved du, og saa kunde du træde i hans Sted. Om du vilde bo herovre, maatte du selv om, men dine Forældre vilde vel nok sætte Pris paa, at du i hvert Tilfælde foreløbig blev boende paa Sandhøj. Hvad siger du til dette Forslag?

Ditlev, som et Par Gange havde været ved at afbryde ham, stod lidt tavs og saa frem for sig, saa rakte han sin Haand ud mod Vibe og sagde ligetil:

— Tror du, at du kunde bruge mig — ja, for saa ved du jo, at jeg gerne vil hjælpe dig!

De to Mænd gav hinanden Haanden; men idet Vibe vendte sig bort for at samle alle Papirerne sammen og gemme dem, skød en dyb Rødme op i Sehusens Kinder. Han var blevet saa underlig til Mode, baade glad og beklemmt Altsaa skulde han ikke bort — hans Gerning kom til at ligge i Nærheden af — ja, af hvad og af hvem? Ditlev — Ditlev!

Ved Middagen fortalte Vibe sin Hustru, hvad der var arrangeret imellem dem. Hun løftede da sit Glas imod Sehusen og sagde, at Jørgen Gerhardt allerede længe havde ønsket det, der altsaa nu var gaaet i Orden.

Ditlevs Haand rystede, idet hendes Glas berørte hans, og han tog hurtigt sit Blik til sig, samtidig med at der begyndte en Reaktion i ham, som næsten fik ham til at fortryde, hvad han havde gjort.

Efter Bordet kom der en Mand, som vilde tale med

Vibe, og Elisabeth og Ditlev blev alene i Havesalen, hvor Lamperne var tændt.

Det var en mørk, men lun Aften, og Havedøren stod aaben. Der var saa stille, at de hørte et Insekts Summen derude, og de kunde skelne Lyden af Stemmer langt nede i Parken.

Fru Vibe stod henne ved de aabne Døre og saa ud. Sehusen sad inde i Salen saadan, at han kunde se hende. Saa vendte hun sig om, men blev staaende, støttet mod Dørkarmen.

— Sehusen — spurgte hun — hvem omgaas i Grunden Jørgen Gerhardt? Jeg har nu været her i over tre Maaneder, og endnu har han ikke talt om at gøre en eneste Visit!

Ditlev svarede ikke lige straks, men rejste sig og kom hen til hende:

— Ja — sagde han omsider og tænkte paa Charlottes Brev og alt, hvad han nu vidste — naar De lærer Jørgen Gerhardt at kende, som jeg kender ham, vil De se, at han kan ikke sprede sig! Han gaar jo for Tiden om og er optaget af Hjemmet, som det nu er — jeg mener, hvad De gør det til, og saa — saa glemmer han alt det, der er udenfor.

Om hun lod sig nøje med den Forklaring, fik han ikke at vide, fordi Jørgen Gerhardt kom tilbage i det samme. Men da Ditlev gik derfra ud paa Aftenen, myldrede Tanker frem, saa den ene bogstaveligt væltede over den anden. Han var ikke i Stand til at holde en eneste fast.

I September Maaned skulde en Niece af gamle Sehusens have Bryllup. En Dag, Jørgen Gerhardt og Elisabeth var ovre paa Sandhøj, kom Majorinden og viste et gammelt Smykke, som havde tilhørt hendes Slægt, og som Niesen skulde have i Foræring nu til Brylluppet.

Det var et overordentlig smukt Stykke Arbejde, hvis Edelstene stammede fra de verdensberømte jødiske

Diamantsliberier i Amsterdam, noget, der interesserede Elisabeth særligt, fordi hun selv ejede Stene fra det samme Sted.

Samtalen drejede sig derefter ganske naturligt om hollandske Forhold. Men pludselig droges alles Opmærksomhed ned i Haven, hvor en Ko brød frem fra det nærmeste Buskads. Ditlev løb derned, men inden han kom til, havde en Karl faaet Tag i den. Han kom nu op igen og tog Plads imellem dem paany.

Idet han satte sig, sagde Elisabeth til sin Mand:

— Det gjorde du godt, Jørgen Gerhardt! Og henvendt til Majorinden kom det leende:

— Nu kan De finde Smykket i hans Lomme.

Alles Øjne rettedes mod Vibe, som rejste sig og strakte begge sine Arme opefter, men vendte sit Ansigt bort. Ditlev tog ned i hans Lommer, først i den højre, der var ikke noget, saa i den venstre, der fandt han Smykket. Ingen af Sehusens røbede, hvor dette berørte dem ilde, men Jørgen Gerhardt brød op og vilde hjem. Han kom i Tanker om, at han havde lovet at være hjemme til bestemt Tid — der skulde komme en Mand o. s. v.

De troede ham ikke, kun Elisabeth anede ingenting.

Ditlev talte med Forældrene, om han skulde sige det til Elisabeth, nu hun dog selv havde set det; men uagtet de alle fandt, at det burde gøres, tøvede han dog og kunde ikke faa det sagt.

September Maaned kom med et stærkt Omslag i Vejret. Dagene blev næsten hede som ved Højsommertid, men hver Aften rullede en klam Taage sig ud over Eggen, og med den kom Køligheden.

Jørgen Gerhardt havde paadraget sig en stærk Forkølelse og maatte holde Sengen en Tid, kom dog op midt i Maaneden, men fik ikke Lov at gaa ud.

Naar Ditlev kom derover, var han utaalmodig, gnaven over at være indespærret og talte stadig om, at han vilde sydpaa, saa snart han blot kunde. Saa bandede han ogsaa sine Pengesager, som han pludselig saa i et slet Lys; men han kunde ogsaa slaa om og give sig

til at fortælle morsomme Oplevelser fra sine tidligere Rejseaar.

Hvorfor han altid kom i den omskiftelige Sindsstemning, saa snart han saa sin Ven, begreb han ikke selv, det var jo bogstaveligt, som om han opsparede alt sit onde Lune bare til ham. Elisabeth var han nemlig altid mild og god imod. Han beundrede hende — var stolt af hende, og det var en kendt Sag, at de levede et smukt Samliv.

Sidst i September begyndte Vibenæsgaard at indrette sig paa at tage imod Vinteren. Man skulde nu hygge sig inden Døre, og mange Hænder var i Arbejde.

Den første Aften, de samledes om Kaminilden i Havesalen, kom Ditlev over og sad hos dem. I Samtalens Løb sagde han, at han troede nok, Folkene ventede, at der nu blev Høstgilde.

— Hvorfor skulde jeg begynde med Høstgilde? — sagde Vibe — Far gjorde det aldrig, og det gik endda; der er saamænd Lejlighed nok til Svir og Lystighed foruden det.

— Jeg troede ikke, der fandtes en Gaard, som ikke havde sit Høstgilde — sagde Elisabeth og lagde et godt Ord ind for Folkene.

Men Jørgen Gerhardt vilde ikke give sig.

— Du ved jo godt — sagde han til Sehuse — at Folkene altid har faaet et ekstra Gratiale, naar Kornet er i Hus, det skal de selvfølgelig ogsaa faa herefter, men det andet — nej!

Derved blev det.

Lidt efter kom Jacob med Lampen, og Elisabeth rejste sig for at hente et Haandarbejde. De hørte hende gaa gennem den lille Dagligstue ind i sine egne Værelser. Hun var kun borte ganske kort, saa kom hun tilbage, og da var det let at se, at der var haendet hende noget ubehageligt.

— Hvad er der i Vejen? spurgte Ditlev og gik hende i Møde.

— Er der noget i Vejen? drejede Vibe sig i Stolen.

— Ja — sagde Elisabeth — der er det, at jeg savner

det lille, gamle Guldur, som altid ligger paa mit Skrivebord. Jeg ved ikke, men det maa jo være taget — men af hvem?

Vibe sad stille og saa frem for sig, saa slog han det hen og sagde:

— Du har vel selv flyttet det?

Hun svarede ham ikke, men Ditlev kunde læse i hendes Ansigt, at hun vilde have den Sag undersøgt.

— Det kommer saamænd nok — sagde Jørgen Gerhardt, idet han rejste sig, og hende fra Døren ind til sin Stue kom det igen — hun har naturligvis selv flyttet det!

Saa gik han.

Sehusen kunde pludselig ikke udholde at være der længere; han rejste sig ogsaa; han stod ude paa Gulvet og vidste ikke, om han skulde gaa ind til Jørgen Gerhardt nu med det samme, eller — nej, han vilde hellere bort — ud, der var ham for trangt inde.

Sehusen — sagde Elisabeth — kun Førstestuepigen og Jacob kommer daglig i mine Stuer; ham er det ikke, saa maa det jo være hende —

— De skal vente til i Morgen, Elisabeth — ikke gøre noget i Aften — hører De, og saa skal De se —

— Hvilket, hvad skal jeg se?

— Jo, De skal se, Uret kommer nok!

Fru Vibe smilede, men det var et lille træt Smil, som mere end Ord sagde, hvilke Tanker hun i dette Øjeblik havde om Mændene. Udtrykket i hendes Ansigt gjorde, at Ditlev tog sin Beslutning.

— Jeg gaar lidt ind til Jørgen Gerhardt — sagde han og gik fra hende.

Vibe laa paa Sofaen, da han kom.

— Er det dig? sagde han og vendte sit Ansigt om imod ham.

Ditlev trak en Stol hen og satte sig ved Siden af ham. Lige idet han tog Plads, greb han Vennens ene Haand, lagde den ind mellem begge sine og sad og strøg den, som en Mor kan kærtegne sit lille Barns Haand, og saa sagde han stille og indtrængende:

— Jørgen Gerhardt — jeg kender din Ulykke. Jeg

ved, Du er en syg Mand paa et ganske bestemt Punkt. Nu maa du blive vred paa mig eller ej, men du kan ikke gaa alene med det, du maa have en om dig, som kender det og kan hjælpe dig, naar det kommer over dig, og hvem er saa nærmere til det end din Hustru?

Vibe laa som en død, saa stille. Han havde lukket Øjnene, og ikke en Muskel bevægede sig i hans Ansigt. Da Ditlev trak sin Haand til sig, vendte han sig om mod Væggen.

Sehusen lod ham ligge.

Lidt efter græd Vibe. Det kom pludseligt og rystede hele hans Skikkelse. Saa sprang han op og løb ud paa Gulvet. Graaden var standset lige saa brat som den kom; nu stod han derude og lo — lo saa bittert og uhyggeligt, som kun en forpint Sjæl kan le.

Ditlev var henne hos ham og slog sine Arme om ham:

— Saa — saa — saadan maa du ikke tage det, Jørgen Gerhardt! tyssede han.

Vibe sled sig løs. Han lo igen.

— Nu skal du have Tak — sagde han — men nu kan du jo gaa ind og sige til Elisabeth, at hun er gift med en Tyv! Eller mener du maaske, at jeg selv skal sige hende det?

— Jørgen Gerhardt!

Noget i Ditlevs Stemme kaldte paa alt det gode, der havde været imellem de to fra Barnetiden, og der skete igen et Omslag hos Vibe. Han blev stille og kom hen og lagde sit Hoved ind mod Vennens Skulder.

— Jeg faar det aldrig sagt — klagede han — jeg ved det, jeg kan ikke!

Lidt efter bad han Sehusen om at gøre det for ham, hvis det ikke kunde være anderledes. Ditlev betænkte sig, lovede saa at gøre det og gik mod Døren.

— Men Uret, Jørgen Gerhardt — ja, for du har det vel?

— Her — sagde Vibe, idet han tog det op af Lommen og gav ham det.

Han fik et langt, alvorligt Blik fra Ditlevs gode Øjne, og saa var han alene.

Elisabeth var ikke mere i Havesalen, da Sehuseu kom tilbage. Han gik gennem Dagligstuen, hvor en lille Lampe lyste paa Kamingesimsen, over mod Døren til hendes Værelser.

Hun sad henne ved Bordet og læste.

Sehusen kendte ingen Omsvøb og ikke til at gøre nogen Ting omstændeligt; var han først klar over, hvad han vilde, gik lige til Sagen.

— Elisabeth — sagde han nu — se, hvor godt det var, at De ikke fik kastet Mistanke paa nogen, her er Uret!

Han lagde det paa Bordet foran hende.

— Uret — gentog hun og saa op paa ham. Men medens hendes Blik hvilede i hans, begyndte noget at dæmre for hende, og hun skiftede Farve.

— Elisabeth, om De nu blot vilde være rolig — Jørgen Gerhardt havde det, han er en syg Mand, Elisabeth — ikke til at dømme — bare en syg Mand — hører De!

Hun skreg ikke op, hun gjorde ikke noget som helst, der voldte, at hun skulde tales til og trøstes, hun sad blot stille i sin Stol, hvid i Ansigtet, men stille og saa hen for sig.

Da talte Ditlev om, at han vidste, at alle Mænd i Vibernes Slægt havde været ramt paa en eller anden Maade. De gamle Sagn kendte han ikke, saa dem kunde han ikke nævne, og maaske havde han heller ikke gjort det, om han havde kendt dem, men Kendsgerningen, at Vibeslægten var en ulykkelig Slægt, fik hun altsaa nu at vide.

— Kunde han ikke selv have sagt mig det? — sagde hun omsider.

Hun rejste sig og gik op og ned ad Gulvet, to, tre Gange, kom hen og standsede foran ham, saa ud, som om der igen var noget, hun vilde sige, men gik fra ham uden at have talt.

Han blev staaende og saa efter hende. Der var noget, som arbejdede sig frem i hans Bryst, knugede —

brændte, han vidste ikke selv hvad, og nu gik det op og stod og pressede i hans Strube. Han styrtede ud — bort derfra. I Vestibulen tog han sit Tøj og løb lige ud i Taagen uden at faa sin Frakke paa.

Maanen var fremme, men kunde ikke bryde igennem, man anede den kun i det sære, magiske Lys, der laa og drev i Rummet. Ditlev kunde ikke se, før han var lige paa; saa skød en Busk, saa et Træ, saa et Hus pludseligt frem i gigantisk Størrelse.

Alle hans Tanker var oppe paa Gaarden; han fortrød, at han var gaaet derfra, men han havde jo ikke sit Hjem derovre, og det var vel ogsaa bedst, at de blev alene — nu.

Saa begyndte Hverdagene at faa Indpas over Livet paa Vibenæsgaard, og det altid er i dem, man skal søge at bevare det, som er lyst nok til at bære oppe, for Hverdagene er i Morgen som i Dag, og i Dag som i Gaar! Og det bli'r Menneskene, som skal danne sig hver ny Dag i samme Ramme, men med et Indhold, der ikke bli'r trivielt.

Elisabeth Vibe saa meget, som kunde slaa et Sind ned — blot ikke hendes. Hun spurgte ikke mere, hvorfor de levede uden Forbindelse med Omegnens Familier af deres egen Stand, og hun forsøgte ikke at aabne Vibenæsgaard for de andre, som kunde have Ret til at komme der: Præstens, Lægens. Nu, hun kendte Grunden, indsa hun, at det var nødvendigt; men hun var taknemmelig over, at der dog var ét Sted, de kunde komme — hos Sehussens.

Der kom en lille Overgang, hvor det næsten virkede lammende paa hende, at hun skulde være bundet i et evigt et og det samme, dør, hvor ingen gik ind og ingen ud; men hun tog sig hurtigt i det og vilde have noget ud af Livet endda, og hun gjorde alt for at bringe lidt nyt, lidt forskelligt ind over Dagene.

At hun blev sin Mands Vogter, saadan som Charlotte

engang havde været, kunde jo ikke undgaas; men var hun ogsaa paa det ene Punkt ubøjeelig bestemt overfor ham, saa var hun eftergivende paa alle andre. Hun havde faa eller ingen Ønsker for sig selv, men var altid rede til at adsprede ham, og hun gik ind paa alle hans Forslag, som om det netop var det, hun selv i Øjeblikket helst vilde.

De gjorde lange Rideture sammen, enten alene eller med Ditlev. De kørte og de gik; hun arrangerede smaa pikante Frokoster og fortrinlige Middage, men Gæsterne var altid — Sehusens.

Det var lige meget — hun var utrættelig.

Hun færdedes ogsaa alene derude, nu hun kunde gøre sig forstaaelig; men efterhaanden som Tiden gik, syntes hun at mærke, at den Velvilje, hun havde mødt i Befolkningen, ikke mere var den samme. Hun vidste intet bestemt, hun følte det blot rent instinktmæssigt, og det gjorde hende ondt.

Der var ogsaa i Virkeligheden en voksende Misstemning imod hende. Man mente, at hun tog sin Mand helt og holdt ham borte endogsaa fra Guds Hus.

Tidligere kom han der jo altid med sine Forældre, og i Tiden umiddelbart efter deres Død havde han ogsaa været der flittigt med Søsteren, men nu efter hans Hjemkomst saa de ham aldrig.

De kunde komme der Aaret rundt og til de store halvaarlige Altergange — Herskabsstolen stod altid tom. Det var ondt at se, og man dømte, at det var hendes Skyld.

Og der var mange, som sagde, at hun var hovmodig. Det var dem, som kun kendte hendes ranke Holdning. Men den, der var syg eller ensom, kunde, om han vilde tale sandt, vidne, at Fruen fra Vibenæsgaard ofte og gerne bøjede sin ranke Nakke under Fattigmands lave Dørkarm. Der var blot det ved hende, at hun kunde faa Kulde over sit Væsen, naar hun mødte Uærlighed eller Sleskhed, og de, der var enten det ene eller det andet, havde Lov at sige, at hun var afvisende.

Enkelte Gange havde hun overfor de syge talt et

stiltfærdigt, varmt Ord om den Gud, de havde fælles, hvad enten et Menneske kalder sig Lutheraner eller Reformert. Men andre havde slaaet det ned hos dem ved at sige, at var det saadan med hendes Tro, at hun bar den med sig, hvor hun kom, saa vilde hun vel ogsaa søge Kirken, i hvert Tilfælde engang imellem. Og den, der, omend forblommet, maaske kun med et Skuldertræk eller en Skiften i Udtrykket, modarbejdede hende allermest, var Stedets gamle Sognepræst, som havde konfirmeret Vibe og havde troet at have en trofast i ham og nu maatte se, at han kunde undvære hans Forkyndelse.

Der var faa eller ingen, som tænkte paa, at Fru Vibe ikke forstod Sproget nok til at faa det rette Udbytte af en Prædiken holdt paa Dansk, og der var i hvert Tilfælde ikke én, som anede, at hun i Virkeligheden ikke kom, fordi hun ikke kunde faa sin Mand med sig.

Det fik nu alt sammen være. Der var dog én Ting, man maatte anerkende — hendes Musik. Det var blevet almindeligt, at Gaardens Folk drev ind i Parken om Aftenen, naar Tonerne strømmede ud gennem de store, aabne Glasdøre. — Dernede mødtes de med Mænd og Kvinder fra Landsbyen.

Der var gamle Mennesker imellem, som Gigten havde kroget; de kom stavrende ved Stok, sad og tyggede deres tandløse Gummer sammen og glemte alle deres smaa Tanker, som Alderdommen havde snævret ind.

Der var ogsaa de unge med de varme Hjerter, som havde fundet hinanden. De holdt sig længere nede, hvor de gik ind og ud mellem Parkens Træer, medens deres Hænder mødtes, og deres Sind smeltede sammen under de vidunderlige Toner.

Og der var de ensomme, de, der havde haft en Sorg eller lidt Skuffelse — hvor der var en afsides Plads, satte de sig, og der løstes op for dem, saa de kunde græde over den Kvide, som pinte deres Tanker —.

Der var nemlig det ved Fru Vibes Musik, at den rummede noget for enhver. Der var alle Følelsers Afskygninger i den — det var Sagen.

Hun vidste, at de var der, at hun ikke spillede blot for sin Mand alene — Sehusen havde sagt hende det. Saa fik hun Tilhørere alligevel, om ogsaa de derude i det stigende Efteraarsmørke var saa forskellige, som tænkes kunde, fra de festklædte Mennesker i en Storstads oplyste Koncertsal.

Men lige meget! — Ja, i Grunden var det netop det Ord, hun oftest brugte om alt sit for at faa Styrke nok til at fordre det mindst mulige for sig selv.

I to Aar havde hun nu stadig taget Undervisning hos Lærer Thomassen og var snart saa vidt, at hun kunde endogsaa Skriftsproget, om det end faldt hende betydelig vanskeligere end Talesproget. I Begyndelsen af det tredje Aar var det imidlertid forbi med hendes Timer paa Grund af Thomassens Afskedigelse fra Nyhuses Lærerembede.

Det kom ikke pludseligt; han havde længe talt om, at han hørte daarligt, og da det stadig tog til, og en Undersøgelse viste, at han helt vilde miste Hørelsen, indgav han selv sin Afskedsansøgning.

Fru Vibe, som havde ondt af disse haardt prøvede Mennesker, fik sin Mand til at tilbyde dem et Hus paa Godsets Grund; men der var kommet som en Feber over Thomassen efter at komme til Jylland. Han var ikke til at faa fra, at det var dør, de skulde bo, og saa flyttede omsider Familien over i Nærheden af den Grænse, bag hvilken det Land laa, han ikke kunde glemme. Samtidig kom deres ældste Datter, Sophie, i Tjeneste hos Fru Vibe som Kammerjomfru. Thomassens Kone havde bedt for hende, og Elisabeth havde ladet hende faa et Kursus i Skrædersyning, fransk Vask og Strygning.

Dels fordi Elisabeth holdt saa meget af Sophies ejendommelige Far, og saa ogsaa fordi den unge Pige blev saa ene efter Forældrenes Afrejse, kom hun til at staa hende nærmere end de tidligere Jomfruer. Endogsaa Vibe, som ellers, hvor ligefrem han end var, ikke havde mange Ord tilovers for Tjenerskabet, talte ofte med hende.

Næsten samtidig med disse Begivenheder døde Ejeren af en nærliggende mindre Herregaard, Christinebjerg, som nu blev stillet til Salg. Det var en Gaard i udmærket god Drift og med velvedligeholdte Bygninger. Ikke ret længe efter kom der Brev fra Charlotte, som endnu stadig opholdt sig i Udlandet med sin Mand, om Jørgen Gerhardt eller Ditlev, lige meget hvem, vilde forhøre om Pris og alle Forhold, Gaarden vedrørende. Hun havde tilfældigt set Salget anmeldt i en dansk Avis, og da hendes Mand ikke havde noget imod at tage fast Ophold i Danmark, ønskede de at købe den, i Særdeleshed da den laa saa nær Vibenæsgaard og Sandhøj.

Der veksledes nu en Del Breve mellem de to Søsken. Købesummen syntes for høj, men efter forskellige Underhandlinger enedes man om Prisen, og Christinebjerg gik den 18. Januar 1878 over i Baron Joachim Macrospas Besiddelse.

Midt i Vinterens Hjerte i Sne og Kulde satte Charlotte igen Foden paa dansk Grund. Da havde hun været ni Aar i Udlandet, kun med Afbrydelse af det korte Besøg i Hjemmet i 72. Hun havde i sit knapt treaarige Ægteskab allerede faaet tre Børn, idet de to sidst fødte var Tvillinger.

Indtil alt var i Orden paa Christinebjerg, tog Vibe sig af den ældste Dreng, en lille rødhaaret, vild Krabat, som hed Ib. Da han var saa aldeles ubændig i sin Livlighed, virkede han meget trættende, og Elisabeth maatte ofte dele Anstrengelserne med Jacob og Sophie.

Om Aftenen, naar Sophie bragte Ib til Sengs, kom Tanten altid til Stede. Vibe kom ogsaa ofte, og der var da den lystigste Leg mellem Drengen og de tre voksne. Men den sidste Tid lagde Elisabeth Mærke til, at Sophie ofte trak sig ud af det eller holdt sig helt tilbage og gik stille om og lagde Drengens Tøj til Rette. Da hun ogsaa i det hele taget var blevet paafaldende indesluttet, som om noget trykkede hende, spurgte Fru Vibe, om hun havde daarlige Efterretninger fra Hjemmet, men det var ikke det.

— Om hun da selv var rask?

— Ja, hun var, hun fejlede ikke noget.

Saa tænkte Elisabeth, at det maaske var en Kærlighedsaffære. Sophie havde jo Alderen nu, og hun kom ikke med flere Spørgsmaal.

Men den Dag, der skulde være Velkomstmiddag for Macrospas, saa Sophie saa elendig ud, at Fru Vibe allerede om Morgenens sagde til hende:

— Men kære Barn, der maa jo være noget i Vejen med Dem, føler De Dem virkelig rask?

Da svarede hun blot, at hun ikke havde sovet om Natten for Tandpine.

— Om det var bedre nu?

— Ja, nu var det ovre.

Ud paa Eftermiddagen kom Fru Vibe ind i sit Paa-klædningsværelse, netop som Sophie tog hendes Dragt frem. En sidste Lysning fra den dalende Sol faldt ind gennem de høje Vinduer, og Pigens Skikkelse stod i Silhuet mod Skæret udefra.

Da slog det med et Elisabeth, at Linierne i den Skikkelse var anderledes end før. Hun gik hen og ordnede som tilfældigt noget ved Toiletbordet, men hendes Blik fulgte Sophie, som hun saa i det store Spejl.

Nu kom Pigen med Friserkaaben. Fru Vibe vendte sig om og saa paa hende. I samme Øjeblik gød en skoldende Rødme sig op i Sophies Ansigt, og hendes Blik gled til Siden.

Elisabeth talte ikke. Hun fik Kaaben lagt om sine Skuldre og satte sig foran Spejlet for at blive friseret.

Sophie tabte en Haarnaal og een til; med en lille klinger Lyd ramte de Gulvet. Hun bøjede sig og tog dem op; hele Tiden laa den stærke Rødme over hendes Ansigt.

Der blev nu saa stille, at den eneste Lyd, som hørtes, var Kammens sagte Knitren gennem Elisabeths svære blonde Haar. Sophie gjorde sig færdig, uden at hendes Frue havde vekslet et eneste Ord med hende, og hun hjalp til med alt som sædvanlig, og der var stadig stille om dem. Saa endelig, da Fru Vibe havde faaet Kjolen

paa, og Sophie rejste sig efter at have ordnet Slæbet, talte Elisabeth første Gang.

— Sophie — sagde hun og lagde sin Haand paa Pigens Arm — har De noget at sige mig, saa gør det nu, og jeg vil hjælpe Dem.

Intet Svar.

Fru Vibe tog sin Haand bort, men ikke sit Blik; det hvilede ufravendt paa Kammerjomfruens Ansigt.

— Sophie — sagde hun igen — betro Dem til mig, jeg siger Dem jo, at jeg vil hjælpe Dem!

Pigen stod med sammenbidt Mund og stred for at holde Taarerne tilbage. Det rykkede i hendes Legeme, som om hun hulkede, men endnu græd hun ikke.

— Maa jeg gaa? bad hun pludselig og saa for første Gang op.

— Ja, sagde Fru Vibe, idet hun vendte sig fra hende — gaa blot, men — hun tav, og da Sophie tøvede, kom det hurtigt: Aa nej, det kan være det samme!

Døren faldt til.

Der lagde sig et saa alvorsfuldt Drag over Elisabeths Ansigt, at hun med et blev ældre. Hun stod der midt i Værelset og glemte Tiden for Tankerne.

.... Sophies Forældre, hvad vilde de sige? Hvordan vilde de tage det? Thi selv om hun ikke havde tilstaaet, tvivlede Fru Vibe ikke et Øjeblik om, at Pigen var med Barn.

.... Men at det skulde ske i hendes Tjeneste! Ganske vist, det var ikke første Gang, at en af Gaardens Piger kom i den Situation, men det var første Gang, det skete med en, hun havde om sig personlig.

.... Og saa, at det skulde være Thomassens Sophie — og med hvem?

Et Ur faldt til Slag.

Fru Vibe saa paa den gamle Bornholmers Metalskive. Viserne stod paa halvseks. Hun gik ind i sine egne Værelser.

Jacob kom og meldte, at Bordet var dækket, og hun gik foran ham ind i Spisesalen for som sædvanlig selv at se alt an. Hun gik som i Drømme. Da Macrospas

kom, og hun tog imod dem, var det Sophie, hun tænkte paa, og da Sehusens lidt senere kom ind, maatte hun med al sin Viljestyrke drive Pigens Skikkelse fra sig, som hun havde set den mod Vesterhimplens svage Gyl-denglans.

Ud paa Aftenen bad Majoren hende om at spille. Hun gjorde det ogsaa villigt, men der var ikke den Festivitas over hendes Musik, som der plejede at være, den var snarere som et Hav, hvis Dønninger gaar tungt; den var mørk og mægtig og havde en Understrøm af et Oprør, som kunde rejse sig.

Ditlev følte sig betaget mere end nogen Sinde. Han havde staaet bag sin Mors Stol og set paa Elisabeth. Nu gik han over til et af de store Vinduer og stod og saa ud i den hvide Aften, som Maaneskinnet gjorde dobbelt hvid.

Som han stod der, kom Charlotte hen til ham, rørte ved hans Skulder og stak ham et Papir i Haanden, idet hun sagde:

— Vil du se noget sentimentalt, saa læs her?

Den Maade, han blev revet ud af sin Stemning paa, gjorde næsten ondt, og han var saa langt henne i den, at han egentlig ikke vidste, hvad han gjorde, da han tog dét, hun rakte ham. Alligevel læste han det i Skæret fra en Lampe ved et afsides lille Bord. Han kendte Elisabeths Skrift:

Havet og saa den stille Flod
og Skovenes sagte Sus,
Rovfuglens Skrig og Smaafuglens Sang,
Taagen, som tætnet og falder,
i mit Sind rummes det alt —.

Solen og saa den lyse Dag,
al Sommerens milde Duft;
Løvfaldsstormen og Vinterens Sne,
Mulmet, som ruger i Natten —
i mit Sind rummes det alt.

Floden og saa det store Hav
 skal bære mig ud engang;
 hvor Himlen hvælver sig høj og ren,
 faar Sjælen Vinger mod Lyset —
 i mit Bryst stunder det til!

Han blev staaende og læste det lille urimede Digt een Gang til, men forstyrredes af Charlottes Stemme — hun stod henne i Salen og talte Tysk med sin Mand. Elisabeth spillede ikke mere.

Idet hun vendte sig og saa hen mod de andre, mødte hun hans Blik og kom hen til ham:

— Hvad er dette Elisabeth? — spurgte han og rakte hende Papiret.

— Det er en lille hollandsk Sang, jeg prøvede paa at oversætte, men jeg forstaar ikke — hvordan har De faaet fat i den?

— Hun ventede ikke paa hans Svar, men sagde:

— Den er saa smuk paa mit Sprog, for Resten er der Melodi til.

— Af Dem selv, Elisabeth?

— Nej — jo, det vil sige, ogsaa en af mig selv!

— Vil De spille dem?

— Dem begge?

— Ja Tak!

Hun gik igen hen til Flygelet og spillede denne Gang en enkelt lille, tungsindig Melodi. Standsede, gjorde et Ophold og spillede igen en anden med en ren, meget iørefaldende Tone.

Da hun rejste sig, gik Ditlev hen til hende:

— Den sidste — ikke sandt, det var Deres egen?

Han hørte ikke hendes Svar, fordi Charlotte havde sat sig til og slaaet nogle Takter an med en ganske forceret Voldsomhed. Lidt efter sang hun med en høj, anstrengt Stemme:

Jeg gror paa min Gren og ved ikke, naar
 min Time slaar.

Om det bli'r Sol eller Vind,
 som kysser min Kind,
 eller en Snegl, der spytter mig til.
 Fy — om jeg vil —!

Jeg gror paa min Gren og ved ikke, naar
 min Time slaar — — —

Hun brød brat af og sagde leende:
 — Nej, den faar I ikke, det gaar naturligvis slet ikke
 an —!

Derefter gav hun dem en March, men gjorde den
 ikke færdig, spillede saa et Brudstykke af en fin, lille,
 spinkel Gavotte og sang igen en tysk lidenskabelig Sang
 om Kærlighed.

Der var noget utæmmet, næsten vildt over hende,
 som blev Ditlev saa meget imod, at han forlod Salen.

Da han kom ind igen, var Vognene kørt frem. Jørgen
 Gerhardt fulgte Gæsterne ud i Vestibulen. Han talte me-
 get og bad Søsteren om at komme en Formiddag, saa
 vilde han køre hende omkring og vise hende, hvad han
 havde udført i disse Aar.

— Jeg har givet Kirken et nyt Orgel, og ovre i Bor-
 vad har de faaet et Kapel, og Nyhuse fik sit Hospital —
 alt det og mere til — Du!

Han stod og smilte og havde Lyset ned over sig,
 smuk og frejdig som et Menneske, der er i Fred med
 Verden og sig selv —.

Dagen efter, medens Elisabeth i Morgenstunden pas-
 sede sine Blomster, kom Sophie til hende og bad uden
 nogen som helst Forklaring, om hun maatte forlade sin
 Plads saa snart som muligt.

Fru Vibe blev egentlig ikke overrasket, noget i den
 Retning havde hun tænkt sig vilde komme, derfor spurgte
 hun kun:

— Naar mener Sophie med: Saa snart som muligt?

Pigen stod og saa ned i Gulvet og blev staaende i
 samme Stilling, da hun svarede:

— En af Dagene — eller — eller i Dag!

Elisabeth lagde Blomstersaksen fra sig, tog sine Handsker af og kom hen til hende.

— Sophie!

Mere sagde hun ikke, men hendes Skuffelse laa i Stemmeklangen.

Pigen bøjede Hovedet lidt dybere og mumlede noget.

— Sophie maa tale højere, jeg kan ikke høre Dem!

Nu saa hun op og mødte Fru Vibes Blik.

— Fruen maa undskylde — sagde hun og havde ikke Herredømme over, hvordan hendes Stemme lød — men jeg kan ikke — ikke blive her, naar Fruen tror om mig, at jeg skal — at jeg er — —

Sikkerheden gik af hende under det rolige Blik, som hvilede paa hende, og som sagde saa tydeligt, at Til-liden var borte. Saa kom Graaden.

— Ja, ja, Sophie, har jeg gjort Dem Uret, gør det mig oprigtig ondt, men dersom det er, som jeg tror endnu, saa handler De urigtigt i at støde min Hjælp fra Dem. Deres Stilling herefter — har De tænkt paa, hvor svært det hele bli'r for Dem? Og Deres Forældre — tænker De slet ikke paa Dem?

Sophie, som hidtil havde grædt stille, rystedes pludselig af en heftig Hulken. Med Ansigtet skjult i sine Hænder stammede hun:

— Jeg har ikke sagt noget — jeg kan ikke — jeg kan ikke — —

Fru Vibe stod lidt tavs, som om hun overvejede. Saa gik hun hen og tog en Hundredkroneseddel fra en Skuffe i sit gamle Chatol:

— Se her — sagde hun — tag i det mindste den!

Pigen blev kridhvid, og en stor Forfærdelse tog Glansen af hendes Øjne.

— Nej, nej — hæsede hun, idet hun strakte sine Hænder afværgende ud fra sig.

Saa brast det helt for hende, og hun faldt hulkende paa Knæ.

Elisabeth rørte let ved hendes Skulder.

— Tag Dem nu sammen, dette nytter jo ikke. De har

jo taget Deres Standpunkt, men saa maa De ogsaa være stærk — hører De!

Og lidt efter, da den heftige Hulken ikke stilnede:

— Rejs Dem nu, Sophie!

Myndigheden i hendes Stemme tvang Pigen op.

— Jeg skal sørge for Vogn til Toget 1,20, men — ja, naar De intet har at tale med mig om, saa maa De gaa nu. De skal vel ogsaa pakke Deres Tøj? Og saa siger jeg Dem Farvel med det samme — ikke senere, De skal ikke komme ind til mig senere.

Men som om hun selv havde følt Kulden i alle de sidste Ord, sagde hun med et helt andet Tonefald, idet hun strakte sin Haand ud imod Sophie:

— Lev saa vel, og hvis der skulde komme den Tid, da De vilde ønske, De havde taget imod min Hjælp, saa — ja, saa ved De jo, hvor et Brev kan træffe mig.

Sophie tog ikke den fremstrakte Haand. Forfærdelsen fra før kom igen i hendes Øjne, og hun vendte sig brat om og gik — stødte imod Dørkarmen og kom ud.

Ved Frokosten Kl. 12 kørte en Vogn over Gaarden.

— Hvad var det? spurgte Vibe.

Elisabeth blev alvorlig:

— Aa, det er en kedelig Affære. Det var Sophie — Thomassens Sophie — hun rejste nu!

Hun sad og saa ned og fik derfor ikke set det Udtryk, som lagde sig over Mandens Ansigt.

Der var et Øjeblik ganske stille, saa spurgte han med synlig Besvær for at gøre sin Stemme rolig:

— Har du jaget hende bort?

— Nej — sagde hun — jeg har ikke, hun ønskede det selv. Og nu fortalte hun, hvad der sandsynligvis var hændet med Sophie, og hvordan det hele var kommet i Dag.

Han sagde ikke et Ord.

— Jeg kan godt forstaa — Elisabeth lagde sin Haand over hans — at det gør dig ondt. Og Forældrene — det er da ogsaa, som om alt tungt vælter sig ind over de Mennesker.

Jørgen Gerhardt talte stadig ikke, men hans Mine

var mørk, og han gik straks over i sin egen Stue, da Maaltidet var forbi.

I de første Dage derefter var han tavs og indesluttet, og Elisabeth mærkede, at han undgik hende. Det varede dog ikke længe, før han blev sig selv igen; men efter den Tid kunde det hænde, at han fik Perioder, hvor hun gjorde bedst i at lade ham gaa og passe sig selv.

Hun talte ikke til nogen om dette, men Ditlev, som kom og gik og var meget sammen med dem, kunde ikke undgaa at lægge Mærke til, at Vennens Væsen nu ogsaa var blevet uberegneligt overfor hende.

Vibe gjorde i denne Tid nogle Smaarejser til København og kom hjem og var træt og pirrelig. Senere blev han ganske slap og interesseløs og laa halve og hele Dage og drev paa Sofaen i sin Stue. Friskheden gik af hans Ansigt, og hans Gang blev tungere, men han nægtede, at der var noget i Vejen med ham.

Kort efter Sophies Afrejse skrev Fru Vibe til Holland efter en Kammerjomfru, og i Marts Maaned holdt saa Lette Pottebakker sit Indtog paa Vibensgaard.

Hun kom en Dag i straalende Sol, selv saa skinnende ren og ejendommelig med sit kønne, snehvide Hovedsæt. Hun var ikke helt ung, men hendes Kinder var røde, og hendes Øjne runde og milde, og Jacob, som tog imod hende, blev i saadant et godt Humør bare ved at se paa hende, og saa høre hende tale sit Hollandske, som han ikke begreb et Ord af.

Ud paa Foraaret blev der hentet Læge første Gang til Vibe, og i Løbet af Sommeren kørte der ofte Vogn efter ham. Han mente dog ikke, det betød noget alvorligt, men raadete til en Rejse sydpaa allerede inden Efteraaret.

Ved Tanken om igen at skulle ud i Verden og Livet derude rettede han sig næsten helt. Han lagde Rejseplaner, sad over Landkort og Jernbanekort og var i et uudtømmeligt Humør og propfuld af morsomme Oplevelser fra sine tidligere Rejser.

Naar Ditlev kom derover, kunde han drive alle Slags

Løjer, og han gik om og brystede sig, dansede om Elisabeth og bad Ditlev om at indrømme ham, at ingen i Verden havde saa smuk en Kone, som han.

De Tider var forlængst forbi, da Elisabeth kunde rives med af sin Mands stormende Indfald; hun havde nu kun et Smil, som sagde saa meget som: Se, hvor stort et Barn det underlige Menneske er — men Vibe saa kun, hvad han vilde se og mente, at ingen kunde smile som hans Hustru.

Saa rejste de.

Der blev meget tomt efter dem. Ditlev kunde ikke lide at komme op i Hovedbygningens forladte Stuer, hvor der mødte ham saa mange Minder om — ja, om Elisabeth og hendes Spil — alle disse mægtige Tonestykker eller fine, ejendommelige Melodier, der ligesom var blevet igen efter hende.

Brevene, der kom, meldte ikke et Ord om Sygdom, men kun om Livet, som det leves, naar rige Mennesker rejser luksuriøst fra Sted til Sted.

Af og til maatte Ditlev over paa Christinebjerg for at meddele, hvordan alt stod til. Vibe skrev saa godt som ikke til Søsteren, og hun gav derfor ogsaa regelmæssigt ondt af sig, hver Gang Ditlev indfandt sig.

Ib, den ældste Dreng, Aage, Ebbe og Tage, var ubændige og gjorde ham altid for meget af det. Lidt Respekt havde de for deres Far, slet ingen for deres Mor. Forøvrigt ventedes der igen Forøgelse af Familien.

Efteraaaret afløstes af en underlig sur Vinter uden særlig Kulde og Sne, men regnfuld og taaget, og Vinteren gik omsider over i et alt for tidligt Foraar. Nu ventedes Vibes hjem, men de kom ikke.

Derimod kom der et Brev, hvori Jørgen Gerhardt meddelte, at Elisabeths gamle Far var død, og at den v. Terschellingske kolossale Familiearv derved var gaaet over paa hendes Hænder.

— Vi kender ikke til Formuer hjemme — skrev han — de er for intet at regne mod dem i de store, gamle Slægter herude i Verden. Her er forskelligt at ordne, saa det bli'r ikke til noget med Hjemrejsen foreløbig.

Nu gik Tiden igen Sommeren ud, og det blev Efteraar, og Vinteren begyndte med tidlig Frost og Sne til Kaneføre.

Charlotte fødte en Dreng op imod Jul, men samtidig begyndte Macrospa at tale om Besværligheder ved Gaardens Drift. Han havde haft forskellige Uheld og klagede over, at i Grunden havde han købt for dyrt.

Efter den haardeste Vinter, man kunde huske, blev det da endelig Foraar igen, og saa kom Vibes hjem.

Jørgen Gerhardt brunet af Solen, men mager. Elisabeth noget sværere end de huskede hende, men dette kun som et Plus til hendes usædvanlige Statelighed.

I Begyndelsen efter Hjemkomsten var Vibe rask og interesseret i alt, hvad der angik Gaarden, men saa snart det daglige Liv fik Tag i ham, blev han mindre vel tilpas igen, sov daarligt om Natten og var nervøs og urolig om Dagen.

Hen ad Efteraaaret maatte han gaa til Sengs, og der blev nu tilkaldt en anset Læge fra København.

Efter en grundig Undersøgelse konstateredes Tilstedeværelsen af den brighske Syge. Det kunde vare kort Tid eller længe, men vilde utvivlsomt ende med Døden.

Dagen efter sendte Vibe Bud ned paa Godskontoret efter Schusen. Da han kom, vilde den syge op og ind i sin Stue; Jacob hjalp ham, og han og Ditlev bar ham derind i Guldstol. Efter at Jacob var gaaet fra ham, trak han Vennen ned ved sin Side og gav sig til at betro sig til ham. Hele sit Liv lagde han blot. Alle Barndomsindtryk, alt af Slægtens Historie, som han kendte det fra Mosekonens Beretninger, alle de unge Aars Oplevelser og meget fra de sidste Aar ogsaa.

Han nævnede Baandet, der var lagt paa ham, medens Charlotte var hjemme og altid var over ham med sine agtpaagivende Øjne. Hvor glad han var, da han slap det, og at han havde lidt mere end nogen Sinde i Følelsen af Ufrihed, efter at Elisabeth var traadt i hendes Sted og i Grunden aldrig lod ham færdes paa egen Haand.

— Jeg har elsket hende — sagde han — I har vel

kunnet se det, alle I, som har set os sammen? Ofte synes jeg mest, fordi hun og hendes Slægt havde saa meget forud for mig og mine, men ogsaa ofte kunde jeg blive ond paa hende, netop fordi hun stod saa fjernt fra alt det, der hæfter Uret ved. Ja, du forstaa mig vel ikke — hvordan skulde du ogsaa kunne forstaa mig —?

— Hun har altid været god imod mig — altid — hun er jo god imod alle, men — sagde han og tav, og da han igen talte, var hans Stemme forandret under Sindets heftige Bevægelse — men hun stillede os ikke lige — nej, hun gjorde ikke — ikke efter den Dag, du havde sagt hende det med mig! Hun var altid den stærke, hentede aldrig i noget som helst et Raad hos mig, og ser du — her knyttede han sin højre Haand og slog den i Stolens Armlæn — det har — har været svært — —.

Saa slog han om igen og blev rolig, og saa kom det, idet en ny Tanke tog ham:

— Gad vide, hvordan hun selv har haft det?

Og saa i en aldeles brat Overgang:

— Ditlev, der er noget — jeg ved jo, jeg skal dø; jeg tvang Professoren til at sige mig Sandheden, og nu — Ditlev, vil du — jeg mener, nej, Ditlev, rejs dig og tag derhenne i Skrivebordet i Midterskuffen — tag mig den store gule Konvolut, som ligger lige foran — Nøglen? — Nøglen er her!

Han tog et lille Bundt Nøgler op af Lommen, fandt den rette ud og rakte den til Sehuse. Da Ditlev kom tilbage og vilde give ham Konvolutten, stødte Vibe til hans Haand og sagde, idet han første Gang saa paa ham:

— Nej, nej, det var ikke Meningen, sæt dig hen ved Bordet og se det igennem!

Sehusen gjorde, som han sagde. Henne ved det store Midterbord, netop dér, hvor han engang havde siddet og ordnet Vennens Sager, tog han Plads.

Vibes Øjne fulgte hver af hans Bevægelser lige til det Øjeblik, da Ditlev aabnede Konvolutten og tog Indholdet ud. Saa drejede Jørgen Gerhardt Hovedet, og medens en høj, ganske hektisk Rødme pludselig skød

op i hans Kinder og blev der, sad han og saa ud i den stille Luft, som havde Septemberklarheden over sig.

Han sad længe i samme Stilling, meget længe, saa længe, at han pludselig ikke begreb, at der var saa dødsstille bag ham. Saa drejede han igen Hovedet og saa ind i Stuen. Ditlev havde lænet sig tilbage i Stolen og sad og saa — bare saa over paa ham med et Blik, der røbede, at mange Tanker tumlede bag hans Pande.

Vibe blev urolig under dette Blik, og da Vennen stadig sad tavs, rejste han sig med Besvær og kom hen til ham:

— Du kan tænke, hvad du vil — sagde han — du kan ikke sige mig noget som helst, som jeg ikke har sagt mig selv, saa du behøver ikke at komme med Kommentarer, naar du faar Mund og Mæle igen, gør mig bare den Tjeneste at sige mig, hvad jeg skal gøre. Behøver Elisabeth at faa noget at vide om dette —?

Ditlev rejste sig nu ogsaa, men i Stedet for direkte Svar spurgte han:

— Maa jeg have Lov at tænke over dette i Ro? Jeg skal give Svar i Morgen.

— Gør som du vil! — sagde Vibe.

Lidt efter gik Sehuseu hjem til Sandhøj saa forstumlet, at han bogstavelig hverken vidste ud eller ind.

Dagen efter spadserede Charlotte Macrospa og Elisabeth Vibe i Christinebjergs forsømte Have. De gik langsomt og traadte i vissent Løv og talte med dæmpede Stemmer, uagtet der ikke var andre om dem end nogle forsultne Krager, som fløj skrigende ind og ud i Lindealleernes Trætoppe.

Fru Vibe var kommet for at meddele Svigerinden, at Professoren havde erklæret Jørgen Gerhards Tilstand for haabløs.

Charlotte gik og smaaklynkede, opfriskede Minder fra hendes og Broderens Barndom og talte om de ganske unge Aar, om sit Giftermaal og om Livet, som det havde

formet sig for hende, der, som hun udtrykte sig — kun var til for at føde Børn.

Vibes vidste — det kunde ikke mere skjules — at Macrospa's sad smaat i det. Uheldet blev ved at følge dem; han var altid i Restance med sine Udbetalinger; Jorden, Gaarden — alt blev forsømt, og midt i alt dette gik Charlotte utilfreds og besværet og — fødte Børn.

— Elisabeth — sagde hun, idet hun og Svigerinden drejede om ad en Sidegang — saa er der jo ogsaa det, nu de store Drengene begynder at vokse til — man vilde jo gerne — men det maa jo ingenting koste —!

Fru Vibe saa fra Siden ned paa den lille, svære Skikkelse Tiggede hun?

Baronessen talte ustandseligt og gav nu en Karakteristik af sine fire Børn, endogsaa af den lille, som endnu ikke kunde gaa — hendes moderlige Bekymringer var Legio, uagtet det var en kendt Sag, at hendes Børn oftest fik Lov at skøtte sig selv.

Navnlig gjaldt Omsorgen den ældste Søn, Ib, som hun kaldte Bøllen.

Da hun nævnede hans Navn, skiftede Udtrykket i Fru Vibes Ansigt, og hun afbrød Svigerindens Ordstrøm, idet hun sagde:

— Ib bli'r gjort Uret, Charlotte, du skal se, han bli'r en brav Dreng!

— Ib kan forstille sig — sagde Moderen.

— I den Alder — nej! — kom det bestemt fra Elisabeth.

De drejede nu ind igen i en af Alleerne. Det var længst nede i Haven, og der var en vid Udsigt over Markerne helt over til Vibenæsgaard.

Her standsede Fru Vibe og tog Svigerindens Arm.

— Charlotte, hvis jeg nu foreslog dig at lade Ib komme over til mig, naar jeg bli'r alene? Du forstaar, at jeg maa have noget at leve for — tilføjede hun.

— Vilde du — kunde du tænke dig —? Vejret gik bogstaveligt fra den lille Baronesse. Hun kunde have skreget højt, men betvang sig Egentlig var det jo

ret naturligt, at den barnløse Elisabeth var kommet paa de Tanker.

— Jeg maa — maa tale med Joachim — skulde da ikke tro, at han vilde sætte sig imod det! Men hvor er det kønt af dig — ved Jørgen Gerhardt det?

Fru Vibes Holdning blev pludselig stiv.

— Kender du din Bror saa lidt, Charlotte, at du kan tro, jeg kan tale med ham om, hvordan jeg vil indrette mig, naar han er død? Du ved jo da bedst, hvor han hænger ved Livet!

— Ja, ja vist, Elisabeth, men du maa undskylde mig, du maa virkelig undskylde mig, jeg ved ikke, hvad jeg siger — jeg er saa helt forvirret; dette med Ib, det er saa stor og uventet en Glæde midt i disse — disse Alvorsdage — —

Stemmen slog over, og hun græd hysterisk voldsomt.

Elisabeth greb sig i at staa og undre sig over, at der ingen Taarer kom — hun havde aldrig set andre end Svigerinden græde paa denne Maade, og hun blev altid kold under disse Paroksysmer.

Midt i sin taareløse Sorg skønnede Baronesse Charlotte, at Stemningen var imod hende, og hun tog sig sammen.

— Jeg ønsker ikke, at du gør Ib begribeligt, hvad der skal ske med ham, dersom du og din Mand gaar ind paa mit Forslag — sagde Fru Vibe, idet de paa Opvejen naaede Verandatrappen.

— Nej, men hvor kan du tro?

Ibs Mor fornægtede i sit Ydre, at hun brændte efter at faa gjort Barnet meddelagtig i dette, der vilde forandre hele Drengens Fremtid.

En Pige stod neden for Trappen og plantede Blomster om — der flød med Muldjord og Potteskaar over de nederste Trappetrin.

Idet de gik forbi hende op ad Trappen, sagde Charlotte og slog ud med Haanden:

— Ja, det var jo noget, man skulde have en Gartner til, men her er alt saa bagvendt.

Og som om alle Bekymringer slog sammen om hende,

repeterede hun sin Mands Ord fra Frokosten samme Dag:

— I Aar bli'r der Langhalm og ingen Kerne.

Da de gik ind gennem Havestuen, hørtes et forfærdeligt Bulder.

— Hør nu — sagde Moderen — der kommer Drenge ned ad Trappen!

Næsten i samme Øjeblik sloges en Dør op i Stuens Baggrund, og tre Smaafyre stormede ind. Bagest var en for sin Alder usædvanlig stor, rødhaaret og fregnet Dreng med et Ansigt, der spillede af Liv — Bøllen Ib.

Moderen vilde dirigere dem mod Verandaen, det lykkedes ikke — det lykkedes aldrig Baronesse Charlotte at faa sin Vilje sat igennem.

Stuen fyldtes med høje Barnestemmer, og en fejende Dans begyndte omkring Fru Vibe over det ikke helt ulastelige Gulvtæppe.

Men nu tog Ib fat. Med store Armbevægelser viftede han de mindre Brødre bort, som man vifter en Myggesværme fra sig i Højsommertiden. En smuttede dog fra ham og løb tilbage, den lille Ebbe — han endte i sin Tantes Favn.

— Troldtøj! — sagde hun og kært tegnede ham.

Baronessen tog ham fra hende og satte ham paa Gulvet:

— Nu skal Ebbe gaa og være en god Dreng — hører han! Moderen talte altid i tredje Person til sine Børn. Ebbe spankulerede virkelig ud af Døren, men det havde sin Grund i et skrækeligt truende Ansigt, Ib havde sat op.

— De smaa kan man da magte! — forlød det derefter med paataget træstemme, men samtidig for en Blodstrøm op i Baronessens Kinder, og Øjnene blev som paa en Fugl, der skræmmes.

— Er du ikke vel, Charlotte? spurgte Fru Vibe og støttede hende.

— Det er ikke noget — ja, det vil sige — Herre Gud, Elisabeth, der rørte den femte paa sig!

Fru Vibe stod maalløs, hun tænkte paa lille Vibeke, der endnu ikke havde lært at gaa.

Som altid, naar Charlotte Macrospa mærkede nyt Liv under sit Hjerte, henfaldt hun til temmelig uskrømtede Hentydninger til Hr. Baronens Erotik, noget som kunde være meget ubehageligt for andre at høre paa. Denne Gang skulde Svigerinden være delagtiggjort i dette Samlivs Intimiteter, men heldigvis kom Pigen ind med en Potteplante i Favnen, derved gled det belejlige Øjeblik Charlotte forbi.

Fru Vibe brød op i det samme. Da de traadte ud paa den nu snart brøstfældige Betontrappe mod Gaardsiden, stod Ib nede ved Tantens Vogn. Han stod paa Tæerne med sin lille Haand paa den aabentstaaende Vogndørs Laas.

— Se — sagde Moderen — saadan kan han være, naar han vil.

Han havde sin Hue i sin venstre Haand, og hans store, løkkede, røde Haar flagrede i Vinden.

— Hvor den Dreng dog er grim — kom det helt ude paa Trappen.

Elisabeth nikkede ned til ham:

— Om ti—femten Aar, Charlotte, vil han være køn, han har gode Træk, og hans Haar bli'r ikke ved at være rødt.

Men da de kom ned til Vognen, lagde Moderen begge sine Hænder om Ibs Skuldre, ruskede ham og sagde spøgefuldt:

— Det er underligt, men jeg tror, den Dreng holder mere af dig end af sin egen Mor! Hun saa smilende og betydningsfuldt op i Svigerindens Ansigt. Det Blik fulgte Fru Vibe paa Vej, da hun kørte ud fra Christinebjerg.

Samme Eftermiddag, lige inden Skumringen faldt paa, gik Ib og hans Mor ned gennem Christinebjergs Have til Enden af den Alle, hvor hun før faa Timer siden havde staaet med hans Tante.

Hun havde lagt sin ene Arm om hans lille Skikkelse og gik og talte med ham, som hun egentlig aldrig havde talt med ham før. Da de kom ned, hvor den frie Udsigt bredte sig for dem, bøjede hun sig ned over ham og spurgte:

— Hvad ser du derude, lille Ib?

Drengen saa først op paa hende og saa ud over Egnen.

— Jeg ser Fars Marker! — sagde han uden at betænke sig.

— Ja, og hvad mere, min Dreng?

— Saa ser jeg Skoven, Morbror Gerhardts Skov —

— Naa, og saa?

— Og saa — gentog Ib, idet han traadte udenfor Havens Stensætning — saa kan jeg ogsaa se Taget paa Morbrors Gaard!

Nu gik Baronessen ud til ham, og idet hun satte sig paa Grøftekanten og trak ham ned ved sin Side, sagde hun ham det, hun ikke maatte have sagt ham.

Hun gjorde det for sine Nervers Skyld og mente derved at kunne finde Lettelse for den Sindets Bespændthed, som havde været over hende lige fra Svigerindens Besøg.

— Min kære, kære Ib — sagde hun og sluttede ham i sine Arme — du gaar fra mig — fra os — derover. Du begriber det ikke selv nu, dertil er du for lille, men engang naar det gaar op for dig, at du har mer end de fleste, aa— da skal du tænke paa din Far og Mor, som gav dig bort af Kærlighed!

Ib var ganske rigtig for lille til at forstaa, hvad det hele i Grunden betød for ham, men han var stor nok til allerede for længe siden, rent instinktmæssig, at holde sig paa Afstand fra sin Mor for hendes store Utaalmodigheds Skyld og for noget i hendes Væsen, der lod ham blive saa uberørt af de pludselige, heftige Kærtegn, hun imellem kunde ødsle paa ham.

Hendes mærkværdige, usammenhængende Tale nu forstod han ikke meget af, og fordi den var ledsaget af disse ubeherskede Omfavnelser, kededes den ham; han sad derfor bare og pønsede paa at slippe fra hende.

Kun hver Gang, hun nævnede Tantens Navn, blev han opmærksom, men det hele løb sur for ham, saa han ikke fik Rede paa, hvad det var, der skulde ske med ham, andet end at han og Tante Elisabeth og Gaarden derovre, og Gaarden og Tante Elisabeth og Ib selv skulde — ja, hvad var det, de skulde? Jo, Mor sagde, at han skulde gaa derover! Ja, men det gjorde han jo saa ofte, saa var det vel ikke det? Men saa spurgte han:

— Skal jeg sove derovre, Mor?

— Ja, min Dreng, det skal du!

Det forstod han endelig. Saa fik Charlotte Macrospa da lettet sit Sind, og paa Hjemvejen fulgte hendes Øje den viltre, tindrende glade Dreng, som sprang foran hende.

.... Ib — røde Ib, den syvaarige Herre til Vibenæs-gaard, og hvem ved — vilde det ikke være rimeligt nok — Arvtager til v. Terschellingernes uhyre Formue —?

September Maaned gik til Ende, og Oktober kom med Solskin og høj, ren Luft. Vibe kunde af og til gaa Smaature i Haven, naar blot en støttede ham. Oftest var det Elisabeth, men ogsaa ofte Ditlev eller Jacob. Aftenerne tilbragte de gerne i Havesalen, hvor Sehuses og Ditlev jævnlig kom og var sammen med dem. Elisabeth spillede, eller der blev læst højt, og en enkelt Gang, naar Jørgen Gerhardts Kræfter var dertil, fik han et Parti Skak.

De kunde se det fra Dag til Dag, at det gik nedad med den syge, og fordi han stred og ikke vilde give sig over, kom der til at ligge en underlig Stemning over denne sidste Tid.

Den Samtale, de to Venner havde haft angaaende de Papirer, Vibe havde vist Sehuse, førte ikke til det Resultat, Ditlev havde ønsket. Hemmeligheden, Jørgen Gerhardt gik og bar paa, og som han vilde, at hans Hustru skulde kende, men først efter hans Død, blev en Kilde til en alvorlig Uoverensstemmelse mellem ham og

Sehusen; ja, det gik endog saa vidt, at Vibe en Dag, da Vennen igen mindede ham om, at han burde sige det selv, mens han kunde, ligefrem forbød ham at nævne det oftere, dersom han ikke vilde udsætte sig for at blive vist Døren. Saa talte de ikke mere om det, men der var Dage, hvor Ditlev næsten ikke kunde træffe Elisabeth, fordi han bogstavelig var syg ved Tanken om, at de drev uærligt Spil med hende.

Jørgen Gerhardt tog sig nu kun yderst lidt af alt derude. Det var nærmest kun en Formsag, at Sehusen stadig forelagde ham Tingene nede fra Godskontoret. En Dag ved Totiden kom han igen ind til Vibe. Solen faldt gennem de høje Vinduer og lagde lyse Farver over Gulvtæppet. Jørgen Gerhardt sad midt i Solskinnet, og det slog Ditlev, at der var sket en stor og uhyggelig Forandring med den syges Ansigt; saadan havde han aldrig set et Menneske se ud.

Vibe hilste ikke, men vrissede gnavent, da han saa Mappen under Sehusens Arm.

— Jeg har jo sagt dig — jeg er ligeglad!

— Ja, det er godt nok, men —

— Nej, ikke noget men — du kan gaa til Elisabeth — det har jeg sagt dig — hun skal jo snart alligevel staa for Styret! Jørgen Gerhard vred sig i Stolen, som om han ikke gad se ham.

Ditlev gik et Par Gange op og ned ad Gulvet, ingen af dem talte.

— Er her god Luft? — spurgte Vibe.

— Vil du ha' et Vindue op?

— Ja, men ikke det — nej, ikke det, Ditlev, det nærmest Skrivebordet.

Sehusen gjorde, som han sagde, men da han vendte sig bort fra Vinduet, faldt hans Blik paa et Ark Papir med Vennens Haandskrift. I det samme havde han set Overskriften — der stod: Til Elisabeth.

En Anelse kom over ham. Saa forløb han sig.

— Er d e t din Mening? — spurgte han, og hans Øjne flammede.

Jørgen Gerhardt blev lille i Stolen, og et underligt flakkende, hjælpeløst Blik søgte rundt i Stuen.

— Jeg kan ikke paa anden Maade! — kom det opgivende.

— Saa lad dog helt være, Mand!

— Nej, nej — det kan jeg heller ikke.

I samme Øjeblik faldt Ditlevs knyttede Haand i Bordpladen, og han sagde stærkt, næsten uden Selvbeher-skelse:

— Du skal!

Ikke andet, blot de to smaa Ord med den opbrusende Vredes Magt.

Derefter Stilhed, saa dyb, at man hørte Riverne gaa over de store Plæner, som daglig blev holdt fri for det nedfaldende Løv — dybere endnu, saadan, at de to Mænd hørte deres Lommeures Tikken, og ind i Stilheden skarpt og uafvendeligt Efterklangen af de to smaa Ord: Du skal.

Sehusen ventede. Han stod ubevægelig og ventede; hele hans Holdning sagde: Jeg gaar ikke herfra, før du gi'r efter.

Saa kom det endelig:

— Hent hende da — men nu — nu i dette Øjeblik, inden jeg betænker mig!

Sehusen løb.

I Havesalen traf han Elisabeth.

— Kom — kaldte han — Jørgen Gerhardt vil tale med Dem!

Hun slap straks de Blomster, hun var ved at ordne, saa op og forstod, at der var noget særligt. Aldeles uden Affektation, men ganske naturligt strøg hun sin ene Haand over sin Pande. Hun talte ikke, men hendes Kinder blev hvide.

— Nej — raabte Sehusen, som læste et Spørgsmaal i hendes Øjne — nej, det er ikke det, De tror; jeg sagde jo, at han vilde tale med Dem!

Da hun naaede hen til ham, spurgte han:

— Maa jeg blive her, til De kommer tilbage?

Hun nikkede alvorligt og gik forbi ham. Døren blev

staaende aaben efter hende, og han, som stod paa Tærskelen, saa, at hendes Skikkelse var mindre rank end ellers.

Vibe lyttede. I den voldsomste Spænding lyttede han efter sin Hustrus kendte Trin.

.... Kom de? Nej, endnu kom de ikke.

Han saa paa en Bille, som løb over Gulvet Kom hun ikke, inden den naaede Knasten derhenne, saa —

Nu var den lige ved — nu drejede den af — nej, nu kom den lige paa igen Skynd dig, Bille — skynd dig — —

Døren gik.

— Elisabeth!

Hun var straks hos ham.

— Elisabeth, vil du hjælpe mig — vil du høre paa mig — sidde ganske stille og høre paa mig?

Hun strøg ham over Haaret:

— Det ved du jo, jeg vil! — sagde hun stille.

— Men du skal vende dit Ansigt bort — — saadan. Giv mig saa din Haand.

Hun gjorde, som han sagde, roligt, mekanisk, men hendes Ansigt, som han ikke vilde se, var stift og uden Farve.

— Jeg gaar bort — sagde han — og du skal leve dit Liv uden mig. Du skal aldrig mere ængstes — aldrig bære over — du bli'r saa helt fri nu, Elisabeth!

Hun gjorde en fortvivlet Bevægelse:

— Hvorfor piner du mig, Jørgen Gerhardt — har jeg beklaget mig?

— Nej, men jeg ved det jo godt — jeg har jo set det — du led og vilde skjule det — —

Jørgen Gerhardt, ved du ikke ogsaa, at Kærligheden gør langmodig?

— Jo, sagde han og tav.

Nu sad han lidt stille, inden han talte igen.

— Jeg byggede en Kirke og sparede intet — gjorde jeg vel, Elisabeth.

.... For mine Penge — tænkte hun — højt sagde hun:

— Nej, din Kirke er smuk, det ved du jo.

— Jeg forbedrede Skolerne i mine Byer, og jeg tog mig af de fattige — altid — ikke sandt?

— Jo vist gjorde du saa.

— Jeg gav ogsaa mine Arbejdere god Dagløn, gav dem ordentlige Huse at bo i — og Hospitalet for de gamle — Elisabeth, det har de da været glade for —?

Han tav igen, og hun sad og hørte ham tilegne sig alt det, som var udgaaet fra hende, og som hun havde lagt Penge til — uden hende var intet blevet gjort af det, han nævnede.

— Om jeg vidste, hvad du mener, Jørgen Gerhardt? Hvad er det, som trykker dig?

— Det er det andet!

— Det andet?

Hun vendte sig pludselig imod ham, og idet hun blev som en Mor, en god og kærlig og forstaaende Mor, sagde hun mildt:

— Nu vil jeg sige dig noget, min Ven. Alt det, som ikke var godt — tænk ikke paa det. Din Slægt syndede før dig, og du syndede; I var ulykkelige Mennesker alle sammen, men — ja — Jørgen Gerhardt, nu dør dit gamle Navn jo ud, og saa —

— Nej, nej — raabte han — sig ikke mere — du kender mig ikke —!

Nu var det sagt. Han krympede sig for, hvad der vilde komme, for nu maatte hun jo have forstaaet ham. Han saa ikke op, men han vidste, at hun havde rejst sig og var gaaet hen til Vinduet. Det var næsten det værste, at hun ikke talte — ikke havde et eneste Spørgsmaal.

.... Græd hun? Han saa op, nej hun græd ikke. Hun stod med Ryggen mod Stuen, men saadan, at han kunde se hendes Profil — den var ham saa forunderlig fremmed, ligesom mere skarpskaaren, Næsens Krumning større og Hagen fastere.

Nu vendte hun sig om og kom hen til ham.

— Jeg forlanger — sagde hun, og hendes Stemme havde en isnende kold Klang — jeg forlanger, at du nu

uden Omsvøb siger mig, hvad det er, du vil mig. Det er da det mindste, jeg kan gøre Krav paa, at du ikke holder mig hen — eller forstaar du virkelig ikke, at der er en Grænse ogsaa for, hvad jeg kan holde til?

Saadan talte hun til ham, og der var noget over hendes Skikkelse, som forfærdede ham, han frøs under hendes Blik.

Med stort Besvær kom han op af Stolen og gik hen til sit Skrivebord, hvorfra han tog den gule Konvolut, hvis Indhold Sehusen kendte. Hans Haand rystede, da han rakte den til Elisabeth, og hans Stemme var hæs, da han bad hende om at læse dens Indhold. Hun tog imod den uden at se paa ham, stod som om hun overvejede, vendte sig saa om og gik; et Øjeblik efter havde Døren lukket sig bag hende.

Der stod han alene og stirrede paa den lukkede Dør og følte sig med et saa ensom, som ellers kun en Sjæl bli'r i den yderste Stund. Det anede ham, at hun nu var gaaet meget længere fra ham end blot den Vej, der skilte Værelserne, og han sank sammen over en Stol i et Overmaal af Smerte.

Sehusen rejste sig fra en Hjørnekanapé i Havesalen, da Elisabeth kom tilbage. Han gik hende i Møde, talte ikke til hende, men lagde hendes Arm i sin og førte hende gennem Salen og Dagligstuen til hendes egne Værelser.

— Tak! sagde hun og traadte over Tærskelen. Saa lukkede han Døren efter hende.

En ganske forstenet Ro havde lagt sin Kulde over alle hendes Tanker. Vel vidste hun ikke, hvad hun gik ind til nu, men hun følte, at hvad det saa end maatte være, saa var hun død og kold længst inde, hvor ellers al Ængstelse og Beskæmmelse og Sorg havde siddet. Hun satte sig ved Skrivebordet og aabnede Konvolutten, tømte den og begyndte at se dens Indhold igennem. Hun var fuldstændig rolig, som om det hele var en andens Sager, hun syslede med, og ikke noget, der i mindste Maade angik hende selv.

Først fandt hun de to Beretninger, Jørgen Gerhardt havde nedskrevet, den om den første Vibe og den om den ulykkelige Otto Valdemar. De sære, gamle Krøniker undlod ikke nu under disse Omstændigheder at gøre et dybt Indtryk paa hende, men alligevel rejste noget sig i hende, saa hun ikke begreb, at en hel Slægt, hvis Hjerter paa andre Punkter var normale, kunde slæbe Uhyggen med sig helt op i Nutiden. Hun sad længe og saa frem for sig, medens Tankerne kom og gik og blev borte. Saa huskede hun paa, at Konvolutten ikke var tom endnu, og hun kunde jo ogsaa nok tænke sig, at det, hun havde læst, var ikke det, hun netop nødvendigvis skulde vide.

Derefter tog hun Resten frem. Der var en Daabsattest:

— N. N. Kirkebog udviser, at Poul Ivar Vibe, Søn af ugift Sophie Thomassen af N. N. Sogn (Jylland) og udlagt Barnefader Godsejer Jørgen Gerhardt Vibe til Vibenaesgaard (Sjælland) er født d. 6. Oktober 1878 i N. N. — hjemmedøbt d. 9. s. M. og fremstillet i Kirken 8. Marts 1879, hvilket herved attesteres.

N. N. Præstegaard, den

S. G.,
Sognepræst.

Ved denne Daabsattest var hæftet en anden:

— N. N. Kirkebog udviser, at Agnete Vibe, Datter af osv., er født den 6. Oktober 1878 i N. N. og døbt den 28. Novbr. i N. N. Kirke osv.

Fru Vibe lagde fra sig, hvad hun sad med, og lændede sig tilbage i Stolen. Hendes Sind rummede ingen Bebrejdelser, ingen Spørgsmaal om hvordan og hvorfor; stille, uden at kny tog hun mod den kolde Virkelighed, som gik frem imod hende.

.... Saadan, som det stod her, var det altsaa. Men hvad saa — saa Livet, hun havde levet, og Manden derinde, som hun dog i noget havde stolet paa; hvad blev der nu tilbage til hende af ham — af det hele —?

Hun læste dem igen, de to Daabsattester, og saa først sprang et Navn frem, som hun havde overset — Sophie Thomassen, men det var jo — —

Som om der faldt en Slaa for hendes Tanker, stod alt pludseligt stille for hende. Tiden var ikke mere; at Lyset og Skyggerne efterhaanden skiftede derude, naaede ikke hende, at Jørgen Gerhardt maatte vente hende — hun ænsede det ikke. Men saa endelig kom Tankerne igen, og hun søgte, om der maaske var Oplysninger om et og andet, Børnene vedrørende, og saa fandt hun Breve, som viste hende, at de var sat ud, og hvor de opholdt sig, og Papirer, som godtgjorde, at der een Gang for alle var sat en Sum Penge til deres Underhold, Opdragelse og videre Uddannelse. Ingen lille Sum til hver, indsat i Københavns Overformynderi, uopsigelig og saadan, at de kun skulde nyde de til hver Termin paaløbende Renter; men allersidst fandt hun to tinglæste Kuldlysningsdokumenter.

Saa var der ikke mere. Hun var naaet Bunken igennem og kunde nu pakke det hele sammen og ja, hvad saa?

Hun rejste sig, stod et Øjeblik og støttede sig til Skrivebordet og havde Følelsen af, at hendes Ben ikke kunde bære hende, tog sig saa sammen og gik ind i Dagligstuen. Der, lige ved Døren, sad Sehusen.

— Sidder De der — sagde hun og blev staaende med et Udtryk i sit Ansigt, som om hun egentlig ikke selv vidste, hvad hun havde sagt.

I samme Øjeblik blev en Dør slaaet op inde i Havesalen, og en kom løbende. Det var Jacob.

— Kom, kom — raabte han imod dem, glemmende sig selv for første Gang i de Aar, han havde været i Vibernes Tjeneste — kom, han dør — jeg — aa, Herre Gud, saa kom dog —!

Sehusen var forbi ham, endnu inden han fik vendt sig for at løbe tilbage. Elisabeth kom efter, hun kunde ikke løbe, hvad det saa end skulde koste hende, hun kunde ikke løbe. Da hun kom ind i Jørgen Gerhards Soveværelse, saa hun det eller mærkede det straks, dette underlige, der gør alt saa stille — Dødens Nærværelse.

Skovkirken var stuvende fuld den Dag, Vibe blev bisat. Der var Bønder fra hele Godset, Funktionærerne, Lemmer fra Hospitalet, saa mange som blot kunde stavre — alle kom de; de kendte ham jo som den venlige, ligefremme, altid imødekommende Mand, der havde gjort dem vel paa saa mange Maader.

Nu sad de der og ventede. Solen faldt ind gennem Kirkeruderne, Klokkerne ringede, ringede uophørligt, og der var en bedøvende Blomsterduft.

En sagte Mumlen steg op under Hvælvingerne, det var mange Mundes Hvisken, nu man i Ventetiden vekslede Ord om ham, der gik bort, og hende, der blev tilbage. Hun havde gjort saa højst forskelligt et Indtryk paa Egnens Folk, og nu, da det gjaldt Fremtiden under hendes Styre, var hver jo for egen Regning interesseret.

Saa kom de.

De kom saa stille ind, at ingen havde hørt Kirkedøren gaa. Forrest Baron Macrospa og Charlotte, saa Sehusens og Ditlev, men han blev staaende i Skyggen under Orgelpulpituret og ventede.

Kvinderne i venstre Sides Stolestader drejede Hovederne og holdt Øje med Døren dernede, lidt efter gjorde Mændene det samme — nu kom Fru Vibe.

Ditlev bød hende sin Arm, og de gik op sammen. Alle rejste sig. Hun saa ingen, hendes Blik var rettet op mod Koret, og hendes Ansigt skimtedes ganske farveløst under det tætte sorte Slør, men hendes Holdning var rank, og hendes Gang som ellers.

Man lagde Mærke til, at hun ikke fulgte med i den første Salme, men sad og saa hen for sig, og at hun blev siddende i samme Stilling, da Præsten traadte frem bag Kisten.

Han talte om de store, gamle Slægters Ret over Jordegods og mange Menneskers Ve og Vel og om, hvad det vil sige at have en mild Herre, en, som forstod sine Folk og var trofast og hjælpsom. Han havde — sagde han — konfirmeret Vibe, og han havde set, at han gennem Aarene, som gik, spredte Velsignelse om sig. —

Saa talte han om Guds Ret til Menneskesjælene og om, hvad det vilde sige, at han deroppe, den Almægtige, var et Væsen, som ogsaa forstod, som ogsaa var trofast, og som ogsaa var rede med sin Hjælp, hvor blot Menneskene bøjede Knæ og troede. —

Og han sluttede med en lang Bøn, hvori han indflettede disse Ord:

— Herre! Det er i en Kvindes Haand, du nu har lagt saa meget Ansvar, giv hende Evne til at gøre Vel blandt alle herude, saa hun engang maa velsignes, som vi velsigner ham, der gik bort. Hun er en fremmed i vort Land, i vor Kirke — men hun er endnu ung og har Livet for sig, find du Veje, der kan gøre det rigt, det Liv, hun skal føre iblandt os, Veje, der kan gøre det godt og smukt og lyst, saa det kan sprede Velsignelse vidt omkring, saa langt hendes Myndighed rækker —.

Talen og Bønnen, der angik hende selv, gled alt sammen over hendes Hoved som lutter tomme Ord, der ikke havde Bud til hende. Rent mekanisk rejste hun sig og gik nærmest efter Kisten, da den blev baaret ind i Sidekapellet, og hun stod derinde og saa dem sætte den til Rette ved den ene Endevæg, og hun gik ud derfra igen, ind i Kirken — ud af Kirken og havde hverken Tanker eller Taarer, bare den store, gabende Tomhed, som var saa forfærdelig, fordi den havde fejlet alle Følelser bort.

I Dagene efter Begravelsen traf Sehusen hende altid i Vibes Værelse, hvor hun sad og gennemsaa hans Skuffer. Endnu havde hun ikke talt med ham om det, de begge tumlede med i deres Tanker, men Ditlev ventede, at det vilde komme.

Saa en Dag, han traadte ind til hende, vendte hun sig om i Stolen og sagde henimod ham, allerede inden han havde lukket Døren efter sig:

— Kom og se!

Han gik hen til Skrivebordet. Der paa Pladen foran

hende laa flere paabegyndte Breve. Skriften var Jørgen Gerhardts.

— Sig mig først, Sehusen — hun saa op paa ham, idet en svag Rødme steg op i hendes Kinder — vidste De, hvad Jørgen Gerhardt vilde mig den Dag, De kaldte mig ind til ham?

— Ja, Elisabeth, jeg vidste det!

— Der var saa meget, jeg ikke kunde forstaa, Ditlev, men se her! Han har villet skrive til mig og har opgivet det — ja, det er kun Brudstykker — sagde hun og rakte ham Papirerne, saadan som hun nu selv havde ordnet dem i Rækkefølge, som de maatte være kommet efter hinanden.

Ditlev læste:

— Hvor underlig er den Tanke, at naar du, Elisabeth, læser disse Linjer, saa er min Plads i Livet tom, og du —

Mere stod der ikke, men paa det næste kom det efter den samme Begyndelse:

— Hvorfor har jeg været feig og ikke talt aabent med dig for længe siden? Som jeg sidder her, ønsker jeg, at du maatte komme, for saa tror jeg, at jeg kunde sige dig det nu, og alligevel, nej, jeg ønsker ikke at høre Døren gaa — —

Saa var der igen ikke mere, men paa det tredje Stykke Papir var han gaaet over til at begynde paany; der skrev han:

— Elisabeth, du, som har elsket mig trofast trods al den Sorg, jeg har beredt dig, kan du, som er saa mild, saa overbærende og forstaaende, tilgive mig, naar du kender mig helt til Bunds? Jeg kunde maaske finde en Undskyldning i, at for dig var jeg altid den mangelfulde, for hende den, hun saa op til, men jeg vil ikke nærmere ind paa, hvordan og hvorfor; jeg ved, at jeg har været feig; det var fejgt af mig, at jeg ikke fik talt med dig, medens det var Tid, men — —

Saa glippede det igen, og paa det fjerde Ark stod der blot:

— Elisabeth, døm ikke for haardt —

Og som om han nu helt havde opgivet at faa nogen

Sammenhæng i det, han skrev, stod der et Stykke nede paa Siden:

— Tag dem til dig — giv dem et Hjem!

Saa var der ikke mere.

Sehusen lagde Papirerne tilbage paa Bordet; han talte ikke, men blev staaende, hvor han stod, halvt bag Fru Vibes Stol.

Hun rejste sig:

— Hvordan er det, der staar skrevet — sagde hun: Ved et Menneskes Endeligt skulle hans Gerninger aabnebales.

Ditlev stod og saa paa hende og nikkede stille baade til hendes Ord og til sine egne Tanker.

Saa sagde hun:

— Der staar ogsaa: Paa sine Børn skal en Mand kendes!

Lidt efter gik hun hen til Vinduet og sagde ind i Stuen uden at vende sig:

— Ditlev, hvis jeg nu — hvis jeg nu alligevel tog de Børn?

— Kunde De tænke Dem det?

Han saa paa hende og spurgte, i Grunden kun for at faa hende til at tale, lige meget om hvilket Emne, blot tale, hun havde jo været saa fremmed og indesluttet denne sidste Tid, og det faldt ham ikke ind, at dette var andet end et Tankeeksperiment.

— Det er mig saa underligt — sagde hun — at Jørgen Gerhardts Børn, som endda bærer hans Navn, skal være os saa uvedkommende — jeg tror ikke, jeg bliver dem kvit mere, Sehusen.

.... Mente hun det i fuldt Alvor? Han blev pludselig opmærksom.

— Elisabeth, hvad var det, De sagde før: Paa sine Børn skal en Mand kendes!

— Slægtsarven, ja — sagde hun stille — men for Gud er intet umuligt.

— Hvem sparede han hidtil?

— De er haard, Ditlev!

— Maaske, Elisabeth, men — og nu kom det stærkt — har De da ikke haft Ængstelse og Bekymringer nok?

Blodet skød op i Fru Vibes Ansigt, og hendes Blik gled til Siden.

Men nu var Sehuseu ikke i Tvivl om, at hun mente det i Alvor.

Der blev et Øjeblik stille imellem dem, og i den korte Tid tumlede mange forskellige Tanker i hans Hoved. Han havde faaet en lynsnar Forstaaelse af, at hun vilde gribe dette for at fylde Tomheden om sig, og en underlig Følelse steg op i ham; han følte det næsten som en Anelse, at naar hendes Liv fik Indhold paa denne Maade, var det blot, at Tomheden overførtes til ham. Men hvad var det da, han vilde for sig selv — som om han troede, at — —? Og saa alligevel — nej, han maatte hjælpe hende!

— Der er en Ting — sagde han og gik hen til hende — ja, jeg ved jo ikke endnu, hvor meget De i Virkeligheden har tænkt over denne Sag, men vilde De opdrage Børnene i den Tro, at De var Deres rette Mor, eller skulde de kende Sandheden?

Fru Vibe løftede Hovedet og sendte ham et eget varmt, næsten lysende Blik.

— Nej — jeg vilde være helt Mor, forstaar De, helt Mor fra den Dag, de kom herhjem!

— Ja, men Elisabeth, det er uholdbart, det maa være forkert dette her! Den rette Sammenhæng kommer jo nødvendigvis frem engang, jeg tænker paa Arvesagen ved Deres Død, Elisabeth, hvis man overhovedet kunde tænke sig Muligheden af at skjule den saa længe!

Hun vendte sig fra ham og gik hen og ordnede Papirerne paa Skrivebordet, lagde dem ned i Skuffen, lukkede og laasede den, vendte sig saa igen om imod ham, men stod og saa ned og legede med det lille Nøgleskæppe.

— Det maa komme, som det vil, Ditlev, men det maa kunne skjules!

Hun vilde ikke fra sit, hun saa ikke frem gennem Aarene, men det var nu saa tydeligt, at hun havde fundet et Holdepunkt for sit Liv, og han nænnede ikke at ødelægge det for hende.

Tidlig næste Formiddag kørte Fru Vibe over til Christinebjerg.

Baronesse Charlotte var endnu i sit Paaklædningsværelse i Negligé, da Vognen fra Vibenæsgaard svingede gennem Indkørselen.

Hun sprang op, og der kom et overrasket, halvt ærgerligt Undtryk i hendes Ansigt, men straks efter fo'r Blodet hende til Hovedet — det kunde jo være, at Elisabeth allerede nu kom efter Ib — og denne Tanke fik hendes Hjerter til at banke voldsomt, for nu ønskede hun, sandt at sige, ikke noget inderligere, end at dette snarest muligt skulde gaa i Orden, saa hun kunde føle sig helt — helt sikker.

Idet hun hørte Svigerindens Stemme i Gangen udenfor Døren, lagde hun sig igen paa sin Chaiselongue og samlede Friserkaaben om sig, og da Pigen, efter at have meldt Besøget, holdt Døren aaben for Fru Vibe, lod Charlotte Macrospa, som om hun nu først rejste sig.

Hvis du er utilpas, Charlotte, saa bliv liggende — nikkede Elisabeth allerede i Døren — men der er noget, jeg gerne vil tale med dig om: tror du, du kan taale det? —

Baronessen strøg sig over Panden med sit Lomme-tørklæde: — Kære, hvor du er højtidelig! Du maa virkelig undskylde mig, men — ja, rent ud sagt, du gør mig nervøs — du ved, mine Nerver, og det har været rent galt siden Jørgen Gerhardts Død! Det kommer imellem, som — som — — Aa, men det forstaar du ikke, du, som er saa stærk!

Elisabeth satte sig, og der laa et underligt, lille, mat Smil om hendes Mund, medens hendes rolige Øjne hvilede paa Svigerindens Ansigt. Pludselig, hvordan det kom, vidste hun ikke selv, men pludselig fik hun Lyst til at være haard mod alt det uægte derhenne paa Chaiselonguen, rette et Slag mod Charlotte Havde ikke Livet ført saa mange mod hende selv?

Saa sagde hun, men da var det første Gang, hun ikke viste sig hensynsfuld overfor andre:

— Charlotte, din Bror havde Børn!

Baronessen stod med et Sæt ude paa Gulvet. Hun ry-stede over hele Kroppen, og hendes Øjne brændte, som om der var tændt Lys bag dem.

— Det er ikke sandt — hvæsedes hun — det, det kan ikke være sandt!

Fru Vibe saa ufravendt paa hende.

— Jeg kunde heller ikke tro det, men det er sandt — han havde to, og de lever.

— Med hvem? Charlotte havde bøjet sig frem og spurgt aandeløst.

— Med Sophie Thomassen — du husker, Lærerens Datter.

— Sophie, din — —

.... Lo hun Ja, hun lo. Charlotte Macrospa stod der midt paa Gulvet og lo sin Spænding, sin Skuffelse og al sin Kvide ud i korte, nervøse Stød.

Elisabeth fik ondt af hende.

— Kom, Charlotte, sæt dig, sagde hun og trak Svigerinden ned ved sin Side.

Et Øjeblik efter hørte Latteren op, og Charlotte sagde nu helt roligt, som om hun viftede alt hen med sine Ord:

— Ja, men de Børn kommer jo ikke i mindste Maade dig ved — dig eller Slægten!

— Nej, det sagde jeg ogsaa til mig selv, Charlotte, men jeg kan ikke komme uden om dem, det er Sagen. De bærer Slægtsnavnet, Charlotte, og — ja, jeg havde tænkt mig at faa dem hertil!

Baronessen vendte sig brat og stirrede paa hende, som om hun mente, at Jørgen Gerhardts Enke var gaaet fra Forstanden.

Fru Vibe lagde sin Haand over Charlottes.

— Jeg forstaar — sagde hun — du tænker paa Ib, men det lover jeg dig, at selv om jeg nu maa tage mine Ord tilbage, Ib skal der nok blive sørget for alligevel — hører du, Charlotte! Du ved jo, at den Dreng alle Dage har staaet mit Hjerte nær.

Baronessens Ansigt glødede under Pudderet; hun maatte hen for at bade det med Rosensprit, og som hun stod derhenne, sagde hun, optaget af en Tanke:

— Ja, men Elisabeth, det er jo det rene Vanvid — hvad kommer hans uægte Børn dog os ved? Betænk dig ti Gange, Elisabeth. — Og som om hun nu tog det bedste af alle Argumenter frem, kom det overbevisende:

— Jeg ved, hvad det er at have Børn!

Fru Vibe sad tavs og lod hende tale, men da hun lidt efter rejste sig, sagde hun stille:

— Charlotte, din Bror har selv bedt mig om at gøre det.

— Jørgen Gerhardt! Har Jørgen Gerhardt selv — ja, Gud skal vide, han kunde faa nogle sære Indfald — men man er da ikke forpligtet — kæmpede hun endnu for sit.

— Tror du ikke, Charlotte, at jeg har sagt alt det til mig selv Gang efter Gang i denne Tid? Jo, men det nyttede ikke — jeg sagde dig før, at jeg kunde ikke komme uden om dem. Jeg synes, de har Barneret — skal jeg sige dig! Hvad kan de for, at deres Mor ikke var deres Fars Hustru —?

Charlotte spurgte ikke mere; ikke om, hvornaar Elisabeth havde faaet dette at vide, ikke om noget som helst; for hende var det nok, at saadan og saadan var det, og ud derover var der intet andet end hendes egen bitre Skuffelse — alt det, som nu gik hendes Ib forbi. Men samtidig steg der en Følelse af Vrede op i hende, eller stærkere endnu — næsten af Had — ikke mod den døde Bror, men mod hans Enke; og saa mægtigt var dette over hende, at hun maatte slaa sine Øjne ned, for at Elisabeth ikke skulde se det lue i hendes Blik. Alligevel slog hun igen om, beregnende som altid, og gav sig til at tale saa helt anderledes:

— Du bli'r jo selvfølgelig langt mere tilfreds med det, du der har bestemt, Elisabeth! Men du forstaar, saadan i Øjeblikket overvældede det mig, nu kan jeg godt indse, at Ib, som baade har Forældre og Søsken, jeg mener, at han kunde jo alligevel aldrig blive det for dig, som — som de Børn —.

Fru Vibe lod hende tale, men hun sad og undrede sig mere end nogen Sinde over den underlige Slægt, hun

var indgiftet i. Endnu en lille Tid hørte hun taalmodigt paa Svigerinden, fandt sig ogsaa i, at Charlotte tog hendes Haand mellem begge sine og talte under Taarer om hendes Godhed, brød saa op og kørte hjem.

Samme Eftermiddag var hun paa Sandhøj og meddelte, at hun rejste bort i den nærmeste Fremtid. Hun vilde sydpaa, indtil det igen blev Foraar. Kun til Ditlev sagde hun, at hun hentede Børnene paa Hjemvejen, og at hun vilde bringe dem med, naar hun kom igen. Han var forstaaende paa sin gode, venlige Maade, som han altid havde været det, men han var underligt bevæget, da han tog Afsked med hende og saa hende køre ud fra Sandhøj i den stille, mørke, men stjerneklare Oktober-aften.

I Dagene derefter var der meget at ordne. Sehuseu søgte at sætte Fru Vibe saa vidt muligt ind i Gaardens Drift, saa hun kunde give sin Mening til Kende om et og andet, hvis det blev nødvendigt at foretage Forandringer under hendes Fraværelse.

Da Huset var beskikket, fik Jacob og den hollandske Kammerjomfru Ordre til at pakke ind og gøre sig rede til at følge hende en af de første Dage.

Saa — pludseligt, da alt var ordnet, og andre vidste, hvad hun vilde, kom Tvivlen stærk og uafvendelig. Den kom en Nat, hun laa og ikke kunde sove.

— Havde Ditlev ikke Ret — og Charlotte? Hvorfor skulde hun, som nu var fri, selv søge ind paany i Uvisshed og Ængstelse? Hvad vidste hun om disse Børns Fremtid —?

Hun tog et Tag i sig selv. Hendes Slægts sunde Blod rejste sig mod alt det, som var — som maatte være sygelig Mysticisme, intet andet Ja, men hvad saa det med Jørgen Gerhardt og med de andre Viber —?

.... Jørgen Gerhardt — ja, hvilken Ret havde han haft til at lade disse Børn trænge sig ind paa hende? Der var jo sørget for dem. Han havde jo selv gjort det — men hvorfor saa —?

Hun laa og blev kold langt ind i Sjælen. De faa lyse Minder fra hendes Ægteskab blev borte i denne forunderlige Kulde, som bredte sig i hende. Og med Kulden kom Haardheden eller Ligegyldigheden — hun vidste selv ikke, hvad det var, men hun følte, at hun stod udenfor alt, hvad der hedder Glæde eller Haab, udenfor og — uden at det smertede hende.

.... Og det var hende, den barnløse, der havde grebet efter en Fremtid sammen med disse Børn — som havde tænkt sig, at hun kunde elske dem, og saa — se saa, hvor hurtigt hendes Sind kom bort fra det, som var gaaet de smaa i Møde.

.... Kunde hun træde tilbage nu? Nej, hun havde talt om det, andre vidste, hvad hun vilde, nej, hun kunde altsaa ikke træde tilbage, men hvis hun ikke havde talt om det —?

Hele Natten gik med at tænke sig ind i Tvivl, for siden at slaa den ned med sit sunde, stærke Livssyn, der ikke vilde ligge under for det i hendes Mands Slægt, som hun ikke begreb; men hun fik ikke knægtet det, det kom igen, rejste sig paany imod hende og lammede hendes Vilje, saa Tankerne begyndte forfra — altid forfra igen.

Omsider, da den graa Dagning sev ind til hende, stod hun op, klædte sig paa og gik ind i Værelserne. Hun drev hvileløs om, snart i Jørgen Gerhardts Stue, snart i Havesalen, saa gennem de andre Værelser ind til sig selv, hele Tiden i Nattens skiftende Stemninger, snart i Haab og snart i Beklemthed, men ikke en eneste Gang i den særlige Beslutsomhed, der havde været over hende i Dagene forinden.

Hun var henne ved Havesalens Glasdøre og stod og saa ud. Over alle Buske havde Edderkopperne tvundet deres graa Net, der hængte som stivnet Taage uden et eneste Strejf af Lys. Luften var ogsaa graa og tung af den drivende Regn, og de faa Blomster, der kan udfolde sig paa Grænsen mellem Efteraar og Vinter, bøjede deres Hoveder, som om de erkendte, at nu var de og det alt sammen trætte til den store Hvile.

Ved Titiden gik Fru Vibe ned gennem Haven. Hun drejede ud paa den smalle Marksti, der var en Genvej til Nyhuse Landsby.

Inde paa Grønjorden gik Herregaardskvæget løst. Vogterdrengene tog sig ikke synderligt af det her, hvor der ingen offentlig Vej var; de laa ovre under en Kæmpehøj og blæste i Hyldefløjter. Over Markstien krøb et Par store Tudser, og en overfed Regnorm laa i et Spor, en Fod havde traadt. Kragerne hoppede rundt paa de afskaldede Marker og skreg og baskede med Vingerne, naar en enkelt af dem fandt noget at flygte med.

Fru Vibe standsede og saa ud over Eggen. Saa langt, Øjet kunde se, var Landet hendes, helt over til Bakkerne, hvor Bøgeskoven dækkede det »jydske« Landskab, som laa bag dem.

.... Alverdens Herlighed, og hvad har jeg saa andet end to tomme Hænder alligevel —?

Hun gik videre igen og standsede nu ikke, før hun stod uden for Præstegaardens Stuelænge, hvor hun bankede paa den Dør, som førte fra Gaarden gennem en lille bitte Entré til Præstens Studereværelse.

Han var derinde, da hun kom, men han blev saa overrasket, at han blev staaende henne ved sit Skrivebord uden at gaa hende i Møde. Hans Udtryk var ikke til at tage fejl af; hun saa straks, at han tog Afstand fra hende og kun gav hende lige netop den Høflighed, hendes Stilling forpligtede ham til.

Da hun begyndte at tale, havde han svært ved at forstaa hende, men paa hendes Spørgsmaal, om han talte Fransk, hvad hun havde lettest ved endnu, naar det danske svigtede, maatte han svare Nej; det var derfor ikke alene hans Tilbageholdenhed, men ogsaa Besværligheden med Sproget, som næsten fik hende til at fortryde, at hun var kommet.

Saa gjorde hun det ganske kort og sagde ligetil:

— Min Mand havde to Børn udenfor sit Ægteskab, har jeg, jeg mener ikke juridisk, men kristeligt Ansvar for de Børn?

Præsten sprang op og saa paa hende, som om hun

nu helt forvirrede hans Begreber. Han sagde ikke noget, men purrede op i sit store, graa Haar, trak op i sin Vest, ned i sin Frakke, saa paa sine Negle, gav det alt sammen en Omgang til og var aabenbart i den største Sindsbevægelse. Et Par Gange drev han op og ned ad Gulvet; hver Gang, han kom forbi Fru Vibe, sendte han hende et lille Sideblik under de sammentrukne Bryn, og Blodet kom og gik i hans Kinder.

— Det var de Børn! mindede hun ham, og som om hans Uro gjorde hende rolig, sagde hun nu paa bedre Dansk:

— Min Mand har skriftligt bedt mig, om jeg vilde tage dem til mig, og jeg havde bestemt mig; jeg troede, jeg kunde, men saa i Nat — jeg har haft stærke Tvivl i Nat, og derfor kommer jeg.

— Saa Vibe havde Børn! sagde han langt henne i en Tanke, da hun troede, hun skulde have et Svar.

— Jeg ved ikke, om det stiller mit Forhold til dem anderledes — faldt hun ind — at min Mand har sørget for dem?

Præsten kom nu hen og stod foran hende.

— Jeg ved overhovedet ikke, hvilket Forhold, det er, Fruen taler om — sagde han — det staar dog ingen Stedder skrevet, at en Hustru er pligtig at opdrage sin Mands — sin — —

Han standsede ved at se Udtrykket i hendes Ansigt.

— De bærer Slægtsnavnet, lagde hun frem paany.

Han vendte sig bort, gik to Skridt fra hende og kom tilbage igen.

— Kender De Deres Mands Slægt, Fru Vibe?

— Ja!

— Historierne?

— Ja!

— Og det er alligevel for Slægtsnavnets Skyld, at De vil have dem hertil? De mener, at De er i Stand til at gøre dem til hæder — —

— Jeg mener intet om mig selv — sagde hun, saasnart hun saa Præstens Forfjamskelse over sine egne Ord — men min Mand har bedt mig om det.

— Ja, men saa har De vel lovet det?

— Nej, han skrev, og jeg fik ikke svaret ham; det var den Dag, han døde!

Præsten blev mere og mere forbavset.

— Jeg kan ikke raade Dem, sagde han og gik hen og satte sig ved sit Skrivebord. Der sad han og saa paa hende med et mørkt, undersøgende Blik.

Hun var ham imod. Hendes statelige Holdning, Sprogets Ubehjælpssomhed, som gjorde hende ufri, og saa de ejendommelige Racetræk, der var kolde i undertrykt Bevægelse; det passede alt sammen til det Billede, han havde dannet sig af den rige, adelsstolte Hollænderinde, og han havde ingen Tanke for, at hun var en ensom fremmed, der nu endda ikke mere ejede sine Minder for sig selv.

— Ved De, med hvem Deres Mand havde de to Børn? brød han Stilheden.

— Ja, med Lærer Thomassens ældste Datter.

Et lille, underlig bittert Smil viste sig et Øjeblik om Elisabeths Mund, da hendes Øjne mødte hans.

Han bad nu om flere Oplysninger, og hun gav ham saa mange, han ønskede, men derpaa blev der Tavshed igen.

— Jeg mener — sagde han omsider — at De tager større Ansvar paa Dem ved at opdrage de to Børn end ved ikke at gøre det. Ganske vist, deres Papirer vil før eller senere vise dem, hvem deres Far var, men jeg forudsætter, at ikke ret mange udenforstaaende kender Slægtens Historie, og det var dog et Forsøg værd at se, om de kunde komme uden om Slægtsarven eller Uheldene ved ikke at faa nogen Underretning.

Deres Mands Far var jo almindelig kendt for at være en saare retskaffen Mand, og Deres afdøde Mand, Fru Vibe, som blev opdraget aldeles uden Kendskab til sin Slægts Vanheld, naaede jo dog ogsaa udenfor, derfor er Betingelserne ogsaa saa meget bedre nu for det næste Slægtled, saadan som Forholdene stiller sig, og jeg forstaar egentlig ikke, at De vil — —

Han standsede brat, idet han igen kom til at se hen

paa Fru Vibe, som havde reist sig og var gaaet hen til det fjerneste Vindue, hvor hun stod, saa han kunde se hendes Profil og et Stykke af en farveløs Kind.

En Tanke slog ned i ham Vibe, var der noget med Vibe ogsaa?

Hun vendte sig i det samme.

— Deres Mand — sagde han og lagde sig frem over sit Skrivebord — ja, for han var jo da udenfor?

En lille, næsten umærkelig Bevægelse hos Fru Vibe underrettede ham.

— Han ogsaa, men — men paa hvad Maade da?

Hun rystede paa Hovedet og vilde eller kunde ikke faa sig til at svare ham.

Nu blev han meget stille. Lidt efter kom han hen til hende, og da var hans Væsen et helt andet og hans Blik mildt.

— Jeg sagde Dem før, Frue — begyndte han — at jeg ikke kunde raade Dem —

— Det var heller ikke noget Raad, jeg kom for at faa, Hr. Pastor, det var blot et eneste, jeg vilde vide, men det har De ikke svaret mig direkte paa endnu. Jeg spurgte Dem, om den kristelige Moral kan fritage mig for Ansvar overfor Slægtens yngste Skud?

Præstens Ansigt skiftede igen Udtryk Saa hun afviste ham!

Han svarede ikke lige straks, og da han talte, var det med dyb Stemme, hvis Tonefald røbede Forurettelse.

— Vor Kirkes kristelige Moral — ja, Fru Vibe, nu maa De ikke lægge andet og mere i mine Ord, end Meningen med dem i Virkeligheden er; men da det er første Gang, De interesserer Dem for noget, der kommer ind under vor Kirke, kunde jeg lettest svare Dem med et Spørgsmaal: Hvorfor gik De ikke til Deres Trosfæller?

— Hvad har jeg sagt — brød hun af — som De kan have misforstaaet — to Mennesker, der tror paa den samme Gud, maa dog kunne —

Nu var det ham, som brød af:

— Fru Vibe maa undskyldte mig, men skal vi ikke,

De og jeg, lade vort Trosforhold ude af Betragtning. Alt, hvad jeg har hørt i Dag, har gjort et dybt og pinligt Indtryk paa mig, men mest — ja, jeg kan ikke gøre for, at jeg maa sige det — allermest det, at De, Vibes Enke, ikke vil dække over Deres Mands Fejltrin.

Elisabeth mødte hans Blik, og der var noget i hendes Øjne, som gjorde ham usikker.

— Jeg har ingen anklaget — sagde hun og løftede sit Hoved, saa Holdningen blev stejl — Kendsgerningen har jeg ikke kunnet komme udenom, at jeg vilde igennem den — ja, maaske er det en Fejl, men — naa ja, Præsten forstaar ikke mig og jeg ikke Dem, jeg ser derfor ingen Grund til at opholde Dem længere. Hun gik hen og rakte ham sin Haand, og han tog den, bukkede tavs og fulgte hende ud.

Dér, lige inden hun bøjede sig under den lave Yderdørs Karm, mødte han igen hendes Blik og følte samtidig Usikkerheden fra før. Det generede ham, saa han trak sig tilbage og lukkede Døren lidt hastigt og ikke fuldt saa høfligt, som hun havde Krav paa.

Da han var kommet ind igen i sin Stue, stillede han sig hen ved Vinduet og saa efter den høje Skikkelse, som gik henad Vejen.

Han vidste, man sagde om ham, at han var en Snob, og at hans bedste Tid var forbi, dengang Herregaardens Døre ikke mere lukkedes op for ham, men se nu, om han havde talt Fruen deroppe fra efter Munden? Var der ikke Alvor og Myndighed over hans Ord til hende, ja, havde han ikke ligefrem vist hende til Rette? Jo, han havde Grund til at være tilfreds med sig selv, men — var han det?

Hvad var det, han pludselig kom til at tænke paa? Hvorfor sprang Lukas-Evangeliets Ord i 9de Kapitel frem for ham?

— Men da Jesus saa deres Hjerters Tanker, tog han et Barn og stillede det hos sig. Og han sagde til dem:

— Den, der modtager dette Barn for mit Navns Skyld, modtager mig — —

.... Ja, men det passede næppe her — ikke paa hende.

— For Jesu Navns Skyld — nej — nej — nej og dog? Kunde han se hende endnu?

.... Jo, hun gik der langt nede, hendes sorte Dragt tegnede hendes Konturer grelt mod det frembrydende Sollys over Vejen.

.... Johannes Holm, er du glad ved dig selv?

Han saa sig uvilkaarligt om, som havde en staaet i hans Nærhed og spurgt.

Dagen efter søgte han Fru Vibe oppe paa Gaarden, men da var hun rejst.

Straks efter Elisabeths Afrejse slog Vejret om og blev raat og koldt. Langt ude i Horisonten stod store blytunge Banker, som truede med Sne, og det suste i Træernes afbladede Toppe saa tungt og hult, som om Uhyggen skulde komme netop derfra.

En Nat under en forrygende Storm brød det løs, og da Uvejret stilnede i Dagningen, var Landet hvidt med høj Sne, selv hvor den ikke var føjet sammen i Driver.

Hele Vinteren skulde den blive liggende, engang imellem frisket af nye Snefald, indtil Frosten gjorde den haard, næsten som en Isskorpe; skinnede Solen, var det lutter glimrende Krystaller.

I denne lange, hvide Vinter, hvor det igen stundede til Forøgelse af Familien paa Christinebjerg, sank Charlotte Macrospa's Humør, saa hun havde ondt ved at tøjle sit slette Lune. Baronet, mere tør og mager end nogen Sinde, stampede om paa Gaarden i sine høje, ungarske Støvler, uophørlig ude omkring, blot for at være paa Afstand fra sin Hustru, som havde set sig helt ond paa ham.

Børnene kom nu og da over paa Sandhøj, blev hentet i Kane af Ditlev og naaede altid paa en eneste Dag at faa sat hele Huset paa den anden Ende. Ellers løb de om paa Christinebjerg og — opdrog sig selv.

Fra Fru Vibe havde Sehuseu hørt flere Gange. Gennem hendes Breve vidste han, at hun færdedes, hvor der var Sol og Varme, og for første Gang gik han hjemme og blev træt af Vinteren, der ingen Ende kunde faa.

Om sig selv talte hun saa godt som aldrig, men altid kom hun tilbage til det, der optog hende helt — Børnene.

Ikke en eneste Gang læste han om Tvivl eller Ængstelse — det var hun igen kommet bort fra, nu var det Haab og Forventning, som kastede Lys over hendes Tanker.

— Døden og Livet — skrev hun — mødes over alle Veje. Jeg begravede min Mand og troede mig ene, og nu staar Livet udenfor og banker paa og vil ind — Kød af hans Kød — Blod af hans Blod — med Barneret!

Og hun talte om sin stigende Længsel efter de smaa og meget ofte om det underlige, at der skulde lyde klare Barnestemmer i de store, stille Stuer paa Vibenaesgaard.

Sehuseu rokkede aldrig mere ved hendes Tro paa Fremtiden. Hvad han mente, havde han sagt een Gang; nu han saa Tegn paa Glæde hos hende, stod han sammen med hende af et ærligt Hjerter.

Da Foraaret nærmede sig, lod han efter Elisabeths Ønske indrette et Værelse til Børnene. Selv var han ubehjælpssom med Hensyn til Nyanskaffelser paa dette Punkt, men der hjalp Moderen ham, og da Maj gik ind med Sol og Lunhed, stod alt rede til Modtagelsen. Han gik meget oppe i Hovedbygningen, nu det stundede mod Hjemkomsten. Det var ikke Minderne, han søgte, det var slet ikke Fortiden, han kaldte tilbage — mente han da selv — og saa satte han sig dog oftest til Ro der, hvor han for Resten kom mindst, naar hun var hjemme, i Elisabeths Stue. Der kunde denne rolige Mand, som gik for at være en Filister paa Følelsernes Omraade — der kunde han sidde og drømme.

Hendes stærke Personlighed havde præget alt derinde. Saa man hendes Stue, kendte man hendes Smag, og derigennem hende selv.

Hvordan hun var blevet, som hun var, begreb han ikke, hvorfra hun havde sit Frisind og sin Kærlighed

til alt det lyse og skønne og glade i Menneskelivet — hun, som hørte til en streng reformert Slægt, der aldrig havde haft Forstaaelse af Kunst i nogen som helst Udfoldelse, ja endog afskyet den som noget syndigt.

For hende var den en Nødvendighed. Hendes Vægge dækkedes af dejlige Ting af hendes Hjemlands Kunstnere og kostbare Kopier af de gamle italienske Mestre. De tonede frem fra de gammeldags, lueforgyldte Rammer, alle disse Billeder, som Ditlev ikke kunde se sig træt paa.

Og der var Bøger — forskellige Landes Litteratur paa de forskellige Landes Sprog og tunge illustrerede Værker om Landenes Kunst fra den græske Skulpturs Glansperiode til de sidste Aars nye, franske Malerskoler; det var der alt sammen, og han vidste, at det var Bøger, som blev brugt.

Og der var — men det laa i Luften derinde — Ord, hun havde sagt, Ting, hun havde gjort — det var Minderne, dem, han ikke søgte, men som laa til ham, hvor han saa kom.

Paa Sandhøj havde Majorinden allerede for længe siden set, hvordan det stod til med hendes store, alvorlige Søn, men hun talte ikke om det, ikke engang til sin Mand, hun gik blot og ønskede i sit stille Sind, at alt engang maatte blive til Glæde for Ditlev, som hun syntes fortjente det bedste, Livet kunde bringe.

En Dag i Begyndelsen af Maj kom unge Sehusen gaaende hjem fra Vibenæsgaard. Lige da han drejede ud fra Markvejen, traf han Moderen, som ogsaa gik hjemad. Han saa, hun bar Breve og Aviser.

— Ja, jeg mødte Posten — sagde hun — og her er et Brev til dig!

Det var fra Elisabeth. Han læste det, medens de fulgtes ad. Majorinden saa, at en mørk Blodstrøm skød op i hans Ansigt, men hun lod, som om hun intet havde set, og gik og tog de Breve frem, der var til hende.

— De kommer paa Torsdag! sagde Sønnen og kunde ikke for, at hans Stemme ikke var som ellers.

— Naa, saa faar du travlt — Moderen var straks interesseret — du tager vel selv ind til København, er der ikke saa meget, naar de kommer borte fra, og saa har hun jo ogsaa Børnene?

Ditlev sendte sin Mor et varmt Blik.

— Nu faar vi se! sagde han med paatagen Ro.

Torsdag rejste han selvfølgelig. Han tog tidlig til København og havde allerede drevet om i flere Timer, da Jyllandsekspressen endelig bruste ind paa Hovedbanegaardens Perron. Han spejdede efter en første Klasses Kupé, gik ned langs Vognrækken og fik Øje paa Jacob, der kom ud længere nede i Toget og nu satte i Løb fremefter. Tjeneren havde ikke set ham, men næsten samtidig stod de udenfor den Kupé, de andre var i. Jacob rev Huen af og blev staaende, men Sehusen traadte op paa Gangbrættet.

Inde fra Vognens Halvmørke saa Fru Vibe hans store Skikkelse og det kønne blottede Hoved.

— Velkommen — sagde han — velkommen alle sammen, og han tog hende og Børnene og Lette og Jacob med i sin Velkomsthilsen. Hans Øjne hvilede paa Elisabeth, da han et Øjeblik efter hjalp hende ned ad Kupétrinene, og han saa det straks, men det gjorde et underligt stærkt Indtryk paa ham, at hendes Haar i disse Maaneder var blevet næsten hvidt.

Saa tog han en lille, mørkladen Dreng i sine Arme og satte ham varsomt ned paa Perronen. Barnets store Øjne løb fulde af Vand, og han gemte sig ind til Fru Vibe. Støjen om dem, alle de mange Mennesker og den store fremmede Mand havde øjensynligt skræmt ham — Jacob maatte tage ham op.

Da Sehusen igen vendte sig ind imod Kupéen, løb en lille Pige lige i hans aabne Favn. Et lyst Pur af Haar og en varm Kind lagde sig ind imod hans Ansigt, da han løftede hende op og beholdt hende paa Armen, medens han nu sammen med de andre søgte at komme gennem Trængslen.

Hvor var han dog underlig til Mode, som han gik her med Elisabeth og med Jørgen Gerhardts Børn. I

samme Øjeblik, han havde set dem sammen — hende og dem — havde det været, som om han gled saa langt bort, og under en pludselig Følelse af Ensomhed gik han nu og blev helt forstemt.

Saa var de altsaa kommet, og nu i Dagene derefter drejede alt sig om Børnene. De høje, stille Værelser var givet til Pris for Stemmer, der ikke have Begreb om Modulation, men raabte frit ud, naar der var Anledning, og der var altid Anledning, i hvert Fald for Agnete.

Der var noget, som kom løbende, hvor de voksne mindst ventede det. Stod de i Samtale, var det om dem. Det var oppe og nede, ude og inde. Hver en Dør, der stod aaben, smuttede det igennem. Det var ikke til at staa for, aldeles ikke til at holde Styr paa. Det løb meget let paa bitte smaa Fødder, det var noget ubeskriveligt — noget som et Glimt af Sol — det var Agnete.

— Jeg har aldrig set noget lignende! sagde Sehusen, og Fru Vibe mærkede, at han havde givet sig over paa Naade og Unaade.

Saadan gik det ogsaa Jacob og Lette og alle de andre, unge og gamle paa Gaarden. Agnete tog dem med sit henrivende Barnesmil og sin klare, smittende Latter, og der var ingen Udvej til at blive det lille Menneske kvit.

Pigerne stoppede op i deres Arbejde, naar hun kom: — Nu napper vi de bitte Pusselanker — sagde en. Nu ta'r vi Netebarnets Krøller — lo en anden. Ja, men jeg ta'r hele Stumpen! sprang en tredje frem; men saa var Barnet væk, og et Steds nede fra de lange Korridorer klang hendes lyse Latter op til dem.

Jacob opdagede pludselig, at han havde Evne til at gaa paa fire. Agnete fordrede, at han skulde være Hest, godt — saa var han Hest og pustede og sprællede over Havesalens Gulv, saa Skøderne paa hans Livréfrakke fløj om ham, men oppe paa hans Ryg sad Agnete, den altid fordringsfulde Agnete og forlangte, at han skulde røre Ørene — for saadan gør de rigtige Heste.

Fru Vibe kom gaaende fra Haven en Dag, Jacob viste sine Præstationer som Hest. Han havde ikke lagt Mærke til, at hun kom, og anede derfor ikke, at han blev iagttaget, og han gjorde selv saa meget Spektakel, at han ikke hørte hendes sagte Latter. Men det var netop, som han slog bagud og derefter samlede begge Ben under sig til et vældigt Spring — for nu var han lige ved at blive løbsk — saa lød der en sær Lyd, som om noget sprængtes, og — men det var forfærdeligt, at det skulde overgaa Jacob — de stramme Fløjels-Knæbenklæder revnede — slog en Revne tværs over hans Bagdel.

Han var slet ikke løbsk mere, han var overhovedet ikke Hest mere; han var rent ud elendig, og blev det ikke mindre, da han fik rejst sig og set, hvem der stod i Havedøren. Men da det gik op for ham, at den beskadede Del af hans Liberi i Uheldets Øjeblik maatte have vendt hen imod Fruen, mærkede han Blodet fare ham til Hovedet, og i to Dage derefter var han det mest ceremonielle, man endnu havde set; den tredje Dag havde Agnete Magten over ham igen, men saa var det ogsaa for Fremtiden forbi med Værdigheden — Jacob kunde bruges, og Jacob blev brugt.

Men det allermest forunderlige skete alligevel den Dag, da Lette fandt sig i, at smaa bløde, men ivrige Barnehænder ubarmhjertigt krøllede hendes nystivede Hovedsæt; fra den Dag var al Modstand brudt over hele Linien. Agnete, den lille Trolld, havde besejret alle disse Mennesker, der ikke havde set andre Børn paa Vibenæs-gaard end dem fra Christinebjerg, og dem var der saa sandt ingen Stads ved.

Poul Ivar førte en ganske anden ubemærket Tilværelse, sky og tilbageholden og ængstelig, som han var. Den lille, mørke, næsten sydlandske Fyr saa paa alt og alle med store, forundrede Øjne. Den voksne Mands Eftertænkksomhed laa over hans Pande, og han gjorde ikke en eneste uovervejede Bevægelse; men derved mistede han alt det umiddelbare, som hører Børn til, og som gør dem saa indtagende.

Der var da heller ingen af Folkene, som brød sig om

at komme i Lag med ham. Naar de havde forsøgt een eller to Gange, men altid set, at han vendte dem Ryggen, lod de ham gaa, og siden glemte de ham for Agnete, der kunde bruge dem alle sammen.

Fru Vibe var den eneste, som ingen Forskel gjorde; ja, det kunde endda ske, at hun stundom var ømmere, mere nænsom overfor Drengen. Sehusen saa det og ytrede engang noget derom, men da sagde hun alvorligt, og det var lige som der laa en Bebrejdelse bag hendes Ord:

— Synes De ikke, at der er nok, som fordærver mig Agnete?

Fra det Øjeblik gik det op for ham, at Agnete kunde blive ødelagt, dersom det skulde blive ved paa den Maade, at alle faldt hende til Føje. Elisabeth Ord havde gjort, at han fik mere Interesse for Drengen, og da han først var naaet dertil, at han vilde vinde ham, blev de ogsaa meget snart gode Venner. Saa maatte han da ogsaa give Elisabeth Ret i, at der bag det sky i Barnets Væsen laa saa meget godt og klogt, og at der var en Rigdom af Muligheder i dette fine Barnesind.

Poul Ivar spurgte tidlig og silde den, der kunde vinde hans Fortrolighed; alt, hvad han saa, skulde forklares ham. Agnete spurgte ikke. Hvad hun ikke forstod, lod hun ligge, men hendes hurtige Opfattelse førte ofte netop til det rette, og hun var altid mest tilfreds med det Resultat, hun selv kom til.

Hver Dag efter Formiddagstimerne paa Godskontoret kom Sehusen op og spiste Frokost med, inden han gik hjem paa Sandhøj. Var Vejret saa godt, maatte han altid et Svip ned i Parken hos Børnene, og mangen en Eftermiddag kom han tilbage og gik nede paa de store Plæner og legede med dem. Men Evnen til at underholde dem paa anden Vis havde han ikke. Her var Elisabeth hans Mester. De kunde sidde stille som Mus og lytte til, naar hun talte til dem om alle de Vidundere, som Livet i Naturen er saa rigt paa. Hun kunde lægge alt efter deres Fatteevne, saa der ikke var den Del eller Ting, de ikke forstod, naar »Mor« fortalte.

Charlotte Macrospa kom over paa Vibenæsgaard nogle Dage efter Elisabeths Hjemkomst — Nysgerrigheden drev hende.

De smaa legede paa Terrassen. Lette var hos dem.

— Se — sagde Fru Vibe — der er de! I det samme sendte hun Lette bort, og de blev alene med Børnene.

De legede med noget vaadt Sand i Tinforme, men saa begge op, da de to Damer kom ud til dem.

I et eneste hurtigt Øjekast havde Charlotte opfanget deres Billeder:

— Hende der — sagde hun og lagde sin Haand paa Svigerindens Arm — det er jo Jørgen Gerhardt op af Dage! Og da hun saa, at hendes Ord berørte Elisabeth ilde, kom det endnu mere overbevisende: — Ja, men det er jo en rent ud forbløffende Lighed!

Fru Vibe sagde ikke noget, men lod Baronessen snakke.

— Og han — blev Charlotte ved — hvem er det nu, han minder om — hvem i Alverden kan det være? Jo, vent lidt — jo, nu har jeg det! Ja, men det maa du jo selv kende, det er jo her et Sted paa Gaarden, Billedet af Otto Valdemar, den sindssyge Otto Valdemar, der dræbte sin egen Hustru — Elisabeth, gaa og hent det — lad os se det!

— Jeg har ikke fundet noget Billede, sagde Elisabeth i pludselig Ulyst til at komme nærmere ind paa dette Emne.

— Jo vist er her et Billede af Otto Valdemar, virkelig saadant et kønt Billede!

— Jeg skal søge efter det ved Lejlighed, Charlotte, men ikke i Dag — ikke nu.

Fru Vibe huskede godt den uhyggelige Historie, og hun kunde ikke frigøre sig for en Følelse af, at der laa noget ondt bag Svigerindens Ord; alligevel var hun vred paa sig selv for saa styg en Mistanke.

Næste Formiddag, da Sehuse kom, havde hun fundet det gamle Billede. Hun kaldte ham ind i Vibes Værelse og viste ham det.

— Kender De dette? spurgte hun.

— Nej, hvem er — ja, men det var da mærkværdigt!
Hun stod lige ved ham og saa ufravendt paa ham:

— Hvad er mærkværdigt, Ditlev — hvad er det, De mener?

— Jeg ved ikke, men De maa jo selv kunne se det,
Elisabeth — kan De da virkelig ikke se det?

Nu vidste hun, hvad han vilde sige.

— Jo, jeg kan — sagde hun stille — det dér ligner
Paul Ivar.

— Ja, ikke sandt — afbrød han — Panden og Næsen
og Øjnene — ikke sandt? Og Munden, næsten mest
Munden —

Hun gik fra ham hen til Vinduet og sagde uden at se
sig tilbage:

— For Resten er det Otto Valdemar!

Sehusen tabte Billedet, bøjede sig og tog det op og
lagde det bort, men sagde ikke et eneste Ord.

Der blev helt stille. Saa rørte han pludselig paa sig
og sagde med saadan en god, stærk og naturlig Stemme,
der fik Fortidens Mystik til at forsvinde:

— Det gamle, dumme Sludder! Undskyld — bukkede
han og lo sundt og velgørende — jeg mener, er ikke
Drengen derude saa flink en Knægt, som nogen kan
ønske sig?

Elisabeths Blik gled ned i Parken, hvor Paul Ivar og
Agnete tumlede om; Agnetes Stemme hørtes uafbrudt,
hans kun engang imellem; men naar han havde noget
at sige, standsede Legen et Øjeblik for saa at begynde
med fornyet Ivrigheid.

Fru Vibe vilde nødig lade sig gaa paa af Urimelig-
heder, men hun havde jo dog engang haft sine Tvivl, og
hun kunde ikke, hvor gerne hun end vilde, komme bort
fra, at her var jo i Virkeligheden, i det rent Ydre, en af
disse sære Tilfældigheder, som — nej, hun vilde ikke
ind paa de Tanker igen.

Som altid, naar noget optager en, maaske noget, som
har gjort ens Sind Fortræd, maaske oftest noget, som
man kæmper for at faa paa Afstand, bli'r man ude fra
mindet om det Gang paa Gang.

Saadan gik det Elisabeth i Dagene efter denne sidste lille Hændelse, hun ikke kunde blive kvit med sin bedste Vilje.

Det var i en Jernbanekupé en Dag, hun havde været i København. Der sad to Herrer, efter alt at dømme Læger. De var, da hun kom ind til dem, stærkt optaget af en Samtale, som drejede sig om Slægtens Degeneration. Netop, som hun tog Plads, sagde den ene af Herrerne:

— Ja, det kan vi jo meget snart blive enige om, at Slægtsarven enten kan støtte eller nedbryde det moralske Ansvar hos den enkelte.

— Mener De i saa Tilfælde — bemærkede den anden — at der er en Nedgang, som skal komme?

— Ja, hvorfor ikke! Der er jo dog en Tænker, som ligefrem deler Menneskene i to Klasser, den, der tager alt det bedste af Slægten op, og den, der synker dybere og dybere, men der har vi jo saa igen Slægten i dens uafvendelige Dekadence.

Efter et Øjeblik's Tavshed indskød den anden Herre:

— Ja, men Opdragelsen — tillægger De da ikke Opdragelsen nogen Betydning?

— Jo, naturligvis, men der er dog de Tilfælde, hvor dét, som vil frem, kommer frem før eller senere; der er jo enkelte Slægter, som — —

— Men undskyld — sprang han pludselig op — men er det ikke allerede Hellerup?

I det samme holdt Toget, og begge Herrerne steg ud.

Deres Samtale havde gjort et dybt Indtryk paa Fru Vibe; den, og saa hvad der var foregaaet hjemme, dryppede Gift i hendes Sind, og det kunde hende, at Sehuseen af og til mærkede en Uro hos hende, som hun dog altid søgte at skjule.

Hun tog ham ofte om Aftenen ind i Børnenes Værelse og viste ham dem, som de laa i deres smaa Senge. Og han, som aldrig havde haft noget med Børn at gøre uden i flygtige Timer, kunde staa der og undre sig sammen med hende over, at det, som laa dér, var virkelige smaa Mennesker, der engang skulde leve Livet.

Den store Mands Styrke kunde gemmes bag en næsten kvindelig Ømhed under en vis højtidelig Følelse af at være paa et helligt Sted, naar han stod sammen med Elisabeth hos de sovende Børn, og han kunde bøje sig ned og røre ganske stille ved deres smaa Hænder, løfte dem sagte op og lægge dem varsomt ind imod sin Kind.

Og naar han gik ud derfra, kunde han vende sig i Døren og lige som tage Billedets dybe Fred med sig i et eneste langt Blik.

Engang sagde Fru Vibe til ham:

— Ja, ikke sandt, den Fred lukker alt det ude, som der ikke er Glæde i.

Men en anden Gang sagde hun:

— Kunde man tænke sig, at det onde skulde naa derind ogsaa?

De faldt tilfældigt, disse Smaaytringer, men de viste ham alligevel det, hendes Tanker var begyndt at tumle med.

Fru Vibe traf Pastor Holm paa Christinebjerg den første Gang hun var dervore efter sin Hjemkomst. Gennem Sehuseu havde hun faaet at vide, at han havde søgt hende op, og da hun saa ham, sagde hun forekommende, at hun beklagede, at hun var rejst, da han havde været paa Vibenæsgaard. Det generede ham, at han havde Baronessens Øjne paa sig, og hans Svar faldt saa stift, at Elisabeth brændte inde med en venlig Opfordring til at gøre Besøget om, nu hun igen var til træffe.

Han kom heller ikke, og de fik ikke noget med hinanden at gøre.

Den anden Sommer, Børnene var paa Vibenæsgaard, talte Fru Vibe om, at nu ønskede hun at genoptage de aarlige Høstgilder.

Efterhaanden som dette sivede ud, kom der lige som mere Fart i Arbejdet. De gik derude og sang i den bræn-

dende Høstsol, spyttede i Næverne og sled, saa at Sveden perlede ned over deres brune Ansigter, og den varme Em stod op fra deres nedkrængede Skjorter og Særke; og de kom syngende ind paa Gaarden ved Fyraftenstide og var, som om de havde friske Kræfter til at begynde paa Arbejdet nu med det samme igen. Aldrig nogen Sinde var der blevet indhøstet saa hurtigt som det Aar. Og saa kom Dagen, den 12. September.

Det havde været skiftevis klart Vejr og Byger fra om Morgen, men nu, lige efter at Kirkeklokken havde ringet Solen ned, kom Aftenfreden med en varm Stillehed, frisk efter Bygerne, og med Farver, som om Himlen stod i Glød.

Da det sidste Bedeslag døde hen, blev Dannebrog strøget fra Flagstangen over Hovedbygningens Søjleportal. I samme Øjeblik satte »skæve Hans Peter«, Musikeren fra Landsbyen, sit Messinghorn for Munden og blæste en Fanfare, som skrattende smeldede hen langs Længerne. Kort efter vrimlede Folkene op fra Borgestuen. De kom parvis op af Kældertrappen i den østre Gavl. De var mætte, glade og støjende, og da de gik over Gaardspladsen til Danseteltet, som var rejst til venstre for Indkørslen, havde de alskens Tossesestreger for.

Inderst inde i Teltet var Musikken placeret paa en Forhøjning — Hornet og to Violiner. Der spilledes op. Ved Indgangen stod Folkene i Klynge, lo og sagde Vitligheder, tog Trin efter Musikken, puffedes, trængte paa, men blev alligevel udenfor. Saa kom endelig et Par Stykker ind. De saa sig tilbage og gled hen langs højre Side til den inderste Bænk. Nogle flere kom til; de blev staaende og spærrede Indgangen; men saa blev der pludselig Liv i Klyngen, og man veg til Side for en lille Mand, som banede sig Vej ind.

Hans Øjne var et spillende Liv, han var hul i Ryggen af Styrke, og han trampede over Gulvet i sine store Kravsetøvlr, saa det drøned. Midt i Teltet standsede han, snurrede rundt paa Hælen, svajede, fik Balance igen og raabte:

— Kom saa kuns ing, Tøser, for nu vil — saa bandte han — stærke Lars more sig!

En skraldende Lattersalve rullede ind imod ham, da man skød hans egen Kone frem paa Gulvet. Hun var skæv og duknakket og saa i det Øjeblik ud, som om hun ikke vidste, om hun skulde le eller blive gal i Hovedet.

Manden sendte hende et lille ondt Blik, tog sig i det og raabte — med en pludselig Bevægelse hen imod hende:

— Lad gaa, kom du gamle! Jeg har re-nok-en set kønnere Kvindfolk end som dig, men li'emejet — og idet han vendte sig mod Musikken, kom det flot — gi'e vos saa en Vals, den ka' hun ta'!

Alle vilde se stærke Lars danse med sin Kone, og Teltet fyldtes nu under stor Lystighed. Lars satte venstre Ben frem og Hælen i Gulvet, saa det sang, og saa begyndte de. Ingen havde troet, at hun kunde danse med sin vanføre Krop, men det kunde nok være, at hendes Ben i det mindste ikke sad forkert. Lars holdt hende langt ud fra sig med højre Haands Fingre udspilede paa hendes brudte Ryg, og de løftede sig, og de dukkede sig, og det var til at le sig fordærvet over. Hele Stykket ud var de to alene paa Gulvet, saa først slap han hende. Siden saa han ikke til hende, saa lang Aftenen var.

Inden Musikken igen faldt ind, traadte Forkarlen, en stor, svær Skikkelse, op paa en Bænk og spurgte med høj, kraftig Stemme, om de ikke skulde begynde Festen med et Hurra for Fruen paa Gaarden.

Et Øjeblik efter rungede tre kraftige Hurraer over Indkørslen gennem Vinduerne i Spisesalen, hvor Fru Vibe netop rejste sig fra Middagen.

— Det er Dem, det gælder! sagde Sehuseu, som havde spist sammen med hende.

Efter Kaffen gik de derned. Da var Dansen i fuld Gang.

Omtrent samtidig med, at Elisabeth traadte ind i Teltet, kom en Mand og to Kvinder gaaende ind gennem Dobbeltlaagen. De var meget lasede, men meget male-

risk klædte og behængte med Sølvsmykker. Nogle af Folkene havde set dem, men vilde ikke give sig af med dem, da de saa, det var Zigeunere.

Et Stykke fra Teltet standsede de og vekslede nogle Ord; saa blev de de to staaende, men den ene af Kvinderne gik videre, standsede igen, saa sig tilbage og gik derefter ind mellem de dansende.

Det varede ikke længe, før alle havde lagt Mærke til hende, men hun stod ganske stille, til Musikken hørte op, saa gik hun ud paa Gulvet og sagde, dog ikke højere, end at kun de nærmeststaaende hørte hende:

— Jeg spo — jeg spo jer alle sammen! Jeg se ind i Fremtiden og spo jer alle sammen.

Mange havde allerede ladet sig spaa, inden de øvrige i Teltet vidste, hvad der gik for sig. Zigeunerkvinden samlede Smaapenge ind, men hun blev dyrere, efterhaanden som flere og flere kom med deres fremstrakte Hænder. Pludselig blev hun alt for kostbar og vilde saa ikke mere. Hun saa sig om i Flokken med et uviligt Blik og vendte sig om for at gaa. — Nej, sagde hun til dem, der bad hende — nej, I ler — og I vet ikke, hvad som I le af, nej, jeg vil go —!

Der var ikke andet at gøre, de maatte skaffe Plads, saa hun kunde komme ud.

Lige ved Indgangen fik hun Øje paa Fru Vibe. Hun kom nu hen til hende, standsede og sagde hurtigt, og det glimtede i hendes sorte Øjne:

— Nej, dig vil jeg spo — kom mit din Hand! Og da Elisabeth tøvede — hørte du det ikke? jeg vil spo dig — jo, kom nu!

— Lad være! bad Sehusen, som stod bag Fru Vibe. — De skal ikke høre paa det Vrøvl!

Et lynsnart Blik naaede ham fra Zigeunersken:

— Han dér — sagde hun — tror ikke paa mig, men jeg vet mere end som han. Kom nu — vendte hun sig igen til Elisabeth — kom nu, so skal jeg spo dig!

Men nu trak Fru Vibe sig lidt tilbage.

— Lad nu det være godt! sagde hun. Og idet hun

vendte sig om i Kredsen af sine Folk, kom det venligt afvisende: — Gaa til de andre!

— Du er ikke fra dette Land — trængte Kvinden paa og slap ikke sit Blik fra Fru Vibes Ansigt — jeg hører det po din Stemme. Kom nu, gif mig din Hand!

Elisabeth rystede paa Hovedet og vilde nu vende sig fra hende, men kunde ingen Vegne komme. Trængslen var blevet for stærk bag dem.

Da lød Kvindens Stemme igen:

— Behøver heller ikke din Hand, kan godt se for det — du har det i Øjnene. Hvorfor blef du ikke i det Land, hvor din Vugge stod? Du skulde blefet i det Land, her faar du ikke Lykken met dig! Du har haft Sorg, og du vil faa Sorg igen, det er det, dine Øjne venter po — jeg ser det alt sammen i dine Øjne.

Støjen om dem var hørt op. Alle stod ganske stille og lyttede til den fremmede Kvindes Ord, og saa mange, som kunde komme til at se, trængte sig frem.

Ditlev havde søgt at faa Elisabeth med sig, men maatte opgive det; de kunde ikke komme igennem. En Lampe, som hængte i Teltets Tag, lyste stærkt nedover Zigeunersken og glimrede i de Mønter, som laa over hendes brogede Hovedklæde, i hendes Ørenringe og i hendes mærkværdigt skinnende Øjne. Hun virkede uhyggeligt paa dem alle sammen, endogsaa, og maaske mest, paa Fru Vibe, som gemte paa Tanker, der ligesom vandt fastere Form under dette Møde. Hun var meget bleg, da hun tog sin Portemonnæ frem og gav Kvinden en Tokrone, men hun sagde roligt og med et Smil:

— Mere kan det ikke blive for det lidt, De lovede mig.

En snavset, men smal og fint formet Haand lukkede sig grisk om Pengestykket. Zigeunersken lo, saa man saa to Rækker kridhvide Tænder, og idet hendes Øjne blev endnu større og een Gang til saa spillende, sagde hun højt: — Tak — Tak — Du vil faa Glæde alligevel, som Lyset skifter med Skyggen! Go saa af Vejen — jeg har en syg Mand, som venter — go af Vejen!

Saa tæt, de stod, blev der dog gjort Plads for hende,

og hun gik. Nogle gik efter hende ud i den stille, mørke Aften. I Lyset fra Teltaabningen og senere fra Lygterne paa Indkørselens Dobbeltlaage saa de hende gaa ud paa Landevejen og blive borte.

Nu slap Fru Vibe og Sehusen ogsaa derfra. De gik sammen om gennem Haven.

Skæret fra Lamperne i Havesalen faldt udover Terrassen helt ned paa et stort Stykke af Havegangen og lidt indover den forreste Blomsterrabat, som prangede med Aarets sidste Remontanter.

De blev gaaende derude frem og tilbage, medens Dansemusikkens Toner naaede ind til dem. Sehusen saa, at Elisabeth stadig var lige bleg, og han spurgte:

— De tror da vel ikke paa den Spaadom?

Det varede lidt, inden hun talte, og da svarede hun ham ikke, men sagde:

— Det er ikke første Gang, jeg er blevet spaaet. Engang i Paris hos en Clairvoyante, det var paa min Bryllupsrejse. — Hun bad mig vogte mig for en hvid Gaard med et Vaabenskjold over en Søjleport — er det ikke underligt?

Sehusen sagde intet, han gik og saa ned i Gruset.

— Ja, og senere engang, det var nede i Italien, var der en gammel Lazon, som spaaede mig efter Linierne i min Haand; han sagde — jeg kan se ham endnu: — »Som Sand vil det alt sammen engang rinde ud mellem disse Fingre«. Andet sagde han ikke, og det sagde han endda kun, fordi jeg bestemt fordrerede at faa at vide, hvorfor han blev saa stille, da han havde set min Haand. Er det da ikke sært?

Mod sin Vilje var Sehusen blevet grebet af hendes Ord, og han sagde stilfærdigt:

— Jeg tror ikke — kan ikke faa mig selv til at tro paa Muligheden af at kunne se ind i Fremtiden. Den franske Clairvoyante — ja, det lyder mærkeligt, men — Elisabeth, kan man ikke altid faa tilfældige Ord til at passe paa forskellige Forhold? Nogle gør mere Indtryk paa en end andre, og naar Lejligheden kommer, saa

graver man dem frem og undrer sig over, hvor godt dét nu slaar til, som blev sagt for lang, lang Tid siden.

Om hun gav ham Ret, vidste han ikke; hun stod og saa op mod de lukkede Glasdøre.

Saa tog han efter hendes Haand.

— Elisabeth — sagde han med dyb og blød Stemme — ved De, hvad jeg derimod tror?

Hun rystede paa Hovedet, og et lille anstrengt Smil viste sig om hendes Mund.

— Jeg tror, at der kunde være gemt saa meget lyst og smukt og godt for Dem endnu — det bedste maaske — Elisabeth —!

Han mødte hendes Blik, men maatte vende sig bort i det samme for Udtrykket i hendes rolige Øjne.

Musikken brød Stilheden om dem; den var faldet i med en fejende Galop.

— Gaar vi ind? spurgte hun og tog Trappens første Trin.

— Ikke i Aften — jeg gaar hjem nu.

Han stod der ved Trappens Fod og saa op imod hende; al Lysskæret laa et Øjeblik over hans blottede Hoved og hans store, alvorlige Ansigt. Hun nikkede og gik op. Han blev staaende derude og saa efter hendes høje Skikkelse, til han ikke saa den mere. Noget efter passerede han Teltet, hvor Dansen var i fuld Gang. Et Par af Karlene hilste ham, idet han gik forbi; han lagde ikke Mærke til dem, blot for at gaa og spørge sig selv, om han skulde have sagt Ord, der i mindste Maade vilde forandre noget mellem ham og Elisabeth. Maaske — trøstede han sig — havde hun ikke forstaaet ham Aa, hvor han vilde ønske, at hun ikke havde forstaaet ham — —!

Der havde været Tale om, hvorvidt den otteaarige Ib skulde blive i Hjemmet eller ej. Fru Vibe havde foreslaaet at sende ham enten til Sorø Akademi eller Herlufsholm, og da det var hende, som vilde sørge for hans

Udannelse, var det jo naturligt, at hendes Forslag blev nøje overvejet.

Macrospa syntes, han skulde bort, og slog et Slag for det, men Moderen, som hurtigt havde regnet ud, at en Huslærer ikke vilde blive holdt for ham alene, men samtidig kunde tage sig af de andre, snart skolepligtige Dreng, foregav under et af sine sædvanlige hysteriske Anfald, at det vilde være hende aldeles umuligt at sende ham fra sig.

Det gik, som hun ventede, Svigerinden bøjede sig, om end modstræbende, og Ib og hans mindre Søkende fik Huslærer.

Ib viste sig at være en velbegavet Dreng, men doven og alt for livlig til at holde Skoletimernes Tvang ud. Hans store Legeme trængte til Motion tidlig og silde, og kunde han blot slippe ud i fri Luft og drive om, som han helst vilde, blæste han Skolen og Lektierne et langt Stykke. Han var kaad og vild og kom aldrig over til Vibenæsgaard uden at gøre Ulykker.

Paul Ivar var bange for ham, men Agnete, som aldrig var bange for noget som helst, tumlede sammen med ham og hentede sig mangan en Skramme.

Næsten hver eneste Gang, han havde været der nogle Timer, lød pludselig et eller andet Sted fra hendes sønderrivende Hyl. Saa vidste de deroppe, at nu var det galt igen, og saa kom Jacob eller Lette løbende til. Gang paa Gang blev det forbudt Børnene at gaa saa langt bort, at man ikke kunde holde Øje med dem, og lige saa ofte glemtes Forbudet.

En flækket Underlæbe, en forstuvet Fod, ja endogsaa en brækket Arm var Resultatet af den livlige Fætters Besøg; men de to var lige gode Venner alligevel, og i de Tider, hvor hun ikke maatte røre sig, kom han og sad troligt hos hende. Han, som ellers ikke var stille et Sekund, kunde sidde timevis og tegne Billeder til hende — han tegnede forbavsende pænt.

Ellers var det ham, der kommanderede — under disse Forhold blev det altid hende. Hun sad hele Tiden og forlangte saa et og saa et andet, og han gav hende

det alt sammen. Hans solbrændte Haand, som Grafitten gjorde sort som en Kulsjovers, masede ivrigt paa, og Jacob maatte ordentligt holde for med at spidse Blyanter — det kunde den stumpede Fyr ikke selv.

Naar nogen spurgte ham, hvad han skulde være, svarede han altid uden Betænkning: — Jeg skal være Kunstner! Og han havde et eget Tag med sin Haand gennem det store, røde Haar og et Kast med Hovedet bagover, der ligesom røbede noget personligt ved ham allerede, saa lille, han var.

Han gik i Stalden og tegnede eller paa Marken, overalt, hvor Kvæget stod. Han kunde ogsaa tegne morsomme smaa Billeder fra Hønsegaarden, og en Dag lavede han en Karikatur af Christinebjergs Røgter, men den købte hans Far for en hel Krone. Fra det Øjeblik troede Ib, at han snart kunde blive i Stand til at tjene en Formue, og han gik om og fortalte sine Søkende alt, hvad han vilde, naar han fik saa mange, mange Penge.

Fru Vibe holdt stadig lige meget af ham. Hun var maaske ogsaa i Virkeligheden den eneste, som saa hans gode Sider, og som han gjorde sig Umage for at tækkes, ligesom hun ogsaa var det eneste Menneske, han bar Respekt for.

Han kunde ikke lyve, naar han mødte sin Tantes Blik — dette var nu for Resten generende nok — thi en og anden Gang kunde man jo redde sig ud af en Knibe, og Ib kom i mangfoldige prekære Situationer Aaret rundt.

Han kunde heller ikke føre sit sædvanlige Sprog med sig over paa Vibenæsgaard, og det fulgte af sig selv, at hans Manerer blev anderledes der end hjemme.

Moderens Sind kom i ideligt Oprør, naar hun kom derover og saa ham, som han kunde være, og han fik sig mangan en velment Rusketur, naar de gik tilbage til Christinebjerg. — Saa vred som jeg dog kan se mig paa dig, Dreng! pressedes det frem bag de sammenbidte Tænder, medens Ibs Øre glødede mellem hendes Fingre.

Hvad han tænkte, brød hun sig ikke om, hun følte

sig kun som den mest plagede Mor under Solen og henhæftede mere og mere højlydt til ubehersket Jammer over sig selv og sit eget.

Den økonomiske Misère paa Christinebjerg var i stadig Stigning, og her var maaske det eneste Punkt, hvor hendes Følelser var helt sande, nemlig i hendes Hjerteangst for en skønne Dag at komme til at gaa fra Gaarden.

Macrospa var en daarlig Landmand, kunde heller ikke beholde sine Folk og maatte nu, efterhaanden som Aarene gik, nøjes med alt det Skrabsammen, som ikke kunde faa Plads andre Steder.

Slagsmaal og Uorden og et rædsomt Roderi mellem Karle og Piger var der altid paa Christinebjerg, og dér imellem disse raa Fyre og daarlige Kvindfolk færdedes Ib og hans mindre Søsken.

Ingen kunde komme i det Hjem uden at se, hvordan alt stod til. Forøvrigt behøvede man ikke engang at komme der, det var allerede for længe siden ude paa Egnen, og det, at intet derovre fra kunde holdes inden Døre, pinte Fru Vibe, som nu kun gik og ventede paa Lejlighed til at skride ind.

Hvis Macrospa var kommet og havde talt med hende om sine Forhold, hun havde hjulpet ham, men — han kom ikke. Hun var imidlertid begyndt at overveje Muligheden af selv at gaa til ham, men hun kunde ikke faa sig til det. Alligevel havde hun alle Planer færdige. Hun vilde købe Christinebjerg, det vil sige kun Jorden, ikke Hovedbygningen. Haven og et lille Stykke Skov skulde høre til den, alle Udlænger, som nu ikke duede til andet end Nedrivning, skulde flyttes og bygges op ved Skellet, hvor Christinebjergs og Vibenæsgaards Jorder stødte sammen. Der var det Meningen at opføre en Forpagterbolig; saa vilde intet som helst vedrørende Driften komme til at ligge nær Hovedbygningen. Paa den Maade tænkte hun at kunne hjælpe Macrospa til Penge og tillige afværge, at Børnene evig og altid skulde løbe om mellem Folkene.

Kort efter Høstgildet paa Vibenæsgaard talte hun

første Gang til Schusen om sine Planer. Han gav hende Ret i, at her var en Udvej, men de enedes om foreløbig at se Tiden an.

Tilfældet kom hende imidlertid til Hjælp, hurtigere end hun havde ventet.

Det var i Begyndelsen af Oktober Maaned, at hun en Dag henad Kl. to kom gaaende over til Christinebjerg. Der var saa paafaldende stille mellem de store Længer, ikke en Lyd fra Huggehuset, ingen ved den store Sav, som Macrospa ellers som oftest havde et Par Mand staaende ved næsten paa alle Aarets Tider, ikke noget som helst, der tydede paa, at der var Mennesker i Nærheden.

Fru Vibe gik op og ringede paa Hoveddørens Klokke. Een Gang — to Gange, og der kom ingen. Saa gik hun om til Havesiden; Verandaen var laaset, hun kunde ikke komme ind.

En Dør inde i Havestuen aabnedes paa Klem. Det var Macrospa. Han kom nu hen og lukkede op, men hele hans Udseende røbede, at der maatte være hændt noget, som havde afficeret ham i høj Grad.

— Hvorfor kommer De her, netop nu? spurgte han barsk, tog hende i Armen og trak hende ind, laasede Døren og førte hende gennem Stuen til et lille Værelse, hvor Charlotte og Børnene sad.

— Se, sagde han — se hvor uheldigt, at Elisabeth skulde komme netop nu — hvad i al Verden skal vi dog gøre, hvis det gaar løs om et Øjeblik?

Fru Vibe saa fra den ene til den anden. Svigerindens bestyrte Miner sagde hende, at der var noget rent galt paa Færde.

— Er det Folkene? spurgte hun.

— Ja, Elisabeth — hulkede Baronessen og kastede sig næsegrus over Sofaarmen — saa vidt er det kommet med os, at de gør aabent Mytteri!

— Ja, — blandede Ib sig ind, og hans Øjne tindrede — de har nægtet Far at gaa i Arbejde i Dag, og — og nu vil de naturligvis nok slaa os ihjel for det !

Tanten overhørte ham, og idet hun betænkte sig et

Øjeblik, vendte hun sig beslutsomt mod Macrospa og bad ham, om hun kunde faa en Samtale med ham nu og alene.

De gik sammen ind i hans Kontor. Men det vendte ud mod Gaarden, og netop som de traadte ind, lød Klampen af Træsko — mange Træsko over Gaardspladsen.

Han veg uvilkaarligt tilbage og saa ud, som om han vilde flygte, men Fru Vibe gik roligt frem i Stuen; det tvang ham til at følge efter.

Hun satte sig ikke, men blev staaende med Ryggen mod Vinduet lidt inde i Værelset. Han gik og gjorde Plads til hende i Sofaen, hvor der laa Bøger, Blade og Cigarkasser i et Rod. Da han endelig vendte sig om imod hende, gik hun lige til Sagen — sagde ham, at hun vidste, hvor haardt han sad i det, og at hun var rede til at hjælpe ham.

Hans tynde, høje Skikkelse fik lige som et Knæk, og Blodet kom og gik i hans magre Kinder. Saa vilde hun spørge ham, hvad dette nu var, men i det samme lød et Raab udenfor Vinduerne og kort efter en vred, grov Stemme, som skreg paa Penge og Retfærdighed. Andre Stemmer sekunderede, og een overdøvede igen Støjen og raabte, at de skulde nok vide at tage sig selv til Rette, de vilde stikke Ild, vilde de, paa hele Gøgemøjet. Macrospa blev kaldt en udenlandsk Marekat, og der blev brugt uhøviske Skældsord mod hans Hustru.

De stod derinde, han og Fru Vibe, og hørte det alt sammen.

Han var gulbleg og hans Ben dirrede, saa han maatte støtte sig til en Stol.

— Gaa ud til dem — forlangte Elisabeth, og der var en stor Myndighed over hende — gaa ud og sig dem, at — nej vent; hvor meget skylder De dem?

— For Halvdelen af September og saa, og saa nu fra den første —

— Har De rede Penge liggende?

— Ja!

— Hvor mange? Kan De klare disse Ugers Lønnin-
ger, men nu, nu med det samme?

— Ja, men —

— Nej, ikke noget men, kan De —?

— Ja!

Macrospa var viljeløs henne ved sit Pengeskab og tog en Bunke Sedler frem. Da han stod med dem i Haanden, gled et aldeles opgivende Udtryk over hans Ansigt. Han lagde venstre Spids af sit Overskæg ind i Mundvigen og tyggede paa den og vidste næppe, hvad han gjorde. Saa brast det for ham:

— Det er de sidste — stønnede han — og jeg ved ikke en eneste Udvej!

Nu raabtes der op igen udenfor Vinduerne. Pludselig splintredes en Rude, og en stor Sten fo'r tæt forbi Fru Vibe, langt hen i Stuen og knuste Rammen om det Billede, der hængte over Sofaen.

Macrospa gjorde et Rejespring til Siden.

— Ser De — raabte han — det gjorde de ogsaa i Aftes!

— Gaa nu, sagde hun og tog fat i hans ene Arm og tvang ham hen imod Døren.

— Kald dem herind som ellers, naar de faar deres Ugeløn, men nu, straks!

Han gik.

Hun hørte en Murren i Flokken derude, men saa blev der stille, og hun skelnede Macrospas Stemme.

Da han tav, gik hun ud til ham. Hun gav ham Haanden til Afsked og gik et Trin ned, vendte sig om og talte op til ham, blev staaende et Øjeblik, gav ham et lille fransk Ordspil, som netop faldt hende ind, smilede til ham og gik uanfægtet ned ad Trappen.

Den første i Flokken dernede rev sin fedtede Hue af, idet hun naaede Trappens nederste Trin; de spredtes og gav hende Plads til at komme forbi, ikke en var uhøflig, og der var ganske stille, da hun gik ud gennem Indkørslen.

Den Tid, der nu kom, var i mange Maader pinlig for Macrospa, fordi han indsaa, at alt, hvad Svigerinden

vilde, gjorde hun kun for at hjælpe ham paa Fode igen. Hendes Gods var jo stort nok, og det var højst usandsynligt, at Lyst til mere drev hende til at købe Christinebjergs forsømte Jorder — og at han, Joachim Baron Macrospa, skulde tage mod Pengehjælp af sin Kones Slægt, var noget, han næsten ikke kunde komme igennem.

At han i sin Tid havde været med til at forlange hendes Arv udbetalt, var jo ikke mere, end hvad der med Rette tilkom ham som hendes Mand, men dette —! Ja, men kunde han da klare det selv? Nej, nej — nej, han kunde saa sandt ikke en Dag længere, bogstaveligt.

Medens Regnen i disse graa Oktoberdage styrtede ned og opblødte alle Veje, travede han i sine høje Støvler frem og tilbage mellem Christinebjerg og Vibensgaard. Skønt Sagen var saa ligetil, Buddet paa Jord, Besætning og Løsøre saa højt, at der ikke var noget at betænke sig paa, trak han alligevel Opgørelsen ud ved uvæsentlige Betænkeligheder. Det gjorde Fru Vibe ondt for ham, thi hun saa jo nok, at det kneb for ham at skulle give det hele fra sig, men hun vilde ikke ordne det paa anden Maade, fordi hun vidste, hvad Enden saa maatte blive alligevel.

Hjemme mødte han ingen Forstaaelse. Charlotte var allerede saa langt nede, at hun fandt Svigerindens Optræden saa selvfølgelig i Betragtning af hendes mer end gode Formuesforhold. Hun lo ham da ogsaa ud, naar han gik der og pintes ved den Hjælp, de skulde modtage, og hun undte ham ikke Ro, før han lod Handlen gaa i Orden. Men samme Dag, dette skete, overraskede hun ham med at rase mod Elisabeth, som hun kaldte smaalig. Da havde han haft Lyst til at lægge Haand paa hende for hendes onde Sinds Skyld, men han betvang sig.

Inden Aaret løb ud, havde saa Christinebjergs Jorder igen skiftet Ejer, og Macrospa sad med Hovedbygningen, Haven og et lille Stykke Skov og skulde nu se at øko-

nomisere paa fornuftig Maade med den Kapital, der for Fremtiden var hans.

Samme Aar, dette skete, sprang Nyhuses Krudtværk i Luften. Fem Arbejdere dræbtes. Stykker af den enes Bluse fandt man hængende i et Elmetræ, som stod paa Værkets Grund. Manden selv var bogstaveligt sprængt og spredt over Ulykkesstedet mellem Murværk og Tømmers. Mange smaa Hjem blev ramt saa haardt, at det saa ud, som om de var ødelagte med dette ene Slag, og det gjaldt baade dem, der pludselig stod uden Forsørger, og dem, som nu skulde tage Byrden, at pleje de haardtsaarede.

Fru Vibe og Sehuseu var ved Frokosten, da Braget kom. Det lød dumpt ind til dem.

— Hvad var det? sagde han og saa mod Vinduerne.

Elisabeth lagde i det samme Kniv og Gaffel fra sig og blev hvid i Ansigtet.

— Værket, Sehuseu, det var da vel ikke Værket?

Der lød Stemmer under Vinduerne, og nogen løb over Indkørslen.

Sehuseu rejste sig og gik hen og aabnede et Vindue.

— Hvad er det? raabte han.

Fru Vibe havde ogsaa rejst sig, men hun var blevet staaende henne ved Bordet og opfattede ikke Svaret, han fik.

Han lukkede igen.

— De har vist Ret! sagde han og løb ud af Spisesalen.

Kort efter kom han tilbage og sagde, at han red derover med det samme og lovede at sende Bud, hvis der var sket noget.

Kl. to kom en Dreng løbende ind paa Vibenæsgaard, Han var forpustet og opkørt og paa Barnevis optåget, men uden Forstaaelse. Han talte aandeløst og ustandseligt og fik flere Gange sit eget Mundvand forkert i Halsen.

Fru Vibe tog ham med i Vognen, da hun kort efter kørte til Nyhuse.

Hun traf ikke Sehuse i Landsbyen; han var ovre paa Værket i Skoven paa den anden Side Søen. Folk var stimlet sammen paa Bygaden og stod i Smaaklynge uden for Husene; de gjorde ingen Mine til at nærme sig Vognen, da den holdt, og noget i deres Hilsen viste Elisabeth, at Stemningen var imod hende. Hun steg ud og henvendte sig til den nærmeste Klynge. De saa paa hinanden og svarede ikke; endelig gik en gammel Mand frem og blottede sit Hoved.

— Jeg skal følge Fruen! sagde han og gik med hende.

Lidt henne stod en lille Kone og græd i sit rødtærnede Forklæde. Hendes tynde, hvide Haar var blæst frem i Totter under hendes Hue, og hun stod der paa Strømpefødder midt i Vejens Søle.

— Det er Stine fra Havrebakkerne! sagde Manden.

.... Havrebakkerne! Hun huskede et Sted langt af Vejen, og hun saa den gamles Hosesokker og forstod, at Konen maatte være løbet hjemmefra, som hun stod og gik.

— Det er Sønnen — oplyste hendes Ledsager igen — hun havde en Søn paa Værket.

Fru Vibe gik hen til hende, talte sagte med hende og lagde hendes Haand ind under sin Arm, idet hun førte hende langsomt med sig. Stine blev rolig, Graaden stilleden lidt, og hun snød sin Næse med den Haand, hun havde fri, og lod Vinden føre Resultatet med sig.

Henne ved Skolens Gavl stod to Mænd ved en Trillebør, hvorpaa der laa noget Halm og noget, som Fru Vibe antog for at være en lille Bunke laset Tøj. Da de kom derhen i Nærheden, knækkede Stine sammen igen.

— Dér — dér — hulkede hun og kunde ikke tale for Graad.

Elisabeth saa uforstaaende over mod Mændene.

— Ja, det er jo hendes Søn, vi staar her med! sagde den ene og pegede paa Børen.

— Hvor bi'r du af, Stine — ska' vi saa liste derud da?

Fru Vibes Ansigt blev hvidt som en kalket Væg, da det gik op for hende, at det paa Børen var Resterne — kun Resterne af et Menneske. En pludselig stærk Kvalme fik det til at svimle for hende, men hun tog sig sammen med Magt og sagde straks:

— Aa nej, lad min Vogn køre for jer! Og vendt mod den gamle Kone: — Ikke sandt, vil Stine ikke nok hellere køre?

— Vi si'r Fruen saa mange Tak, men Stine dér vil nok ellers helst gaa.

I det samme tog den gamle Kone et Par hurtige Trin hen til Børen og lagde sin ene Haand paa dens opstaaende Side.

— Ja, ja, saa gaar vi da! sagde han, der stod nærmest, og nu bøjede han sig, løftede Børens Arme og satte den i Bevægelse. Fod for Fod gik det gennem Bygaden, det underlige Optog, fulgt paa Vej af saa mange Øjne.

Graaden sad Fru Vibe i Halsen, da hun endelig vendte sig bort og gik med den gamle Mand hen mod det første Hus. Hun bøjede sig under den lave Dørkarm og traadte ind i et lille bitte Køkken. Der stod en ældre Kone og vadskede nogle Lurfade af. Hendes alvorlige Øjne mødte Fru Vibes, og hun slap straks, hvad hun stod med, og gik hen og lukkede Stuedøren op.

— Ja, ded er tongt! — sagde hun — men vi har det ikke værst, har vi it ek'e.

Fra en Stol nær Døren rejste en ung Kone sig og gjorde Plads, det saas paa hende, at hun nylig havde grædt, men nu var hun rolig. Henne i Stuen sad Manden med den ene Arm bundet op og Bind om Hovedet.

Fru Vibe satte sig og talte med dem og fik det Indtryk, at det var to kraftige, sunde Mennesker, der kunde tage helt flinkt og fornuftigt paa Livet og det, som nu havde ramt dem.

To Gange kom den unge Kone imidlertid til at græde pludseligt og heftigt, men kort; da det skete tredje Gang, sagde Manden:

— Ja, hun græder, for det var jo saadan, at vi mi-

stede den lille. Hun døde tidlig i Morges — det var nok Tandkrampe, man kaldte det.

Hans Hustru havde rejst sig:

— Hun var saadan en sød lille Pige — sagde hun — og jeg ved ikke, men vil Fruen ikke se hende?

I det samme havde hun bøjet sig og trukket den nederste Kommodeskuffe ud.

— Ja — sagde hun — vi er nødt til og ha' hende inge for Rotterne.

Fru Vibe havde ogsaa rejst sig og stod nu og saa ned paa et Barn — bare en lille bleg Voksdukke, som laa paa noget Halm i Skuffen. Der var saa fin en Fred over det lille Ansigt, men om Munden laa Dødens underlige Smil.

Elisabeth lagde, dybt grebet, sin Haand over den fattige Mors Haar og klappede hendes Kind.

— Det dér kan jeg ikke hjælpe jer igennem — sagde hun — det andet, jeg mener — I skal ikke komme til Nød — —

Hendes Bevægelse gjorde, at hun ikke kunde udtrykke sig, men de havde forstaaet hende.

Da hun igen kom ud paa Vejen, stod de derude, Byens Folk, og ventede paa hende og fulgte stille efter hende, da hun gik til det næste Hjem et Stykke fremme.

Der var Manden dræbt og laa paa Bordpladen. De havde bredt et Lagen over ham, men der, hvor det dækkede hans Ansigt, var det plettet af Blod. Henne i Alkoven laa Konen med et nyfødt Barn, og to aargamle Tvillinger lallede blege og overfede, den ene i en Barnevogn, den anden i en Vugge. Konen laa, som om alt i Verden var hende fremmed.

— Ja — sagde Nabokonen, som gik til Haande derinde — saad'en har hun ligget, fra de bragte ham — hun er vidløs.

Det næste Sted laa en gammel Kone med Koldbrand i begge sine Fødder. Hun græd højt over sin Sønnesøn, som var haardt saaret, og vilde have, at Fru Vibe skulde sige, om han kunde komme sig. Hun laa i en Træseng, som var skudt helt sammen, saa hun kunde sætte sine

stakkels Fødder mod Sengens Endestykker. — Det linnede — sagde hun. Tæppet var gledet op, og de sorte, vansirede Tæer saas. Der var en ulidelig Stank. Dér kunde Elisabeth kun blive et Øjeblik; den unge Mands Søster fulgte hende ud og gav hende Vand i Køkkenet.

— Jeg ved, hvad det er — sagde hun — jeg maa saa tit udenfor, jeg kan heller ikke være der for den Lugt.

Det sidste Sted, hun var inde, var en ung Søn dræbt. Moderen gik stundesløs fra og til, ind og ud, havde ikke noget at gaa efter, men gik alligevel ustandseligt frem og tilbage. Faderen var Dranker og sad da ogsaa nu for Bordenden og var fuld. Hans Ben nægtede at bære ham, men hans Tunge havde han Herredømme over; den hjalp ham at aflæsse en galdesyg Forbitrelse mod alt mellem Himmel og Jord.

En Nabo, der var fulgt med ind, tyssede paa ham og sagde, hvem der var i Stuen, men da blev han aldeles som rasende, slog sin knyttede Haand i Bordpladen, saa det sang, forsøgte at rejse sig, kom op og stod og svingede mellem Væggen og Bordet, idet han drejede sine blodskudte Øjne mod Fru Vibe.

— Det var ret — skreg han — kom kuns herved og se til. Her gaar vi og slider og slæver — ja, og saa gaar det hele a' Helvede til; men det ka' jo være jer det samme, for det er ikke jer Søn og Mand og Far — det er bare en af os — og — og — —

Konen kom nu ganske stille hen og vilde have Fru Vibe bort derfra, men idet de naaede Døren, lød den druknes Stemme igen, og de standsede uvilkaarligt begge to.

— I ejer et Krudtværk og — og et Gods og — og Penge som Sand, men vi her nere havde ikke andet end som ham dér; han skaffede os vort daglige Brød, og — og — saa, saa gaar det a' Helvede til alt sammen!

— Alt sammen! lød det efter dem, da de nu kom udenfor. Der lød Støj bag Fru Vibe, som vendte sig om; det var den fulde, der sejlede frem i Døren, stod og slog om sig med Armene og raabte:

— Jeg sa'e — sa'e, at det gik a' Helvede til alt

sammen, men ikke mit — ikke vort, nej, men — men dit — —

Mere fik han ikke sagt, saa blev han overmandet og ført ind igen.

Elisabeth saa sig om i Kredsen af de alvorlige Mennesker, som stod udenfor Huset, og hun havde en ubestemt Følelse af, at i Grunden var hans Ord den almindelige Stemning imod hende.

.... Hvad hjalp det, at hun nu havde været i de bekræftede Hjem og lovet at sørge for disse Mennesker? — Deres døde kunde hendes Penge jo ikke skaffe tilbage.

— I kan altid komme til mig — sagde hun til dem, der stod hende nærmest — jeg vil forstaa jer, men I maa have Tillid og komme frit.

Saa kørte hun derfra. Enkelte hilste ærbødigt, andre lattede kun paa Huerne, og hun saa paa deres Ansigter, at de tænkte:

— Saadan taler hun nu, og om nogen Tid har hun maaske glemt, hvad hun har lovet.

Men hun glemte ikke. Hun sad og stred med en opdukkende Følelse af, at de derude og alle andre Samfundets Stedbørn havde Retten paa deres Side, og at hun herefter i Virkeligheden kun havde Krav paa Ret, saa længe hun vilde forstaa dem og give dem, hvad der tilkom dem. Og naar hun spurgte sig selv, om hun da slet ikke tidligere havde haft Forstaaelse paa det Punkt, maatte hun svare Nej — Nej og igen Nej! Men nu i Dag paa nogle faa Timer var det kommet, for nu havde hun — set selv. Senere, da hun blev bekendt langt udenfor sin Ejendoms Grænser paa Grund af sine næsten socialistiske Anskuelser, sagde hun altid selv, at denne Dag gav hende Stødet til dem.

Hvor hun kørte nu, ænsede hun ikke, og hun mærkede ikke, at Vejen gennem Skoven over til Værket var omdannet af Arbejdskørslens dybe Hjulspor, som ikke passede til Herskabsvognen fra Vibenaesgaard. At de kørte langsomt og ofte sad helt fast, det gik hende forbi; hun var langt inde i sine egne Tanker og hørte ikke, hvor det knagede i Vognens Fjedre, i Bukken, i Faddin-

gen, og heller ikke, at der var Lyd af Lædertøj, som strammedes, og af Hestenes Hovslag i den bløde Muld, naar de satte i, saa Jorden stod i Vejret under deres tunge Stampen.

Ikke en eneste Gang spurgte hun, om de kunde komme igennem; hendes Tanker havde Magten over hende, og Kusken turde ikke spørge; han havde vendt sig een Gang og set, hvordan hun sad; nu maatte det blive hans Sag, om de skulde naa frem.

Omsider kørte han op for en lille Dør i det røde Plankeværk, som hegnede Værkets Grund. Fru Vibe steg ud, brød sig ikke om de hvidmalede Bogstaver, som viste »Adgang forbudt«, lukkede Døren op og traadte indenfor.

Der var næsten halvskummelt mellem de mørke Bygninger, og der var ganske stille. Hammerhjulet var standset, og Hammeren stod død ud i Luften over den flade Metalklokke — der var ikke et Menneske at se.

Hun gik forbi et af Tørremagasinerne og saa ind — nej, der var heller ingen; men der henne, inde mellem Træerne stod Folkene om et sammenstyrtet Hus, og hun saa Sehusens høje Skikkelse.

Han vendte sig i det samme, og han og Værkføreren kom hende i Møde. Arbejderen havde flaaet sine Hænder, da han hjalp med at drage de døde og saarede frem, og han havde revet sin ene Kind til Blods — det randt rødt og glinsende ned over hans sodede Ansigt. Hans Øjne var sortblakkede, og det hvide i dem lyste gult.

— Arbejdet kan ikke optages foreløbig! sagde Sehusen.

Fru Vibe stod og saa hen paa Arbejdernes tavse Klynge, og han troede ikke, hun havde hørt ham, men saa sagde hun, som om hun maatte bruge Vold mod sine Tanker:

— Det er ogsaa bedst saadan!

Da hun lidt efter gik hen for at tale med Folkene, spurgte Inspektøren, som nu ogsaa var kommet til og havde hørt hendes Ord:

— Hvad mon Fruen mente?

— Jeg ved ikke — sagde Sehusen, som stod og saa efter hende — men nu bli'r der jo meget at ordne, saa faar vi det vel at vide.

— Bli'r De her, Sehusen? Det var Fru Vibe, som kom tilbage igen.

— Nej — sagde han — der er ikke mere for mig at gøre herovre, og de venter mig hjemme.

De kørte sammen derfra.

— Var De i Landsbyen? brød han Stilheden.

— Ja — sagde hun, men vendte ikke sit Blik fra Skoven. Flere Ord blev der ikke vekslet imellem dem paa hele Turen hjem.

Børnene kom imod dem i Vestibulen. Deres glade Stemmer strøg for et Øjeblik den dybe Alvor af Elisabeths Ansigt. Hun bøjede sig og tog dem ind til sig, begge to paa een Gang.

Sehusen stod lidt i Afstand og saa paa dem. Hans Ansigt kunde ikke glattes, det var saa rynket, at han lignede en gammel Mand.

Efter at hun taalmodigt havde hørt de smaa fortælle alt, hvad de havde leget og oplevet i de Timer, hun havde været borte, lod hun Lette tage sig af dem. Selv gik hun med Sehusen til sine egne Værelser. Da Døren havde lukket sig bag dem, sagde hun i et pludseligt Udbrud:

— Hvad er det for en ussel Verden, vi lever i, og det er os, os selv, som har gjort den til den Forbandelse, den er!

Han havde aldrig før hørt hende benytte sig af saa stærke Ord og blev overrasket staaende.

— Ja, Sehusen, det er jo dog, som jeg siger, ikke sandt? Og hvordan skal man kunne afhjælpe det? Her gaar jeg med alle mine Penge, og rundt omkring mig sker der Ting saa stygge, at man bli'r syg af at se det. Der er Værket, Sehusen, og al den Jammer dernede! Kommer de og vil forhandle med mig, saa sig dem, at jeg har ingen Bestemmelse taget.

— Det gaar ikke, Elisabeth, her skal netop tages Be-

stemmelse hurtigt. Vi sidder med et Par store Bestillinger, som kan naas endnu, hvis Skaden bli'r udbedret snarest.

— Ja, men jeg siger Dem, Sehusen, at de Bestillinger maa kunne afvikles paa en eller anden Maade. Jeg har Ulyst til det hele derovre, og Tabet — hun smilede, som om det var en ringe Ting — Tabet skal jeg nok komme over.

Hun var saa smuk, som hun stod der foran ham, rank og med den Uafhængighedens Bestemthed, hvormed hun kunde overvinde alle Vanskeligheder.

— De stiller Dem vel ikke imod mig? spurgte hun.

Han svarede ikke, en stærk Rødme bredte sig langsomt helt op over hans hvide Pande, og hans Øjne brændte med et Udtryk, som hun aldrig havde set i dem før.

— Elisabeth — sagde han, idet han kom frem imod hende — skulde jeg stille mig i m o d D e m — De, som —

Hun afbrød ham:

— Ja, ja, Sehusen, Tak, saa er det godt!

Hun talte fuldstændigt roligt og naturligt, men hun havde skiftet Farve og vendte sig straks fra ham.

— Elisabeth! Han var der igen, og da han saa, at hun paany vilde bryde af, kom det ubehersket:

— Nej, nu maa De høre mig! Elisabeth, vi er unge begge to endnu, vi har Livet for os, og jeg — Elisabeth —

— Sehusen — spurgte hun — er De Børnene bedste Ven — og min?

— Ja! kom det fast.

Saa skiftede hun pludselig Udtryk og sagde klagende:

— For Resten, hvorfor kom De med dette netop nu — i Dag?

— Tilgiv mig — bad han lavt og tænkte paa den stærke Sindsbevægelse, hun havde været udsat for.

Hun smilede igen til ham.

— Gaa nu — sagde hun — jeg ved ikke, jeg er saa træt! I det samme lagde hun Haanden over Øjnene og satte sig tungt.

Han løb til.

— Er De syg, Elisabeth?

— Nej, ikke syg — bare saa træt — —

Han vidste det jo — han havde vidst det — vidst det hele Tiden — hvorfor kunde han saa ikke tie? Ja — saa havde han vel gjort sig umulig Og hvad saa — hvad nu?

Han drev ind i Skoven og kom ikke paa Sandhøj til Aften, og han drev længere ind og var ikke kommet hjem endnu til Sengetid. Men da Maanen stod op, var han kommet ind i den nederste Del af Vibenæsgaards Park. Der blev han gaaende frem og tilbage — frem og tilbage.

Han havde tændt en Cigar, gik nu og røg og blev omsider roligere. Ikke, at han havde taget nogen Slags Bestemmelse, hverken over de nærmeste Dage eller Fremtiden, men blot, at hans Tanker ikke længere tumlede saa trættende vildt. Nu begyndte han ogsaa at lægge Mærke til Omgivelserne, og det første, der faldt ham ind, var da, at han maatte være gaaet i en Ring, siden han var endt her, saa kort fra — naa ja — fra hende.

Et Steds dernedefra kunde han se Lysene fra Hovedbygningens Vinduer, og han saa, at Havesalen laa i Mørke, men at Lampen brændte inde hos Elisabeth.

.... Nu sad hun maaske og lagde Planer om, hvad hun vilde med Værket, eller hun hvilede sig — ja, for ham tænkte hun vel næppe paa? Eller ogsaa tænkte hun paa ham, blot ikke saadan, som han tænkte paa hende.

Et Vindstød førte Lyden af Stemmer til ham. Det var en Mands og en Kvindes; han kendte dem — det var Jacobs og Lette Pottebakkers lyse, fremmede Tonefald.

— Ja, men Lette — vi bli'r gamle, og — og Livet, er Livet langt nok — jeg mener, du taler, som om det varede evigt.

— Jacob, lad mig nu gaa — hører du! Vi har det jo godt begge to, og du er da heller ikke nær saa pæn, naar du kommer ud af dine Sølvsnore og al den anden Stads — lo hun.

Men pludselig hørtes det, at hun blev alvorlig, og da sagde hun hurtigt:

— Nej, Jacob, nu gaar jeg — sæt, Fruen ringede!

Sehusen hørte, de brød op og gik derfra. Han blev staaende og syntes, han saa dem for sig, de to, der alt-saa havde det paa samme Maade som han og —

Lidt efter knirkede Gruset under nye Fødder, men han hørte ingen Stemmer. Senere hørte han dem igen; det var ude, hvor Skikkelserne stod i Silhuet mod Aftenhimlen bag Parken; dér saa han, at det var Gartner-eleven og anden Stuepigen.

.... Var denne Aften da bare til for at lokke alle gemte Følelser frem?

Da han drejede ud fra Markstien og passerede en af Udlængerne, faldt hans Øjne gennem Røgterens Vindue. Den gamle Mand sad alene med en kort Snadde i Munden, Kluklærken paa Bordet foran sig og et usigeligt Udtryk af ganske fjollet Velvære, som bredte sig fra de smaa, rødrandede Griseøjne ned over hele det magre, stærktformede Ansigt.

Sehusen gik forbi, men standsede og vendte om igen.

.... Hvad var det dog — hvad i Alverden var det, kom der ikke Fred ud til ham fra den Stue?

Han maatte forbi Vinduerne een Gang til.

.... Han derinde, gamle Jens, med sin ensomme lille Aftenperial havde han det ikke bedst?

Sehusen tog i Døren og traadte indenfor. Han sagde blot: — God Aften! — tog sin Pung op, lagde en Tokrone foran Jens og gik igen. Det hele var gjort paa et Øjeblik og kom den gamle saa overvældende, at Snadden faldt ham af Munden og knustes mod Lergulvet.

Smaasnakkende samlede han Skaarene op, lukkede for Natten, slukkede Lampen og tjumpede i Seng. Der laa han og »funderte« paa, om det gik an at sige Tak i Morgen — eller om det ikke gik an, og han mente da

nok, at det maaske var rigtigst at lade som ingenting og saa bare være høflig — ja, som han dog herefterdavs skulde være høflig mod »Ingspektøren«, for det var nu li'egodt en Mand, som man maatte »estimere«.

Dagen efter sad Sehusen som sædvanligt paa Gods-kontoret, men da Frokosttiden kom, vaklede han og vidste ikke, om han skulde gaa op og spise med Elisabeth eller ej. Og saa — saa gik han derop alligevel.

Under Maaltidet var han meget tavs, og Fru Vibe fik ikke andet end Enstavelsesord til Svar, naar hun talte til ham. Agnete kom ind og bad ham om noget, han havde lovet hende — han afviste hende saa barskt, at Taarerne kom hende i Øjnene. Elisabeth tog sig af hende og fik snart Humøret op igen. Men da blev han for første Gang ond paa Fru Vibe, fordi hun kunde være saa naturlig og uforandret — ogsaa overfor ham.

Saa snart de havde rejst sig fra Bordet, spurgte hun ham, om han havde Tid, da hun ønskede at tale med ham.

— Naar har jeg sagt nej til Dem — sagde han og saa ud, som om hun aldrig bestilte andet end at gøre ham Uret.

— Sehusen — sagde hun, da de var kommet ind i hendes Værelse — først vilde jeg spørge Dem, kan man ikke uden videre nægte at rejse Værket igen?

Han saa overrasket paa hende.

— Jeg ved ikke, det er jo et privat Foretagende, men der er saa mange, som lever af det.

— Ja, men bortset derfra — hvis man nu kunde hjælpe dem til andet Erhverv?

— Ja, saa kunde man vel nok tænke sig det, men i Øjeblikket kan det ikke siges, hvor stort Tabet vilde blive, om det blev nedlagt, tilmed med Forpligtelse til at skaffe Arbejderne ind i andet.

Hun stod lidt, inden hun talte igen, men sagde saa, som om hun i Virkeligheden havde taget sin Bestemmelse:

— En Gentagelse af det, som skete i Gaar, er det mig ganske umuligt at tænke paa, og — naa ja, men det skal vi nok komme tilbage til! Der var en anden Ting, Sehussen — vore egne Forhold — ja, De er vel enig med mig i, at her maa ske en Forandring?

Han slog Øjnene ned og gav hende et stille Ja, uagtet det brød paa inde i ham med et ganske andet Svar.

— Vi er jo ikke helt unge længere — fortsatte hun — og maa jo kunne tage fornuftigt paa en Sag som denne, og ikke sandt — det er dog saadan, at De er Børnenes og min bedste Ven?

— Ja! sagde han igen.

— Jeg havde tænkt mig, at vi kunde være kommet uden om det, men ved at se Dem, som De er i Dag, Sehussen, indser jeg, at det er en Umulighed; De vil lide for meget ved det —

— Aa nej — brød han af i Angst for hendes næste Ord.

— Jo, det er, som jeg siger, Sehussen, vi vil begge to lide under det, og derfor vil jeg bort —

Hun maatte standse paany, fordi han mere sank end satte sig paa den nærmeste Stol. Sveden sprang frem og perlede paa hans Pande, og hans Ansigt blev gustent.

Lidt efter talte hun igen, men da stod hun henne ved et af de høje Vinduer. Hendes Stemme lød lav, og Udtalen var langsom og besværlig.

— Jeg kunde have gjort Dem et andet Forslag — at De selv — jeg mener, om De nu selv rejste, men Deres Forældre, og i Fremtiden Paul Ivar og Agnete. — De er jo deres bedste Ven, og — og de smaa har jo ingen Far, og saa tænkte jeg mig — ja, der er jo Grunde nok til, at det bli'r mig og ikke Dem —!

Han sad og saa ned i Gulvtæppets Mønster. Hvert eneste Ord, hun sagde, ramte ham langt derinde, hvor Fortvivlelsen sad, men han lod hende ikke mærke, om han fulgte med.

Nu kom hun helt hen til ham, og han saa op og mødte hendes Blik.

— Vil De gøre mig en Tjeneste, Ditlev?

— Ja, sagde han og rejste sig.

— Vil De overveje og svare mig paa, hvordan det bli'r herhjemme i de Aar, jeg er borte, for naar jeg nu rejser, saa tager jeg Børnene med mig, og vi kommer ikke tilbage, før de skal begynde deres Skolegang?

Han sendte hende et langt, underligt Blik og sagde saa, idet han rakte sin Haand ud imod hende:

— Som altid, Elisabeth!

Men derefter gik han fra hende, fordi det stundom kan være bedre, lettere at sige sig helt løs fra den, man elsker, end at skulle være — bare en god Ven.

Inden Arejsen overraskede Fru Vibe ham med at give ham en lovformelig Fuldmagt til at ordne alt med Hensyn til Nedlæggelsen af Krudtværket. Hun gav ham til lige en skriftlig Bestemmelse, som lod ham se, hvor klart og hurtigt hun kunde lægge alt til Rette.

Det var efter den hendes Mening, at Værkets Grund og den Skov, som laa op til den, skulde ryddes og stykkes ud til Husmandslodder, hvis Overtagelse skulde blive paa de lempeligste Vilkaar. Der skulde f. Eks. ingen Udbetaling finde Sted, og Laanet, hun vilde yde dem, blev givet rentefrit de to første Aar, i hvilke hun yderligere vilde hjælpe dem, der bevisligt ikke havde nogen Driftskapital.

— De vil altid — sagde hun til Sehusen — faa at vide, hvor jeg opholder mig, saa De kan sætte Dem i Forbindelse med mig naar som helst, og er der noget særligt, saa telegrafer, den Udvej har De jo i hvert Tilfælde!

Samme Aften kørte hun over til Sandhøj for at tage Afsked.

Ditlev var ikke hjemme, da hun kom, og Majorinden hvilede sig. Det var derfor gamle Major, som tog imod hende.

Da han havde ført hende ind i Havestuen, gik han et Par Gange op og ned ad Gulvet, kom saa hen og stand-

sede foran hende og saa paa hende med saadant et sært Blik, at hun uvilkaarligt rejste sig. I samme Øjeblik tog han efter hendes Hænder.

— Vi skylder Dem en Tak, vi gamle — sagde han — for alt, hvad De har været for os, siden De kom her til Landet. Jeg ved, at Mor har det som jeg, og jeg siger Dem nu, inden De rejser, at De har givet os saa mange uforglemmelige Timer ved Deres Musik og ved — ved Dem selv. Tak, Elisabeth!

En fin Rødme steg op i Fru Vibes Kinder, da han nu slap hendes Hænder og vendte sig fra hende.

— Ja, og saa er der jo det — kom det henne fra Vinduet, hvor han nu stod, — at vi kan vel ikke vente at se Dem mere. Vi er gamle, og De vil jo blive længe borte.

En Dør gik. Det var Majorinden. Hun saa fra den ene til den anden, idet hun nikkede alvorligt til sin Gæst og kom hen og gav hende Haanden, men mod Sædvane uden et eneste Ord. Vel troede Elisabeth ikke, at gamle Major havde sagt mere, end han kunde staa ved, men hun følte det, som om der pludselig var kommet noget mellem hende og Ditlevs Mor.

Lidt efter, da Sehuseu forlod Stuen, og de blev alene, kom det da ogsaa, men som et stille Spørgsmaal med al Moderhjertets Forurettelse i.

— Elisabeth, kunde det dog slet ikke blive anderledes?

Et Udtryk i Fru Vibes Ansigt fik hende til straks at fortsætte:

— Nej, De maa ikke tro, — han har ikke sagt noget — men vi har jo set det, og — og ønsket det, Elisabeth! Og saa — saa er det saa svært for os, for vi kan jo nok forstaa, at naar De nu rejser, saa er det, fordi De ikke kan — kan andet! Vær nu ikke vred paa mig, fordi jeg har talt saa frit til Dem, Elisabeth. Hvis jeg holdt mindre af Dem, havde jeg ikke gjort det, men De har været saa meget for os — var det ikke ogsaa det, Far sagde Dem, lige inden jeg kom ind?

Fru Vibe nikkede og lagde sin Haand over Majorindens. Hun vilde sige noget, men kunde pludselig ikke

finde Ord i det danske Sprog, begyndte og maatte opgive det.

Ditlev kom ind i det samme.

— God Aften! hilste han ud i Stuen; det gjaldt dem begge, saa var han fri for at gaa længere frem end til Sofaen, hvor han satte sig.

Nu kom ogsaa Majoren tilbage. Det højtidelige var gaaet af ham, og han gav sig til at opfriske mange smaa lyse Minder fra de Aar, Elisabeth havde været iblandt dem. Men der var ingen rigtig ægte Klang i hans Latter, og det varede da heller ikke længe, før han blev stille igen.

Pigen kom ind med Te og gik igen, og der var ikke anden Lyd end Skeernes Raslen i Kopperne, nu hver sad med sin.

— Vil De ikke spille for os endnu engang? bad Ditlevs Mor, da Teen var drukket.

Fru Vibe rejste sig villigt og gik til Flygelet. Hun lagde et Øjeblik sin Haand over Øjnene som for at samle sig, tog saa Plads og faldt ind i en lille spinkel Valsemelodi. Hun vidste ikke selv, hvorfor hun netop valgte en Dans, og hvorfor hun fra Valsen gled over i en Gavotte, men fra den i en Menuet, hvorfor hun i det hele taget spillede, som hun gjorde — nu i Aften — den Art Dansemusik, som havde været i Brug for over et halvt Aarhundrede siden, men hun gjorde det, og de to gamle Mennesker syntes, at det var deres Ungdom, der gled forbi.

Saa blev Vognen meldt, og hun brød op. Inden hun gik ud i Entreen, tog hun en hjertelig Afsked med dem, men hun talte Fransk for ikke igen at staa og famle efter Ordene.

Majorinden kunde ikke mere holde Taarerne tilbage, hun græd aabenlyst.

Næste Dag fulgte Ditlev dem til København og saa dem vel af Sted, baade Elisabeth og Børnene, Lette og Jacob.

Idet Fru Vibe skulde stige op i Kupeen, vendte hun sig om og sagde til ham:

— Vær nu stærk, Sehusen, og husk paa, hvad De har lovet mig! Der ligger en stor Gerning og venter paa mig, og De skal hjælpe mig. Endnu kan jeg ikke se den klart i dens Enkeltheder, men disse Aar, jeg er borte, skal benyttes vel!

Han troede, hun mente Børnenes Opdragelse, senere, efterhaanden som han modtog hendes Breve, forstod han, at hun havde ment noget helt andet.

Det var en svær Tid for ham, den første efter deres Afrejse. Der gik han daglig over paa Gaarden og havde Tilsyn med, hvordan alt blev gjort i Stand til at kunne staa ubenyttet i flere Aar.

Gardinerne blev taget ned, alle de kostbare Ting gemt hen i store Kasser, Møblerne dækket til, og da Persiennenene omsider blev rullet for de høje Ruder, var al Hyggen strøget af det gamle Hjem, og han mødte kun Lyden af sine egne Fodtrin, naar han nu kom op i de tomme Værelser.

Da alt var ordnet, sammenkaldte han til et Møde i Anledning af Nedlæggelsen af Krudtværket. Arbejderne modtog Meddelelsen med Glæde, og man enedes om at sende Fru Vibe en Tak. Der blev i Hast samlet en Mængde Underskrifter, og to Dage efter Mødet stillede en Mand med Papiret og bad Sehusen om at sende det til hende.

Præsten, som havde hørt, at Værket blev nedlagt, og paa hvilken Maade det skete, kom op paa Godskontoret og sagde uden Indledning:

— Jeg vilde ønske, jeg maatte leve den Dag, Fru Vibe kommer tilbage; jeg har taget fejl af hende engang og vilde nu saa gerne vise hende det! — Han naaede

det ikke; han var en gammel Mand og døde, inden hendes Hjemkomst.

Hans Efterfølger blev en yngre Mand, som tilhørte indre Mission, og som var en fanatisk Hader af denne Verdens Gods og Guld. Det stødte Egnens Folk, at han straks, han kom derud, talte frit og aabent om, at han var ked af, at Vibenæsgaard laa i hans Sogn, da den vel var som alle andre Herregaarde, en — Forbandelse. I Kirken fo'r han frem med Ordets Baal og Brand, saa han ofte kunde gøre et helt uhyggeligt Indtryk. Alligevel var Kirken overfyldt i Begyndelsen. Derved blev Luften kvalm derinde, og det hændte, at en og anden fik ondt og maatte gaa, ja, der var ogsaa dem, som besvime.

Sehusen talte en Dag med en Mand, der sagde — efter sin Overbevisning:

— Ja, vor Mor be' jo da osse sy' deringe, men ded var s'mænd inte Kirkens Skyld, som at man si'er, nej, ded var Ordet — hun kut'te taale Ordet!

Den tilsigtede Virkning fra Præstens Side udeblev. Angeren og Omvendelsen kom ikke, derimod vendte man sig imod ham, og inden man vidste, hvordan det var sket, gik man og talte godt om hende, som før havde mødt deres Mistro.

Dette kom Sehusen for Øre, og nu mærkede han, at alt, hvad der efterhaanden blev gjort paa Elisabeths Initiativ — og det var ikke lidt — satte hende fast derude, saa Vejen i Virkeligheden laa aaben for hende, længe inden hun selv kom hjem igen.

Dette skrev han med stor Glæde til hende samtidig med, at han underrettede hende om den Ravage, den ivrige Præstemand forvoldte derude.

Under alt dette gled det første Aar til Ende, og de gik allerede godt ind i det næste, da der gennem Jacob kom Meddelelse om, at Fru Vibe laa syg af Gigtfeber i en sydfransk By, hvortil de var rejst over Hals og Hoved, fordi Varmen længere sydpaa allerede i nogen Tid havde gjort hende utilpas.

Hvis ikke Majorinden ogsaa havde været syg i denne

Tid, er det ikke godt at vide, om Ditlev havde været i Stand til at blive gaaende derhjemme. Nu kunde han ikke slippe af Sted, men det faldt ham overordentlig svært at passe alt som ellers. Han var oprevet af Ængstelse, og han mærkede, at han i Virkeligheden ikke var en eneste Smule videre med sig selv, end da Elisabeth rejste for halvandet Aar siden.

Paa Sandhøj fik kun Majoren at vide om hendes Sygdom. De turde ikke sige det til Ditlevs Mor, som stadig laa og talte om hende og var utaalmodig over, at hun var rejst, ja enkelte Gange endogsaa forlangte, at de skulde kalde hende hjem.

Bestemt hveranden Dag sendte Jacob Underretning om sin Frues Tilstand, som de første otte Dage gav Grund til Ængstelse. Senere kunde han meddele, at hun var feberfri, og efter seks Ugers Forløb, at hun var begyndt at komme op. Men nu gik der en Uge, hvor Sehuseu ikke hørte det mindste dernede fra. Han blev igen over al Maade urolig, uagtet han maatte sige til sig selv, at der jo i Virkeligheden ingen Grund var til at sende Bud saa ofte nu, da al Fare var hævet.

Endelig en Dag kom der Brev igen, denne Gang med Elisabeths egen store, faste Udskrift.

— Det var underligt at være syg — skrev hun et Sted i Brevet — jeg har aldrig været det før saa langt tilbage, jeg kan huske, men nu kan jeg naturligvis meget bedre forstaa de andre, som skal ligge mellem fire Vægge og se Livet gaa dem forbi derude —.

Dette var egentlig det eneste, hun skrev om sig selv og sin Sygdom. Jo, saa omtalte hun, hvor overordentlig flinke Lette og Jacob havde været, og hvor Børnene var henrykte nu, de kom sammen med hende igen.

Ditlev gjorde sig et Ærinde hjem til Sandhøj for at meddele sin Far, at nu havde Elisabeth selv skrevet. Han var saa let i Sindet, at han for første Gang i lang Tid gik og fløjtede langs Vejen.

I det Brev, han skrev til Fru Vibe samme Eftermiddag, fortalte han, at hans Mor ikke havde det godt og holdt Sengen. Hvad hun fejlede, kunde Lægen ikke sige

endnu, men han mente, at det var en Gren af Gulstot. Tillige skrev han, at de ikke havde turdet gøre hende urolig med Elisabeths Sygdom, som hun derfor var uvidende om.

Saa hurtigt, der kunde indløbe Brev efter Modtagelsen af Sehusens, kom der et fra Fru Vibe til Majorinden.

Svag, som Ditlevs Mor var for Tiden, græd hun over det og sine skuffede Forventninger. Hun læste det flere Gange og vilde ikke have det flyttet bort fra sit Sengebord.

Det var den sidste Hilsen, hun modtog fra Elisabeth; hun døde faa Dage efter i et Galdestensanfald. Gamle Major tog det med mærkelig Ro, men tabte sig i Løbet af kort Tid saa paafaldende, at Ditlev bad Lægen om at tilse ham. I et Aars Tid kludrede de med ham uden Resultat. Han kunde ikke rette sig, der var gaaet noget i Stykker for ham — inde i ham og uden om ham — efter hans gamle Hustrus Død, og et halvt Aar inden Fru Vibes Hjemkomst sov han stille hen.

Da hun saa endelig vendte tilbage, var begge hendes gamle Venner borte, og der sad en ensom Mand paa Sandhøj.

Hun kom en Foraarsmorgen til Københavns Banegaard, hvor Sehusen igen tog imod hende og Børnene. Hun var slank og saa fin og elegant, at Ditlev straks, han saa hende, følte det ganske taabeligt, at han nogen Sinde havde kunnet tænke paa en Forbindelse mellem sig og hende.

For øvrigt hjalp dette ham, saa han slap lettere over dét at skulle være sammen med hende igen, noget, han havde ofret mange Tanker i den sidste Tid.

Børnene var nydelige, ranke og meget smidige.

— Kan I kende Onkel Ditlev? spurgte Elisabeth.

De sagde begge Ja, og Agnete kvidrede op som en lille Fugl om en hel Mængde imellem hinanden i et morsomt syngende Tonefald, iblandet franske og tyske Vendinger.

— Ja, de har faaet deres Sprog ødelagt — sagde Fru Vibe — men det retter sig snart, nu de er hjemme igen.

Hverken Paul Ivar eller Agnete kunde huske Vibenæsgaard. De blandede den i deres Hukommelse sammen med saa mange Bygninger, de havde set, og var, efterhaanden som Vejen led, ved at eksplodere af Utaalmødhed. Da de saa endelig kørte ind gennem den hvidmalede Dobbeltlaage, jubled de højt, sprang op og stod og hilste Gaarden med store Armbevægelser — Jacob fik dem af Vognen, saa de kunde løbe ind.

Husjomfruen og Pigerne — nye i Tjenesten alle sammen — stod under Portalen, hvor Sehuseu præsenterede dem for deres Frue. Hun havde et venligt Ord til hver, og der var Stil over dem lige til det Øjeblik, da Lette Pottebakker kom til Syne og oplod sin Mund paa det mest gebrokne Sprog, de nogen Sinde havde hørt. Da kneb det med at bevare Anstanden.

Allerede samme Eftermiddag havde Fru Vibe en lang Samtale med Sehuseu, dels om, hvad der var sket paa Sandhøj i de Aar, hun havde været borte, og dels om de Anskuelser, hun bar paa, og som ikke var almindelige indenfor hendes Stand.

— Man kan kalde mig Socialist — sagde hun — men jeg ved for øvrigt ikke, hvorfor man absolut skal klassificeres. Om jeg maa leve en Del Aar herude, skal De se, hvad jeg skal faa udrettet. Men nu maa De ikke tro, at jeg taler, som jeg gør, fordi jeg stoler paa min egen Kraft, nej — jeg mener, at jeg har uhyre Forpligtelser, naar jeg sidder inde med en Formue som min, og det er min redelige Vilje, at den skal anvendes her ude til at lægge vort eget lille Samfund om.

Det var Sehuseu, der havde faaet hende til at udtale sig, men nu drejede hun igen Samtalen hen paa ham og spurgte ham, om han beholdt Sandhøj, og da han stillede sig tvivlende, sagde hun:

— De skal betænke Dem vel paa at sælge den kønne lille Ejendom, men for øvrigt, jeg forstaar Dem saa godt!

Og efter et lille Ophold kom det stilfærdigt:

— Jeg havde ogsaa tænkt mig, at nu De er alene, var det saa ikke bedst, at De flyttede herover, der er

jo Ulemper ved at skulle Vejen frem og tilbage — ikke sandt?

Hendes overordentlig naturlige Maade at behandle alting paa gjorde ham godt, og et Par Dage efter kom han og meddelte hende, at han havde besluttet sig til at tage imod hendes Tilbud.

Samme Dag kørte Fru Vibe over til Christinebjerg, hvor hun som sædvanligt fandt Svigerinden i velsignede Omstændigheder.

Charlotte var bitter og klagede over det Liv, hun førte.

— Det er virkelig ogsaa for galt — sagde hun — vi kan bogstaveligt snart ikke se til hinanden, før jeg bli'r med Barn!

— Saa lad være at se til hinanden — replicerede Elisabeth med et lille Smil.

Det virkede komplet irriterende paa Svigerinden, som svarede i det ondeste Lune: — Ja, snak du — du, som kom saa let til Børn, at du blot skulde tage imod andres!

Der lød i det samme en høj Drengestemme op til dem.

— Det er Ib! sagde Moderen.

— Jeg vilde gerne se ham, Charlotte, kan du ikke kalde ham herop?

Baronessen gik ud paa Verandaen og kaldte:

— Ib, kom straks ind, Tante Elisabeth er her!

— Jeg er ikke ren — hørte Fru Vibe ham sige, men hun hørte ogsaa Svaret:

— Hvad gaar der af dig, Dreng, som om dit Snavs ellers trykkede dig — kom nu bare!

Lidt efter kom Ib. Han var nu en stor Trettenaarsdreng, som egentlig kun var Næse, Øre, Hænder og Fødder. Køn var han sandelig ikke, og hans alt for stumpede Bluse gjorde ham heller ikke fikse.

Blodet skød op i hans Kinder, da han saa sin Tante. Han blev staaende lige inden for Døren og trak forlegen ned i sine Ærmer — om de dog kunde naa at skjule hans svære Haandled.

— Tegner du endnu? spurgte Fru Vibe, efter at have hilst paa ham.

— Ja, men der ikke noget ved det.

— Ikke — du var jo saa flink engang?

— Det er ogsaa noget Snak — faldt Baronessen ind — hvis han mente det, han siger, gemte han det vel ikke, og jeg kan forsikre dig, han har Mapper fulde.

— Har du ikke noget — slet ikke noget at vise mig, Ib?

— Jo, vist saa — det var Baronessen igen — skynd dig nu, naar din Tante vil se dem!

Drengen gik. Det varede en rum Tid, inden han kom tilbage; da var han vandkæmmet og omklædt.

— Ib, men nu har jeg aldrig set saa galt — raabte Moderen op — du behøver altsaa blot at vise dig, Elisabeth, saa bli'r Bøllen til Kavalier — og hun lo ad ham.

Ib kom nu hen og lagde en Mappe foran Fru Vibe og gav sig til at vise hende dens Indhold. Hun var dybt interesseret, fordi der var Ting imellem, som var helt udmærkede.

— Det Talent maa vi have noget ud af — sagde hun, da Mappen var set igennem. Og til Charlotte: — Du skal se, han bliver flink.

Derefter spurgte hun, hvor de andre Børn var.

Da gjorde Baronessen en Gestus, som om hun spredte noget for alle Vinde, og idet hun lagde sig tilbage i Stolen, sagde hun:

— Det er velgørende, naar de er lidt paa Afstand.

Senere kom Macrospa til. Hans Glæde over at se Elisabeth var aabenbar og ægte. Han nævnede ogsaa hendes Sygdom, det havde Charlotte ikke gjort, og han sagde, at der var mange derude, som havde fulgt den og været ængstelige for at miste hende —.

Kort efter Hjemkomsten søgte Fru Vibe en Huslærer, som skulde komme og begynde Skole med Børnene lige efter den almindelige Sommerferies Slutning. Hun fik en cand. theol. Vaage, en ung Mand af et tilforladeligt Ydre og af god Familie.

Børnene var i høj Grad optaget af dette, og de mellemliggende Maaneder ønskede de blot, at Tiden maatte gaa, saa de kunde vente ham.

Det næste, Fru Vibe foretog sig, var for Alvor at lære Egnens Folk at kende, deres Levevis, deres Arbejdsvilkaar, alt som Forberedelse til den Gerning, hun vilde tage op iblandt dem.

Og med dette, som hun ofrede megen Tid paa, gik Sommeren hen, og Børnene rykkede deres varmeste Ønske nærmere — helt nær.

Kandidat Vaage kom en Dag i et straalende Vejr med et glad Ansigt og en vindende Fremtræden. Børnene betragtede ham aabenbart som en Kammerat, og det skræmte dem ikke, at han truede ad dem og sagde:

— Ja, nu er vi ikke i Skole, men vent blot!

Han viste sig at have et udmærket Greb paa Undervisningen, og da han var et intelligent, alsidigt Menneske, interesserede det Fru Vibe at tale med ham.

Faa Dage efter hans Ankomst blev det aarlige Høstgilde afholdt, og Dagen efter, netop som Elisabeth havde talt om, at hun vilde aflægge Præsten en Visit, blev han meldt.

Det var en lille, mørk Mand med meget hvide Tænder og meget røde Læber og med to spillende brune Øjne, der ikke saa helt, som de skulde, men ofte mødtes hen imod Næseroden. Han var hastig i alle sine Bevægelser og saa hurtig i sin Tale, at Fru Vibe maatte bede ham tale langsommere, for at hun kunde forstaa ham.

At dét var den mørke Helvedespræst, som Folk derude kaldte ham, begreb hun ikke. Han var en livlig, interesseret Mand, snar i Tanken og fiks i Replikskiftet, og da han ikke en eneste Gang førte Samtalen ind paa Veje, hvor de ikke kunde mødes, faldt Besøget overordentlig godt ud.

Først i det Øjeblik, han var ved at bryde op, sagde han, men da blev hans Udtryk næsten skummelt:

— De Høstgilder, Frue — k a n De ikke tænke Dem,

at de er forkastelige? Der er jo i vore Dage ingen uskyl-
dige Fornøjelser mere blandt de unge!

— Er det Dansen særlig — Pastor Stahl Hansen?

— Dans, Drik, Samværet i det hele. Herregaardenes
Ryggesløshed med Tilladelighedens Skær over sig, fordi
Herskabet saa at sige er med i det.

Fru Vibe saa ham fast i Øjnene:

— Naar jeg engang gi'r Dem Ret, Hr. Pastor, skal
det blive anderledes:

— Tak — sagde han, idet et Smil sitrede om hans
Mund — men: Mens Græsset gror, dør Horsemor!

Saa gik han.

Næste Søndag var hun i Kirke. Sehuse og Kandi-
daten var med hende. Det havde nær taget Andagten
baade fra Mænd og Kvinder, efterhaanden som de kom
ind og saa, at Herskabsstolen ikke stod tom — de kunde
ikke godt holde deres Øjne fra den.

Da Præsten gik for Alteret og messede, slog Hvæl-
vingerne Lyden tilbage — Røsten var uskolet og for
stærk; og da han kom paa Prædikestolen og havde bedt
Indledningsbønnen med næsten uhørlig Stemme, slyn-
gede han pludselig Evangeliets første Ord ud paa saa-
dan en Maade, at det kippede i Folk.

— Ingen kan tjene to Herrer, man maa enten hade den
ene og elske den anden eller holde sig til den ene og
foragte den anden — I kan ikke tjene Gud og Mam-
mon — —

Udlæggelsen blev et Slag i Ansigtet paa de rige —
flere tog det for at være møntet paa den rigeste iblandt
dem: Fru Vibe selv.

— Hvad skulle vi drikke, eller hvormed skulle vi
klæde os? Efter saadant spørger Hedningerne, men
eders Fader, som er i Himmelen, ved, at I har alle disse
Ting behov — og naar I ikke faar dem tildelt efter eders
Ønske, saa er det ikke, fordi Gud har glemt jer, men
fordi han har Brug for jer til andet og mere end Ledig-
gang og Vellevned! Misund derfor aldrig den rige hans
Penge, men vær glade saa mange af jer, som ikke sid-
der i Rigdommens Fristelser eller Ansvar!

Han talte ogsaa om Klæderne.

Hvor Lyden af en Dames Silkedragt kunde faa det bedste i ham til at rejse sig ved Tanken om, hvor megen Nød og Sult, der kunde stilles blot ved de Penge, en fornem Dame bruger til at klæde sig for.

Gud naade jer, I rige, fordi I ikke kender jeres Synd. I, der kan dække jert Bord med gammelt Arvesølv og taabelige Retter og Vine, naar der sidder Mennesker derude, hvis Føde er kogte Kartoffler, og hvis Spisetøj er itubrudt Jern — vogt jer for Helvedes Afgrund, selv om I kommer i den med Anstand! Prøv din egen Gerning og se, om du ikke er faret vild, thi Gud lader sig ikke spotte — —!

Efter i en fuld Time at være blevet ved paa denne Maade, endte han omsider:

— Men du har mange Veje og er kærlig og retfærdig, og vi kender dig og os selv og maa sige til dig med Salmens Ord:

Ak, om vor Synd for Dommen skulde stedes,
da maatte Jordens Frugt som Avner spredes,
da skulde Slægten, rammet og bedøvet
nedslaas i Støvet —.

Tirsdagen efter gjorde Fru Vibe Visit i Præstegaarden, men traf ingen hjemme. Ganske kort Tid efter sendte hun Præstens en Middagsinvitation. De skrev og takkede, men var forhindret i at komme, og da de ikke senere gengældte hendes Visit, flød det Bekendtskab straks ud i Sandet.

Lægen, som var ny paa Stedet, var Enkemand og førte ikke Hus, men tog gerne imod Fru Vibes Indbydelse. Skovriderens, som ogsaa hørte til indre Mission, gjorde det samme som Præstens — andre søgte hun ikke Omgang med.

Den lille Kreds, der nu herefter skulde komme sammen paa Vibenæsgaard, var altsaa i Virkeligheden kun Sehuse, Vaage, Dr. Bruhn og Macrospa's.

Bruhn var en lille, tyk Mand med indskudte Tindin-

ger og et stort, kødfuldt Underansigt. Hans Øjne var lyse, men dem holdt han næsten altid lukkede, naar han talte med Folk, saa man havde svært ved at faa Rede paa deres Udtryk. Hans Stemme var blød, men han talte ikke meget og i hvert Tilfælde kun sjældent noget, som var i Sammenhæng. Han havde rejst en Del og var socialt interesseret, hvorfor han ofte fik lange Samtaler med Fru Vibe, hvis Anskuelser han delte. Tillige var han en lidenskabelig Musikelsker, uagtet han selv ikke dyrkede den. For øvrigt havde han sine melankolske Perioder, hvor han ikke gik op paa Gaarden, men drev om nede i Parken i Skumringstimerne, naar Fru Vibe spillede. Sehuseu havde truffet ham flere Gange og bedt ham med op, men han havde bare snærret ad ham, og saa havde Ditlev ladet ham gaa.

— Tror De, jeg er gal, Mand — sagde han engang — jeg skulde maaske gaa derop og sidde og gnave, nej, lad De blot mig være, hvad jeg er i Dag, i Morgen er jeg skikkelig igen.

Ud paa Vinteren næste Aar havde Elisabeth udset sig en Grund, hvor hun vilde bygge et Asyl. Hun havde saa ofte set, at Børnene fra de smaa Hjem gik om og led ilde de lange Dage, naar Mødrene var paa Arbejde. Nu vilde hun afhjælpe det og give dem et Sted at være.

Grunden blev lagt i Marts Maaned, og i Juni stod det færdigt til at tages i Brug.

Forinden havde Fru Vibe sat sig i Forbindelse med Diakonissestiftelsen i København og faaet Løfte om at faa en af Søstreue derud. Hun kom ogsaa til Indvielsen.

Der havde været talt en Del om, hvordan man skulde forholde sig med Indvielseshøjtideligheden. Det vil sige, det var mest Sehuseu og Vaage, som talte indbyrdes om den Ting. Elisabeth havde straks fra Begyndelsen sagt, at det naturligvis blev Pastor Stahl-Hansen, som skulde anmodes om at holde Talen; vilde han saa ikke, ja, saa

var det en anden Sag, men hun vilde i hvert Tilfælde ikke forbigaa ham.

— Det vil skade hans Position herude, om man gaar ham forbi, og den er jo ikke synderlig stærk i Forvejen. Er det ikke Grund nok? spurgte hun en Dag, da det igen blev debateret.

Saa kom Dagen, og Præsten skilte sig næsten taktfuldt fra sit Hverv. Kun en eneste Gang kom han med en Hentydning, som de fleste forstod, idet han nemlig i en Bøn til Slut udtalte Ønsket om, at ingen falsk Lære maatte udgaa fra dette Sted.

Kandidat Vaage, som stod ved Siden af Sehusen, bøjede sig hen til ham og hviskede:

— Nej, men det er da for galt!

Men Ditlev, som var saa vant til de Smaahip, Elisabeth altid skulde udsættes for, svarede raskt igen:

— Slaa Knips i Lommen, Kandidat, det gør jeg!

Om Eftermiddagen, da de sad sammen ude paa Terrassen, sagde Vaage:

— Nu maa Fru Vibe undskylde, men jeg kan ikke forstaa, at De kan holde Pastor Hansen ud!

Elisabeth saa smilende paa ham, idet hun rejste sig for at gaa ind.

— Aa — lo hun stille — har vi ikke alle sammen godt af at høre, hvordan vi er?

Blodet skød op i Vaages Kinder Var det muligt, at hun — netop hun — morede sig over Præsten Var det derfor, hun søgte Kirken —?

— Jeg er ikke saa slem, som De tror, Hr. Kandidat, men De, som er født i en By, har vanskeligt ved at forstaa, at paa Landet er det saadan, at en enkelt Familie kan holde paa Kirkegangen, og her er den tyndet ud for Pastor Stahl-Hansen, saa vi maa hjælpe ham. Og — hører jeg ham ikke selv, kan jeg jo ikke sige til de andre, at de skal høre ham — ikke sandt, det er saa ligetil!

Hun ventede ikke paa hans Svar, men gik fra dem.

De havde et Par kostbare Hunde gaaende paa Vibenæsgaard. To dejlige Dyr, som Præsten maatte have

forset sig paa, da det antagelig var dem, han hentydede til en Dag fra Prædikestolen, da han sagde:

— Der er de Mennesker, som i vanvittig Ødselhed gi'r for en Hund, hvad Smaamanden gi'r for en Ko!

Vaage slog Knips i Lommen efter Sehusens Anvisning, men Præsten kom hen efter Tjenesten og hilste paa Fru Vibe og var næsten hjertelig, da han takkede hende for noget, hun havde bragt en syg Kone.

Ved Frokosten sagde Kandidaten:

— Det er galt igen, jeg kan ikke forstaa den Præst!

— Og mig — faldt Fru Vibe ind — sig det kun rent ud!

Vaage blev rød i Kinderne under hendes Blik.

— Men jeg skal gøre Dem et Spørgsmaal, Kandidat: kan De bevise, at han har sagt noget — nu tænker jeg paa i Dag — som ikke er sandt? Jeg gav for de to Hunde tilsammen mere end to gode Køer er værd, og ikke sandt — Paul Ivar og Agnete kunde jo nøjes med et Par Køtere — nej een, to spiser allerede for meget!

Hun sagde det med saa uimodstaaeligt et Lune, at begge Herrerne kom til at le.

Elisabeth begyndte tidlig at undervise Børnene i Musik. Men medens Agnete bare sad og tænkte paa at slippe ud igen til sine Lege, kastede Paul Ivar sig over det med en Alvor, der var langt forud for hans Alder. Det viste sig da ogsaa meget snart, at han havde et umiskendeligt Talent.

Hendes egen Musik elskede de begge, men den store Forskel, der altid var hos dem, kom ogsaa til Syne i den Maade, hvorpaa de hørte efter. Agnete skulde helst sidde meget nær Flygelet og saadan, at hun kunde se sin Mor og af og til fange hendes Blik. Paul Ivar derimod vilde ikke være i samme Stue eller ogsaa i den fjerneste Krog, hvor han saa krøb sammen i en stor Stol med Ansigtet trykket helt ind mod det bløde, kølige Silkedamask.

At han var en underlig Dreng, var alle enige om, men han var ikke vanskelig og gjorde tidlig et modent Indtryk.

Ingen af Fættterne paa Christinebjerg brød sig om ham, men Agnete var afholdt, fordi hun var saa umiddelbar og uretflekterende, bare den gode Kammerat, som endda kunde taale et forsvarligt Tag af en Drengene næve uden at briste i »Tøsegraad«.

Elisabeth red ikke mere, men hun lod Børnene lære det paa et Par smaa Heste, og saa red de enten med deres Lærer eller med Sehusen. Derimod gik hun lange Ture og — helst alene.

Paa saadan en Tur hjem fra Pladsen, hvor Krudtværket i sin Tid havde ligget, blev hun alligevel træt engang og satte sig til Hvile paa en Grøftkant. Det var hen imod Aften og saa stille, at hun kunde høre Nyhus Kirkeklokke ringe Solen ned.

Hun sad og tænkte paa de Aar, der var gaaet, siden hun første Gang satte Foden paa dansk Grund, og hun syntes — trods alt — at hun havde meget at sige Tak for.

Som hun sad dér, kom noget raslende oppe paa Bakketoppen bag hende. Hun drejede Hovedet efter Lyden. Et Øjeblik — og noget sært, vildt i en Sky af Støv suste forbi hende, — Ib — Ib paa en gammel, løbsk Cykle.

Et lille Stykke fra hende gjorde Vejen en Bøjning — dér væltede hele Stadsen i Grøften. Inden hun fik rejst sig, dukkede Ib frem — han saa rædsom ud.

Hun troede, at han var kommet til Skade, og spurgte, og han hørte paa hendes Stemme, at hun var ængstelig. Det drev Blodet til hans Hoved, men i det samme trillede en varm Draabe ned ad hans Pande og blændede hans ene Øje.

Hun saa det og tog sit Lommetørklæde og strøg den bort. Der kom een til og een endnu.

— Du bløder min Dreng — sagde hun, idet hun lagde Armen om ham, og da hun saa, at han havde skiftet Farve, fik hun ham til at sætte sig paa Grøftekanten.

— Det er ogsaa det Skidt — gnavede han — og det

skal kaldes en Cykle, men det er lige meget, alt, hvad vi Drengte faar derhjemme, er ikke andet end det bare raadne Møg — hver evige Smule!

— Du har vel en Kniv? — afbrød Tanten ham — jeg vil lægge mit Lommetørklæde om din Pande, men det er for lille.

— Jo, en Kniv havde han da.

Han famlede i sin Lomme, fandt den, fik den op, men sad nu og rakte den ud i Luften, et helt andet Sted end til hende.

— Men Ib da, hvorfor gi'r du mig den ikke?

— Jeg kan ikke se dig — jeg kan slet ikke se, og saa — saa — —

Hun fik lige grebet ham, da han tumlede.

Der sad hun midt paa Landevejen langt fra Vibenæs-gaard, som var det nærmeste Sted, med den store Dreng og vidste ikke, hvordan hun skulde faa ham i Hus.

Lidt efter kom han til sig selv igen og rettede sig.

— Besvimelede jeg? spurgte han, idet han tog sig til Hovedet.

Hun nikkede til ham og strøg hans ene snavsede Haand.

— Det var underligt, jeg skulde træffe dig, Tante Elisabeth!

— Ja, det var det ogsaa, min Dreng, men vi maa jo se at faa dig herfra; tror du, at du kan gaa nu? — Og saa har du vel ikke noget imod at gaa med mig hjem, vi er nærmere Vibenæsgaard end Christinebjerg?

Nej, det havde han ikke noget imod — slet ikke.

De listede nu saa smaat af.

Han var femten Aar og var kun et halvt Hoved mindre end Fru Vibe, og han var en svær Prygl, som det var alt andet end let at gaa med, nu han maatte støttes.

Hele Tiden gik han og talte. Det nyttede ikke, hun tysede paa ham eller helt forbød ham det, han blev ved, alt muligt imellem hinanden. Han gik til Præsten og fortalte om Konfirmationsundervisningen, og han efterabede Præstens Stemme og talte om Død og Dom og Helvede: Han vilde ikke dø, og han vilde i hvert Til-

fælde ikke dømmes, for han vidste ikke, hvad han skulde dømmes for, og han vilde ikke ind gennem Helvedes Port. Af og til lo han og kørte saa paa igen om noget helt andet.

Fru Vibe mærkede snart, at det var galt med hans Hoved og ønskede kun, at hun var vel hjemme med ham.

Da de drejede fra Markvejen ind i Parken, begyndte han at slaa om sig. Hun havde ellers tænkt, at hun kunde have efterladt ham her, til hun fik tilkaldt en eller anden — nu turde hun ikke gaa fra ham. Det gik meget smaat fremad, nu han var saa urolig; de stod lige saa meget, som de gik; hvert Øjeblik vilde han rive sig løs, men hun holdt ham endnu.

Det nyttede ikke, hun talte til ham, han forstod hende ikke mere, og hans Øjne var stygge. Saa kaldte hun, men der kom ingen. Senere kaldte hun igen, men der var ingen i Nærheden.

Da de omsider drejede ud af den store Allé og kom frem foran Terrassen, spændte han hende, saa de faldt begge to, hun baglæns, han over hende.

Sehusen og Vaage, som havde været deres sædvanlige Aftentur, kom i det samme frem fra Hovedbygningens andet Hjørne. De fik set, hvad der skete, og kom løbende til og skilte dem.

Idet Sehusen hjalp Elisabeth op, sagde hun:

— Ib er syg, faa ham i Seng!

Vaage tog ham i sine Arme og gik med ham.

— Om De dog blot vilde sige mig, om De har stødt Dem? spurgte Sehusen, som rystede af Sindsbevægelse.

— Nej, men jeg har maattet holde ham gennem hele Parken, han blev vild straks, vi kom ind dernede.

Sehusen førte hende hen til en Bænk. Hun sank saa underlig tungt ned paa den og sad og trykkede Haanden ind mod venstre Side, og saa var hun ganske uden Farve.

— Er der alligevel ikke noget med Dem, Elisabeth?

— Nej, vist ikke, det er bare det, at jeg er ikke vant til at tage saa haardt. Men Sehusen, gaa nu ind og faa

saa Bud efter Bruhn til Ib, men sig, at han maa komme straks!

— Ja, men Elisabeth, vil De da blive siddende her?

— Jeg kommer om lidt! Aa, men naar De dog blot vilde gaa!

Han tøvede.

— Jeg skulde da ogsaa vide, hvad der er sket, sagde han.

— Det var en Cykle — han væltede med en Cykle, men — gaar De saa, Sehusen?

Ja, nu gik han.

Lidt efter kom Lette flagrende ned ad Terrassetrappen, saa hendes hvide Hovedsæt gled skævt i Farten. Hun støjede op paa sit Hollandske og var saa altereret, at Elisabeth fik ondt af hende.

— Det er ikke noget, Lette — ikke med mig — De maa tro mig — sagde hun i samme Sprog.

— Nej, nej, naturligvis — afbrød hun sin Frue — men Inspektøren har fortalt mig — og Fruen, som har —

— Tys, Lette! Jeg forbyder Dem at tale saa højt, om et Øjeblik har De allарmeret hele Gaarden, dersom De bliver ved at raabe saadan. Jeg siger Dem jo, at det ikke er mig, men min Neveu, der er syg, og saa maa jeg maaske regne med Deres Hjælp — ikke til mig, men til ham —?

— Gud hjælpe os — jo, hun skulde saamænd nok pleje hvem som helst, saa det kunde siges om Lette Pottebakker, at hun forsømte sit Herskab! Hun skulde ogsaa nok gaa nu — med det samme, det skulde hun — saa kunde hendes Frue godt styrte af Bænken, hvad Øjeblik det skulde være — hun saa det ikke, for hun skulde hejle om den store Dreng fra Christinebjerg, og det bare, fordi de ikke kunde passe paa deres egne Unger —

Fru Vibe afbrød igen hendes Tales Strøm og viste hende fra sig. Men Lette gik ikke, hun blev staaende og vred sine Hænder og svælgede alle de Ord, hun brændte inde med.

— Kom da og giv mig Deres Arm, Lette, saa gaar vi ind!

Det hjalp. Det fik Lette til at tie og blive sig selv igen.

— Naa, er det saa godt? — smilede Elisabeth til hende, da de gik op sammen.

Sehusen kom fra Vestibulen i det Øjeblik, de traadte ind i Havesalen.

— Hvor har I lagt ham? spurgte Fru Vibe.

— Han ligger i Værelset bag Vaages — vil De derind?

— Ja!

Han fulgte med hende. Ib laa med lukkede Øjne og saa saa træt ud; han gjorde ikke mindste Bevægelse, da hun rørte ved ham.

Saa kom Doktoren.

— Ja, der er ingen Tvivl her — sagde han og løftede Drengens Øjelaag, — men han er jo en stærk Fyr, saa det klarer sig nok.

Han ordinerede nu forskelligt og spurgte, om der kunde blive vaaget over ham om Natten.

Sehusen tilbød sig.

— Jeg hører — sagde han til Fru Vibe, da de kom ud fra Sygeværrelset — at det er Dem, Frue, som har holdt ham; jeg kan ikke forstaa, at De havde Kræfter nok det Stykke Vej, De er gaaet med ham! Sehusen siger, at De faldt herude, da han og Vaage kom til, sig mig — der er vel ikke noget, jeg skal se paa med det samme?

Elisabeth takkede, men sagde, at der var aldeles ingen Grund til at skænke hende nogen Opmærksomhed.

— Var det ikke Gigtfeber, Fruen led af engang i Udlandet? Er saa alt vel der — han pegede paa hendes Hjertested.

Nu gik de forbi en Dør. I samme Øjeblik kom Lette brasende ud og stillede sig i Vejen for Doktoren, gestikulerede og snublede over sine egne Ord, som hun i Skyndingen fik sagt paa sit Modersmaal.

Han forstod hende ikke og vendte sig til Fru Vibe.

Der faldt nu et Par Ord paa Fransk mellem hende

og Bruhn, og de gik lige forbi den forbløffede Pige ud i Vestibulen.

Macrospa kom derover inden Sengetid; han var gaaet hjemmefra straks, Buddet havde været paa Christinebjerg.

Han vilde ikke ind til Sønnen, blot forhøre og saa takke Elisabeth.

Næste Formiddag kom Baronesse Charlotte. Hun var eksalteret, utrøstelig, dog ikke saa meget over Ibs Sygdom som over, at hun nu skulde have dette i den Tilstand, hvori hun igen befandt sig.

— Herre Gud — sagde hun — det var maaske det allerbedste for Ib, om han døde! Han bli'r dog vist aldrig til noget andet end bare Krop. Hjerne har han nu engang ikke ret meget af, og nu er den Smule, han har, tilmed beskadiget!

Men Ib døde ikke. Iskompresserne paa hans Hoved klarede snart hans omtaagede Sanser, og saa snart han kunde tale, spurgte han — ikke efter sin Mor, hun var vist ikke i hans Tanker, men efter sin Tante.

Hun kom ogsaa straks og satte sig hos ham; og da han blev endnu bedre og kunde begynde at være oppe, prøvede han paa at tegne hende, men det vilde ikke lykkes.

— Nej, dig faar jeg aldrig tegnet — klagede han opgivende.

— Hvorfor ikke, min Ven?

— Nej, for du ser ikke ud som andre.

Fru Vibe lo.

— Men det var dog en skrækkelig Meddelelse, ser jeg ikke ud som andre?

— Nej, jeg mener, der er ingen, der ser ud som du.

— Ja, men bedste Ib, synes du, det gør det bedre?

Nu lo han ogsaa.

— Du ved jo godt, hvad jeg mener, Tante Elisabeth, det er, fordi du er meget pænere.

Hun klappede hans Kind.

— Ja, ja, lad nu det være godt, men nu skal du se at blive helt rask, og saa, naar du er konfirmeret, har vi

to noget at tale med hinanden om — ikke sandt? For du har vel stadig Lyst til at blive Kunstner, og du ved jo, at jeg vil hjælpe dig.

Han var alt for undselig til at takke hende, som han skulde, og hvis hun ikke kunde gætte sig til hans Taknemmelighed ved at se Blodet fare ham til Hovedet, eller ved at han sad der og undgik hendes Blik, saa fik hun ikke noget for sine gode Ord. For øvrigt hændte der Ib noget, som vel ikke er saa ualmindeligt hos Drengene i den Alder — han blev forelsket i sin Tante.

Hjemme havde han jo altid gaaet for Lud og koldt Vand, og fordi han aldrig havde været syg, havde der i Virkeligheden ikke været vist ham mindste Hensyn.

Og nu — herovre paa det dejlige Vibenaesgaard — var han pludselig Genstand for sin Tantes kærligste Omhu, — men det kunde han ikke taale.

Det var en beskeden, frydefuld og tosset Forelskelse, som blev generende for ham, fordi han, uagtet han næppe havde Rede paa sin egen Tilstand, selv genere sig for den og ikke mere turde vise hende den gamle Frimodighed.

Han havde jo alle Dage set op til hende, det var kommet ganske naturligt, fordi der stod et Skær over hende, som om ingen anden, han kendte. Det var hendes Rigdom, der uden mindste Pral fra hendes Side alligevel mærkedes i alt og gjorde Forskellen saa uhyre stor mellem de to Hjem. Og det var hendes usædvanlige Statelighed og den Ligelighed, der altid var over hende, og som han aldrig saa hos sin nervøse, pirrelige Mor. Og det var den Maade, hun omgikkes sine Folk paa, altid ligefrem og venlig, men altid med den Mynighed bag, som ingen turde gaa imod. Hans Mor var kold og bydende, højroset og utaalmodig, og han saa saa ofte, hvordan Pigerne derhjemme gav hende en god Dag, naar hun vendte dem Ryggen. Til alt dette kom saa endelig det, at han allerede havde Kunstnerøjet, som kunde glæde sig over alt smukt, og i Fru Vibes Ansigt var der ikke et Træk, som skæmmede.

Nej, der var saamænd Grunde nok for denne hidsige,

men alligevel saa beskedne Drengeforelskelse, som drev ham Blodet i Kinderne, blot han hørte hendes Stemme uden for sin Dør, eller gav ham Hjertebanken, naar hendes Haand strøg ham over Haaret. Men saadan var Ib, at senere, da Reaktionen kom, da saa meget udefra fik Tag i ham, saa han rejste sig imod hende, da fik denne lille tossede Periode desværre den Betydning for ham, at han paa Baggrund af det naragtige i sin egen ungdommelige Følelse kom til at se saa helt anderledes paa sin Tante.

Den eneste, der i denne Tid kun skænkede ham meget lidt Opmærksomhed, var Paul Ivar. For det første havde han altid haft Skræk for Sygeværrelser, og for det andet havde han jo aldrig kunnet ret godt med Ib.

Men Agnete var det anderledes med. Hun fandt Fæterten meget interessant, nu da det var ham, der trængte til Hjælp, og hun tog sig paa at underholde ham paa det livligste. Og da han nu ofte kedede sig og slet ikke kunde tænke paa at rende fra hende som ellers, saa hørte han taalmodigt paa alt det »Tøsesludder«, og Agnete var henrykt og troede, at hun udrettede noget stort.

Men alt godt faar jo en Ende, og dette havde været en god Tid for Ib, men desværre, den var forbi den Dag, da han ikke mere havde et ømt Hoved at passe paa.

Saa sagde han Farvel og Tak og sjaskede ad Christinebjerg til.

Fru Vibe havde villet køre ham, men Drengen havde bedt om at maatte gaa, og han var ikke til at faa fra det. Han vilde ikke engang have, at de maatte følge ham paa Vej, og han gjorde Indtryk af at være blevet ganske sær.

— Saadan en Knægt er da en mærkelig Fremtoning, sagde Sehusen, da han og Fru Vibe stod ude paa Terrassen og saa efter Fyren.

— Jeg har altid haft ondt af Ib! sagde Elisabeth, idet hun gik ind.

Ib var altsaa helbredet igen og kunde blive konfirmeret sammen med Sognets andre unge den 4. Oktober.

Fru Vibe gav ham foruden en Del Tegnerekvisiter et Guldur, men ingen Kæde.

— Den kommer, naar du bliver optaget paa Akademiet, sagde hun til ham.

Han var henrykt.

Om Aftenen, da han kom op paa det Tagkammer, han havde faaet reddet for sig selv alene, og skulde trække sit Ur op, faldt det ham ind, at han skulde se Værket. Idet han lukkede Kapslen op, saa han, at der stod en Inskription paa Indersiden. Han holdt den hen mod Lyset og læste: — Obsta principii —.

Han vidste ikke, hvad det betød, men han kunde det udenad fra det Øjeblik, han havde set det, og han følte, at det maatte være noget godt, siden det kom fra hende. Og saa blev det saa varmt i ham, og det strømmede imod ham, at der dog vist havde været nogen Slags Højtid over denne Dag; men det tvang ham pludselig i Knæ ved en Stol, og han bad en undselig Bøn til den Gud, som han ikke havde faaet Tag i, og som han for første Gang længtes efter at kunne tale frit til, som — ja, som Tante Elisabeth vel kunde det.

Næste Dag spurgte han Huslæreren om, hvad »obsta principii« betød. Han sagde ikke, hvorfor han vilde vide det, eller hvordan han var kommet paa det, og han vilde ikke svare, da han blev spurgt. Saa forklarede Læreren ham, at det betød: staa Begyndelsen imod.

.... Staa Begyndelsen imod! Det var da et underligt Ord, — og det var det hele Staa Begyndelsen imod — hvordan skulde han forstaa det?

Nej, nu forstod han det ikke, og senere, da han lærte at forstaa det, havde han ikke — staaet Begyndelsen imod, det erkendte han selv. Derfor fik de Ord alligevel Betydning for ham, og skete det end først — bagefter, de fulgte ham dog som en god Ven, da han naaede op i den voksne Mands modne Alder.

Efter Ibs Konfirmation kom der nogle stille Aar, hvor alt derude var i jævn Udvikling.

En lille socialistisk Bevægelse førte ikke til noget; man indsaa, at der var ingen Brug for den, men saa meget betød den dog, at en Deputation af de paavirkede Landarbejdere søgte Fru Vibe for at gøre deres Fordringer gældende.

Det var Folk, hun ofte havde talt med, men som aldrig havde været oppe i Værelserne paa Vibenæsgaard, og de mistede uvilkaarligt deres Selvsikkerhed, da de blev vist ind til hende. De vidste jo ogsaa godt, at de altid kunde være sikre paa at blive hørt, uden at de behøvede at organisere sig, og nu, de stod i hendes Stue, begyndte de at se paa hverandre, og de forstod pludselig, hvad de tænkte, hver for sig.

Fru Vibe havde rejst sig fra sit Skrivebord, da de kom; nu gik hun dem venligt i Møde og gav dem Haanden, idet hun spurgte om deres Ærinde, og hvormed hun kunde hjælpe dem.

Det blev en hel Fiasko for dem, fordi hun lod til at betragte det, at de søgte hende, som et Tegn paa Tillid, og fordi hun førte Forhandlingerne saadan, at det bestandig blev hende, der tilbød, og ikke de opagiterede, der fordrede.

Om hun havde gennemskuet dem, vidste de ikke, men da de omsider var ved at tage Afsked og var paa Vej mod Døren, holdt hun den sidste tilbage og sagde til ham:

— Hvis I altid vil komme til mig og tale med mig om de Ting, der betyder saa meget for jer, saa maa I jo kunne indse, at vort lille Samfund herude ikke behøver fremmedes Indblanding.

Derpaa forstod de, at de var gennemskuet, og de gik meget tavse derfra.

Først et godt Stykke fra Gaarden standsede den ene af Mændene og sagde:

— Vi har aldrig lidt Nød, saalænge hun har været her, og vi har alle sammen set, hvor meget hun allerede

har gjort for os — skal vi være enige om, at — ja, I ved kanske, hvad jeg mener —?

— Jo — de forstod ham, og — og de var da ogsaa enige med ham.

Men derude paa Landevejen, midt i det lyse Solskin, slog de fem Mænd den unge Bevægelse ihjel.

— Hvordan i al Verden har De baaret Dem ad, Elisabeth — sagde Sehuseen senere til hende — jeg talte med de Mænd for nogen Tid siden, og da var de optændt af Forurettelse, og se nu, paa mindre end en Time har De omvendt dem.

Da smilede Fru Vibe og saa varmt paa ham.

— Jeg kendte dem jo alle sammen — sagde hun — og jeg kendte deres Forhold og vidste, hvad der skulde til for at gøre det lysere for dem, og derfor var det saa let at foregribe alt. Det er det hele.

Dermed var den Sag ude af Verden, og medens Socialismen trivedes rundt omkring paa andre Egne i Landet, fandt den ikke mere Indpas derude.

Det var den eneste Gang, Fru Vibe i disse fredelige Aar mødte noget, der rejste sig imod hende.

— Hun har en lykkelig Haand, sagde Folk. Selv saa hun jo, at hvad hun hidtil havde begyndt paa, havde hun ogsaa naaet at føre godt til Ende. Men det, at hun favnede saa vidt, at saa meget efterhaanden kom til at hvile paa hende, og at hendes eget Liv inden Døre formede sig saa smukt, lagde i disse Aar en egen stille Moderlighed over hende, som gjorde hende smukkere end nogen Sinde.

Saa gled Tiden hen mod Børnenes Konfirmationsalder, og dermed gik de ind i andre, mere bevægede Tider, hvor Begivenhederne skulde veksle med Lys og Skygge, og Skyggen ofte falde over Lyset og skjule det.

Efter Paasken 1894 meldte Fru Vibe Børnene til Konfirmationsberedelse hos Pastor Stahl-Hansen. Hun gik selv ned i Præstegaarden og stod nu igen uden for den

lave Dør, bag hvilken hun engang havde siddet og talt om de samme Børn, og alle Minder fra det Besøg sprang pludselig saa tydeligt frem, at hun et Øjeblik glemte Stahl-Hansen for den afdøde Præst.

Hun spurgte ogsaa sig selv, idet hun bankede paa og aabnede Døren — hvordan dette Møde skulde falde ud, men saa var hun inde, og Præsten tog imod hende.

Værelset var møbleret omtrent, som hun huskede det, og hun blev budt til Sæde i en Stol, som havde sin Plads, netop hvor hun havde siddet den Gang.

— Det bliver vel Særundervisning? spurgte Stahl-Hansen, da hun havde sagt sit Ærinde.

— Nej, jeg ønsker netop, at Paul Iver og Agnete skal gaa sammen med Ungdommen herude, fordi jeg gaar ud fra, at det, navnlig for hans Vedkommende, vil kunne faa Betydning, om han kom i et godt Forhold til sine jævnaldrende.

Præsten sad og saa paa hende, idet hans Ansigt opklaredes.

— Ja, — sagde han og satte sig til Rette ved sit Skrivebord — saa var det deres Daabsattester, dem har De maaske med, Fru Vibe — eller jeg kan jo ogsaa skrive dem ind efter Kirkebogen.

Elisabeth havde taget Attesterne frem, men hun blev siddende med dem og rakte ham dem ikke.

— De staar ikke i Kirkebogen, Pastor Stahl-Hansen, sagde hun, idet en dyb Alvor lagde sig over hendes Træk, og for at undgaa Spørgsmaal, fortalte hun nu ganske jævnt og ligetil Sagens rette Sammenhæng. Men hun sluttede med at sige:

— Hvad jeg nu har meddelt, er noget, Børnene selv ikke kender, og — og noget, som de ikke skal have Kendskab til, Hr. Pastor. Det er mit bestemte Ønske, at De betragter, hvad De nu ved, med samme Respekt som et Skriftemaals Hemmelighed, og ikke sandt — jeg kan jo stole paa Dem?

Præsten havde flere Gange set ud, som om han vilde afbryde hende, men han havde ikke gjort det. Nu, da han tog mod Attesterne, skiftede hans Ansigt Udtryk —

der var kommet det over Fru Vibes Holdning, som saa let lagde et Anstrøg af Kulde over hende, naar hun vilde skjule sin Bevægelse, og maaske var det Skyld i, at Præstens Stemning slog om.

— Jeg kan ikke fortie — sagde han — at hvad De har fortalt mig, var mig bekendt.

Hun saa overrasket op.

— Ja, hvordan og hvornaar jeg har faaet det at vide, kommer ikke Sagen ved, lige saa lidt, som det hidtil var noget, der angik mig, om De, Frue, opdrog Børnene med eller uden Kendskab til de rette Forhold; men nu, da jeg selv faar med dem at gøre, stiller det sig anderledes, hvad De jo ogsaa nok maa kunne forstaa. Nu bli'r det jo nemlig saadan, at jeg lige som bli'r Medvider i — skal vi kalde det et uskyldigt Bedrageri, og ser De, det er mig imod baade for min egen og for Børnenes Skyld.

Han havde talt hurtigt og rejste sig straks, da han tav; det var ham næsten ikke muligt at bevare sin Ro.

— Vil De dermed sige, at De nægter at rette Dem efter mit Ønske, Pastor Stahl-Hansen?

— Nej — ikke det, men jeg vil — jeg vil forlange, at De selv, Fru Vibe, siger dem det nu — inden Konfirmationen.

Det varede noget, inden hun svarede, og da var det kun med et Spørgsmaal, og hendes Stemme var forandret.

— Vil De sige mig, Hr. Pastor, hvad begrundes De den Myndighed paa, som De tiltager Dem?

— Jeg begrundes den paa den kristelige Moral, Fru Vibe. Der er nu engang en Rettesnor, som det hævnere sig at gaa udenom.

.... Den kristelige Moral! Saa mødte den hende endelig; men den Gang for mange Aar siden, da hun selv kom til en Præst og spurgte netop om den, da havde den intet Krav til hende, og nu — nu vendte den sig imod hende, og — — —

— Fru Vibe! — Præsten stod nu lige foran hende — hvis De ikke vil sige det til Børnene, saa — saa maa jeg.

Hun rejste sig i det samme og lagde Haanden til Støtte mod Skrivebordet, en svag Rødme laa over hendes Ansigt.

— De vil tvinge mig, sagde hun.

— Ja!

Der var et Øjeblik ganske stille, saa talte hun igen, medens hun tog Daabsattesterne til sig.

— Jeg kan ikke indse — sagde hun — at dette skulde være nødvendigt, men jeg kan skaane Dem for at konfirmere Børnene, og saa — ja saa staar De igen udenfor, og det bli'r, som De sagde før, noget, der ikke angaar Dem.

— Fru Vibe, sagde han blot og saa i høj Grad overrasket ud.

— Ja, Hr. Pastor, det fører jo ikke til noget at drøfte dette mere, vi er jo ikke enige og bli'r det heller ikke, og hvad der kun virker pinligt, er der jo ingen Grund til at dvæle længere ved — dét er De dog maaske enig med mig i?

Han svarede ikke, men tog tavs imod den Haand, hun rakte ham.

Det saa ud, som hun vilde have sagt noget, idet hun gik mod Døren, men hun tog sig i det og vendte sig igen fra ham.

Da hun kom ud i den lille Forstue, saa hun sig tilbage og mødte hans Blik, og hun nikkede alvorligt til ham — saa gik hun derfra.

Kort efter gik Præsten den samme Vej, som hun havde taget; han gik hurtigt og naaede hende omme bag Parken, hvor hun havde sat sig paa Stendiget.

Det var saa varmt i Solen og saa stille, at man følte Foraarets Nærhed.

Han stod foran hende, inden hun havde set, hvem der kom, eller at der i det hele taget kom nogen.

— Nu maa De tro mig, om De vil — gik han lige paa — men jeg tager min Bestemmelse tilbage, saa Deres Gang ikke skal være forgæves i Dag. Fru Vibe, jeg respekterer Deres Ønske, og jeg — jeg vil rette mig efter det.

Hendes første Tanke laa i hendes Blik og drev ham Blodet til Hovedet, men hun rejste sig, og idet de fulgtes ad derude paa den lille Marksti, sluttede de den Overenskomst, at de skulde lade deres lille Sammenstød være glemmt, saa Børnene kunde møde hos ham til den første Undervisning faa Dage efter.

Elisabeth talte ikke om dette hjemme. Hverken Seshusen eller Vaage fik nogen Sinde at vide, hvad der var hændet hende den Formiddag, og i hendes Væsen var der ikke noget, som røbede, at hun havde haft en Sindsbevægelse.

Den Forskel, som altid havde været mellem de to Søkende, kom ogsaa frem nu i Præstegangstiden. Den viste sig i den Maade, hvorpaa de opfattede alt, hvad de nu læste. Agnete slap saa underlig let ind i det; Præstens Fortolkninger passede hende, eller, hvis de ikke passede hende, sad hun der med sit milde Ansigt og glædede sig til at faa talt med sin Mor derom.

Paul Ivar stillede sig lige fra den første Dag saa mærkværdig modvilligt. Altid saa han saa alvorlig ud, og altid kom han med saa mange Spørgsmaal, eller han spurgte ikke, men sad, saa man saa, at han var utilfreds. Det var ikke Kristendomsundervisningen, der var ham imod — det var bare den, Præsten gav, og saa var det Altergangen og Konfirmationsløftet, som den tænksomme Dreng stadig kom tilbage til.

Pastor Stahl-Hansens gammeldags, altfor strenge Ord om Sakramentet havde skræmt ham, saa han fik sine store Betæneligheder. Dog talte han endnu ikke aabent om dette, men han havde en Trang til at høre Moderens Opfattelse, som ikke havde Plads for Muligheden af at — æde sig selv til Doms.

En Dag, hvor han igen havde haft en Samtale med hende, sagde hun imidlertid til ham:

— Jeg vilde inderlig gerne tale med dig om disse Ting, men jeg har en Følelse af, at jeg rokker ved meget af det, din Præst lærer dig, og derved bli'r hans Undervisning gjort besværlig. Og for øvrigt saa maa du huske paa, at den Tro, jeg selv personlig har, næppe — ja

ganske sikkert ikke — anerkendes indenfor mit eget Kirkesamfund. Din Præst, som kender Afvigelserne mellem hans Lære og min Kirkes, vilde, hvis han kom til at tale med mig, uden Tvivl sige, at jeg stod udenfor baade her og der; men derfor vil jeg helst ikke paavirke dig i denne Tid —.

Hun klappede hans Kind og strøg ham over Haaret.

— Ja, jeg kan se paa dig, Paul Ivar, at du forstaar mig ikke, og du maa heller ikke tro, at du ikke maa komme, naar du trænger til at tale med mig, men det maa blot være saadan, at jeg selv bestemmer, hvor meget jeg vil svare dig paa.

Han stod og saa ned i Gulvet.

— Jeg havde aldrig tænkt mig — sagde han stille — at der kunde ses saa forskelligt paa Gud. Din Gud er en, og Præstens en anden, men hans synes jeg ikke om.

Der gik nu nogen Tid, uden at han igen kom til hende, men Agnete begyndte at tale om, at det var saa generende i Undervisningstimerne, fordi Paul Ivar saa ofte kom med Spørgsmaal, som Præsten vel nok ikke kunde besvare, siden han den ene Gang efter den anden sagde, at han vilde give ham Svar i næste Time.

Og saa — fjorten Dage før Konfirmationen kom Drengen ind til Fru Vibe og sagde hende, at han ikke kunde lade sig konfirmere.

Der var noget over ham, som om han var en voksen Mand, der er sig sin Bestemmelses Alvor fuldt bevidst, og han tilføjede stilfærdigt:

— Gør dette dig meget ondt, Mo'r?

Hun havde ikke for Vane at svare lige straks, naar noget gjorde Indtryk paa hende, og hun sad ogsaa nu ganske stille og saa paa ham. Lidt efter sagde hun, uden at han mærkede nogen som helst Forandring paa hende:

— Vil du prøve at give mig dine Grunde, min Dreng?

— Ja, saa var det da det, at han ikke vilde give et Løfte, som han maaske brød engang — han vilde ikke give det paa Livstid, saadan som det blev forlangt.

Fru Vibe spurgte igen:

— Vil du svare ærligt paa et Spørgsmaal, Paul Ivar:

hvordan er dit Standpunkt nu? Jeg har ikke mærket til nogen Svingning hos dig og vil blot vide, om du vilde sige det samme, hvis Løftet ikke rakte saa langt.

Det lysnede i hans Ansigt.

— Nej — sagde han rask — saa var det en anden Sag, saa vilde jeg gerne, men nu — er der ikke saa mange, der falder fra?

Han havde staaet ret op og ned lige inden for Døren, nu kom han hen og stillede sig ved hendes Stol, og idet han lagde sin ene Arm om hendes Nakke, sagde han:

— Mor, hvor du altid er god at komme til. Jeg turde ikke sige det til Præsten, men til dig turde jeg nok.

Hun lænede sig tilbage og saa paa ham.

— Paul Ivar!

— Ja, Mor.

— Tænk over, hvad jeg nu vil sige dig! Du sagde mig, at du kunde give dit Løfte, hvis det blot var nu, det gjaldt — du har altsaa i Øjeblikket en ærlig Vilje, men — staa saa ikke din Vilje imod! Giv dit Løfte, og lad Fremtiden raade for sig, maaske du aldrig falder fra, og maaske kun for en Tid — ikke sandt?

Han svarede ikke, og et Øjeblik efter talte hun igen:

— Du vil glæde mig med at tænke over det, min Dreng, men du maa ikke gøre noget for min Skyld — hører du! Jeg svarer dig derfor slet ikke paa det Spørgsmaal, du kom med for lidt siden — om det gør mig ondt eller ej; men jeg respekterer din aabne Henvendelse, aldeles fraset, om den gaar med eller mod mine egne Ønsker.

— Tak, Mo'r! sagde han, idet han rejste sig.

— Saa er der eet endnu, inden du gaar herfra, Paul Ivar, — hvad vi nu har talt om, kræver jo ikke Svar hverken i Dag eller i Morgen, men jeg venter, at du ikke taler med Præsten, før du igen har talt med mig.

Han nikkede til hende og gik ud af Stuen.

Der var mange Tanker i de kloge Øjne, som fulgte ham til Dørs.

Allerede næste Formiddag, da Fru Vibe gik nede i Parken, kom han til hende. Hun saa straks paa ham, at han var kommet over det, han saa saa glad ud.

— Ja, — sagde han — saa tør jeg nok alligevel.

— Og Altergangen? spurgte hun.

— Ja, Altergangen, jeg ved ikke, men den —

Hun afbrød ham:

— Hvorfor vil du have saa mange Betænkeligheder, Paul Ivar? Prøv, om du kan overføre det hele paa noget, der staar dig selv nærmere! Tænk dig, at du havde mistet een, du stod meget nær — mig f. Eks. Skulde du lægge baade et og andet af for at mindes mig, tror du ikke, at om du havde gjort Ting, du vidste var mig imod, tror du saa ikke, at du alligevel havde Ret til at mindes mig? Jo, min Dreng, jeg kan sige dig, at Mindets Velsignelse bli'r ikke taget fra en, fordi man ikke er præcis saa god, som man skulde være, og Altergangen, som I Lutheranere benytter saa meget, skulde efter min Mening have den Betydning for jer, at den ikke var en Ret for dem, der kom videst, men en Hjælp for de svage.

— Gaar du med os? spurgte han.

— Ja, min Dreng, vist gaar jeg med jer.

De blev nu gaaende længe nede i den gamle Have. De talte ikke mere sammen, men pludselig standsede han, tog han sin Hue af og lod Vinden stryge gennem sit tunge, mørke Haar; han lagde Hovedet tilbage og rettede sig.

— Jeg ved da heller ikke, Mor, hvordan det kan være, men alting bli'r saa let, naar man faar talt med dig.

Efter den Dag havde han alle Tvivl bag sig, men efter den Dag spurgte han heller ikke Præsten saa meget som før — han spurgte ham i Grunden slet ikke.

Den 12. Oktober blev Agnete og Paul Ivar saa konfirmerede i Skovkirken sammen med Sognets andre unge. Fredagen efter lod Fru Vibe sig indskrive til Altergang med Børnene, Sehusen og Vaage. Men Lørdag inden Frokost kom Præsten og vilde tale med hende.

Han gik lige til Sagen. Det var Altergangen — han nægtede at tage hende til Alters.

— Jeg kan ikke — sagde han — det er mig ganske umuligt at tage et Menneske til Alters, som nægter Jesu Tilstedeværelse i Sakramentet — jeg kan virkelig ikke gøre det!

— Gør det saa stor en Forskel — spurgte hun ganske roligt, men noget stift, — om man har Deres eller min Opfattelse? Jeg har jo aldrig nægtet Mødet med Jesus under den hellige Handling.

— De maaske ikke — De maaske ikke, men — nej — nej — jeg kan ikke!

— Om jeg spiser Brødet — sagde hun dæmpet — og drikker af Kalken og ikke tror, at det er Jesus, der kommer til mig, men mig, der kommer til ham — jeg synes dog —

— Ja, men jeg siger Dem, Fru Vibe, jeg kan ikke. Der var maaske den Præst, som vilde — eller kunde, men jeg kan ikke.

— Ja, ja — kom det stille — saa skal De heller ikke.

Han saa, hvor Farven langsomt gik af hendes Ansigt, men andre Tegn paa Sindsbevægelse mærkede han ikke, og da hendes Holdning var endnu lidt rankere end ellers, fik han det Indtryk, at hun var hovmodig og selv-god, og han sagde:

— Deres Søn, Fru Vibe — har været mig en overordentlig vanskelig Konfirmand, men jeg forstaar, at han maa have nydt en Art Dobbeltundervisning. Han skal have talt nedsættende om Konfirmationsløftet, og ganske vist har jeg ikke talt direkte med ham om dette, men indirekte har jeg alligevel faaet paavirket ham, saa det ikke blev til, at han nægtede at lade sig konfirmere. Præsten saa ikke det lille, næsten umærkelige Smil, som viste sig et Øjeblik om Fru Vibes Mund; han var nu optaget af at tale om sine mange Genvordigheder med Paul Ivar, og han endte med ligefrem at bede hende om at lade alle Samtaler fare, som kunde faa de unges Sind vendt bort fra den lutherske Lære.

Med et Par strenge Ord om Ansvar, hun stod i, brød han omsider op og tog Afsked.

Agnete græd, da det blev sagt hende, at de skulde gaa uden Moderen. Paul Ivar blev hvid helt ud til Læberne og erklærede, at saa gik han heller ikke.

— Hvem kan gaa til Alters, naar han ikke kan tage dig — sagde han heftigt — nej, lad ham saa beholde sin Altergang!

Kandidaten var nede i Præstegaarden for om muligt at faa Præsten til at tage sin Bestemmelse tilbage, men efter en Samtale paa fulde to Timer maatte han gaa derfra med uforrettet Sag.

Han gik sig en lang Tur, inden han vendte hjem til Vibenæsgaard, og først inden Aftenteen kom han og fortalte, hvor han havde været, og hvor lidt han havde udrettet.

Fru Vibe sendte ham et varmt Blik.

— Havde De spurgt mig, havde jeg fraraadet Dem det, Kandidat Vaage, men jeg siger Dem Tak alligevel — De vilde altsaa ikke have nægtet mig at deltage i Altergangen?

— Nej, aldrig! kom det stærkt, og hans Bevægelse var saa stor, at han maatte udenfor Lampens Lyskreds.

Det blev en underlig Aften, den inden deres første Altergang. Det eneste, der var som ellers, var, at Fru Vibe satte sig til Flygelet og gav dem i sin Musik alt, hvad hun bedst kunde give paa denne Maade, men hun følte det godt, at de sad hver med deres egne Tanker, saa hun egentlig kun spillede for sig selv alene.

Efter at Børnene havde sagt Godnat, brød Sehusens Vrede løs. Han havde nu gaaet og dæmmet op for den hele Dagen, men kunde ikke mere, hvis den da ikke skulde sprænge ham.

Det var første Gang, Elisabeth saa den rolige Mand saadan, at han ikke alene snublede over sine egne Ord, men ogsaa brugte Udtryk, som hun ikke engang kendte, men, som hun forstod, ikke hørte til Sprogets mest udsøgte.

Hun stod og fulgte ham med Øjnene, som han gik der

frem og tilbage over Gulvet, forsøgte et Par Gange at afbryde ham, men maatte opgive det og begreb saa omsider saa meget, at han vilde blive borte fra Altergangen, fordi han var saa opbragt paa Præsten.

— Aa, men nej dog, Sehusen — fik hun endelig sagt — bli'r det hellige gjort ringere, fordi den Mand, der rækker Dem det, er Dem imod?

Han saa paa hende.

— Og saa for Børnenes Skyld, Sehusen, skal de mangle begge deres bedste Venner, saa er der jo ingen herude, som er fattigere end de to.

Han blev ved at se paa hende, sagde ingenting, bare saa — snurrede sig saa pludselig rundt paa Hælen og fo'r ud af Stuen.

Udenfor traf han Vaage.

— Gaa ikke derind — sagde han barskt, men lo, da han saa Kandidatens forbløffede Ansigt — hun piller saa lempeligt ved vor retfærdige Vrede, at den, Gud hjælpe os, bli'r uretfærdig —!

De spurgte ikke Moderen, om hun kom i Kirke, da de kørte hjemmefra næste Morgen; men da Klokkeren ringede sammen efter Skriftemaalet, løftede Sehusen Hovedet og lyttede, en Vogn kørte op derude og holdt, og han syntes, han havde kendt Hestenes Hovslag.

Lidt efter gik Kirkedøren. Da kunde han ikke lade være at vende sig om Jo, det var Elisabeth! Hun kom langsomt op ad Midtergangen. Det gyldne Sollys faldt ind over hendes høje Skikkelse, og der var noget ubeskriveligt over hende, som uvilkaarligt tvang ham til at rejse sig og træde ud for at holde Stolens Dør aaben.

Børnene rykkede til Side, saa hun kom til at sidde imellem dem; deres Hænder søgte hendes, og de sagde næsten samtidigt et lille, dæmpet: Tak, Mo'r!

Efter Prædikenen, da de skulde op i Koret, tøvede de foran hende, som om de ventede, hun havde noget at sige dem; da sagde hun roligt:

— Nu maa I være flinke og ikke tænke paa mig, jeg er her jo, og jeg er med jer endda.

Baade Sehusen og Vaage fik hver et Blik af hendes stærke, rolige Øjne, idet de gik forbi hende ud af Stolen.

— Vor Herre Jesus Christus, i den Nat, da han blev forraadt — — —

De rejste sig alle undtagen Fru Vibe, som bøjede sig dybt forover og blev siddende saadan, til Børnene kom ned igen fra Alteret.

— Saa kom hun heller ikke den Gang, sagde Folk i en begyndende Misstemning; men det skal siges til Pastor Stahl-Hansens Ros, at han ikke lagde Skjul paa, at det var ham, der havde nægtet hende at være med.

Det var meget faa, som ikke fordømte dette Skridt fra Præstens Side, men der var dog dem, der mumlede om, at — der kan man alligevel se, havde de ikke altid sagt, at det stod nok ikke rigtig til med hendes Tro, og nu kom det da endelig for en Dag, naar Præsten ikke kunde tage hende til Alters — — —

For øvrigt skadede dette ham ret føleligt. Han havde jo længe haft Stemningen imod sig, og det blev Draaben, der fik Bægeret til at flyde over.

Endnu gjorde Fru Vibe, hvad hun kunde for at lette ham hans Gerning derude, men Stillingen var omsider blevet saadan, at man ikke vilde taale nogen sat op imod hende, og derfor havde hendes Ord ingen Indflydelse mere, naar det gjaldt Sognepræsten. Samtidig kom det op, at han nok havde haft det Uheld at passe saa lidt ind i det Sogn, han i sin Tid kom fra, at der endogsaa havde været indgivet Klage over ham. Det gjorde det selvfølgelig heller ikke bedre derude, men fordi det var betydet ham, at han ikke vilde kunne vente Forflyttelse, om noget lignende skete — ja endda risikere at faa sin Afsked, maatte han, tvungen af økonomiske Vanskeligheder, efterhaanden lempe sig frem.

Det var hans Manddomsgerning, som gik i Stykker for ham, men han knækkedes ikke, og hans Forkyndelse blev ikke mildere, og saa skete det alligevel, at hans ildfulde Bønner, naar han sluttede sine Prædikener, kunde gribe de faa, der endnu hørte ham.

Fru Vibe sagde flere Gange:

— Det er de mærkværdigt varme Ord, som hjælper ham herude.

Aaret efter at Børnene var blevet konfirmeret, begyndte Vaage at søge Kald. Efter et halvt Aars Forløb sendte en Bekendt af ham privat Meddelelse om hans Udnævnelse, og han gik straks til Fru Vibe med Nyheden, men han saa saadan ud, at hun kom til at le ad ham, da hun hørte, hvad der var hændet ham.

— Men bedste Kandidat Vaage dog, er det da et Embede, De nødigt vilde have — eller hvad er der?

— Embede, nej, Embedet er saa godt, som det kan være, og jeg er ogsaa glad for det og vil gerne tage fat, men — ja, jeg kan ikke vente, at Fru Vibe vil kunne forstaa mig, men jeg er knyttet saa fast til dette Sted — jeg har set saa meget smukt gaa ud herfra — fra Dem, Frue! Og er der end flere i min Slægt, som har bebrejdet mig, at jeg gik her for mange Aar, saa ved jeg bedst selv, hvor stor Velsignelse disse Aar har været mig, fordi jeg har — ja, jeg siger det rent ud — staaet i Lære hos Dem, Fru Vibe!

Jeg er selv udgaaet fra et godt Hjem, er af en god Slægt, men jeg har aldrig været i et Hjem som dette, hvor alt, hvad der sker, kan drages med ind i den forunderlige Harmoni, som hviler over det, og som alene kommer fra Dem —.

Jeg takker Gud for de Minder, som jeg tager med mig herfra, og fordi jeg lærte Dem at kende, Fru Vibe; De har lært mig at se lyst og haabe lyst, og hvis jeg bli'r en god Præst engang, saa vender min Tanke tilbage til Dem — — —

Han havde talt hurtigt, men lavt og havde ikke set paa hende; nu, da han tav, mødte han hendes Blik og sagde stilfærdigt:

— De sidder i saa stor en Gerning herude, Fru Vibe, og Deres Tid er optaget paa saa mange Maader, men hvis jeg engang imellem maatte sætte mig i Forbindelse

med Dem og maatte vente et Svar, naar Deres Tid var dertil — ja, er det ubeskedent, saa har jeg ikke spurgt, men —

Da han pludselig stod og søgte efter Ord, lagde hun sin Haand paa hans Arm og sagde:

— Naar en Dansk kan søge efter Ord paa det danske Sprog, saa kunde jeg jo godt nøjes med blot at sige Tak nu — ikke sandt? Men jeg vil alligevel sige noget mere — hun lo stille — jo, ser De, Vaage, jeg har hidtil anset Dem for at være en klog Mand, og nu staar De her og siger mig saa meget, som bare er kommet op i Deres Fantasi — De glemmer helt, at jeg her i Hjemmet har været saa heldig at have gode Hjælpere: Dem selv, Sehuse, Børnene og mine prægtige Folk, er det underligt, om det smelter sammen til, hvad De før kaldte — en Harmoni?

Og, idet hun blev alvorlig, sagde hun stille:

— Hvad der angaar Deres sidste Bøn — ja, skriv De, naar De vil, jeg skal nok svare Dem, jeg vil jo selv — vi vil alle savne Dem, naar De er rejst.

Og saa lagde hun til, medens Smilet paany viste sig om hendes Mund:

— Der var jo ogsaa det — Pastor Vaage — at jeg ikke var slet saa umulig i Deres Øjne som i Deres Kaldsfællers.

I det Øjeblik følte han første Gang, at hun var en fremmed trods al sin redelige Vilje; der stod ogsaa pludselig et Skær af Ensomhed over hende, og hun blev ham saa underlig fjern, som om det allerede bare var som en Drøm, at han havde kendt hende.

Saa sluttede Skoleaarene for Paul Ivar og Agnete. Men det vil jo sige Barndommens lykkelige, ansvarsløse Tid.

Vaage rejste op imod Jul. I Sne og Kulde og de korte Dages Mørke tog han Afsked med den hvide Gaard.

Agnete græd, saa stor hun var, og allerede faa Dage efter hans Afrejse sendte hun ham et taabeligt, godt og hjerteligt og usigeligt naivt Brev.

Det var jo endelig engang noget uden for de almindelige Stile, og nu skulde han se, at hun havde holdt saa meget af ham, og at hun — ja, det skrev hun virkelig — frøs i Tomheden efter ham.

Da hans Svar kom, kunde hun ikke gøre for, at hans gamle Overskrift, den samme, hun kendte saa godt fra hans Breve i Ferierne, gav hende et Stik i Hjertet — den lød jo bare saa ligetil og fortrolig: Kære lille Agnete!

Hvad havde hun da ventet andet? Hun vidste det ikke selv, men i hvert Tilfælde vidste hun, at hun ikke havde ventet det Tilbud, han sendte hende, om at gennemgaa og rette hendes Breve endnu en Tid, fordi han gerne vilde, at hun skulde naa til at magte Sproget paa en mere fuldkommen Maade. Den stakkels, taabelige Agnete knuste i Enrum en Taare i den Anledning og var vred i al Stilhed paa sin gamle Lærer, der — slet ikke var gammel, men bare saa inderlig kedelig, og et Par Dage efter ikke kedelig heller, men bare Vaage, den altid gode, venlige, hjælpsomme Vaage. Saa-dan spredtes Agnetes Vrede og blev borte for hende.

Næsten samtidig med Vaages Afrejse blev det bestemt, at Paul Ivar helt skulde kaste sig over Musikken. Han havde ikke Lyst til andet, og det var aldeles uomstrideligt, at han havde Anlæg. Endnu et Aar vilde Fru Vibe selv undervise ham, saa skulde han begynde hos en Lærer i København og maaske bo derinde.

I Løbet af det Aar skete der en Forandring med ham, som de alle antog stammede fra, at han nu vidste, at han maatte gaa den Vej, al hans Hu stod til. Han blev frejdigere, livligere — bar sit Hoved højere og kunde ofte komme hjem fra sine lange, ensomme Ture og være saa oplivet, at han ligesom bragte et friskt Pust med sig.

Ingen derhjemme anede, at hans Ture ikke var saa ensomme endda, hvor skulde de vel ogsaa kunne finde paa, at en alt for tidlig Forelskelse optog hans Tid. —

Først langt hen paa Sommeren, ganske kort inden hans Opbrud fra Vibenaesgaard, blev det opdaget, at han holdt Stævnemøde i Skoven bag Kirken. Det var Fru Vibe selv, som kom for Skade at se, hvad han havde tænkt sig at holde skjult en Tid endnu.

En stille, lun Dag i September i Middagsstunden kom hun inde fra Vibernes Kapel og skraaede over i Skyggen mellem de store Træer til venstre. Hun gik et Stykke ind der, hvor Vejen løber langs et stort, levende Hegn, som underligt nok deler Skoven i to Afdelinger.

Der var det, hun hørte Stemmer omme bag Hegnet. Hun var ved at kalde, fordi hun havde kendt Sønnens, men i det samme hørte hun en lys Kvindestemme, som hun ikke kendte, og — ikke saa meget, fordi hun vilde lytte, men fordi hun virkelig blev saa overvældet, standsede hun og blev staaende.

— Paul Ivar — sagde den lyse Stemme — jeg er saa skrækkelig bange for, at det ikke gaar! Far og Mor og din Mor — navnlig din — —

Det var ikke til at tage fejl af, han standsede hendes Ord med et Kys — hun smaaskreg og lo.

Fru Vibe gik derfra; det var hende imod at staa der længere, men hun var overordentlig pinligt berørt.

.... Saa den Dreng bildte sig ind, at han allerede havde en Kæreste! Men hvem var hun?

Uden at tænke over, hvor hun gik, havde hun fulgt Stien indefter. Langt derinde satte hun sig paa en Ellestub, og som hun sad der, kun et kort Stykke fra en Aabning i Hegnet, kom en purung Pigeskikkelse til Syne, standsede og saa sig tilbage, viftede til ham, der ikke kunde ses paa den anden Side Hegnet, stod stille, lyttede og hørte — men det hørte Fru Vibe ogsaa — et Farvel, som blev raabt inde mellem Stammerne — Paul Ivars Stemme igen.

Den unge Pige saa ikke Fru Vibe og anede ikke, at

hun blev iagttaget, da hun nu kom helt frem og satte i Løb bort fra Stedet.

.... Umuligt! Jo, det var jo hende alligevel — Skovriderens Datter — den yngste, som blev konfirmeret sammen med Paul Ivar.

Fru Vibe kom ikke hjem til Eftermiddagsteen; det var imidlertid noget, der kunde hænde, hvis hun blev opholdt paa sine Ture derude, og det foruroligede dem ikke; men da Lette en halv Time før Middagen gik stundesløs frem og tilbage i sin Frues Paaklædningsværelse, og Fru Vibe endnu ikke var kommet, blev de ængstelige, — det var noget, der aldrig var hændet før.

Paul Ivar kom lidt over halvseks, han havde Fart paa, ind til sig selv, men blev stoppet af Agnete, som spurgte, om han ikke havde set Moderen.

Medens de stod der, kom hun.

— Er du først kommet nu? sagde hun til ham, idet hun hængte sin Hat fra sig. Blikket, der ledsagede Ordene, drev ham Blodet op i Kinderne. Saa nikkede hun flygtigt til Agnete og gik straks ind i Paaklædningsværelset.

Noget som en pludselig Uvilje steg op i ham, og han sagde i en Tone, som var ham helt fremmed:

— Hvad gik der af hende?

— Men Paul Ivar dog — Agnete saa misbilligende paa ham — skam dig, som du taler! Jeg tror ikke, Mor var rask — eller ogsaa maa der være mødt hende noget ubehageligt — nu gaar jeg ind til hende.

Han stod med et underligt Smil om Munden, da hun gik fra ham; han kunde ikke blive den sære Følelse kvit, som var kommet over ham, og han spurgte sig selv, om det var tænkeligt, at hun — Moderen — kunde have set ham og Alvilde, men han slog det hen som noget umuligt — og alligevel — —?

Da Agnete kom til sin Mors Dør, blev det nægtet hende at komme ind. Det var Lette, der talte med hende.

— Er Mor da syg — eller hvad er der, Lette?

Hun hørte Moderens Stemme bag den lukkede Dør, og straks efter svarede Lette:

— Nej, vist ej, Fruen fejler ikke noget, men Fru Vibe spørger, om Agnete er færdig, om fem Minutter ringer Jacob.

Agnete havde mange Spørgsmaal parat, da Døren gik op, og Moderen kom ud, men hun brændte inde med dem alle sammen, noget i Fru Vibes Holdning afholdt hende fra at spørge.

— Undskyld, at jeg har ladet vente paa mig i Dag — sagde Elisabeth til Sehuse og Paul Ivar, da de gik til Bords — jeg har gaaet langt og er vel sagtens blevet overtræt, siden jeg kunde glemme Tiden saa fuldstændigt. Jeg husker — jeg sad paa en Ellestub og faldt i Staver over et nyt Skud paa en gammel Stamme!

Det sidste sagde hun, medens hun tog mod den Tallerken Suppe, Jacob bød hende; hun saa derfor ikke det hurtige, undersøgende Blik, Paul Ivar sendte hende over Bordet.

Lidt efter talte hun interesseret med Sehuse om et Stykke Mose, de var ved at udtørre; da var hun ganske sig selv igen og søgte endogsaa at faa Paul Ivar med i Samtalen, noget, som imidlertid ikke lykkedes — han sad tavs og med det gamle, indesluttende Udtryk, som de kendte saa godt.

Fra den Dag var han altid paa sin Post for at mistyde alt, hvad der blev sagt. Saa var det lige meget, om det kom fra Moderen eller Sehuse eller Agnete, men denne Tilstand af Ufrihed blev ham meget hurtigt uudholdelig; saa vilde han hellere selv sige alt, som det var, og saa se, hvad der kunde komme ud af det. Han begreb egentlig heller ikke, hvorfor han ikke som ellers havde kunnet betro sig til sin Mor.

En Formiddag lige efter en Musiktime sagde han saa til hende:

— Mor, der er noget, jeg vil tale med dig om. Jeg ved, at det ligger saa nær, om du nu siger, at det er ungdommeligt Narreri det hele, men I har jo altid sagt, at jeg aldrig har været helt Barn, og om nogle Aar

siger I maaske, at jeg heller aldrig har været helt ung, men saa maa du jo ogsaa kunne tage alvorligt paa noget, som er en alvorlig Sag, i hvert Fald for mig —.

Fru Vibe rejste sig fra Flygelet og blev staaende støttet op til det. Hun stod og saa paa ham og nikkede stille til ham, saa han forstod, at han kunde tale trygt. Og saa fortalte han, meget usammenhængende og ofte under stor Generthed, om sin ungdommelige Kærlighed.

— Siger du ingenting? spurgte han, da han allerede havde ventet noget paa et Ord fra hende.

— Jo — sagde hun tøvende — hvis du vil høre mig?

Han satte sig tungt ved et Bord og støttede Hovedet i Haanden; en Anelse sagde ham, at hun ganske vist havde hørt paa ham, men — heller ikke mere.

Hun blev staaende, hvor hun stod og talte dæmpet og med saa mild en Klang i Stemmen:

— Det allerførste, jeg har at sige dig, er, at du ikke maa forlange, at jeg skal se saa kort frem, som du selv har gjort. Du og jeg har delt saa meget sammen allerede af det, der angik din Fremtid, at jeg i dette Tilfælde kun kan sige: Bind dig ikke for tidlig, min Dreng, saa meget kan forandres, ogsaa hendes Følelser — eller dine. De Aar, der kommer, bli'r jo Arbejdsaar, hvert et bli'r Aar af din Udvikling, men saa staar du bedst, naar du staar frit.

— Mor! brød han af og rejste sig utaalmodigt.

Ja, jeg vidste det jo — du vilde ikke høre mig!

Han satte sig igen.

— Saa er det ogsaa af en hel anden Grund uheldigt, Paul Ivar, at I er saa unge. Jeg skal sige dig hvorfor. Der vil rejse sig megen Modstand i hendes Slægt — jeg ved det — jeg har engang, medens I var smaa, villet søge Omgang med hendes Forældre, men de vilde ikke. Det maa jo imidlertid enhver, som de synes, men naar to Slægter lige fra Begyndelsen staar imod hinanden, saa vil det ikke blive helt let for de unge. Du kan være sikker paa, at der skal noget til at ændre de ældres Anskuelse og noget til at bevare sine Følelser friske, naar der gaar Aar paa Aar uden Medgang, og

du indrømmer mig vel nok, at der i hvert Tilfælde vil gaa lang Tid, inden du og Alvilda naar frem til hinanden?

— Du tror altsaa hverken mig eller hende? udbrød han igen, og hans Blik var som Staal.

— Tror — gentog hun — jeg kan ikke for, at jeg betragter jer som to Børn endnu, og jeg kan ikke tvinge mig til at tro noget som helst i den Retning, før I har bevist, at I mener det i fuldt Alvor, men jeg vil ærligt sige dig, at jeg ønsker ikke, det skulde ske.

Han var efterhaanden blevet meget nervøs, og det irriterede ham over al Maade, at Moderen talte saa roligt og uanfægtet, som om hans Affærer ikke ogsaa berørte hende.

Hun saa det paa ham og fik ondt af ham.

— Paul Ivar — sagde hun stille og hjerteligt — jeg vilde saa gerne hjælpe dig, men alt, hvad jeg vil sige om dette Emne, vil du forkaste, det kan jeg godt indse, og alligevel er det jo saadan, at du endnu er saa lidt selvstændig, at du er nødt til at modtage min Hjælp og derfor ogsaa nødt til at rette dig efter, hvad jeg bestemt forlanger. Ja, min Dreng, de lyder saa kolde, de Ord, det forstaar jeg saa godt, men der er ikke koldt dér, hvor de kommer fra, det kan du være vis paa! Hvad vi forhandler om, skal vi jo igennem, saadan som du har fremstillet det hele, og saa — ja, Paul Ivar, saa har jeg et Forslag at gøre dig: Træf Alvilda een Gang endnu og sig til hende, hvad jeg nu siger dig. Det er nemlig mit Ønske, at du bryder al Forbindelse med hende i to Aar; naar den Tid er gaaet, kan vi tales ved igen, og saa lover jeg dig, at jeg skal gøre, hvad jeg kan for at jævne Vejen for jer, men før ikke. Vil du ikke rette dig efter mit Ønske, bli'r Sagen en hel anden, saa kan du ikke regne paa min Hjælp, og — lagde hun til, idet hendes Stemme blev dyb — maaske aldrig paa mit Samtykke!

Hun kom nu hen imod ham og lagde sin Arm om hans Skulder:

— Paul Ivar — sagde hun og søgte at møde hans

Blik — du har dog altid ellers været glad ved at dele dine Anfægtelser med mig — ikke sandt? Men nu er det, som om der er kommet noget fjendtligt imellem os — det er vel ikke din Mening, at den lille Pige skal fjerne os to fra hinanden?

— Det kommer an paa dig! brast det ud af ham, idet han snoede sig fra hende og løb ud af Havesalen.

Det blev meget svært at skjule for de andre, at alt ikke var som ellers, men det lykkedes saa nogenlunde, og hvad der ikke lykkedes, gik paa Opbruddets Konto.

Et lille Sammenstød havde Mor og Søn dog endnu inden Afrejsen, ganske vist om en helt anden Ting, men dog med det første som medvirkende Aarsag.

Det havde staaet i de lokale Blade i de Dage, at unge Mennesker af hans Fødselsaar skulde indmeldes i Lægdsrullen.

Sehusen læste det en Eftermiddag og sagde over til Elisabeth:

— Har De set, hvad her staar, det er Paul Ivars Aargang, som skal i Lægdsrullen?

Hun saa ganske roligt op og mødte hans Blik.

— Jeg læste det i Gaar — sagde hun — det er Avisen fra i Gaar, De sidder med. Jeg har ordnet det, jeg sendte Paul Ivars Daabsattest til Sognefogeden i Formiddags.

Sehusen havde nær røbet, hvor overrasket hendes Omtanke gjorde ham, men han tog sig i det. Paul Ivar rejste sig i det samme og gik ind. Da Fru Vibe kort efter kom igennem den lille Dagligstue paa Vej til sine Værelser, stod han der og ventede paa hende.

— Nu ser jeg — bruste han op — at det er din Agt at behandle mig som et Barn, naar jeg ikke engang bli'r betroet mine egne Papirer!

Andet sagde han ikke, og inden hun fik Tid til noget som helst, var han forbi hende, ude af Døren.

Efter det blev det endnu sværere at skuffe de andre de faa Dage, der var igen inden Afrejsen, men Tilfældet kom hende til Hjælp og forandrede med et Slag

det unaturlige, spændte Forhold mellem hende og Sønnen.

Dagen efter det sidste lille Sammenstød havde en gammel Kone sendt Bud, om det var muligt, at Fruen havde Lejlighed til at se ind til hende.

Elisabeth gik samme Dag inden Frokosten og aftalte med Agnete, at hun skulde gaa hende i Møde.

Paa Hjemvejen, da de havde truffet hinanden, trak en Regnbyge op, og det blev en sær, trykkende Luft. Da de gik igennem Indkørslen, kom der et eneste, blændende Lyn, som slog ned et kort Stykke fra dem og bedøvede dem begge.

Paul Ivar saa det fra sine Vinduer, og Sehusen, som sad paa Godskontoret, skræmmedes op ved, at Nevøen kom stormende ind, ude af sig selv, og raabte, at der var sket en Ulykke. De løb ud sammen. Da var Agnete allerede kommet paa Benene igen, men Fru Vibe laa næsegrus. Hverken Paul Ivar eller Agnete kunde hjælpe Sehusen, som, hvor stærk han end var, maatte opgive at være ene om Elisabeth. Han maatte selv løbe efter Hjælp; de andre kunde ikke. Ovre ved Stalden traf han paa Kusken og fik ham med sig — de bar hende op.

Der gik Ilbud efter Dr. Bruhn, og da han var kommet og var inde hos Moderen, laa Paul Ivar paa Knæ i sin Stue med foldede Hænder og Hovedet støttet paa en Stol og gav alt sit eget fra sig til sin Mors Gud, naar blot han ikke skulde miste hende nu — netop nu, hvor der var kommet noget imellem dem. Han bad i den yderste Nød med alle de lyse Barndomsminder over sig og den store Fattigdom forude, dersom de nu om lidt kom og sagde ham, at de kunde ikke kalde hende til Live.

Saa tingede han. Først var det det at ville føje Moderen, rette sig efter hende — naar blot de maatte beholde hende. Saa — da Tiden syntes ham en Evighed, og de stadig ikke kom med noget Bud til ham — saa lovede han det sværeste, at give Afkald — fuldstændig Afkald paa Alvilde. Det kom ham for, at det

var dette, som skulde kræves af ham, og han kunde ikke — k u n d e ikke miste sin Mor.

Men netop som han rejste sig, gik Døren, og Doktoren kom ind.

Paul Ivar vogtede spændt paa hans Ansigt.

— Nej, min Gut, du behøver ikke at være bange, der er ikke sket noget, du kan godt gaa ind til din Mor nu — hvis du vil?

.... Om han vilde?

Han sagde ikke Tak, han var i Løb forbi Bruhn.

— Gaa nu alligevel lidt stille! sendte Doktoren efter ham.

— Hvor er Mor? spurgte han, da han kom ind i hendes Værelse og traf Onklen.

Sehusen viste hen mod Sovekamrets lukkede Dør og sagde stille:

— Der inde!

— Maa jeg komme ind? bad Paul Ivar og bankede paa.

Agnete lukkede op.

Han kunde næsten ikke tvinge Graaden, da han saa sin Mor, og han gik lige hen og faldt ned ved hendes Side med sin ene Arm skudt ind under hendes Nakke.

— Du skulde set det Udtryk af Glæde over Mors Ansigt, da Paul Ivar kom ind til hende — sagde Agnete senere til Sehusen — saadan synes jeg aldrig, hun har set paa mig.

Et alvorligt, opmærksomt Blik hvilede paa hende, da Onklen svarede:

— Ja, lille Agnete, jeg har nu mine egne Tanker, og jeg tror, at der har været et eller andet imellem de to i den sidste Tid — jeg ved ingenting, men jeg tror det, som sagt, og jeg er ganske sikker paa, at jeg ikke tager fejl. Men saa har du jo Forklaringen med det samme — ikke sandt?

Faa Dage efter rejste Fru Vibe med Paul Ivar til København, men da var han gaaet saa meget paa Akkord med sin Samvittighed, at han var begyndt at tinge i sit stille Sind og at ændre sit Løfte til Gud saadan, at det blev staaende ved det første, det, som blot lovede at være Moderen lydig i de to Aar, hun havde forlangt.

Han havde lige netop ved et kort lille Møde sagt Alvilde den Vending, deres Sager havde taget, og hun havde lovet at være ham tro og vente taalmodigt paa ham. Nu var han glad, at han ikke havde faaet talt ud med hende, medens hans Sind var i Oprør mod Moderen.

Fru Vibe gjorde ham ikke et eneste Spørgsmaal, inden hun rejste hjem, men netop det, at han derigennem saa, hvor ubetinget hun stolede paa ham, gjorde ham fast i sin Bestemmelse om at holde ud.

Det gik ogsaa meget snart helt let for ham. Musikken optog ham, og de derudefra kom ofte ind og var sammen med ham. Moderen tog ham da gerne med enten i Teatret eller til en eller anden Koncert, og han nød disse Aftener. Hjem kom han jo ogsaa, men Fru Vibe ønskede ikke, at han skulde være derude mange Dage ad Gangen.

— Det er ikke, fordi jeg ikke tror dig, min Dreng — skrev hun engang til ham, — men det kunde være, at Fristelsen var dig for stor, hvor hun færdes, og det vil jeg ikke udsætte hverken dig eller hende for!

Det var for øvrigt, umiddelbart inden han skulde hjem, at hun skrev dette; siden kom hun aldrig tilbage til det.

Omkring Midten af Juni var han igen paa Vibenæs-gaard, og St. Hansaften stod han ovre ved Søen, bag hvilken Krudtværket i sin Tid havde ligget. Moderen, Sehusen og Agnete var der ogsaa. De gamle Arbejdere, som nu alle var helt velsituerede Husmænd, havde lagt Baal ud, og Midsommersangen lød over til dem.

Der var mange af Godsets Folk nede for at se det store St. Hansblus, og Fru Vibe havde allerede talt

med flere, da Paul Ivar kom hen til hende og bad, om hun vilde gaa lidt med ham — han havde stukket sin Arm ind under hendes og førte hende fra Søen ind i Skoven.

Aftenen var blikstille, og det tog sig sært fantastisk ud, naar Skæret fra Baalet lyste op inde mellem Stammerne — derinde mødte de ingen og kunde gaa aldeles ugenerte.

— Det kan ikke nytte — sagde han — jeg kommer aldrig til at færdes mellem Folk som du — det ligger ikke for mig!

— Det kan komme, min Ven, naar du engang faar mine Pligter, og alt det herude rykker dig saa nær, at du maa tage dig af det — jo, du skal se, det kommer nok.

— Tal ikke om de Tider, brød han af, idet han gav hendes Arm et let Tryk.

De vendte nu om for at gaa tilbage til de andre, men da de naaede en Omdrejning af Vejen, saa de Sehusen og Agnete komme et Stykke henne i Følge med tre unge Piger.

Paul Ivar standsede brat og saa ud, som han vilde flygte.

— Hvad er der? spurgte Moderen, som ikke kunde se saa langt.

— Det er hende — sagde han, og Blodet pressede i hans Tindinger — hun er med dem, og hendes Søstre!

— Med dem — med hvem?

Fru Vibe saa frem efter og tilbage til ham.

— Med Onkel Ditlev og Agnete! han trippede af Sindsbevægelse.

Der blev raabt — Kukkuk — i det samme; det var Agnete, som havde faaet Øje paa dem.

— Saa er det for sent, sagde han og var stadig lige raadvild. Men Moderen lagde sin Haand paa hans Skulder og førte ham med sig, idet hun gik og talte sagte med ham.

Hun mente ham det saa vel, men han gik og saa ned for sig og saa ikke det milde Blik, som hvilede paa ham, derimod mærkede han noget af den samme under-

lige Uvilje, der havde ødelagt Dagene for ham, inden han rejste hjemmefra første Gang, og Moderens Haand paa hans Skulder generte ham pludselig.

.... Mærkede hun det?

Hun tog den i hvert Tilfælde til sig.

Saa mødtes de med de andre.

De unge Piger blussede alle, da Fru Vibe hilste paa dem, men mest den yngste, som for Resten kun lige netop viste hende den allernødvendigste Høflighed — næppe nok det.

Det var ogsaa hende, der skyndede paa de andre, at de maatte hjem nu, og da de næsten straks tog Afsked og gik derfra, havde hun kun flygtigt hilst paa Paul Ivar, som hun nu endda glemte — eller undlod at sige Farvel til.

— Jeg synes ikke den yngste af de Pigebørn er særlig tiltalende, sagde Sehusen paa Hjemvejen.

— De er saa undselige — kom det fra Agnete — men Alvilda mest, hun vilde rende, da I kom, og hun havde gjort det, hvis jeg ikke havde holdt paa hende.

Paul Ivar kom ikke hen og fulgtes med Moderen efter det Møde; han var igen sat op imod hende, og havde han ikke haft Mindet om den Sindsbevægelse, han havde gennemgaaet den Dag ved Lynnedslaget sidste Eferaar, er det ikke godt at vide, hvordan det var blevet imellem dem igen. Nu tog han sig saa vidt sammen, at han ikke lagde sin Stemning blot.

To Dage efter bragte Posten ham et Brev fra Alvilde.

Hun skrev:

— Jeg har været i et skrækkeligt Humør, siden jeg mødte dig og din Mor. De andre tror, at jeg er syg, men lad dem bare tro det, jeg kan dog ikke sige dem, hvad der er i Vejen med mig.

Nu vil jeg være ærlig og sige dig, at din Mor virkede paa mig, som jeg kan tænke mig, det maa være for en Kat at blive strøget mod Haarene. Ja, du synes maaske, at det er et tarveligt Udtryk, men jeg er ogsaa kun en tarvelig lille Pige. Og nu er jeg vred

baade paa dig og hende, og jeg tager alle Løfter i mig igen, for jeg er slet ikke til Sinds at ville gaa her og vente paa dig i fulde halvandet Aar til.

Det var en rigtig styg Fordring af din Mor, og du er et slemt Pattebarn, at du finder dig i det og gider rette dig efter det. Nej, naar jeg skal have en Mand, saa skal det være en, der kan være mig bekendt med det samme — forstaar du! Og saa bli'r det ikke dig, det kan du vel selv regne ud!

Jeg er saa vred, at jeg slet ikke kan sige pænt Farvel til dig, men hvis du vil vide det, saa er jeg glad over, at jeg er fri igen, for det har altid været mig en Gru at tænke paa, at jeg skulde blive Svigerdatter paa Vibenæsgaard. Jeg tror aldrig, at det var gaaet, jeg havde saamænd nok forsyndet mig mod den stive Fornemhed deroppe, saa jeg baade den ene og den anden Gang havde lagt mig ud med min adelige Svigermoder. Ja, nu ved du det!

Lev vel!

Alvilde Thomsen.

Paul Ivar var rystet, han kunde ikke fatte sig. Det var den første Skuffelse, der mødte ham, og han tog den heftigt og i fuldstændig Selvopgivelse. Men saa begyndte noget at arbejde sig frem i ham, og det tog ham saa meget, at han rejste sig, som han selv mente — til retfærdig Kamp for sit eget, men det var den Følelse igen, som havde været over ham allerede to Gange, og som nu tog Magten fra ham — Vreden mod Moderen.

Da han havde været inde og badet sit Ansigt, saa det ikke mere bar Mærker af de Taarer, han havde grædt i sin Svaghed, gik han for at opsøge Fru Vibe.

Han traf hende i Havesalen, hvor hun gennemgik noget, han havde for til sin Lærer, og som hun den foregaaende Dag havde ment, at han spillede forkert.

— Det var rart, du kom — nikkede hun til ham — nu skal du se, kom her hen, min Dreng!

Hun troede, han kom, og pegede paa en Sats, som var angivet i afvigende Takt.

— Det var den, du ikke tog rigtigt! I det samme saa hun sig om og saa, at han ikke stod bag hende, men derimod henne ved et af Bordene og med Ryggen til hende.

— Men Paul Ivar! Stemmens Klang viste, hvor overrasket hun var, da hun nu rejste sig og kom hen til ham.

Han veg et Par Skridt til Side som for at undgaa, at hun skulde komme ham helt nær; derved standsede hun brat og blev staaende, og saa — saa overfusede han hende.

Han glemte alle Hensyn og sig selv i den Grad, at han raabte op og overhørte, at hun tyssede paa ham.

— Nu ved jeg, hvor lidt det betyder, alt det med dig — kom det ubehersket. Du er god mod de smaa og venlig og ligefrem, lige til det gælder, at du selv skal i nærmere Forbindelse med dem, der ikke hører din Adel til! — Hvis Alvilde havde været en fornem Pige, gad jeg vidst, om du saa ikke havde taget den Sag anderledes, men din Skovriders Datter — bare din egen Skovriders Datter, det kunde du ikke tage! Det havde ogsaa været en Ulykke, om vort blaa Blod var blevet blandet med noget saa tarveligt som det simple borgerlige — hvad — ikke sandt?

Ingen af dem havde lagt Mærke til, at en Dør var gaaet op. Moderen var den første, som saa det, og idet hun drejede Hovedet om imod den, løb Agnete frem over Gulvet og kastede sig ind til hende:

— Mor, aa Mor, jeg har hørt det hele, men hvad er der, hvad er der dog med jer?

Fru Vibe tog Agnetes Hoved mellem begge sine Hænder.

— Det er ikke værd, du bli'r her, lille Agnete, gaa ned i Haven, jeg skal komme ned til dig om lidt!

— Nej, Mor — nej jeg gaar ikke fra jer; du maa ikke vise mig bort, hører du!

— Jo, jeg maa, kom nu! Og hun førte den unge Pige med sig hen mod de store aabne Glasdøre.

— Det er saamænd lige meget — raabte Paul Ivar

efter dem — lad hende bare blive, saa kan hun maaske lære at passe bedre paa sig selv, end jeg har gjort, saa hun ikke skal støde an mod dig og dit Hovmod!

Baade Moderen og Agnete vendte sig om paa samme Tid; da kom Paul Ivar hen og stak Fru Vibe et Papir ud. Det var Alvildes Brev.

Engang under Læsningen spillede et Smil om hendes Mund, men det gjorde ham saa opbragt, at han vendte hende Ryggen og løb derfra.

— Bliv her — sagde hun til Agnete — jeg gaar efter ham.

Hun havde lagt Brevet fra sig, da han løb, og nu gik hun og glemte det.

Men der stod Agnete tilbage, og Brevet laa aabent og ikke længere fra hende, end at hun kunde læse den første Side dér, hvor det laa, og — ja, saa gjorde hun det. Og da hun havde gjort det, læste hun Resten ogsaa, og saa forstod hun baade et og andet — Paul Ivar den Gang og Moderen den Gang.

Hun stod lidt og grundede over det hele, til hun pludselig blev optaget af, at det jo i Grunden var som en Roman — første Kapitel af en Roman. Det var nu slet ikke, fordi hun syntes særligt om Alvilde Thomsen, det havde hun ikke gjort fra den første Gang, hun saa hende; men dette var alt for interessant til ikke at blande sig i, og hun besluttede, at hun vilde være den Person i Romanen, som førte de elskende sammen. Og da det var noget, som ikke gerne skulde trække for langt ud, besluttede hun ydermere at handle straks. Men hun vilde ikke opsøge de to, som gik fra hende for lidt siden; hun vilde begynde sit ædle Værk nede i Skovridergaarden og allerførst tale med Alvilde.

Kort efter skyndte hun sig ned gennem Parken.

Da hun kom et Stykke ned, meldte Betænelighederne sig, og hun satte sig ind i Skyggen under en stor Kastanie; der blev hun længe og vilde og vilde ikke, og turde og turde ikke, men netop som hun var blevet beslutsom igen, hørte hun Fodtrin og Stemmer ude paa

Grusgangen, og da hun saa sig om, gik Moderen og Paul Ivar forbi — de saa ikke hende.

I samme Øjeblik var hun oppe og i fuldt Løb efter dem. Og aandeløs og fuld af ivrig Hjælpsomhed raabte hun dem an.

De vendte sig og blev staaende.

— Mor — sagde hun hurtigt — Alvilde kender dig jo slet ikke, som du er — du er jo helt anderledes, end hun tror, og du vil da ikke — ikke — du, som er saa god — du vil da ikke — —

Hun stod og hakkede i det, fordi hun var kommet til at se, at Paul Ivar havde stukket sin Arm ind under Moderens — han saa nok meget alvorlig ud, men ikke vred; hun saa godt, at hans Heflighed havde lagt sig.

— Mor og jeg har talt sammen — sagde han — og jeg — nej, Mor, vil du ikke hellere?

Fru Vibe nikkede mildt til ham.

Saa gik han fra dem, men hun blev gaaende med Agnete frem og tilbage under de store Træer i en af de gamle Alleer.

— Det er nu lige meget — sagde Agnete bestemt — Paul Ivar bli'r alligevel aldrig en — saadan en rigtig Mand.

— Men Agnete, skal jeg forstaa dig, som om du dadler ham, fordi han kommer til Besindelse og indrømmer sin Mor, at hun har Ret? Tænk dog paa hans store Ungdom.

Agnete lo op mod Fru Vibe og sagde frejdigt:

— Jo, vist dadler jeg ham, det gør jeg da virkelig, og dig med, for han bli'r aldrig helt voksen, og du — du har saa stor Myndighed over dig, at jeg tror, vi i Grunden alle sammen til syvende og sidst maa gøre, som du vil.

— Men Agnete!

— Ja, Mor — du er nu engang ikke til at komme uden om!

Hun blev pludselig bange for sine egne Ord — Moderen saa det og kom til at le.

— I har et Ordspil — sagde hun — hvordan er det nu, det lyder? Af Børn og — —

— Og fulde Folk, Mor —

— Ja, af Børn og fulde Folk skal man høre Sandheden.

— Indrømmer du? Agnetes Øjne fik et Glimt af Skalkagtighed, og hun sagde modigt:

— Men vent nu, til min Tur kommer, saa skal vi se, om jeg ikke bli'r Manden for det hele.

Hun slog Hovedet tilbage og lo højt, idet hun kærtegnede Fru Vibe.

— Jeg kan se paa dig, hvad du tænker, Mor!

— Naa, hvad tænker jeg da?

— Det siger jeg ikke — lo Agnete og gemte sit Ansigt ved Fru Vibes Skulder.

Dagen efter rejste Paul Ivar til København.

— Kommer han ikke snart igen herud? — spurgte Dr. Bruhn en Aften, han var oppe paa Gaarden — jeg hører s'gu aldrig kønnere Musik, end naar De, Frue, og han spiller sammen.

— Fru Vibe bøjede sig over det Haandarbejde, hun sad med.

— Jeg ved ikke, hvornaar han kommer; han skal tilbringe sin Ferie hos Pastor Vaage i Aar.

Doktoren blev opmærksom.

— Aa — sagde han — vi bli'r voksen nu — ser vi det!

Og vendt imod Agnete, kom det:

— Hvor agter saa den smaa Frøken dér at tilbringe sin, om det er tilladt at spørge?

— Min Ferie — lo Agnete — jeg har jo altid Ferie, eller ogsaa har jeg aldrig Ferie, men det kan nu ogsaa være lige meget, jeg har det allerbedst her, og jeg la'r mig i hvert Tilfælde ikke sende et aller andet Sted hen!

— Ser vi det — sendte Bruhn efter hende, da hun nu rejste sig og gik derfra. Han vilde sagt noget mere, men tog sig i det og sad og saa over paa Fru Vibe, som i det samme mødte hans Blik.

— Der kan jo være Tider, hvor de unge har bedst af at komme under helt nye Forhold — ikke sandt, Doktor?

— Ja, det forstaar sig.

— Ja, og vi voksne ser vel nok længere end — end f. Eks. Agnete, og maa jo finde os i, om saadan en lille bestemt Dame bli'r lidt oprørt engang imellem. Hun lo sagte, men Smilet vilde ikke rigtig komme frem i hendes Øjne.

Der blev nu ganske stille om dem.

Lidt efter meddelte Bruhn, at han skulde have en Niece i Huset nu. Hun var forældreløs, og han havde det jo saa ensomt — han kunde ikke nægte, at han glædede sig.

— Saa maa De komme her jævnlig med hende, maa-ske hun og Agnete kunde blive gode Venner.

Doktoren takkede og fortalte, hvor Niecen var for Tiden.

— Jeg synes, Vaage har omtalt det Sted i sine Breve, sagde Fru Vibe.

— Højest rimeligt, Frue, da det er hans Nabosogn.

— Hvad hedder Deres Niece, Dr. Bruhn?

— Anna — Anna Bruhn.

Saa har Paul Ivar truffet hende; han nævnede en Anna Bruhn i sit sidste Brev.

— Ser vi det! sagde Doktoren igen.

— Spiller De ikke i Aften — spurgte han i det samme — men maa jeg være fordringsfuld?

Fru Vibe nikkede til ham og lagde sit Arbejde fra sig.

— Maa jeg be' Dem se Dem om, Frue, inden De gaar ind! Jeg vilde gerne, at De skulde give mig den Stemning, som ligger over det dernede, og saa — ja, nu ler De vel af mig — og saa den, som er inde i mig selv.

Fru Vibe sendte ham et kort Blik, idet hun gik hen mod de store, aabne Glasdøre; lige indenfor standsede hun og sagde ud til ham:

— De fik Lov at være fordringsfuld, og — De var det ogsaa.

Han saa ikke efter hende, men sad med Armene krydsede over Brystet og lukkede Øjnene, som hans Vane var. Lidt efter lød de første Toner derindefra.

— Det var som en Kirkeklokke, der ringede Solen ned, og som en Fugls stille Aftensang, og som Løvet's sagte Raslen, inden Aftenfreden tog det ganske Land ind i sin dybe Stilhed; det var ogsaa, som en vaagnende Glæde, et stigende Haab, men et Haab, som blev brudt i Stykker under noget mørkt, der kom over det, og alligevel et Haab, som voksede gennem Mørket, og som hævdede sin Ret til at være, saa Tonerne gik stille og lyse ind i Glæden paany — —

Da Fru Vibe igen kom ud paa Terrassen, var Bruhn gaaet. Men Dagen efter modtog hun en lille Billet fra ham, der stod blot:

— Tak for i Aftes! Havde De standset umiddelbart inden de sidste lyse Harmonier, saa havde jeg kendt mig selv. Nu digtede De mig anderledes, end jeg er, men det er vel en Følge af, at De, Fru Vibe, ikke vil tro paa de Skygger, som trænger dybest ind.

Dette var Begyndelsen til, at Dr. Bruhn mere og mere lagde sig selv aaben for Fru Vibe — eller rettere gjorde Brug af hendes aldrig svigtende Vilje til at være noget for andre, men gjorde Brug af den paa saadan en Maade, at Sehuseu ofte syntes at mærke, at hun var anstrængt og alvorlig efter sine Samtaler med Doktoren.

Han sagde det til hende engang, men da svarede hun blot:

— Doktor Bruhn er kommet skævt ind i Livet, og jeg er bange for, at han gaar skævt ud af det ogsaa.

— Det er naturligvis rent pinende galt — sagde Bruhn nogle Dage senere — at jeg vil tage Anna i Huset; hvad skal hun egentlig stille op med en som mig?

Men det sagde han lige efter, at han havde siddet og talt længe om sig selv, sit Sind, sit Syn paa Livet og sine hasardererede Meninger, og saa sagde Fru Vibe:

— Doktor Bruhn, ved De, hvad jeg tror? — Jeg tror, at vi Mennesker altid begaar en stor Fejl, naar vi kommer ind paa, at vi er anderledes end andre; saa er det

ligegyldigt, om det er i Retning af Godhed eller Slet-
hed, eller bare det, at vi mener, at ingen forstaar os.
Hvorfor forlanger vi saa megen Forstaaelse — hvor
mange forstaar vi selv, eller gør os Umage for at for-
staa? Hvor ofte ser vi Godheden hos andre, og hvor
mange Gange lukker vi Øjnene for det onde, som vi
møder hos andre? Nej, Dr. Bruhn, hvis De nu vilde gaa
hjem og saa tage imod Deres unge Niece, ikke som den
Mærkværdighed, De mener at være, men som den ven-
lige Mand, De i Virkeligheden er, saa skal De se, at hun
ikke vil faa mindste Besvær med at vide, hvad hun skal
stille op med Dem!

— Det var nok, hvad man kalder det glatte Lag,
sagde Doktoren og bukkede unødvendigt dybt.

Hun saa det.

— Doktor, Deres hele Adfærd har givet mig Ret til
at være frimodig.

Han saa raskt op:

— Ja, sagde han — men jeg troede — naa, det kan
jo være det samme, hvad jeg troede, nu ved jeg jo i
hvert Tilfælde, hvad De tror, og jeg skal vise Dem, at
De skal faa Ære af mig, naar hun kommer, men glipper
det for mig, saa kommer jeg til Dem — De meget kloge
Frue, meget for kloge Frue!

Et Smil, som hun ikke kunde tyde, laa om hans Mund.

— Jeg forstaar Dem ikke, Dr. Bruhn, sagde hun og
gjorde et Skridt tilbage.

Han kom efter.

— Mon De nu ogsaa gør Dem Umage nok? smilede
han og gav hende hendes egne Ord fra før.

Hun saa overrasket paa ham.

— Ja — sagde han stærkt — jeg er et Asen, men jeg
ved det, det er da altid noget.

Saa hilste han hastigt og gik lige forbi hende ud paa
Terrassen og bort gennem Parken.

Tre Uger efter kom Paul Ivar hjem. Han havde gjort Rejsen med Dr. Bruhns Niece, og han var helt sig selv igen, endda med et Anstrøg af noget frejdigere, som klædte ham. Han havde Lyst og Mod til at arbejde og kunde sidde timevis ved Flygelet, eller ogsaa staa med Violinen — han spillede i Grunden tidlig og silde. Timerne sammen med Moderen var i Særdeleshed noget, som optog ham — der var Festivitas over dem.

Dr. Bruhn kom med sin Niece Dagen efter Hjemkomsten. De kom efter Vibenæsgaards sene Middag — for at høre Musik, som Doktoren sagde.

— Jeg har det nok med at tage fejl i denne Tid — smaalo Fru Vibe, da hun havde hilst paa ham — jeg troede, Visitten gjaldt os Mennesker og ikke, hvad vi muligt kan præstere?

Bruhn replicerede:

— Hvis det derhenne var en Spilledaase, vilde jeg indrømme, at jeg havde været uforskammet!

Anna Bruhn stod og saa paa Fru Vibe og undrede sig over, at man kunde faa Frejdighed nok til at omgaas hende paa den Maade.

Bruhn lo og forstod Udtrykket i hendes Ansigt.

— Ja, der ser du — sagde han, idet han førte hende frem foran sig — nu kan du jo prøve, om du kan sætte Skik paa Onkel Doktor.

Saa præsenterede han Anna.

Blodet fo'r op i hendes Kinder, idet Fru Vibe talte til hende, og hun fik først sin naturlige Farve, da hun lidt efter stod i Samtale med Agnete.

Paul Ivar var ikke inde, da de kom, Sehuseu heller ikke. De kom gaaende sammen op gennem Parken noget senere. Paul Ivar saa først, hvem der var kommet, og han fik Fart paa op ad Terrassens Trin — han kunde ikke skjule, at han var glad.

De fik straks saa meget at tale om, de unge, og da de lidt efter alle sammen spadserede i Parken, faldt det af sig selv, at de skiltes fra de andre og gik deres egne Veje.

Paul Ivar og Agnete viste Anna Bruhn helt ud til Højen, hvorfra man kunde se Solen gaa ned.

Det var første Gang, Anna var paa et rigtig gammelt Herresæde, og hun var synligt optaget — de store Alleer imponerede hende mest; hun talte om, at der maatte være herligt tidlig om Morgenens eller i Middagsstunden, nu trykkede Belysningen hende.

— De skulde kunne tale — sagde hun lidt efter — de maatte kunne fortælle.

Da de kom op igen i Nærheden af Hovedbygningen, standsede Agnete og lyttede.

— Nu spiller Mor, sagde hun og løb fra dem.

— Saa maa vi op! kom det fra Paul Ivar, der greb om Annas ene Haand og trak hende med sig — de kom løbende over de store Plæner.

Paa Terrassens første Trin standsede Anna og blev staaende:

— Nej, det er for smukt, til at vi skal ødelægge det. Og saa listede hun stille op og gled lydløst ind i Havesalen.

Paul Ivar kom hen og stod bag hende.

— Det skal De have Tak for — ja, Mors Musik, De kan tro, Mor spiller!

De stod nu og hørte til; men Agnete var gaaet hen og havde sat sig paa sin gamle Plads nær Flygelet.

Anna Bruhn spillede selv og havde et fint musikalsk Øre, saa hun kunde tilegne sig Musikken, og nu stod hun her og fik et ganske begejstret Udtryk i sine store, mørke Øjne.

— Har jeg sagt for meget? spurgte Paul Ivar.

— Nej — aa nej — vendte hun sig imod ham — jeg synes aldrig før, jeg har vidst, hvad Musik er.

Han gik hen til Flygelet i den første Pavse.

— Mor — sagde han — Frk. Bruhn synger.

— Nej, gør hun det, saa maa vi have hende til det!

Hun rejste sig interesseret og kom hen til Anna.

— Nej, jeg kan ikke — ikke i Aften, jeg synes ikke, jeg tør.

— Hvem er De bange for? spurgte Fru Vibe.

— Det er vel nærmest Dem, Frue! kom det lige til.

— Jeg kan ikke synge, smilede Elisabeth.

— Nej, men saa kan De spille, og som De spiller, ved De ogsaa, hvordan alt andet skal lyde.

— Ja, ja — sagde Fru Vibe venligt — saa venter vi til en anden Gang — for De vil vel ikke altid blive ved at være bange for mig?

Hun ventede ikke paa Svar, men gik fra dem hen til Sehuseu og Doktoren.

— Hvor Deres Mor er smuk — sagde Anna til Paul Ivar — og saa den Stemme, saa blød den dog er!

— Mor synes om Dem, kan jeg mærke; jeg ved ikke, men jeg tror ikke, hun altid er saa lige til.

Efter den Aften kom Sangen ind paa Vibenæsgaard. Den holdt sit Indtog, da Forlegenheden var et overvundet Stadium, og til Fru Vibes Akkompagnement forstod Anna Bruhn, at hun kunde synge.

Naar Paul Ivar nu kom hjem, havde han altid et eller andet nyt med, som han vilde, at Anna skulde synge; og da hun havde været derude et Aar, bragte han hende engang et Hæfte Sange, hvis Komponist ikke stod anført — Digteren for Resten heller ikke.

Han havde selv været ovre i Doktorboligen med dem en Formiddag og sagt hende, at han ventede bestemt, at hun og Onkelen kom over paa Gaarden om Aftenen, og at hun saa vilde synge en af dem.

— Nu skal vi se, om De vælger den, jeg helst vil høre, sagde han, da han gik.

Hun maatte straks se dem igennem. Den første begyndte:

Jeg kender ingen, du minder om,
du er dig selv, og dig selv alene,
men du har gjort, at hver Time, som
vi to var sammen, gav Brød for Stene — —

Hun hastede igennem dem. I een hed det et Sted:

Jeg elsker din Stemmes bløde Klang
 og din Skikkelses lette Rankhed;
 jeg ser mig glad paa hvert Smil om din Mund
 og paa din unge, spænstige Slankhed — —

Og en anden begyndte:

Og vidste du, hvor ofte min Tanke til dig naar,
 saa maatte du stundom føle, at aldrig du ene gaar —

Men den sidste, den, hun først rigtig gav sig Tid til,
 gjorde et dybt Indtryk paa hende, og den prøvede hun
 ved Klaveret straks, hun havde læst den.

Jeg strør med Roser røde,

begyndte den. Hun vidste ikke, hvordan det var, men
 det forekom hende, at hun kendte Melodien. Hun tænkte
 sig om — nej, hun kunde alligevel ikke huske hvorfra.
 Saa spillede hun den igen, og saa sprang den frem i de
 Omgivelser, hvori hun havde hørt den engang i Begyn-
 delsen af Sommeren.

— Jo, nu huskede hun det. Paul Ivar havde spillet
 den en Aften, hvor han havde taget Violinen med ned
 i Parken. Hun kunde se ham for sig, som han sad i Sol-
 nedgangens Skær og førte Buen over Strengene, saa
 den gamle Cremoneser blev som et levende Væsen, der
 fortalte noget af alt det vidunderlige, dens Indre gemte
 paa. Han havde set paa hende, medens han spillede, og
 hun syntes endnu, hun kunde mærke Gløden i hans Blik.
 — Hvorfor var det ikke faldet hende ind den Gang?
 Hvorfor var det gemt til hende lige til nu? Nu forstod
 hun jo pludselig alt: Melodien var af ham — af ham selv.

Alle Melodierne i det Hæfte, hun sad med, var hans,
 og Ordene —?

Blodet strømmede hende til Hjertet, for nu vidste hun
 mere end det — —.

Hun kom, som hun havde lovet, til Vibenæsgaard om
 Aftenen, men hun var saa stille, at Fru Vibe spurgte, om
 hun ikke var rask.

Da Jacob havde været inde med Lamperne, gik Elisabeth hen og stod og saa ud i det dybe Mørke, som nu igen skjulte alt derude.

— Mor — sagde Agnete — i Aften er det saa køligt, du skulde ikke staa her!

— I Aften er det maaske sidste Gang for i Aar, lille Pige.

— Ja, sagde Agnete og blev staaende hos hende.

Saa lød der Toner bag dem; kort efter sang Anna Bruhn:

Jeg strør med Roser røde
den Vej, din Fod skal gaa,
men først saa har jeg fjernet
hver eneste Torn derpaa.

Jeg staar og venter stille,
jeg ved, du komme vil,
men først har Skovens Ungskud
skjult mig, som helst jeg vil.

Jeg ser dit fagre Aasyn —
jeg ser din milde Mund;
de mørke Øjne vidner,
din Sjæl har saa dyb en Grund.

Jeg ser, du træder stille
paa Rosenvejen ind;
men kære du, der springer
jo Roser frem paa din Kind.

Blodets rødeste Roser —
Elskede, ved du ej:
Nu bli'r vi to, der sammen
skal træde min Rosenvej —!

Straks, da Sangen var forbi, gik Fru Vibe hen til de to ved Flygelet, og idet hun lagde sin Haand paa Paul Ivars Skuldre, spurgte hun om, hvem den Sang var af.

Han saa paa Anna, som om han ventede, at hun vilde

svare, men hun ventede det samme af ham, og saa blev det blot til, at deres glade Øjne gik Bud imellem dem.

Moderen saa fra den ene til den anden, strøg saa sin Haand let over den unge Piges Haar og sagde smilende:

— Ja, ja, saa har jeg ikke spurgt, men — og nu bøjede hun sig og sagde tæt ved Sønnens Øre — jeg vidste ikke, at du selv kunde skrive Teksten til dine Sange.

Inden han fik set op, havde hun vendt sig fra ham, men henne paa det Sted i Salen, hvor Onkel Ditlev nu stod og talte med hende, nikkede hun til ham, og hendes Øjne var saa milde som et Kærtegn. Da sagde han i sin store Glæde:

— Anna, Mor er med os !

Allerede samme Aften, da Gæsterne var borte, vilde han have talt med Moderen, men der var en uopsættelig Forretning paa Godskontoret, som Sehusen maatte have hende med til, og da det blev sent, inden de blev færdige, opgav han det. Det var ham egentlig ingen Skuffelse. Nu, han vidste, at hun ikke var imod ham, syntes han, at han havde Stunder til at vente.

Næste Formiddag, da han kom til hendes Dør, sagde Agnete ham, at Doktoren var derinde, og at de ikke maatte forstyrres.

Bruhn var kommet tidlig og havde straks forlangt at faa Fru Vibe i Tale, og saa snart hun kom, var han gaaet lige til Sagen og havde fortalt hende, at Niecen havde betroet sig til ham paa Hjemvejen om Aftenen.

Elisabeth mærkede øjeblikkelig, at han var i højeste Grad ilde berørt, men hun troede, at det bundede i Egoisme, fordi han nødig vilde af med Niecen, og hun fandt det rimeligt nok, at hans Glæde maatte være lidt blandet, selv om der ikke kunde være Tale om Bryllup allerede. Hun kom til at smile ad hans forandrede Væsen, men da han saa det, sagde han højt og ubehersket:

— Nej, nu maa De sandt for Dyden ikke behandle dette som noget, man kan le sig igennem. Det er en højst alvorlig Sag, og jeg kommer egentlig kun for at rette et Spørgsmaal til Dem, Fru Vibe, men De maa svare mig i fuld Oprigtighed, som om — naa ja, som om

det gjaldt Deres egen Sjæls Salighed — maa jeg saa komme med det?

— Ja, Doktor!

— Fru Vibe, er det sandt, at der er en sygelig Belastethed inden for Deres Mands Slægt?

Svaret faldt straks, langsomt, men fast og aabent.

— Ja, det er.

— Ja, men saa, saa vil jeg s'gu ikke have hende gift ind i den Slægt! Om Forladelse, Fru Vibe, jeg ved, jeg bærer mig kejtet ad, men hun er min Brors Datter —

— Ja — sagde Elisabeth, idet hun satte sig i den Stol, der stod hende nærmest — og han er min Søn, jeg forstaar, hver værner vel det længste for sin!

Hun var uhyggelig bleg, men Stemmen var fast og hendes Blik roligt — han mærkede, at hun var paa de unges Parti og ikke til Sinds at lade den Sag falde saa let.

— Fru Vibe, hvis jeg nu sætter mig imod det?

— Ja, er Anna afhængig af Dem, Doktor Bruhn?

— Ja, hun er, hun er umyndig, og min Broder efterlod sig ingen Formue, det er ogsaa mig, der har sørget for hende hidtil.

— De kan vel tale med hende — faa hende fra det — De, som har Deres Grunde?

Hun talte, som hun gjorde, for at prøve ham, og Svaret faldt, som hun havde ventet; han sagde blot:

— Saa kender De ikke Anna!

Da smilede Fru Vibe igen.

— Doktor — sagde hun stille — hvorfor vil De nu ødelægge noget her, De holder jo dog af min Dreng?

Han stod lidt og saa paa hende, gjorde saa et Slag op over Gulvet, kom tilbage og spurgte:

— Tror De ikke paa Arvelighed, Fru Vibe?

— Jo, for saa vidt der ikke griber Ting ind, som kan forandre Slægten, jeg mener en Fornyelse gennem en frisk og sund Slægt.

— Ja, men undskyld, Frue, er ikke de fleste adelige Slægter i Degeneration, og Fornyselsen, De taler om, har jo dog i hvert Tilfælde ikke fundet Sted her — De selv er jo adelig!

Fru Vibe rejste sig og gik til Vinduet, og han saa, at hun et Øjeblik maatte betvinge sig; saa vendte hun sig om imod ham igen og sagde lavt:

— Nu vil jeg sige Dem noget, som Børnene ikke ved — De kommer til at sætte mig udenfor her. Dr. Bruhn, jeg er ikke deres Mor!

Han var saa overrasket, at han ikke havde noget at sige.

— De er illegitime begge to, og deres Mor var en sund og kraftig, borgerlig Pige af en hæderlig Slægt, men det er jo Fornylelsen — ikke sandt?

Doktoren tav stadig; Musklerne i hans Ansigt gik ud hist og her i smaa Knuder, fordi han stod og tyggede Tænderne sammen, og hans Øjne fo'r rundt i Værelset uden at fæstne sig paa noget bestemt. Ikke engang, da de faldt paa Fru Vibe, saa det ud, som om han saa hende.

Endelig sagde han, men da satte han sig, og det mærkedes paa ham, at han nu vilde forsøge at tale roligt om Sagen:

— Jeg siger Dem Tak, Fru Vibe, for Deres aabne Svar, som ganske vist kunde have sin Betydning, hvis ikke der var de Ting, som vi ikke kommer udenom endda. Paa Fædrenes Side hører Paul Ivar jo nu engang sin Slægt til, og Annas Far — ja, De vil høre, at jeg taler lige saa aabent med Dem, Frue — Annas Far var Dranker, og der ligger Sindssyge til hendes Mors Familie — hvordan ser De nu paa det efter de Oplysninger?

Der gled en dyb Alvor over Fru Vibes Træk. Doktoren sad og saa over paa hende.

— Ja — sagde han — det er Kendsgjerninger, der kan hævne sig, Frue — er vi enige?

To Gange nikkede hun til sine egne Tanker, saa gjorde hun endelig en Bevægelse hen imod ham, løftede Hovedet og mødte hans Blik.

— Det kan altsaa ikke ske, sagde hun, idet hun rejste sig.

— Nej, Frue, det maa ikke ske.

Men nu kom hun helt hen og stod foran ham, og al hendes gamle Myndighed laa over hendes Skikkelse.

— Dr. Bruhn, jeg har altsaa givet Dem Ret, forstaar De vel, men nu maa det være saadan, at ingen af os sætter sig imod det; Sagen maa tale for sig selv, men det bli'r alligevel en af os, som maa aabne Annas Øjne. Jeg vilde helst, at det blev Dem, men kan De ikke, saa skal jeg.

Han blev ilter.

— Ja, og saa, naar jeg har gjort det, saa gaar der vel ingen Vej mere mellem Doktorboligen og Vibenæs-gaar — for saa har jeg jo afvist ham, De staar nær — ikke sandt? Han lo kort og stødvis. — Men det er jo ikke andet end det gamle igen med mig — alting gaar i Stykker for mig, skal jeg sige Dem!

Et lille Stænk af Uvilje saas i Fru Vibes Øjne.

— Doktor Bruhn, nu maa De ikke tage det paa den Maade — hører De! Vi skal ikke tænke paa os selv, men først og fremmest paa de to unge. Jeg har jo sagt Dem, at hvis De ikke kan tale med Anna, saa skal jeg nok; men skal vi endelig tænke paa os selv, saa maa De jo dog kunne indse, at jeg kommer i en meget vanskelig Stilling ved at skulle være den, der skiller Paul Ivar og hende. Det kan maaske skille ham og mig ogsaa, men — naa ja, det vil vi nu ikke tænke paa. Jeg skal søge Anna endnu i Dag, og saa — Doktor, nu maa De saa lade mig være alene — jeg vilde gerne rigtig i Ro kunne samle mine Tanker. — De misforstaar mig vel ikke? spurgte hun, idet hun rakte sin Haand ud imod ham.

Bruhn gik hen og tog den, mumlede noget, hun ikke opfattede, og forlod saa Stuen.

Da han var gaaet, kom der Bud, om Sehuse kunde komme til at tale med hende; det var igen Sagen fra den foregaaende Dag, og hun kunde ikke afvise ham. Saa kom Frokosten, og efter den lod hun straks spænde for.

— Jeg vilde saa gerne have talt med dig, Mor! kom Paul Ivar til hende i Vestibulen, inden hun gik ud til Vognen.

— I Eftermiddag, min Dreng, eller i Aften; jeg maa af Sted nu!

Idet han fulgte hende ud, sagde han, og Glæden klang i hans Stemme:

— Jeg synes, jeg kan magte al Verden, Mor, fordi jeg ved, at du forstaar mig — og det gør du jo, ikke sandt?

Fru Vibe vendte sit Ansigt bort, men han bøjede sig frem og saa paa hende.

— Men Mor, er du syg — hvordan er det, du ser ud?

— Det er det Ovenlys — sagde Moderen og saa op mod Portalens Tag — den sidste Storm rev noget løs fra Vaabenskjoldet, og det ramte den ene Rude og knuste den, men det nye Glas er grønligt — man bli'r gusten under det.

Idet hun steg i Vognen, bøjede hun sig stærkt forover og ordnede noget ved Køretæppet; da hun rettede sig, havde hendes Ansigt faaet Farve igen.

— Det var godt — sagde Paul Ivar — nu fik du din naturlige Farve.

— Ja, der kan du se! og hun tvang sig til at smile. Saa lukkede han Døren, og Vognen rullede bort.

Anna Bruhn kom nede fra Haven, da hun saa Fru Vibes høje Skikkelse i Skyggen under Verandaens røde Vildvinsløv. Blodet fo'r op og hedede hendes Kinder, og hendes Hjerte tog til at banke.

.... Saa havde Paul Ivar talt med sin Mor, og nu kom hun selv — allerede.

Hvor Anna var lykkelig, da hun nu skyndte sig derop, og hvor hun følte sig tryk i det Øjeblik, Fru Vibes Arm laa om hende, saa tryk, at det tryggeste af alle Navne faldt hende i Munden, og hun jubledede det ud: Mor — aa, Mor!

— Anna — lille Anna, er der et Sted, hvor vi to kan tale sammen, saa ingen hører os, og ingen afbryder os? Alvoren over Fru Vibes Træk gjorde Anna ængstelig.

— Paa mit Værelse — sagde hun hurtigt — det er — det er denne Vej!

De gik gennem Stuerne, op ad Trappen til Loftet og ind i et lille Kammer i den vestre Gavl. Deroppe blev det saa sagt, alt det, som skulde siges, hensynsfuldt og fint, ofte under dyb Bevægelse, men klart og ligetil og uden en eneste falsk Tone.

Men Fru Vibe sluttede med et direkte Spørgsmaal, idet hun sagde:

— Tør De nu efter dette gifte Dem ind i Vibernes Slægt?

Anna græd ikke; hun sad ganske stille og saa hen for sig, saa rettede hun sit hvide Ansigt mod Paul Ivars Mor og sagde bare det ene Ord:

— Nej!

Fru Vibe havde ikke fortalt hende, at Børnene var født uden for Ægteskab, men hun oplyste hende om, at de ikke kendte noget til deres egen ulykkelige Slægt, og hun sagde:

— Jeg stoler paa Dem, Anna. Jeg er ganske overbevist om, at De ikke begaar noget som helst urigtigt over for Paul Ivar, men jeg indser, at han maa faa de særeste Tanker om Dem, og det er De for god til, derfor skal De sige ham, at De har haft en Samtale med mig, og efter den tør De ikke. Og vil han have at vide, hvad jeg har sagt, saa gi'r jeg Dem Lov til at henvise ham til mig; jeg tror, at meget bli'r lettere for Dem paa denne Maade, og jeg har faaet Dem saa inderlig kær, at jeg gerne vilde hjælpe Dem det længste.

Mange forskellige Tanker stredes og brødes hos Anna, da Fru Vibe tav, men ikke en eneste var vred eller bitter — et Øjeblik efter græd hun.

— Han var saa vis paa, at han havde sin Mor med sig.

— Anna — Fru Vibe strøg sin Haand over hendes Haar — Anna, har De mærket det modsatte?

— Jeg begynder at forstaa — sagde Anna — Onkel sagde engang til mig, at jeg skulde gifte mig ind i en sund Slægt, fordi min egen ikke var det, hverken paa Fars eller Mors Side, men — —

Nu gjorde hun et Ophold og saa paa Fru Vibe. — Men saa har De vel talt med ham, ja, men hvorfor er det Dem, som kommer til mig, og ikke ham —?

— Han vilde helst ikke, Anna, De forstaar, at det var svært for ham.

— Men De da —?

— Der var jo ingen anden, som kunde, Anna, saa maatte jeg jo.

— Ja, men naar nu Paul Ivar faar at vide, at det er Dem, der —

Noget stemte for Fru Vibes Aandedræt, saa hun maatte rejse sig.

— Tænk ikke paa mig! sagde hun med Besvær.

Hun stod henne ved det aabne Vindue og lod Vinden blæse ind imod sig.

Anna gik derhen.

— Fru Vibe! kaldte hun sagte bag hende.

— Ja.

— Hvis jeg nu ikke kan lade være at sige ham, at det er Dem? Der var Angst i Stemmen og i hendes Øjne.

— Ja, men kære Barn, jeg har jo givet Dem Lov! Og jeg indser, at det er i Grunden den eneste Maade, De kan det paa — der er ingen anden, naar De da ikke selv skal komme til at staa saa helt ubegribelig for ham!

— Saa skal De ogsaa huske paa, at Baandene mellem Mor og Barn er jo da saa stærke, at det er meget sjældent, et Barneforhold brydes. Det kan ske for en Tid, men Mor er dog Mor, og ser vi os ond paa hende i Dag, saa kan vi i Morgen vende tilbage til hende.

Hun troede ikke selv paa sine egne Ord, men hun følte mere og mere, hvor kær denne gode, lille Pige var blevet hende. Hun lagde Armene om hendes Skulder og gik ind igen i Kammeret.

— Det kunde tænkes — sagde hun — at De, naar jeg er gaaet, kunde blive anderledes stemt over for mig — det vilde endda være forstaaeligt, men sker det, og det siden engang skulde tabe sig igen, saa siger jeg Dem nu, at jeg slipper Dem aldrig ud herinde fra! Hun pegede

ind mod sit eget Bryst, bøjede sig og kyssede Annas Pande.

— Farvel, lille Anna!

Den stakkels Pige kunde ikke slippe hendes Haand; de gik sammen hen til Døren.

Der sagde Fru Vibe Farvel igen, og — de gik sammen ud paa Loftet.

Henne ved Trappen nikkede Elisabeth tilbage til Anna, men Anna gik med hende ned.

De gik sammen gennem Stuerne, gennem Haven, helt ned til Laagen ved Vejen.

— Vognen — sagde Anna — skal De gaa hjem?

— Ja, jeg lod den køre.

— De er træt, Fru Vibe — De ser saa træt ud.

— Men De da — gaa nu ind, Anna!

— Ja, straks, jeg skal straks gaa.

Der var levende Hegn paa begge Sider af Vejen og ikke et eneste Menneske at se — Anna gik stadig med. Hvor Skoven begyndte, standsede Fru Vibe.

— Nu maa De ikke gaa længere.

— Nej, sagde Anna.

Elisabeth rakte sin Haand ud, men i samme Øjeblik kastede Anna sig ubehersket ind til hende, lagde begge Arme om hendes Nakke og hulkede:

— Skal jeg — skal jeg da ogsaa slippe Dem?

— Nej, Anna — ikke mig, mig kan De have altid, hvis De vil, det har jeg jo sagt Dem.

Hun tog sig sammen, stod lidt og kæmpede, gav efter igen, vandt paa ny Herredømme over sig selv og gik endelig langsomt derfra.

Fru Vibe blev staaende. Nu løb Anna; hun løb, som om noget ondt var i Hælene paa hende.

Da kom igen den knugende eller tyngende Fornemmelse i Elisabeths Bryst, kun et Øjeblik, men dog saa stærkt, at hun forstod, hvad virkelig Aandenød vilde sige.

Ingen saa, da hun kom hjem, og hun gik straks ind til sig selv — ringede paa Lette, sagde, at hun var træt

og vilde hvile sig og forbød enhver at komme ind før Omlædningen til Middagen.

Macrospa og Charlotte kom til Kaffen, og de blev. Det var derfor ikke muligt for Paul Ivar at faa talt med sin Mor, men af og til maatte han hen og lade smaa forblommede Ytringer falde, som han mente, hun forstod, og engang i Løbet af Aftenen sad han ved Flygelet og spillede en Variation over Melodien til: Jeg strør med Roser røde.

Macrospa gik først ved Ellevetiden, og da var Fru Vibe saa træt, at hun ikke kunde tale med Sønnen.

Næste Morgen, da hun rejste sig fra Tebordet, kom Paul Ivar styrtende ind med et helt forstyrret Udseende. Han kom hen til Bordet, smed et Brev fra sig og raabte ude af sig selv:

— Læs det, forstaar du et eneste Ord, eller er det bare mig, som er gal?

Brevet var fra Anna.

Min kære Ven! Jeg rejser i Dag til Morgen. Du skal ikke forsøge at faa at vide, hvor jeg tager hen; men du skal derimod søge at beholde saa megen Tro paa mig, saa du forstaar, at dette Skridt havde jeg ikke gjort, hvis det ikke havde været det bedste for os begge.

Anna.

Fru Vibe blev hvid som en kalket Væg — Paul Ivar saa det.

— Ja, ikke sandt, saadan noget har man ikke Lov til — ingen Forklaring, ingenting andet end de faa Ord!

— Der kommer maaske mere, Paul Ivar — hun skriver nok mere —

— Tror du det — ja, men hun kan gerne for mig beholde sine Grunde, jeg ta'r aldrig imod noget fra hendes Haand — aldrig!

Da Agnete fik at vide, at Anna var rejst, sagde hun blot:

— Fy, var Anna saadan! Senere nævnede hun hende aldrig.

Fru Vibe var samme Aften nede hos Dr. Bruhn. Han vilde først ingenting sige. Han gik stundesløs frem og tilbage og saa ud, saa man kunde blive bange for ham, og saa klagede han over Ensomheden, der nu igen var kommet over ham, og han gik og viste rundt i Stuerne og sagde: — Se, hvad i al Verden skal jeg nu? — Her ligger noget af hendes, og der — det er hendes Arbejde! —og han tog det, krøllede det sammen og smed det fra sig og gik hen og glattede det ud igen og lagde det bort med Omhu.

Omsider faldt han til Ro og sagde saa, at Anna var rejst til England, og inden Fru Vibe gik derfra, gav han hende Annas Adresse. — Siden korresponderede de to, saa længe Elisabeth levede.

Aaret efter blev det ulykkeligvis denne Brevveksling, der skulde give Anledning til, at Paul Ivar fik at vide, at det var Moderen, som havde staaet bag, dengang Anna brød med ham. Men forinden havde han gennemlevet en underlig Tid, hvor den Vrede, han havde følt ved Annas Bortrejse, havde hjulpet over den bitre Skuffelse, saa han kunde tage det paa en anden Maade, end da han i sin Tid havde den lille Affære med Skovriderens Datter.

At det alligevel havde slaaet ham en dyb Vunde, mærkede de andre godt, mest maaske paa, at der var kommet noget haardt over ham, i hans Ansigts Udtryk, i hans Stemme og i hans Væsen. Kun i hans Musik viste det sig ikke, der lagde han saa frit sine inderste Følelser blot, og Moderen forstod, at det haarde hos ham var en Skal, der skulde dække over alt det, Verden ikke maatte se.

I denne Periode knyttede han sig paa ny til sin Mor med hele Barndommens Inderlighed, men det var næsten det sværeste for hende, fordi hun Gang paa Gang, naar han sad hos hende, kom til at spørge sig selv: hvordan vilde du være, om du vidste, at det er mig, som har forvoldt dig alt dette?

Anna nævnede han aldrig; men engang, Agnete gik gennem Stuen og nynnede Melodien til: Jeg strør med Roser røde, raabte han heftigt efter hende:

— Tjen mig i ikke at synge den Sang!

Hun blev helt bestyrtet; hun havde ikke engang rigtig tænkt paa, hvad det var, hun havde sunget.

For øvrigt gjorde disse onde Tider ikke noget Skaar i hans Arbejde — tværtimod. Han kastede sig ind i det med endnu større Iver end ellers — han druknede bogstaveligt alle Savn og Længsler i Tonerne, baade de store Mestres og sine egne, og naar han var træt og overanstrengt, tog han hjem og var sammen med Moderen.

Sommeren efter, da han var hjemme i sin Ferie, hændte det en Dag, at han inde i sin Mors Stue paa hendes Skrivebord fandt et Brev, som lige maatte være lagt derind sammen med den øvrige Post. Det var fra Anna. Han kendte straks Skriften, uagtet han kun havde set den een Gang, da hun havde sendt ham sin korte Hilsen, inden hun rejste, og han stak Brevet til sig uden at overveje, hvad han gjorde; men da han havde gjort det, gik han straks ud af Stuen. Han gik en hel Dag med det Brev i Lommen og var flere Gange ved at lægge det ind, hvor han havde taget det, men han kunde ikke komme af Sted med det, og da Aftenen kom, havde han opgivet det.

Da de saa skiltes ved Sengetid, og hver gik til sit, blev han siddende oppe paa sit Værelse, hvor Lampen brændte — blev siddende med Brevet i Haanden og stred endnu en hæderlig Kamp for ikke at bryde det, kunde ikke staa imod og faldt saa omsider for Fristelsen.

Anna besvarede i første Del af sit Brev et, hun maatte have modtaget fra hans Mor, og han forstod, at hun gjorde det Punkt for Punkt. Kun i sidste Halvdel talte hun om sig selv, men da kom hun saa pludselig tilbage til Minderne fra den Dag paa hendes lille Kammer i Doktorboligen, og hun skrev:

— Det er saa underligt, at der snart er gaaet et Aar siden den Dag. Jeg synes, det var i Gaar, men naar jeg tænker paa mig selv i dette Aar, saa synes de

Dage alligevel at ligge saa langt fra mig, at det kunde være mange Aar siden. Men jeg maa jo ikke klage, jeg har det jo godt, og Deres Breve kommer som det bedste, jeg nu ved. De spørger saa indtrængende om, hvordan Aftnerne gaar; jeg forstaar, at De, som selv har lidt saa meget, kender til det samme, at Aftnerne er de sværeste at komme igennem. Hver eneste Gang, den Tid nærmer sig, da Onkel og jeg oftest gik over til Vibenæsgaard, kommer Længslen over mig, saa det næsten bli'r uudholdeligt. Men der er aldrig kommet det, som De ventede, at jeg vendte mig imod Dem, det maa De jo ogsaa have mærket Gang paa Gang i mine Breve — ikke sandt?

Og har jeg været fristet til at skrive til Paul Ivar, jeg har dog ikke gjort det. Men jeg tror, at havde De ikke stillet mig saa frit og lettet mig Vejen, saa havde jeg ikke staaet imod. Jeg fik jo kun Styrke, naar jeg tænkte paa Dem, Fru Vibe, fordi De ikke vilde dække Dem selv. Saa forunderlig retliniet, De er, kunde De vel nok ikke handle anderledes, men hvor mange er ikke Angivere og tør ikke staa ved det — — —

Paul Ivar læste ikke mere, da han saa, at Anna nu gled over i noget helt andet, som ikke kom hans og hendes Forhold ved. Men det, han havde læst, maatte han læse igen.

.... Det skulde altsaa være hans Mor — igen hans Mor? Ja, men hvad i al Verden var der dog med hende, at hun igen havde ødelagt noget for ham? Og hvad havde hun sagt til Anna, som straks havde jaget hende fra ham?

Hans første Indskydelse var at gaa til Moderen nu — med det samme, men det var jo nu engang saadan, at den Maade, hvorpaa han havde faaet sin Viden, stadig pinte ham og bandt ham, saa han alligevel ikke kunde.

.... Skrive til Anna selv da? Ja, hvis hun havde skrevet sin Adresse, men den var der ikke; han kunde altsaa ikke røre paa sig.

.... Men saa — hvordan skulde han saa forstaa sin Mor? Hun havde jo dog været paa hans Parti den Gang;

han huskede det jo alt sammen saa godt, og saa —! Var hun da falsk — var hans Mor falsk, lod hun blot over for ham, som om hun var med ham, for desto bedre at kunne gaa sine egne Veje bag hans Ryg?

— Nej, han maatte til hende alligevel nu!

Han rejste sig og stormede i en mægtig opbrusende Vrede gennem Værelserne; men da han naaede ind i den store Havesal, standsede han midt paa Gulvet, gik saa mere stiltørdigt ind gennem den lille Dagligstue til Moderens lukkede Dør — tog i Laasen — slap den igen — betænkte sig og gik omsider tilbage til sig selv.

Næste Morgen sagde han til de andre, at han nødvendigvis maatte til København. Han rejste op ad Dagen, men sagde, at han kom nok igen med Aftentøget.

Vognen kom tilbage uden ham, og Dagen efter bragte Posten et Brev til Fru Vibe, hvori han ganske kort meddelte, at han foreløbig blev inde, da noget nyt optog ham.

Hun troede, det var hans Musik. Hun havde allerede vænnet sig til, at han maatte have Ro paa sin Vis, naar han arbejdede, og det faldt hende ikke ind, at han ligefrem var flygtet for at undgaa at være sammen med hende.

Han kom ikke hjem før den 6. Oktober, den Dag, han og Agnete fyldte tyve Aar.

Det blev ikke den Fest, som Moderen havde tænkt sig, fordi han var mere indesluttet end nogen Sinde før.

Macrospas og Ib og saa Dr. Bruhn var de eneste Gæster, men Doktoren havde nu ganske forlist det stille, drilagtige Lune, som tidligere havde dækket over hans Tungsind, og Tanten var for Tiden i en yderst irritable Sindsstemning, fordi hun, efter nogle Aars Stillestand, nu igen havde mærket de første Tegn paa nyt Svangerskab. Dertil kom, at Ib, som for Tiden levede et ret sorgløst Liv i Hovedstaden, havde faaet noget over sit Væsen, som virkede ubehageligt endogsaa paa Fru Vibe, der dog altid ellers var parat til at forsvare ham.

Den, som var mest umiddelbar, var stadig Agnete,

som frisk og glad trolig hjalp med til, at Stemningen under Middagen gled uden om det Tryk, flere af Bordfællerne udøvede.

Paul Ivar vilde rejse Dagen efter, men Moderen holdt paa ham, og da hans Væsen over for hende var saa paafaldende forandret, spurgte hun ligefrem, men han smilede blot og svarede hende ikke. Først da hun bestemt spurgte, hvorfor han undgik hende, sagde han utaalmodigt:

— Vil du, at jeg bestandig skal hænge dig i Kjolen; du kommer til at vænne dig til, at de Tider er forbi —!

Ib var fyldt fem og tyve Aar, da hans Mor en Dag i Sommerferien gav sig til for Alvor at drøfte hans Fremtidsudsigter, som ikke befandtes at være særlig lyse.

Baronesse Charlotte sad i Solskinnet midt paa den forreste Græsplæne. Hun havde en fransk Roman liggende i Skødet, men læste kun lidt nu og da, fordi Børnenes vilde Tagfat ud og ind mellem Buskene forstyrrede hende.

Flere Gange havde hun kaldt paa dem, men de hørte hende ikke eller lod, som de ikke hørte hende. Saa kom Ib til Syne oppe paa Verandatrappen. Han stod lidt deroppe og røg paa sin korte Snadde.

.... Aa, hvor hun ønskede, han vilde komme ned til hende. Kom han? — nej — jo, nu kom han alligevel.

— Ib — kaldte hun — kan du ikke faa de Børn af Vejen? Det er ikke til at udholde. Han slentrede over mod det nærmeste Buskads, dovent, som om han mindst af alt tænkte paa at efterkomme Moderens Opfordring. Saa kom en af de mindste Brødre farende, og vips — ved et eneste langt Trin til Siden havde Ib ham i Kraven. Han holdt Drengen ud fra sig i strakt Arm og rystede ham.

— Se til, I kommer et andet Sted hen og det i en Fart, forstaar I!

— Slip mig, slip mig! skreg Fyren baade ængstelig og trodsig.

— Hørte du, hvad jeg sagde?

— Ja, ja, men slip mig saa!

Ib gav Slip, og Drengen løb. Kort efter var hele Flokken forduftet.

— Kom herhen lidt! kaldte Moderen.

Han kom som sædvanlig uden Hast og med det uvil-lige Udtryk, hans Ansigt altid fik, naar han blev nødt til at tale alene med sin Mor.

— Sæt dig, Ib, der er noget, jeg har ligget og tænkt paa. Jo, ser du, her gaar du, og vi har jo ingenting og faar heller aldrig noget, men de derovre — hun gjorde en Bevægelse med den ene Haand i Retning af Vibenæs-gaard — de har alt til Overflod; det er jo godt nok, at din Tante hidtil har sørget for dig og vil sørge for dig, til du er færdig med din Uddannelse, men hvad saa — og hvis hun døde — hvad saa —? Har du ikke selv tænkt paa det?

Sønnen mødte hendes Blik og rykkede uvilkaarligt lidt fra hende.

— Jeg forstaar dig ikke — sagde han — hvad er det, du mener?

— Jeg mener, at der er jo Agnete!

— Agnete — mener du, at jeg, at Agnete —?

— Ja, hvorfor ikke? Hun lo med den Latter, Ib kendte, naar hun havde et eller andet for, som han ikke kunde lide.

— Nej — sagde han og rejste sig — det faar du mig ikke til!

— Ja, ja, bøjede hun af, men blev ved at se paa ham; hun vidste nok, hvordan hun skulde tage sine Folk.

Der blev et Øjeblik ganske stille om dem, saa spurgte han:

— For Resten, hvordan skulde det vel ogsaa gaa til?

— Gaa til, ja, hvordan gaar den Slags til! Du er vel ikke Mandfolk for ingenting, og en Mand kan vel nok vinde den Pige, han vil, naar han ta'r sig det paa!

Ib kom til at le himmelhøjt og uopdragent.

Hun rejste sig i det samme og samlede Parasol, Bog og Sjalet, hun havde haft liggende over Havestolens Arm.

— Sludder! sendte han efter hende, da hun gik.

Baronessen vendte sig om og saa med kunstlet Overraskelse paa sin Søn.

— Som du dog taler til din Mor, Ib; om nogen hørte os!

Latteren brød frem hos ham igen, for var der noget, som ofte hændte, saa var det netop det, at andre hørte hendes Børns lidt usædvanlige Maade at tiltale hende paa.

Nu vendte Moderen sig brat og gik fra ham. Ib kom efter. Da hun mærkede det, smilede hun, men det saa han ikke, som var bag hende.

Ikke en eneste Gang vendte hun sig om, men hele Tiden vidste hun, at han kom. Først da hun gik ind i Havestuen, saa hun sig tilbage Jo, han var der.

Han gik med hende ind.

— Ib — sagde hun og lod, som om hun vilde forlade Stuen med det samme — Ib, du kan aldrig indse, at jeg vil dit bedste. Hvorfor finder du i Grunden mit Forslag saa urimeligt? Du og Agnete har altid været gode Venner — tidligere da, og din Tante holder meget af dig, det ved du, og desuden — —

Hun fortsatte ikke, men stod, som om hun tog sig i noget, hun nær havde sagt.

Han blev opmærksom.

— Hvad mente du, hvad mente du med det »desuden« —?

Baronessen havde allerede taget et Trin mod Døren, da han kom efter og standsede hende.

— Desuden! sagde jeg desuden?

— Det ved du jo godt, du sagde! kom det utaalmodigt.

— Jeg mente virkelig ingenting, vilde hun slippe fra ham.

— Det er ikke sandt! — raabte han og blev rød i Hovedet — nu lyver du igen!

— Men Ib — Ib dog!

— Ja, saa sig det nu, straks! Han satte sin Fod haardt i Gulvet.

— Ikke, naar du taler i den Tone — maalte hun ham.

— Ikke det, naa ikke det! vrængede han efter hendes Stemme, idet han tog om hendes ene Arm med sin Kæmpehaand.

Baronesse Charlotte mærkede Trykket af hans Fingre, og der kom et Udtryk i hendes Øjne baade af Ængstelse og Beundring At han turde!

— Ja, ja — sagde hun og havde naaet, hvad hun vilde — du tvinger mig altsaa! Kom saa her — herhen. Sæt dig! Saa — tænk dig saa om! Har du ikke et Minde fra din Barndom, som sætter dig eller rettere din Fremtid i Forbindelse med min Slægts gamle Gaard?

Ib sad lidt og saa ud i Solskinnet.

— Nej, sagde han.

Men kort efter: — Jo, der var noget, du engang lovede mig, men —

— Men, spurgte hun dybt interesseret.

— Men du lovede os jo saa meget, og det blev til det bare ingenting, saa det —

— Hør nu, Ib — brød hun af — nu vil jeg se bort fra, at dine Ord virkelig er en Fornærmelse mod mig — din Mor. Det vil jeg gøre, fordi jeg har ondt af dig — fordi du er narret.

— Ja, du ser paa mig, men saadan er det, skammeligt narret, siger jeg. Det, jeg sigter til, er ikke noget, jeg havde lovet dig uden at vide, hvad jeg gjorde, det var noget, der var lovet dig af din Tante — jeg havde hendes Ord paa, at hun vilde have dig derover, opdrage dig, lade dig faa Gaarden engang, jeg ved ikke alt, hvad hun vilde — men saa — ja, saa brød hun sit Ord.

Ib rejste sig og gik hen og stod med Ryggen mod Stuen. Han trak sit Vejr saa højt, at hun hørte det helt hen, hvor hun sad. Hendes Blik hvilede paa hans store Skikkelse, som syntes endnu større i Lyset, der kom udefra. Fjernt nede i Haven lød Børnenes Stemmer, men oppe om Mor og Søn var der blevet ganske stille.

Saa rejste hun sig og gik hen til ham.

— Er du ikke Baron? spurgte hun og bøjede sig frem for at fange hans Blik.

— Baron — haanede han — jeg er en fattig Stym-

per er jeg. Fin Emballage og ingenting af Værdi indenfor — jo Tak!

Moderen vendte sig og gik ind i Stuen igen; i Dag ejede han en sjælden Evne til at støde hende ved hvert eneste Ord.

— Det bli'r din Sag, om du altid skal være fattig, sagde hun, idet hun gik ud af Døren.

I to Dage holdt Baronesse Charlotte derefter stadig Øje med Ib. Hun talte ikke mere med ham om sit Forslag, men hun vidste, at han gik og overvejede, og hun vidste ogsaa meget godt, hvor han var, da hun en Eftermiddag spurgte efter ham og fik at vide, at han var gaaet bort. Ikke et eneste Øjeblik tvivlede hun om, at nu havde hun ham, hvor hun vilde.

Der var ikke noget iøjnefaldende i, at han ofte kom paa Vibenæsgaard, det havde han jo gjort, fra han var en lille Dreng; heller ikke var det paafaldende, at han saa ofte nu søgte Agnetes Selskab, de var jo vant til at færdes sammen; men det undgik ikke Fru Vibes Opmærksomhed, at Agnete mod Sædvane jævnligen undskyldte sig, naar Fætteren kom; det saa ud, som om Pigebarnet vilde undgaa ham. Deraf gjorde hun sig sine egne Tanker, og da Ib absolut ikke var den Mand, hun helst ønskede sin Datter, begyndte hun at overveje, hvorledes hun bedst skulde kunne holde ham lidt paa Afstand, i hvert Tilfælde for en Tid.

En Dag, de sad alene, spurgte hun saa, som hans Moder havde spurgd, men paa en ganske anderledes Maade, om, naar han ventede at kunne blive færdig paa Akademiet, og da han havde svaret, sagde hun venligt, idet hun lagde sin Haand paa hans Skulder:

— Du længes vel ogsaa efter at komme sydpaa — tag dig nu sammen, min Ven, og vis, at du kan, saa skal jeg nok sørge for Resten!

— Vil du! sprang han op, og glemmende sin Skyhed og den Bitterhed, som var begyndt at gro op i hans Sind efter Moderens Ord, bøjede han sig ned og gav sin Tante et Kys paa Kinden. Ikke voldsomt, som han havde for Vane, naar han havde tumlet med sin

Mor, men stille, med noget som af ægte sønlig Ærbødighed.

Siden glemte han rent, hvorfor han egentlig rendte til Vibenæsgaard.

Naar han nu kom, hed det ikke: hvor er Agnete, men hvor er Tante? Hos hende mødte han en saa sand og dyb Forstaaelse af al Kunst og et saa klart Blik for alt det skønne i Livet, at han ofte greb sig i at sidde og ønske, at hun havde været hans Mor.

Hjemme paa Christinebjerg mødte der ham ingen Forstaaelse hverken for hans egen Person eller i noget som helst andet, dér bearbejdedes han blot med stor Udholdenhed og lille Delikatesse af Baronesse Charlotte, der nu engang havde sat sig i Hovedet at ville have sin Krig frem, og hvordan det gik eller ikke gik, for disse gentagne Angreb faldt Kæmpen Ib.

Det hændte en Dag, Agnete kom derover med Fru Vibe. De havde drukket Te paa Verandaen, da Baronessen pludselig kom i Tanker om en Nyplantning, hun absolut maatte vise Svigerinden.

Et meget sigende Blik traf Ib, idet hun passerede forbi ham; han mødte det og fandt et Paaskud til at holde Agnete tilbage.

Der stod de nu lige over for hinanden og vidste ikke mere, hvad de skulde sige. Hans Mund var gaaet i Staa, saa snart de andre havde forladt dem, og hendes forundrede Øjne, som hvilede paa ham, var ikke skikkede til at faa den i Gang igen.

Saa gjorde han noget rent desperat. Han gik tæt hen til hende, slog, inden hun kunde afværge det, sine Arme om hende og kyssede hende; men derefter fik han sit Mod igen. — Vi har jo altid holdt af hinanden — sagde han — og jeg er ikke skaaret for Tungebaandet, men her behøves det jo heller ikke — lille — lille Kæreste!

— Ib, nej, men er du fra Forstanden? Hun var ganske hvid i Ansigt og kæmpede for at blive fri.

I det samme saa han Moderen og Tanten komme til Syne nede i Haven, og han fik lige sagt: — Nu kan du prøve paa at nægte, at vi er forlovede! — Saa kom de.

Fru Vibe saa op og forstod, at der maatte være sket et eller andet. Et Øjeblik søgte hun Datterens Blik, men kunde ikke møde det — saa bad hun om at faa spændt for. Men i den korte Tid, de ventede paa Vognen, maatte Agnete døje mange smaa Drillerier. Tante Charlotte havde lagt sig efter en egen Maade at være paa, som kunde tage Modet fra en ung Pige.

I to Dage gik Agnete og stred med en stor Fortvivlelse, inden hun betroede sig til sin Mor, og nu, da hun havde givet sig over, tryglede og bad hun Fru Vibe om blot at sige, at dette ikke var nogen Forlovelse — for hun vilde ikke — vilde ikke have Ib!

Moderen smilede ad hende, trøstede hende og sagde: — Din lille Nar, saadan bli'r man nu engang ikke forlovet. Men som hun sad og strøg sin Haand over Agnetes lyse Haar, faldt det hende ind, at Ibs Liv i Hovedstaden havde Ord for at være mindre regelret, og hun blev pludselig opbragt over det store Menneskes Hensynsløshed.

— Hvad er der i Vejen med Agnete? — spurgte Sehusen nogle Dage efter — hun er jo slet ikke sig selv.

For at skaffe hende Fred for overflødige Spørgsmaal, fortalte Fru Vibe ham, hvad der var sket. Ingen af dem kunde tage Ib alvorlig.

Efter det saa de i nogen Tid ikke noget til den uheldige Bejler, men en Aften, Fru Vibe sad alene paa Terrassen, kom han gaaende op gennem Haven.

Idet han hilste og kom op ad Trappen, lagde han Mærke til, at der var et Stænk af Kulde i hendes Væsen, og han maatte samle hele sit Mod for ikke at blive som saa ofte før, naar han var sammen med denne statelige Tante.

— Du laante engang en Bog af mig om den nederlandske Malerkunst, det er længe siden — er du ikke færdig med den endnu? Det var hendes Indledning, og den bragte ham ikke i nogen hyggelig Stemning.

— Jo, det er sandt — den har jeg skam rent glemt; jo, jeg er færdig med den, men jeg har den ikke herude.

For nu at prøve ham, talte hun noget med ham om,

hvad han skulde kende, dersom han havde læst Bogen, men han viste sig at være saa temmelig blank.

— Du har ingen god Hukommelse! sagde hun, og han vidste, hvad hun tænkte, men ogsaa, at hun havde omtrent Ret, og han mærkede, at han blev rød.

.... Det er for galt — sagde han til sig selv Bli'r det saadan ved, faar jeg aldrig udrettet mit Ærinde.

Sagen var nemlig den, at da han havde fortalt sin Mor, hvad der var foregaaet mellem ham og Agnete, havde hun bestemt holdt paa, at han skulde gaa til Tanten og bede om hendes Samtykke, idet han skulde hævde, at han betragtede den Ting som afgjort mellem sig og Agnete.

Han hørte godt, at Tanten talte om Paul Potters Dyremalerier, som hun beundrede, men hvis han ikke skulde staa der til Aften uden selv at have talt, maatte der gøres noget, og saa gjorde han sig skyldig i den Uuhøflighed at afbryde hende.

Hun sendte ham et langt, dvælende Blik, som slet ikke var nemt at staa for, men han var nu engang desperat, og saa sagde han, idet han rejste sig:

— Tante Elisabeth, jeg vilde gerne bede dig om noget — Agnete og jeg — ja, du har vel ikke noget imod — jeg mener, du vil vel nok modtage mig, som — som din Datters, modtage mig — —

Han vidste bogstavelig ikke, hvad han stod og sagde under det Blik, der blev ved at hvile paa ham, og han gik fuldstændig i Staa, da han saa, at Tanten sad og smilede.

Fru Vibe lænede sig tilbage, og Latteren brød frem — en stille Latter, der klang som overlegen Spot i hans Øren.

— Hvad er det, du staar og fabler om, min gode Ib? Vil du sige, at du og Agnete er forlovede? Ja, men min Dreng dog, saa har du da faaet dig en sær Kæreste, som græder og klager sig og siger, at hun aldrig — ja, nu maa du undskylde mig — men at hun ikke for alt det vil eje dig.

Da det var sagt, standsede den sagte Latter, der

havde været med bag alle de sidste Ord, og hun slog om og blev afvisende.

For øvrigt, Ib, ønsker jeg, at du efter dette holder dig herfra foreløbig. Du vil, at jeg skal tage dig alvorlig, men saa har jeg ikke andet at sige dig, end at jeg ikke kan og ikke vil modtage et Menneske, der har fornærmet min Datter, var han saa min Nevø ti Gange. Jeg haaber, du har forstaaet mig og vil rette dig derefter?

Hun rejste sig, kom hen og rakte ham sin Haand og sagde næsten mildt:

— Det gør mig ondt, min Dreng, at dette er kommet os imellem, mest ondt, fordi jeg nu kan indse, hvis Ærinde du er gaaet. Hvis du nu vil lyde mit Raad, saa søger du at dygtiggøre dig; kun paa den Maade kan du finde tilbage til mig. Jeg vil kunne agte dig — forstaar du, og det — det kan jeg ikke nu for Øjeblikket.

Det var hendes sidste Ord til ham; straks efter gik hun fra ham; men han blev staaende og saa efter hendes ranke Skikkelse, og der var noget i ham, saa stor han var, som græd efter hende.

.... Fæ, du er! sagde han til sig selv, da han gik ned ad Trappen Pjalt! kom det lidt senere ved Omdrejningen af en af de store Alleer.

Med det Ord lukkede han til for alle ydre Indtryk, stængede for Solen og de syngende Fugle og for alle de duftende Blomster, og det blev hans Fortræd, at han ikke senere kunde komme uden om det, men længe anvendte det paa sig selv.

Hjemme ventede Moderen ham i stor Utaalmodighed, og da han endelig kom, saa han vredt til hende og sagde haardt:

— Herefter retter jeg mig ikke efter dig — at du ved det!

Derpaa forstod hun, at hendes Plan var røget i Lyset, og hun sendte et dybt Suk efter de Vibers traditionelle Medgift, som saa dejligt kunde været dirigeret om ad Christinebjerg, naar ikke Ib — den — —

Næste Dag ved Frokosten faldt Samtalen paa to

Fæstegaarde, der hørte ind under Vibenæsgaard. Rygtet gik, at Fru Vibe havde skænket dem kvit og frit til de to Fæstere, hvis gifte Børn en Aarrække havde tjent paa selve Gaarden, den enes Datter som Andenstuepige, den andens som Hjælp i Køkkenet.

Baronen morede sig over denne — som han sagde — vanvittige Ødslen, men for øvrigt — sagde han — er det jo ikke noget, som kommer os ved.

— Det ved jeg dog egentlig ikke — saa Baronessen raskt op — det er dog min Slægts Jord, der handles ilde med efter en ekscentrisk Dames Luner —

Og henvendt til Ib:

— Du kommer jo sammen med Paul Ivar i København, skulde du ikke gøre ham opmærksom paa disse Forhold — det er rimeligvis noget, han ikke ved.

— Du skal — rejste Joachim Macrosa sig og slog i Bordet — pinedød passe dig selv! Din Tante er saagu klogere end alle døde og levende Viber tilsammen, og hvad hun gør, ligger der altid noget godt bag, det er min Mening, hvad saa din Mor kan have at indvende.

— Joachim! raabte Baronessen og rejste sig ogsaa.

— Tag den med Ro, sagde Ib, som væmmedes ved det hele.

Han rejste samme Aften fra sit Hjem, fulgt til Stationen af alle de unge Søkende.

— Hvad skal jeg have det Slæng med for! brummede han og kastede dem op i Vognen hulter til bulter. Det forbløffede dem ikke, de lo og snakkede i Munden paa hinanden hele Vejen. De drillede og dunkede hinanden, sang to Linier af eet Vers og fire af et andet — een kunde ikke Ordene, en anden ikke Melodien, og den, der kunde, kunde ingenting for Latter.

— Man skulde tro, at I var vilde Dyr, sagde Ib og var glad, han slap dem.

Saa var han igen i Hovedstaden. Han gad ikke bestille noget, men laa det meste af Dagen og røg og læste

eller røg og tumlede med en Masse Tanker, som han ingen Glæde havde af, men som han ikke kunde faa Fred for.

Af og til kom Vennerne op og vilde have ham med ud, men dem tog han i denne Periode saadan imod, at de efter nogen Tids Forløb foretrak at blive borte.

Hele hans Liv var i Øjeblikket forrykket; det eneste, der kom igen med sædvanlig Præcision, var de Maanedspenge, Fru Vibe sendte ham, men den Forandring var der da sket paa det Punkt ogsaa, at der nu ikke mere var Brev med, blot en lille Hilsen paa Postanvisningen, og ellers kun kort og godt: saa og saa mange Kroner, Afsender: Fru E. Vibe.

Uden disse Penge kunde Ib aldeles ikke eksistere, men hvad han aldrig før havde skænket en Tanke, kom nu og meldte sig som det pinligste af alt: han kunde næsten ikke takke for dem. Af og til tænkte han for Alvor paa at skrive, at for Fremtiden skulde hun ikke mere sende ham dem, men det var jo det samme som at kaste Broen af bag sig, det var at staa paa bar Bund, opgive alt og blive — ja, vel sagtens kun et løst og unyttigt — Ingenting.

I denne Tid, hvor hele hans sædvanlige Omgangskreds irriterede ham, søgte han ofte op til den stilfærdige Fætter fra Vibenæsgaard, som han hidtil nærmest havde overset. Og mærkeligt nok blev det efterhaanden til, at Paul Ivar, som altid ellers havde haft saa meget at ud sætte paa Ib, nu fandt ham passabel, ja, ligefrem begyndte at nære virkelig venskabelige Følelser for ham.

Nu var det jo ogsaa det, at Ib gav det Udseende af, at han trængte til Paul Ivar; han aabnede saa tilpas meget af sit Sind for ham, saa den yngre Fætter maatte tro, at han havde hans Fortrolighed, og han digtede sig selv saadan, som han kunde tænke sig at falde i Paul Ivars Smag.

— Ja — sagde han — saadan er den Ib, som Verden ikke kender! og han saa paa Fætterens Øjne, at han syntes svært godt netop om den Ib.

Lidt efter lidt, det skete umærkeligt for Paul Ivar selv, drev han nu med Ib ind i en Tilværelse, hvor Ordet

Pligt ikke hørte hjemme. Endnu passede han dog sine Musiktimer, og Ib var ogsaa begyndt at tage sig sammen til at male lidt, men de tog aldrig i Betænkning at bryde af, tage fra Byen een Dag eller flere eller sidde paa deres Værelser, ryge og snakke Timerne bort, for saa, naar Aftenerne kom, at »studere Folkeliv«, som Ib udtrykte sig — et Studium, der dels var temmelig kostbart, dels absolut ikke skikket til at gøre sine Tilhængere arbejdsdygtige, men dog et Studium, der endnu ikke var kun af det onde — det maa siges til Ibs Ros.

En Dag paa en af deres »Skulketure« sagde Ib:

— Du skal ikke omtale for din Mor, at vi ta'r disse smaa Udflugter, og at vi i det hele taget driver lidt nu og da; hun vil ikke kunne forstaa, at det er sundt ikke at være absolut Slave i Læretiden. For øvrigt — lagde han til — skal du overhovedet ikke omtale, at vi to kommer saa meget sammen.

— Jeg forstaa ikke! sagde Paul Ivar yderst forbavset, og Ib tog sig i det.

— Ja, jeg mener, mine Venner, du forstaa nok, jeg antager ikke, at en eneste af dem vilde gøre en god Figur paa Vibenæsgaard.

— Aa, egentlig synes jeg ikke, det er dine Venner, vi søger Omgang med for Tiden — desuden, jeg antager ikke, at de stod Fare for at modtage nogen Invitation fra Mor —! Paul Ivars Stemme var saa forandret i Klan-gen, at Ib blev opmærksom; han troede at spore Hovmod i Tonefaldet og maatte gøre Vold paa sig selv for at lade det passere, men — ærlig talt — han gad ikke rage sig ind i et Skænderi bare over de Venner, han selv undgik for Tiden.

Paul Ivar kunde ikke forstaa, hvad Ib havde ment med at ville skjule, at de kom sammen; flere Gange var han ved at ville spørge ham, men hver Gang opgav han det; han havde faaet en sær Ulyst til at tale med andre om sin Mor.

Og Ib paa sin Side overvejede, om han skulde sige Paul Ivar, at han foreløbig ikke mere kunde komme ud til Tante Elisabeth; han kunde jo sagtens fremstille

det, saa Fætteren gav ham Medhold, men der var noget hos ham, som holdt igen, og Tiden gik, og han sagde det ikke.

I Juleferien slog de Følge hjem. Men Ib blev paa Christinebjerg og kom ikke over til Vibenæsgaard. Paul Ivar blev mere og mere forbavset, eftersom Dagene gik, og han sagde flere Gange:

— Det er da mærkeligt, at Ib slet ikke kommer herover!

— Hvorfor gaar du ikke over til ham? — sagde Agnete — han siger maaske det samme om dig.

— Jeg plejer ikke at rende til Christinebjerg, naar jeg er hjemme, det ved du nok, kom det hurtigt og med det sære Blik, som Paul Ivar havde faaet i den sidste Tid, og som gemte paa noget opbrusende, der altid sad parat.

— Ib er for øvrigt helt anderledes, end man tror, sagde han ved samme Lejlighed.

Fru Vibe saa hen paa ham.

— Hvad kender du til det?

— Jo, for han og jeg kommer en Del sammen nu.

Noget i Moderens Holdning gjorde ham opmærksom; det var næsten, som om hun tog Afstand fra ham, idet hun sagde:

— Naa, saa du og Ib kommer sammen.

Straks efter smilede hun til ham.

— Ib er et stort Barn, men der er Stof i ham, og du er ikke den værste, han kunde komme sammen med. Du kan maaske faa gjort noget dygtigt af ham — for jeg antager da ikke, at det bli'r ham, der faar gjort dig doven og ligegyldig. Ja, du maa tilgive mig, men jeg ved, at det nok for Tiden ikke staar særlig godt til med Ibs Flid.

Der blev ikke talt mere om dette, men Paul Ivar havde faaet det Indtryk, at der maatte være kommet noget mellem Moderen og Ib.

Næste Dag gik han over til Christinebjerg, men fik at vide, at Ib allerede var rejst, og saa snart han kunde, brød han nu selv op fra Vibenæsgaard.

Han søgte straks Fætteren, traf ham og spurgte uden Omsvøb:

— Sig mig, er der noget galt mellem dig og Mor?

Ib laa og røg i en lav Gyngestol, da Spørgsmaalet faldt. Hurtige som Lyn fo'r Tankerne gennem hans Hoved, men han troede, at Paul Ivar vidste det og kun havde spurgt for at høre hans Ord om den Sag, derfor kom Vreden op i ham.

— Saa har du altsaa sagt, at du og jeg kommer sammen! busede han op.

Paul Ivar rejste sig.

— Sagt — ja, selvfølgelig har jeg sagt det, naar det faldt for, det var vel ikke Meningen, at det helt skulde skjules — og desuden, Mor har jo altid holdt af dig — hvor kan jeg saa vide —

— Vide — vide — der er Ting, voksne Mennesker ikke skal have ind med Skeer — forstaar du!

Ib var nu ogsaa kommet op af Stolen og travede i stærk Sindsbevægelse frem og tilbage over Gulvet. Han dampede mægtigt, og det saas paa ham, at hans Blod kogte. Endelig standsede han foran Fætteren, og med sit Ansigt tæt til hans sagde han:

— Din Grønskolling! Du skulde s'gu hellere passe dine egne Sager, der kunde være nok for dig at se efter, hvis du gad være over det!

— Nok at se efter — jeg forstaar ikke — hvad er det, du sigter til?

Spørg din Mor, din Tosse, eller se dig om selv, hvis du da har Øjne i dit Mælkefjæs!

— Mor? gentog Paul Ivar.

Ib havde vendt sig og saa derfor ikke det Udtryk, som nu laa over Paul Ivars Ansigt; havde han set det, maaske han saa var drejet af paa en eller anden Maade; nu sagde han heftigt:

— Ja, din Mor — netop din Mor! spørg hende, med hvilken Ret hun udstykker og forringer det, som er dit! Tror du ikke, det kan gøre en anden en ondt at se, at det store Jordegods, som har tilhørt ens egen Slægt, at det skal lægges ud til Husmænd og Landarbejdere. Der

er snart ikke en Fæstegaard, som er jeres mere; hun gi'r dem fri, den ene efter den anden. Det er ikke Salg, forstaar du, det er omtrent Gaver, saa naragtig lille er den Sum, der gaar i Godsets Kasse.

— Hvor ved du det?

— Hvor jeg ved det fra — ja, se det kan jo være temmelig ligegyldigt, Sagen er reel nok, men begribeligvis, det passer vist saa umaadelig godt baade din Mor og Onkel Sehusen, at du har Lyst til alt andet end at tage dig af det derude —

Ib standsede forpustet, han havde talt rivende hurtigt og ubehersket og uoverlagt, som Ordene faldt ham i Munden — der blev meget stille, da han tav.

Han vendte sig om til Vinduet og stod og saa ud, medens han søgte at samle sig, og han saa sig først tilbage igen, da han hørte en Dør slaa i.

Fætteren var gaaet. Han var gaaet uden et eneste Ord. Ib vaagnede som af en Rus, og den kolde Sved sprang frem paa hans Pande.

.... Hvad havde han gjort? Hvad i al Verden havde han gjort Hvis nu Fætteren vilde nej, — aa nej — og dog?

Paul Ivar gik langsomt hjem i Pensionatet, lukkede sig inde paa sit Værelse og satte sig hen ved Skrivebordet. Han sad og saa paa Portrætterne af de tre Mennesker, der stod ham nærmest: Moderen, Søsteren og Onkelen, men hans Stemning var saadan, at han egentlig syntes, at han slet ikke stod dem nær. Jo, Agnete — maaske nok Agnete.

— Har du det da bare i det Ydre — tænkte han, da han tog Moderens Billede i sin Haand — lyver virkelig de rene Træk?

Alt, hvad han havde gaaet igennem for Moderens Skyld, tumlede igen vildt i hans Tanker, og nu var Ibs Ord kommet til og sad og nagede ham som en Brod. For første Gang trængte det ind paa ham, at der var noget i Verden, som for ham hed »mit Gods«.

Det var aldrig faldet ham ind før, men nu tog det ham og red ham som en Mare.

.... Det var maaske over dette, at Ib og Moderen var blevet Uvenner? Ib havde maaske — nej, men mon Ib havde vovet det? Ja, men i hvert Tilfældet — det var rigtigt, at Ib havde aabnet hans Øjne, og han var ham taknemlig.

.... Naa, saa Moderen udstykkede saadan, at andre talte om det, og saa det gjorde den øvrige Familie ondt at se — —

— Du kommer dog vist til at regne med mig herefter! sagde han, idet han satte Portrættet fra sig.

I det samme bankede det paa Døren. Han rejste sig og spurgte, hvem det var. Lidt efter lukkede han en af Ibs Venner ind.

Besøget forbavtede ham. Det var aldrig sket før, at en af Flokken havde søgt ham i hans Lejlighed, men Fyren gik lige til Sagen og inviterede ham fra sig selv og Vennernes faste Stok til at være deres Gæst samme Aften i Anledning af, at en af dem havde vundet i Lotteriet.

Under andre Omstændigheder havde Paul Ivar efter al Sandsynlighed sagt Nej, nu tog han mod Indbydelsen, fordi han trængte til at faa sine Tanker bort fra alt, hvad de havde tumlet med, siden han kom fra Ib.

Men den Aften tog han for første Gang med Fortvivlelsens Løssluppenhed Del i et Gilde, hvor Vin og Kvinder gør Sindene øre.

Næste Morgen bragte Posten ham et Brev fra Vibesnæsgaard. Det var Moderens store, faste Haandskrift. Mod Sædvane lod han det ligge uaabnet, havde dog ikke Ro for det, flyttede det, lagde det endelig ned i en Skrivebordsskuffe og — glemte det siden.

Det havde kaldt paa hele Tankerækken fra den foregaaende Dag og paa noget mere end det. Magtbegæret steg i ham og Vreden mod hende, der tiltog sig en Ret, han ikke mente, hun besad, men ogsaa Vrede — og det forstod han for øvrigt ikke selv — mod ham, der havde forraadt hende.

Ud paa Dagen kom Ib. Forsoningen mellem de to Venner havde været saa fuldstændig Aftenen forud, at

Ib blev i højeste Grad forbavset over at finde Modtagelsen mere end kølig. Alligevel satte han sig og lod, som om han var hjemme. Han tændte en Cigar fra Paul Ivars Etui, som laa paa Bordet, og han hev en Støvle af, som klemte ham. Hele Tiden holdt han Øje med Fætteren, som havde noget fremmed over sig, en Alvor, der var anderledes end den, som altid ellers laa over hans Ansigt. Ib sad og undrede sig.

— Du er s'gu ikke morsom! — brød han endelig Stilheden — men det gaar over, min Dreng, du kan være saa sikker paa, at hvad der er i Vejen med dig i Dag, har vi andre ogsaa været ude for — jeg skal sige dig —

Et hvast Blik fra Paul Ivars Øjne standsede ham.

Ib rømmede sig een Gang — to Gange, saa gik han i Staa, og der var nu kun Lyden af Paul Ivars Trin over Gulvet, som han gik der fra og til og samlede forskellige Ting i en Haandtaske.

Ib sprang op.

— Skal du rejse?

— Ja, jeg ta'r hjem.

— Du — ja, men du har jo lige været hjemme!

— Bestemmer du, hvor langt der skal være mellem hver Gang?

Ib stod, som om han ikke kunde røre sig, saa fo'r han pludselig ind paa Fætteren, tog et Tag i hans Arm og truede: — Du rejser ikke, Paul Ivar — ikke nu — hører du!

Paul Ivar gjorde et Skridt tilbage og kom fri; hans Øjne brændte helt uhyggeligt mod Ibs.

Nu blev Ib ganske rolig, fordi det laa i Sagens Interesse.

— Sæt dig — sagde han — og lad os snakke lidt sammen. Du skal lyde mit Raad, du skal ikke tage hjem. Vent, om det saa blot er een Dag, vent blot, til din Vrede har lagt sig lidt. At du er blevet opbragt, kan jeg forstaa, men du skal alligevel tage dig i Agt for ikke at lægge dig ud med din Mor. Tante Elisabeth er ikke til at spøge med, og jeg kan tænke mig til, at her, hvor det gælder hendes egne Handlinger, vil hun i Særdeleshed

være stejl. Nej, gør du, som jeg raader dig til, saa gør du klogt.

Paul Ivar havde forholdt sig stille, medens Ib talte, men han havde staaet og set paa ham hele Tiden med et irriterende Smil om Munden.

— Saa du tør ikke tage Følgerne af din Anklage, sagde han straks, da Fætteren tav.

— Hvad vil det sige — busede Ib paa ny op — tør — tør jeg ikke?

— Ja, jeg ved ikke, men jeg fik det Indtryk.

Vreden beherskede dem begge, men de satte sig nu stille hen og talte ikke mere sammen.

Ib var ærgerlig over, at han ikke kunde faa sig selv til at gaa, men han kunde ikke, og Paul Ivar sad og ønskede inderligt, at han kunde blive ham kvit. Det var lige alt det, at han ikke smed ham ud.

Endelig rejste Ib sig.

— Ja, du skal vel hjem? sagde Paul Ivar og holdt ikke paa ham.

— Rejser du saa? kom det henne ved Døren.

Paul Ivar saa efter Fætteren.

— Jeg vidste ikke andet, end at jeg havde sagt dig det.

Kort efter lød Ibs tunge Trin ned over Trappen.

Samme Dag kom Paul Ivar gaaende fra Stationen ind paa Gaarden et Kvarter før Middagen, men da var Fru Vibe i sit Paaklædningsværelse, og Lette var hos hende.

— Saa jeg fejl — sagde hun — men var det ikke min Søn?

Endnu inden Lette fik svaret, raabte Agnete inde fra sit Værelse: — Mor, der kom Paul Ivar!

Fru Vibe gik mod Døren. — Jeg ved det, min Ven, jeg er ogsaa færdig.

Han stod henne ved de store Havedøre, da Moderen kom. Han hørte hende godt, kendte hendes Gang over Gulvet og det svage Brus af hendes Kjole, mærkede, at

hun standsede og saa paa ham, og stod der endnu uden at vende sig.

— Men Paul Ivar dog — sagde hun — hvad gaar der af Drengen, kommer han ikke og siger Goddag?

Nu vendte han sig og saa paa hende.

Hun spurgte ikke, hun forstod, at der var hændet et eller andet usædvanligt, og hun gav ham sin Haand med et varmt og roligt: — Goddag, min Dreng.

Han maatte gøre Vold paa sig selv, for at ikke det Blik, der ledsagede Ordene, skulde gøre det af med ham.

Ved Middagen slog han om og blev overstadig; han drak ogsaa saa meget, at Fru Vibe i al Stilhed fik Jacob til at tage Vinen bort.

Samtalen drejede sig om alt mellem Himmel og Jord og om meget af det, der blev forhandlet mellem Ib og hans Venner.

Under hele Maaltidet replicerede Moderen paa en saadan Maade, at det faldt fornøjeligt ud, men hendes tiltagende Uro og de andres uskrømtede Forbavselse over denne nye Paul Ivar gjorde alligevel, at hun sluttede Maaltidet hurtigere end under andre, hyggeligere Omstændigheder.

Da de rejste sig fra Bordet, gik han hen og fulgtes med hende. Han bøjede sig tæt ind til hende og sagde dæmpet:

— Du har vel ikke noget imod, at jeg gennemser de sidste Aars Regnskaber.

Fru Vibe standsede brat lige inden for Døren, men inden nogen af de andre mærkede noget, havde hun med sin sædvanlige Selvberherskelse vendt sig mod dem og sagt, idet hun tvang sig til at smile:

— I kan gaa i Forvejen. Vi kommer snart, men I skal alligevel ikke vente paa os med Kaffen.

Mor og Søn blev alene.

Han stod og pillede ved det antikke Ur paa Kaminens Marmorgesims; hun stod midt paa Gulvet, og han mærkede, at hun saa ufravendt paa ham. Det irriterede ham, han var bitter og kæmpede med en opbrusende Heftighed. Saa vendte han sig pludselig om for at undgaa hen-

des Blik, og medens han stod dér med Siden til hende, kom det umotiveret, paavirket af alle fremstormende Tanker og de sidste Dages Uro og Vrede:

— Synes du, det er Ret, at du forringer mit Gods? Du udstykker det, gi'r det minsandten bort eller sælger det langt under normal Pris —!

Fru Vibe, som straks, da han begyndte, var gaaet hen til Vinduet, stod og saa ud.

Der var rent uhyggelig stille i Stuen. En Stilhed, som udmaaltes af Urets dæmpede Dikken — næppe nok et Par Minutter maaske, men hvor kan Minutter være lange, naar to Mennesker er i Færd med at rejse Usamdrægtighedens Skranke imellem sig.

Moderen indsaa, hvor dette maatte ende, men hun troede endnu at kunne gaa uden om det, og saa sagde hun, men da følte hun sig ilde tilpas, og hun var hæs:

— Du er ikke myndig endnu, Paul Ivar — det, du bad om, maa vente. Desuden — du har jo din Musik — kan en Kunstner ikke overlade Administrationen af sit Gods til sin Mor og sin Onkel —?

Hendes Stemme naaede til Slut at faa den gamle Klang, og da hun nu gik fra Vinduet, var der noget som et begyndende Smil om hendes Mund. Saa meget ønskede hun at bevare hans Tro paa, at han var retmæssig Stamherre, at hun nu straks vilde glemme, hvor dybt han for et Øjeblik siden havde saaret hende.

— Paul Ivar! kaldte hun og gik frem i Stuen. Lampe-lyset faldt hen over hendes hvide Haar, der var som skinnende Sølv, og der var en stor Skønhed over hver af hendes Bevægelser, da hun nu langsomt løftede Armene imod ham.

Han tav og blev staaende.

.... Skulde hun virkelig vifte det bort med et Smil og et Kærtegn og saa, naar han var vel derfra igen, fortsætte, som hun var begyndt, gøre hans Ejendom — hans Fars Jord til Husmandslodder og Frigaarde Nej — hver maatte vel værges sit.

Han tav haardnakket og rørte sig ikke, og da hun

kom helt hen til ham, vendte han hende Ryggen og gik ud af Stuen.

Næste Morgen rejste han tilbage til København. Sin Moder havde han ikke faaet talt med, siden han skiltes fra hende inden Te Aftenen forud, og nu var han rejst med Vilje, inden hun var staaet op. Hun fik først at vide, at han var borte, da Agnete kom ind og fortalte, at hun havde mødt ham ved Indkørslen, da han gik derfra; hun havde ingen Hilsen fra ham.

Samme Dag kaldte Elisabeth Sehusen til sig. Hun sad og ordnede nogle Papirer ved sit lille Chatol i Værelsets Baggrund, men rejste sig, da han kom.

— Sehusen — sagde hun uden Indledning — Paul Ivar er kommet i slet Selskab; det kan hænde enhver, og Grunden i ham er god, saa det rettes nok, men — og nu fortalte hun ham den Fordring, Sønnen var kommet med.

Sehusen, som kendte hende saa godt, vidste i samme Øjeblik, hun begyndte at tale med den isnende Ro over sit Ansigt, at hendes Sind var over al Maade anfægtet; men det var jo altid det, der havde været ejendommeligt for hende, at hvad der saa end havde mødt hende, var det aldrig sket en eneste Gang, at hun var faldet sammen som den svage, der søgte Hjælp.

Hun bad ham da heller ikke nu om Raad, men sagde, stadig med den samme rolige Stemme:

— Jeg indser nu, at De havde Ret, Sehusen; det var min Fejl, at jeg vilde tiltvinge mig, hvad der aldrig kunde blive mit med Rette. Men nu maa det jo ændres; jeg har givet mig over paa Naade og Unaade og bestemt at sige Børnene, hvordan det hele er.

— Nej, men Elisabet — nu! brast det ud af ham.

— Ja, saa snart som muligt.

— Ja, men er det nu ogsaa rigtigt?

Hun gjorde en lille, utaalmodig Bevægelse med den ene Haand.

— Hvad er rigtigt — sagde hun — det var galt at tie, og det er galt at tale, sig mig da, har De et bedre Raad?

— Nej, kom det sagte med hans dybe Stemme.

— Nu er det blot Maaden? lød det fra hende.

— Maaden — gentog han — den finder De sikkert

— De — sagde han og standsede.

Hun gik hen til Vinduet og stod og saa ud. Lidt efter bad hun ham om at kalde Agnete ind.

— Allerede, sagde han og gik langsomt mod Døren.

— Ditlev — kom det efter ham — nu maa De ikke faa mig til at vakle!

Saa gik han.

Det varede ikke længe, før Agnete kom. Hun havde Forstaaelse af, at der maatte være noget galt; det var gaaet op for hende til Morgen, da hun havde mødt sin Bror ved Indkørslen, og da hun nu blev hentet ind til Moderen, vidste hun, at hun havde Ret.

— Mor — sagde hun straks — hvad er der, er det noget med Paul Ivar?

Fru Vibe svarede ikke, men tog hendes Haand i sin og trak hende ned i Sofaen ved sin Side, og saa sagde hun stille og naturligt:

— Min lille Pige, nu maa du bruge al din sunde Fornuft og al den Kærlighed, dit Hjerte har, og saa høre taalmodigt paa mig, helst uden at afbryde mig — naar jeg er færdig, maa du spørge! Og idet hun bøjede sig ned over hende, vendte hun hendes Ansigt op imod sit og kyssede hendes Mund.

Taarerne begyndte at dugge Agnetes Øjne.

— Er det ikke Paul Ivar? spurgte hun.

— Men, min egen, spørger du allerede?

Agnete lukkede Øjnene. Havde hun set op, var hun blevet ængstelig over den usædvanlige Blegthed, som lagde sig over Moderens Ansigt, men hun sad stille med Hovedet lænet ind mod hendes Skulder, saa ganske urørlig og ventende.

— Du saa jo selv — begyndte Fru Vibe — hvordan det var fat med Paul Ivar i Gaar, lille Agnete, men du ved ikke, at hans Ærinde herud denne Gang ikke var at besøge os, men at forlange mig til at gøre Regnskab

for Køb og Salg, kort sagt for Godsets Administration i de sidste Aar.

Men nu er det saadan, Agnete, at Godset er ikke hans, men mit. Hverken du eller han har Arveret til det. Ja, min Ven, læg du kun din Haand i min — saadan — og saa, Agnete — — jeg fik ingen Børn i mit Ægteskab — jeg er ikke — ikke din Mor — Agnete — hun knugede den unge Pigeskikkelse ind til sig — senere vil vi tale om alt det andet, men nu — kære, lille Pige, du ved jo, hvor jeg elsker jer, og du kan jo nok — —

Hun standsede og kunde ikke fortsætte Hvad var det — hvad var det igen, som pludselig tog Vejret fra hende — var det Hjertet, der slog saa vildt — eller som nu stod stille — skulde hun dø nu —?

Hun havde rejst sig og stod ude paa Gulvet med begge Hænderne presset mod Hjertestedet.

Agnete var oppe i det samme og støttede hende.

— Mor, men Mor, hvad er der med dig? klagede hun.

Det gik over, og Fru Vibe aandede igen naturligt. Agnete skød en Stol frem og fik hende til at sætte sig, selv lagde hun sig paa Knæ foran hende, laa og saa op i hendes Ansigt og spurgte:

— Kan du taale at tale med mig?

Fru Vibe nikkede.

— Det var underligt det, du fortalte; jeg ved ikke, men det er, ligesom det ikke gælder mig — endnu da. Jeg kan ikke forstaa — jeg mener — ja, men — aa nej —

Nu kom Graaden; hun kunde ikke tvinge den, og den var stærk og rystede hendes unge Skikkelse.

Fru Vibe bøjede sig over hende.

— Agnete, jeg ved, jeg har indset det, jeg har handlet forkert, gjort Uret, jeg ogsaa. Synes I nu, du og din Bror, at I glider ud paa det vilde, prøv saa paa, om I kunde tænke lidt paa mig ogsaa. I er unge og har en Fremtid, men hvad har jeg, om I vender jer fra mig?

— Jeg troede — fortsatte hun — at jeg havde været stærk nok til at give dig Svar paa alle Spørgsmaal, men du vil nok lade mig kalde Onkel Ditlev herop, saa kan han hjælpe os over det?

Hele den Eftermiddag var Elisabeth paafaldende træt, og da Sehuseu efter Middagen gik ind med i hendes Værelse, bad baade han og Agnete hende om at lægge sig paa Divanen. Der laa hun saa, medens Sehuseu gav Nieceu alle de Oplysninger, som hun nu havde Ret til at faa.

Af og til var der en stærk Uro over Agnete, engang imellem græd hun, men hver Gang Bevægelsen var ved at overvælde hende, saa hun hen paa Fru Vibe og tog sig sammen med Magt.

Da saa Sehuseu omsider var færdig, gik hun hen og lagde sig paa Knæ ved Divanen. Tale kunde hun ikke, men hun lagde sin Kind ind til Fru Vibes og græd endelig ud der, hvor hun altid ellers var tyet til, naar noget havde gjort hende Fortræd.

Sehuseu listede stille ud og lod dem være alene.

De ventede, at Moderen nu vilde kalde Paul Ivar hjem, og de gik i en stadig Ængstelse for, hvordan han vilde tage det, naar han fik alt at vide. Men Dagene gik, og hun gjorde det ikke.

Hun var hverken syg eller rask, men ubeslutsom, og skød for første Gang i sit Liv noget fra sig.

Agnete fortalte, at paa de Spadsereture, hun og Moderen gik sammen i denne Tid, blev der næsten aldrig vekslet et Ord, og af og til, naar Agnete brød Tavs- heden, kunde Moderen stryge Haanden over sin Pande, som om hun maatte tage sig sammen for at være med i det nærværende. Men derpaa kendte Sehuseu, at hendes Sind var uroligt; den Bevægelse havde han ofte set hos hende i de Stunder, hvor et eller andet havde ramt hende.

De Breve, hun modtog fra Paul Ivar, var faa og saa absolut indholdsløse, at hun ikke mere anede, hvad der interesserede ham, og hvad ikke; hun vidste overhovedet ikke, hvad han foretog sig, da han aldrig indlod sig paa noget af hvad, hun skrev om. Af og til kunde hun

blive ængstelig for, at hans forandrede Væsen over for hende ikke alene stammede fra det sidste Sammenstød, men hun ansaa det alligevel ikke for sandsynligt, at han havde faaet Kendskab til hendes Andel i den hævede Forlovelse. Hun kunde ikke tro andet, end at han i saa Fald var kommet, som han kom, da han krævede hende til Regnskab for Gaardens Drift: han havde jo det ubændige Sind, der maatte have Luft.

Men hvis det nu var, som hun tænkte? Om han saa dog blot vilde komme til hende, saa de kunde tale ud om det, saa — ja, men det var jo netop det, de ikke kunde, saa længe han ikke vidste, hvad hun havde sagt Agnete. Det var hele Tiden det, alt strandede paa. Hun indsaa det nu, at de havde Ret i sin Tid, alle de, som havde villet vise hende det ugørlige i at opdrage Børnene under Fortielse af de rette Forhold. Hun havde forløftet sig paa en Sag, hun ikke kunde føre igennem, og hun havde gjort Synd der, hvor hun mente at gøre en Uret god. Og se — nu vendte det sig imod hende — hun syntes ikke alene, det var Sønnen, nej — det var Livet, der rejste sig imod hende og talte alle Dages, alle Tiders alvorligste Ord til hende, det lille trøstesløse: for sent.

Da følte hun ogsaa, at det var lige meget, hvad der skete; hvad der end skulde ramme hende gennem Sønnen, saa bar hun paa den store, forunderlige Kærlighed til ham, der kan tilgive — altid tilgive — altid være rede til at give uden at modtage — tilgive til det yderste og — det yderste med, tilgive langt, langt ud over det Liv, vi lever, ud over Død og Grav og Mørket, vi ikke kender, naar der engang ikke mere gaar Vej imellem den, der lever, og den, der er død —.

Og med de Tanker kom der endelig Ro over hende igen, saa hun blev sig selv, men dog med noget over sig, som de ikke kunde forklare, noget, som laa baade i hendes Væsen og i hendes Øjnes Udtryk, og som gjorde, at hvor mild og kærlig hun saa end var, naar hun færdedes imellem dem, saa var der altid alligevel som et tomt Rum mellem hende og de andre.

— Jeg er saa angst for Mor — sagde Agnete — hun er saa underlig fjern, jeg ved ikke, hvordan det er, men det er næsten, som om hun ikke mere hører os til.

— Nej, det maa du da ikke sige — bebrejdede Sæhusen — hun, som er saa hensynsfuld og altid søger at glæde os, nej, men du ved jo, hvad der staar for, og før det er overstaaet, bli'r det næppe anderledes med hende.

— Ja, men Onkel Ditlev, saa kan du jo dog ogsaa se, at der er noget.

— Jeg kan se, at din Mor er anstrengt for Tiden, Agnete, andet ser jeg ikke.

Man var nu naaet igennem Januar Maaned, og Februar kom med Tøbrud og Taage. En af de første Dage i Maaneden kørte en Hyrevogn gennem Indkørslen til Vibenæsgaard. En Dame steg ud og lod sig melde hos Fru Vibe. Paa hendes Kort stod: Fru Else Behrent. Elisabeth kendte ingen af det Navn, men fik en pludselig Anelse om, at Besøget stod i Forbindelse med Paul Ivar.

Da den fremmede blev vist ind til hende, stod hun endnu med Kortet i Haanden, rolig i det Ydre, men pinagtig urolig inderst inde.

— Ja, De kender ikke mig — sagde Fru Behrent — og jeg ikke Dem, jeg kommer ogsaa kun nødtvungent, Frue, men Sagen er alvorlig, det vil De forstaa, saa snart jeg har sagt, hvorom det drejer sig, og saa vil De ogsaa finde, at jeg har handlet rigtigt.

Fru Vibe bød hende en Stol, selv satte hun sig, saa hendes Ansigt var i Skygge — saa talte Fru Behrent igen:

— De har en Søn i København, Frue; jeg ved, at han for Tiden er i daarligt Selskab; jeg ved det, fordi jeg selv har en Datter, som — ja, som det er gaaet saa ilde, som det kan gaa — hende har han kendt i hvert Tilfælde den sidste Maaned, og nu vil han her til Gaarden med hende — De forstaar, han betragter det som en Forlovelse, men — ja, det er derfor, jeg kommer,

Frue, for det maa ikke ske. Jeg ved, det vil blive den største Ulykke, dersom han kommer for dybt i det med hende. Hun mener ingenting med dette heller — hun kan ikke reddes, men det kan Deres Søn, og jeg be'r Dem, Frue, om at faa ham bort fra Byen — hellere i Dag end i Morgen.

— De forstaar, at det er svært for en Mor at gaa den Gang, jeg er gaaet nu, men jeg syntes, at det var min Pligt.

Fru Behrent havde, medens hun talte, uafbrudt hæftet sine Øjne paa Elisabeths Ansigt, men Fru Vibe selv havde kun nu og da mødt hendes Blik. Da hun nu tav, kom det stille, men som om Tankerne ikke var med i Ordene:

— Ja, jeg forstaar, det maa være svært for Dem.

— Ja, men De selv da — De selv, Frue!

— Ja, jeg, sagde Elisabeth og rejste sig.

Derved faldt Lyset paa hende, og Fru Behrent saa, at der skete en pludselig Forandring i hendes Holdning, som blev stiv, fordi hun vilde skjule sin Bevægelse. Hun tog det som et Tegn til, at hun skulde gaa, og rejste sig ogsaa. Men Fru Vibe rystede blot paa Hovedet og bad hende om at sætte sig igen, og saa sad de to, som aldrig havde set hinanden før, og talte længe sammen. Fælles Sorg gi'r fælles Tanker.

Men Elisabeth, som ikke kunde betro sig, kunde derfor heller ikke stykke sine Tanker ud og dele dem med denne fremmede Kvinde; hun kunde blot høre efter, det hun jo nu gennem mange Aar havde oplært sig selv til, og saa kunde hun af og til give et godt Ord, det hun altid havde haft saa let ved.

Fru Behrent fik det Indtryk, at det slet ikke vilde være vanskeligt for denne Mor at faa Tag i sin Søn igen, og hun sagde:

— De er baade mild og myndig, De kan sagtens holde Deres Barn fast — jeg var mild og desværre eftergivende, og se saa, hvordan det gik den eneste, jeg havde.

Agnete havde flere Gange været ved Døren, men var hver Gang standset af Jacob, som stadig sagde:

— Det gaar ikke an, den fremmede Dame er der endnu.

Endelig, kort inden Frokost, aabnedes Døren, og Fru Behrent kom ud. Agnete saa forundret efter den høje, magre Skikkelse, der var saa slunken og ynkværdig i de sorte, tarvelige, men ulastelige Klæder. Da Moderen ikke fulgte hende gennem Salen, antog hun, at det var en Tiggerske, der var jo saa mange, som søgte hendes Mor, og hun kom derfor ikke med noget Spørgsmaal i den Anledning.

Rigtignok var hun lige ved det, da der straks efter Frokost blev givet Ordre til, at Vognen skulde køre Moderen til Stationen, men noget i Fru Vibes Holdning gjorde, at hun lod være. Alligevel satte hun den pludselige Rejse i Forbindelse med Besøget, og ud paa Eftermiddagen spurgte hun Onklen, om han vidste noget.

— Nej, han vidste ingenting, men han havde set den fremmede, da hun steg til Vogns, og han mente absolut ikke, det var en Tiggerske.

Imidlertid naaede Fru Vibe København. Hun gik straks op i Pensionatet, hvor Paul Ivar boede. Der kom nogen ned ad Trappen, netop da hun gik ind ad Gadedøren — Trin, der havde Hastværk. Paa første Sals Afsats mødtes Fru Vibe og Pensionatsejerinden.

Det gav et Ryk i Frøkenen, og hun standsede brat.

Elisabeth traadte til Side og sagde venligt:

— Goddag, Frøken, lad Dem blot ikke forstyrre, jeg gaar op i min Søns Værelse, til han kommer fra sin Time.

Frøkenen saa saa underlig ud, at Fru Vibe blev opmærksom.

— Ja, men Gud — kom det endelig — Fruen ved alt-saa ikke — —

— Hvilket — hvad er der, hvad ved jeg ikke?

— At den unge Herre er flyttet —

Fru Vibe saa uforstaaende ind i Frøken Callesens af Travlhed og Sindsbevægelse stærkt blusende Ansigt.

— Min Søn flyttet, sagde hun langsomt og blev med eet saa hvid, at Frøkenen i oprigtig Angst bad hende om endelig at gaa med op; hun kunde hvile sig, saa længe hun vilde, og hvis der var noget, hun ønskede, eller noget, de kunde være Fruen behjælpelig med — Øjnene skinnede med et Udtryk, som røbede, at det interessante i dette Møde var ved at overvælde Frøkenen.

Det var de Øjnes Udtryk, der gjorde, at Fru Vibe tog sig sammen.

— Naar flyttede min Søn? spurgte hun, og da laa Kulden allerede over hendes Træk.

— Det er — det er nu, lad mig se — det kan vel være otte—ti, maaske en tolv Dage siden!

Frøkenen blev forfjamsket og kunde intet huske.

Men medens det sved i Elisabeth af Sorg og Bekymring, spurgte hun stift:

— Ved De, hvor min Søn er flyttet hen?

— Jeg kan virkelig ikke huske det, men min Pige —

— Nej Tak — men min Søn har vel ikke — jeg mener, han gjorde vel op med Frøken Callesen, inden han rejste?

Det saas paa Frøkenen, at hun maatte anstrenge sig for at klare Ordene, der pludselig udtaltes med saa stærk fremmed Accent, at de blev næsten uforstaaelige.

— Ja, ork, Gud bebares — sagde hun omsider — alt er saamænd ordnet, den unge Herre var rigtignok ikke af den Slags.

Fru Vibe havde vendt sig fra hende og var begyndt at gaa ned ad Trappen.

— Farvel, Frøken! sagde hun op imod hende. Saa gik hun ned.

Frøkenen blev staaende til den automatiske Pumpe pressede Gadedøren i efter den unge Vibes Mor.

— Gud, disse fornemme Damer med deres Utilnærmelighed! sukkede hun, idet hun nu selv skyndte sig ned ad Trapperne, glemmende alt for de Pligter, som hvilede paa hende.

— 30 Snitter til Kl. 6 — Rygemanden, Stegen hos

Slagteren, to Kalveslag og en Laartunge og Paalæg —. Som en Raket fo'r hun ud ad Gadedøren.

Fru Vibe var gaaet langs Husrækken over mod Aborreparken. Hun gik uden Maal, vidste egentlig ikke, hvad hun nu vilde, og havde maaske ikke selv Begreb om, hvor hun gik. Der var kun en eneste Tanke, som beherskede hende, den, at det var kommet saa vidt, at hun skulde spørge en fremmed Persons Pige om, hvor Paul Ivar var flyttet hen.

Hun saa saadan ud, at flere standsede, som om de vilde tiltale hende, men der var alligevel ingen, som gjorde det, derimod var der et ungt Par, som fulgte hende paa Afstand og saa, at hun satte sig paa en Bænk et Stykke fra Parkens Indgang — de gik ind efter hende.

Hun havde ikke lagt Mærke til dem, men de blev gaaende, saa de kunde holde Øje med hende, og da de saa, at hun et Par Gange forsøgte at rejse sig, men hver Gang opgav det, kom de begge hen til hende. Han littede paa Hatten og spurgte høfligt:

— Undskyld, men Fruen er vist syg?

Fru Vibe saa op; de var saa unge, saa venlige og tjenstvillige, og de kendte hende ikke og vilde aldrig faa at vide, hvem hun var, og saa bad hun, om de vilde have Ulejlighed med at skaffe en Vogn.

Den unge Mand løb.

Kort efter fulgte de hende begge mod Udgangen.

— Hvorhen? sagde Kusken, medens hans holdt Vogn-døren aaben.

Fru Vibe betænkte sig et Øjeblik, inden hun nævnede Hotel Kongen af Danmark, hvor hun plejede at tage ind. Saa takkede hun de to unge, vindende og elskværdigt, som hun altid havde for Vane, naar nogen viste hende Opmærksomhed — Vogn-døren lukkedes, og hun var alene.

Det var blevet Snetykning, og det var saa koldt, at Vognvinduerne frøs til, men det var ogsaa lige meget —

Fru Vibe brød sig ikke om at se ud, hun sad tilbage-lænet og syntes, at alt om hende og i hende var gaaet saa rent i Staa. Egentlig havde hun hverken Tanker eller Følelser for Øjeblikket, blot denne sære Tomhed, som hun kendte saa godt fra de Stunder, hvor Livet havde slaaet hende de haarde Slag. Men efterhaanden som Vejen led ind gennem Byen, kom Tankerne, og da var det blot det ene, at nu, naar hun havde hvilet sig, maatte hun ud til Ib — han vidste antagelig, hvor Paul Ivar boede.

Da Vognen holdt foran Hotellet, og hun stod og betalte Kusken, kom en Kæmpeskikkelse ud af Taagen, gik et Skridt forbi, vendte sig om, standsede og hilste.

— Tante Elisabeth —!

Hun saa op.

— Ib — sagde hun og lagde uvilkaarligt sin Haand paa hans Arm — kom, gaa nu med mig op, jeg maa tale med dig.

Hans første Indskydelse var at sige Nej, sige, at han ikke kunde, ikke havde Tid, lige meget hvad, bare for at slippe, men han var allerede under Indflydelse af hendes Myndighed og fulgte viljeløst med.

Medens Fru Vibe bestilte sig et Værelse hos Portieren, stod han og spekulerede paa, hvorfor han i al Verden havde standset? Hun havde jo ikke set ham, da han gik forbi, hvorfor skulde han saa gøre det, og medens de gik op ad Trappen til første Sal, blev han ved at gaa og sige til sig selv, at han var og blev et Ærkefjols alle sine Dage.

Værelset, de fik anvist, laa ud til Niels Juels Statue, som lige kunde skimtes overnaturlig stor gennem Snetykningen.

Der blev ikke rullet ned og ikke tændt Lys; Eftermiddagens graa Skumring fik Lov at ligge og døse i Rummet. I den var alt saa underlig gustent, ogsaa Tantens Ansigt, som Ib ikke kunde faa sine Øjne fra. Han stod ret op og ned lige inden for Døren og undrede sig over, hvad hun i Grunden vilde ham, da hun ikke

bød ham en Plads, men tværtimod selv blev staaende med Overtøjet paa.

— Ib — brød hun saa endelig Stilheden — du ved vel, hvor Paul Ivar er?

Det gav et Ryk i ham Vidste hun det virkelig ikke?

— Men Tante — ved du det ikke — har han alligevel ikke skrevet det? Paul Ivar er flyttet — han —

— Ja, flyttet, ja, det ved jeg, jeg kommer fra hans gamle Pensionat, men —

Hun brød brat af: — Hvad gaar der af dig, Ib, men Ib da?

— Det er vist ingenting, sagde han, men maatte alligevel støtte sig til en Stol. Det var Blodet, der var strømmet ham saa heftigt til Hovedet, at han et Øjeblik syntes, det maatte sprænges.

.... Saa havde hun virkelig haft den Ydmygelse ogsaa.

Han kom nu hen og stod hende ganske nær.

— Tante Elisabeth — sagde han — maaske tror du, at jeg har Andel i dette Skridt, men det maa du ikke, for det er jeg uskyldig i. Jeg har tigget og bedt ham om at skrive til dig, at han tog fra Frøken Callesen, og jeg troede, at han havde gjort det.

— Sig mig hellere, hvor han er, afbrød hun ham.

Da kom det, medens en skoldende Rødme gød sig helt op over hans brede Pande:

— Paul Ivar er — er foreløbig hjemme hos mig.

— Naa saadan! sagde Fru Vibe, og der blev meget stille om dem.

Kort efter var det igen hende, der talte.

— Hvor skulde du hen, da jeg traf dig? Skulde du hjem?

— Ja, men det vil sige, jeg — ja, vi skulde ha' — han blev øjensynlig meget urolig, stammede i det og fik ikke talt ud.

— Du kan vel tage med mig derud nu? Tanten var allerede paa Vej til Døren og havde Haanden strakt ud mod Ringeapparatet. — Vi ta'r en Vogn, sagde hun.

— Nej — Ib kom løbende frem imod hende — nej, Tante Elisabeth, ikke i Aften. Du maa ikke be' mig om det nu — bare ikke nu — hører du!

Han greb varsomt om hendes Haandled og tog Haanden fra Kontakten.

— Jeg forstaar jer ikke, sagde hun og saa ud, som om hun vilde føje ham, men saa kom der pludselig det i hendes Holdning, der altid havde faaet ham til at adlyde.

— Tager du med? spurgte hun og gik ud ad Døren.

Han fik ikke svaret, han gik blot ud efter hende, og han var selv henne at skaffe en Vogn.

Ib boede paa Frederiksberg i en Villa, hvor han havde et stort Atelier og et lille bitte Køkken. Ad en smal Trappe førte han nu sin Tante derop. De stod uden for hans Dør og tøvede. Indefra lød Stemmer; hun fik det Indtryk, at der var mange samlede, og der var ogsaa en Kvinde imellem.

En Stol skramlede derinde; da blev Ib bange for, at nogen skulde komme, og han trak Fru Vibe med sig ud i det lille Køkken.

— Ja, det der er ikke noget for dig — sagde han — men bliv her et Øjeblik; vil du absolut tale med Paul Ivar, saa skal jeg faa ham herud, jeg kan sagtens finde paa et Paaskud.

Fru Vibe indsaa nu selv, at dette maaske var bedst, og hun lod ham gaa.

Et Stearinlys brændte i en Flaske paa Køkkenbordet midt imellem Madrester og tømte Vinflasker. Gennem Væggen trængte Støjen ud til hende, og hun begreb nok, at Bølgerne gik højt derinde allerede, uagtet det var tidlig paa Aftenen.

En Dør gik, og nogen kom gennem Gangen; det var usikre Trin, og det lød, som om en Haand fulgte hen ad Væggen derude; saa stødtes Køkkendøren op paa vid Gab, og — Paul Ivar tumlede frem over Tærskelen.

Han var ikke ædru, men han blev det, da han saa sin Mor.

Hun gik lige hen til ham.

Paul Ivar — sagde hun og saa ham ind i Øjnene — vi længes efter dig, kunde du ikke tænke dig at tage med mig hjem nu?

Det gik ham, som det var gaaet Ib, han var under hendes Indflydelse i samme Øjeblik, han saa hende dér, hvor han mindst ventede det og mindst ønskede det. Hun saa det godt. — Vil du? spurgte hun og stod der, be-lyst af den enlige Flamme i Flaskehalsen, med udstrakt Haand og det mildeste Udtryk i de store, klare Øjne, en Skikkelse saa vidt forskellig fra dem derinde, at Længs-len efter hende og Hjemmet begyndte at røre paa sig.

Men om det nu var det, at Ib var vendt tilbage og stod lige bag ham, eller det var en Opblussen af det, de andre daglig havde kaldt frem i ham i denne Tid, nok er det — han rettede sig bogstavelig som en Fjer, der spændes, og sagde højtideligt:

— Nej, denne Gang faar du ikke din Vilje — med mindre — nu var her jo en Lejlighed — vil du — —

— Sludder! — standsede Ib ham — nej, du kommer ikke forbi. Han spærrede ham Vejen, stor og bred som han var.

Døren derude gik, og nu brasede en støjende Flok ud i Gangen.

— Han var saagu da rask nok før, hvad Fanden er det for noget Vrøvl! Vibe, Vibe! blev der kaldt.

De kom hen i Døren. Den slette Belysning, Ibs brede Skikkelse og deres egen Tilstand forhindrede dem i at se tydeligt, ellers vilde der ikke være sket, hvad der nu fulgte.

Med Hovedet frem under Ibs ene Arm fik en af Ven-nerne Øje paa Fru Vibe. Han slog en skraldende Lat-ter op, trak sig tilbage og gjorde Plads for en anden, som ogsaa vilde se.

— Det er mageløst — rent ud mageløst — jublede han overgivent vendt mod dem, der stod bag ham — lille Kylling, kom herud, du er ikke ene om ham, der staar min Salighed een til derude, nej, det maa jeg sige, Vibe er god, knage mig, om man anede, saa durkdreven han er — —!

Et dæmpet Kvindeskrig lød bagest i Flokken, man tyssede, tumlede derude og fik omsider Ro. Men da man rigtig belavede sig paa Morskab, slog Ib pludselig ned imellem dem som en Bersærk.

— Gaa ind — skreg han — straks, eller jeg er lige glad, hvem jeg rammer. Se, I ka' komme ind! I er fulde, I Svin, og ser Syner!

Han var efter dem ud gennem Gangen, og der vankede drøje Knubs til dem, som ikke flyttede sig hurtigt nok. Under stort Rabalder og mange vrede Ord fik han dem drevet tilbage til Stuen. Nøglen sad i udvendig; han drejede den om og stillede den paa tværs i Laasen, for at de ikke skulde faa pirket den ud. Da han kom tilbage, saa han straks, at Fætteren var rystet over, hvad der var sket.

— Ja — sagde han — nu ved jeg ikke, hvad du vil?

Paul Ivar sank sammen paa en tom Kolonialkasse. Fru Vibe var henne hos ham.

— Skal jeg rejse alene? spurgte hun helt dæmpet, tæt ved hans Øre.

Han løftede Hovedet; men der kom ikke et Ord over hans Læber.

Ib kom med hans Overtøj og hjalp ham i det. Der blev ikke talt et eneste Ord mere; det var nu næsten ogsaa umuligt at høre Ørenlyd, saa vildt hamrede de indelukkede paa Døren. De gik ned ad Trappen; Paul Ivar var forrest. Han sagde ikke Farvel til Fætteren, men gik ud ad Døren uden at se sig tilbage. Sneen jog ind i Gangen, da Ib holdt Døren aaben for Fru Vibe; heller ikke hun sagde noget, men hun rakte ham dog Haanden, inden hun gik ud.

Der var ingen Vogn at faa, nu Vejret var blevet saa slemt; de maatte gaa. Hun standsede under en Lygte, tog sit Ur frem og saa, hvad Klokken var.

— Der er en halv Time, til Toget gaar, min Dreng, og der er Vogn ved Stationen i Aften, kan vi naa det, tror du?

— Du kan ikke gaa i dette Vejr, sagde han, idet han slog sin Frakkekrave op.

— Gaa — sagde hun — ja, her kan vi da heller ikke blive staaende, Paul Ivar, kom nu!

Hun tog hans Arm, og de gik til. Sneen blændede dem, og flere Gange maatte de standse, fordi den hurtige Gang og Blæsten gjorde hende kortaandet, men det skred godt alligevel. Stationsuret manglede fem Minutter i halv, da de naaede Nordbanen. Han tog Billetter, og de gik ind.

De talte ikke sammen i Kupeen, men han bredte sin Frakke over hendes Ben, og han gik og saa efter, om Ventilernerne var lukkede og Varmeapparatet i Orden.

Da han saa endelig havde sat sig til Rette og sad med lukkede Øjne i en Krog af Kupeen, sad hun og saa over paa ham.

.... Han var jo ikke den samme Han var blevet mager og havde faaet gamle Træk, og saa var hans Farve sygelig, det havde den aldrig været før.

Det var en pinlig Hjemkomst for ham, og ikke saa snart var han paa Vibenæsgaard, før han fik saa stor Uro over sig, at han næsten ikke kunde betvinge den. Alt i ham gjorde Oprør mod alle — mest mod Moderen. Saa taalte han heller ikke dette Skin af Ydmygelse, som laa over hans Hjemkomst, saa umotiveret den havde været i en sen Aftentime; det irriterede ham, at man maaske anede, at der havde været noget galt; men han var for Resten slet ikke vis paa, at Moderen ikke havde givet de andre ren Besked, og det pinte ham maaske allermost.

Og saa var det tværtimod saadan, at Fru Vibe afværgede alle Spørgsmaal og paa det bestemteste bad Agnete og Sehusen om at undgaa alt, hvad der kunde virke pinligt paa Paul Ivar. Det eneste, hun sagde dem, var, at han havde det ondt for Tiden, og at de kun kunde hjælpe ham ved at lade ham være i Fred.

Selv gjorde hun alt for at faa den gamle Hygge ind over Dagene. Det kunde ogsaa stundom lykkes hende,

mest om Aftenen, naar hun som sædvanlig satte sig til Flygelet. Der var blot den Forskel, at nu spillede hun altid alene, uden Paul Ivar — han holdt sig paa Afstand, men han var dog hos dem og sad der og hørte til sammen med Sehusen og Agnete.

For øvrigt havde han det svært nok i denne Tid. Vennerne i Hovedstaden lod ham ikke i Fred, saadan som de derhjemme. Nogle fandt sig beføjede til at skrive til ham og sende ham heftige Bebrejdelser for hans, som de kaldte det — æreløse Opførsel. Andre Breve fik han, som strømmede over af sprudlende Vittigheder, der ikke skaanede den Pige, han havde forladt, og der var endda dem blandt Malerne, som sendte ham Karikaturtegninger, men de forestillede altid ham og Moderen, ogsaa ofte Onkel Sehusen og en sjælden Gang Agnete.

Een Tegning viste ham siddende derhjemme som en bitte lille Mandsling mellem Søsteren og sin overmægtige Mor, der madede ham med Sukkergodt; en anden, liggende over Moderens Knæ med sin blottede Hale i Vejret og Onkel Ditlev som den, der skulde revse ham, staaende med et kæmpemæssigt Ris.

Da nu ingen af Vennerne kendte Fru Vibe eller Sehusen, kunde Paul Ivar meget let gætte sig til, at disse Billeder, til Trods for deres forskellige Signaturer, var tegnede af Ib, og det gjorde ham ikke vel stemt imod ham, i Særdeleshed da han overhovedet ikke begreb Fættøren paa det sidste, saa vag og holdningsløs han kunde være, naar han skulde tage Konsekvenserne af sine Ord eller sine Handlinger.

Men foruden disse Breve kom der andre, som han havde meget svært ved ikke at give efter for, nemlig Brevene fra Gyrithe Berenth selv. Af dem indløb der flere om Ugen, og de slog alle paa Strenge hos ham, der fik ham til at køre i Ring ustandseligt med alle den sidste Tids Begivenheder og hans egen Stilling i Hjemmet.

— Du, men ogsaa kun du — skrev hun — kunde have draget mig op og gjort mig god igen. Jeg troede paa dig — tror endnu paa, at du er anderledes end

alle de andre, og jeg kan ikke holde den Tanke ud, at du virkelig skulde være flygtet, som de andre siger, og have svigtet mig. Kan du virkelig glemme din lille Gyrithe? Kan du glemme alle vore dejlige Timer, hvor der var bare dig og mig — vi to — og saa alle vore Planer for Fremtiden? Var det min Fejl, at jeg troede dig, naar du forsøgte at overbevise mig om, at din Mor nok vilde antage mig, naar du kom med mig? Og hvorfor skulde hun det ikke; var jeg ikke hendes Søns elskede? Hvorfor skrev jeg »var«? Er jeg det da virkelig ikke mere? Paul Ivar — du det fineste Menneske, jeg har kendt — er det Meningen, at du aldrig kommer tilbage?

Ingen af hendes Breve havde Underskrift; de holdt alle ganske brat op efter et eller andet Spørgsmaal, som Gang paa Gang viste Paul Ivar hendes Sjælekvide; de var Raab fra et Menneske i Nød.

Ofte sad han timevis med de Breve foran sig, vilde svare, vilde skrive til hende, at han glemte hende ikke — kunde ikke glemme hende, at han kom, skulde nok komme, naar hun blot vilde vente — men han skrev ikke.

Saa tog Hjemmet ham umærkeligt, lidt efter lidt. Det var nok alligevel mest Moderens Musik, i den lød jo alle hans Barndoms Melodier; hvor kunde han saa andet end føle sig draget?

Og saa en Aften stod han der endelig selv, stemte sin gamle Violin og spillede sammen med hende. Da mærkede hun, at han havde gjort store Fremskridt.

Hvad der havde drevet ham hjem den Dag, han saarede hende saa dybt, nævntes aldrig imellem dem. Men Sehusen fortalte, at han havde truffet Paul Ivar overalt ude omkring paa Godset, ofte i Selskab med Macrospa. Det var hans Mening, at Onklen villig gav ham Oplysninger om Gaardens tidligere Udstrækning men da han

vidste, at *Macrospa* stadig var Elisabeth hengiven, kunde han egentlig ikke ønske ham bedre Følgesvend. Derimod kunde han indse, at Paul Ivar ikke var kommet bort fra de Tanker, der havde gjort ham desperat den Dag i September Maaned. Det blev derfor en Tid i Spænding, underlige Maaneder i Usikkerhed. De vidste jo, hvad der forestod, og nu, de saa, hvordan Paul Ivar havde det, undrede det dem ikke, at Fru Vibe tøvede med at give ham Underretning; det var ikke mere hendes Kræfter, de var ængstelige for, men hans Sind, der sjældent var i Ligevægt.

Endelig, en Dag i Maj Maaned, da man rejste sig fra Frokosten, lagde Fru Vibe sin Arm i Paul Ivars og førte ham gennem Havesalen til hans Fars Stue. De andre saa hende lukke Døren op og lade ham gaa først ind.

— Onkel Ditlev! kaldte Agnete, og hendes Hjerter hamrede mod hendes Side.

— Ja, min Ven! Han gik hen og tog hende med sig; han vilde ikke, at hun skulde være der alene.

— Paul Ivar — sagde Fru Vibe, idet hun lukkede Døren — se, denne Stue havde jeg tænkt mig, at du fra i Dag gjorde Brug af. Jeg husker, at du fra Barn elskede at gaa herind med mig, og du vil se, at alt staar urørt saadan, som du selv husker det. Her ligger mange gamle, smukke Ting efter din Far og din Farfar, og nu giver jeg dig det alt sammen.

Blodet fo'r ham til Hovedet, han var ikke i Stand til at faa et Ord frem, men han løb til og knugede hendes Haand, og hun saa paa ham, at han blev meget glad.

— Saa vil jeg bede dig, om du vil høre stille paa mig, for jeg har noget at sige dig, og jeg vil ogsaa bede dig om at huske paa, at det netop var i Dag, jeg gav dig Ret til denne Stue.

Derpaa fortalte hun ham Sandheden. Hun sad paa Sofaen ved Vinduet og talte naturligt og ligetil, og hendes sjælfulde Øjne hvilede paa ham, men han saa det ikke, han saa ikke en eneste Gang paa hende, han sad blot og stirrede haardnakket ned i Gulvtæppets Mønster.

Da hun omtrent var færdig med, hvad hun havde at

sige ham, var hendes Tanker begyndt at arbejde, og i hver en lille Pavse sagde hun til sig selv: — Der kan intet ske, som vil overraske mig. Men efterhaanden som hun talte, søgte hun efter Ord, udtalte Sproget mere og mere usikkert og brød omsider af, fordi hun ikke kunde komme igennem det. I Stilheden, der fulgte, var Tanken der igen: — Nej, hvad det saa bli'r, der kan ikke ske noget, som vil overraske mig. Derfor sad hun stille, da han sprang op; derfor mødte hendes rolige Blik hans mørke, gnistrende Øjne, som pludselig brændte imod hende; derfor skyllede alle hans Ord, som nu vældede frem, hen over hende uden at overraske.

Hun tog det alt sammen som det uafvendelige, hun havde tænkt maatte komme; derfor kom Vreden ikke heller over hende, og derfor kom Sorgen ikke, derfor kom det hele som en Storm, der maatte fare hen.

Men derfor hørte hun heller ikke, hvad det egentlig var, han sagde; det faldt hende ogsaa endnu svært at forstaa den danske Tunge, naar der blev talt hurtigt, og desuden var det over hende, som hun havde mærket før i sit Livs mange tunge Timer, at hun blev saa fremmed for alt, fik det, som om hun stod udenfor og saa — ikke engang følte med andre.

Det, der vækkede hende, var, at hun hørte ham le. Nu opfattede hun ogsaa enkelte Ord Kaldte han hende en Løgner? Sagde han til hende, at hun maatte tage Lønnen for sit Bedrageri? Revsede han hende, fordi hun havde blandet sig i det, som hun kunde have holdt sig fra — og hvad var det nu?

— Navnet — raabte han og var ganske ude af sig selv — Navnet er altsaa det eneste, vi beholder, alt det andet, Fars Minde og Mors — —

Fru Vibe gjorde en Bevægelse som for at rejse sig; Paul Ivar saa det, snurrede rundt paa Hælen og brasede ud af Stuen.

Han løb, som han var, uden Hat ned gennem Parken over mod Skoven. Han sansede næppe, før han saa, at han var kommet ind paa Sletten ved Kapellet Stod Døren ikke aaben? Han var henne at se

efter og saa, at den stod paa Klem. Uden at forbinde nogen som helst Tanke med, hvad han nu gjorde, skød han den helt op og gik ind.

Oppe ved Forældrenes Kister stod Fasteren, men hun vendte Ryggen til Indgangen og mærkede derfor ikke, at der kom nogen.

Han gik stille op ad Midtergangens Kokusløber; endelig hørte hun hans Trin og vendte sig.

— Men Paul Ivar dog — raabte hun op, huskede saa, hvor hun stod, og dæmpede Stemmen — hvad i al Verden er der hændet dig, som du ser ud?

Under andre Forhold vilde det have været utænkeligt, at Paul Ivar vilde have vist Fasteren nogen Fortrolighed, men nu, netop i Dag, hun var jo dog hans Fars Søster, og saa tilmed det underlige Sammentræf, at de mødtes her blandt de døde —

Hvad der er hændet mig — sagde han bittert — der er hændet mig det, at man har fundet for godt at meddele mig, hvem jeg er.

— Hvem du er? Baronesse Charlottes Øjne blev kuglerunde i begyndende Forstaaelse.

— Ja, netop, hvem jeg er, og hvem Agnete er.

— Ja, men jeg forstaar ikke, hvem har sagt dig det?

— Det har M — jeg mener min Fars Enke.

— Det var mærkeligt, det maa jeg sige.

— Du skulde hellere sige, det var mærkeligt, at hun skjulte det saa længe — brusede han op — og at der ikke var et eneste Menneske, som kunde sige hende, at det var galt dette her, at det var skrub — —

— Tys, tys — brød hun af — du glemmer, hvor vi er! Lad os gaa, Paul Ivar, vi maa virkelig ikke være højroastede herinde.

De gik udenfor, men allerede paa Stentrappen fo'r han løs igen.

Fasteren hørte paa ham med hver Nerve spændt, ofte afbrydende ham med Bemærkninger eller Spørgsmaal, og da han var færdig, sagde hun, men det var ikke for at gøre ondt værre, det var bare tankeløst:

— Hør nu, Paul Ivar, alt det der, ja, det er jo noget

som i første Øjeblik maa gøre ondt, det forstaar jeg nok, men den Storm lægger sig, der har været værre Storme før, kan du tro. Vor Slægt er nu engang hjemfalden til Kiv og Ulykke, saadan har det været altid, og det bli'r nok heller ikke anderledes, lader det til.

— Hvad vil det sige, Tante Charlotte?

— Naa, det ved du ikke, ja, saa skal du saamænd heller ikke bryde dig om at faa Kendskab til det, min Dreng. Men for Resten, det mærkeligste af alt er dog, at hverken du eller jeg egentlig, naar det kommer til Stykket, er nogen Vibe — ja, du ser paa mig, men saadan melder i hvert Fald Overleveringen; det var noget med et Kærlighedsbarn og saa en gammel Forbandelse — din Mor har de Optegnelser, der kan du se dem, om du har Lyst. Og saa skal du saamænd ikke være forknytt, du er ikke retmæssig Stamherre, men hvad gør det? Skikker du dig vel, jeg mener, hvis du ikke lægger dig ud med din Mor — jeg mener med Elisabeth, saa arver du jo Godset alligevel, det er da begribeligt, og Navnet har du jo, min Dreng! Nej, du er saamænd ikke nær saa ilde stillet som min stakkels Ib, der ogsaa engang skulde haft det, som nu bli'r dit, men saadan gaar det!

— Hvad mener du, Tante Charlotte — hvem skulde haft — skulde Ib haft Vibenæsgaard?

— Ja, det skulde han; det var, saa vidt jeg kan skønne, hans Onkels Ønske. Det var ikke saadan ligefrem tilskrevet ham — du forstaar — for saa havde det jo været uomstødeligt, nej, men jeg havde Elisabeths Ord for det; det skete lige i de Dage, da din Far laa paa sit yderste. Saa døde han, og saa kom det for en Dag, at han havde Børn uden for — jeg mener — naa ja, du forstaar, og saa varede det jo ikke længe, saa kom Elisabeth til Christinebjerg og sagde, at hun vilde tage sig af jer — opdrage jer og saadan — og saa røg — jeg mener, saa blev Ib glemt.

Baronessen tav. Egentlig vilde hun gerne have rettet det i sine Ord, som absolut var i Strid med Sandheden, men hun fik det ikke gjort hurtigt nok, og saa vilde hun

ikke, det skulde faa Udseende af, at hun korrigerede sig selv — derfor lod hun det være. Saadan gik det til, at Paul Ivar fik et helt fejlagtigt Indtryk af Fru Vibes Forhold til Ib. Han havde ingen Anelse om, hvor fortvivlet Macrospas Stilling engang havde været, den Slags taltes der aldrig om paa Vibenæsgaard i hans og Agnetes Nærværelse, og nu — takket være Fru Vibe — sad Familien paa Christinebjerg jo taalelig godt i det, tilsyneladende endogsaa meget godt, eftersom de havde Raad til at have en Søn gaaende i Hovedstaden Aar efter andet, uden at han behøvede at være synderlig nøjeregnende med sin Tid og sine Udgifter. At Pengene ikke blev sendt ham fra Hjemmet, vidste Paul Ivar ikke.

Men der var mere end det med Ib, som bed sig fast hos ham efter Mødet med Fasteren. Der var det med Slægtens Historie, som han havde hørt nævne for første Gang.

.... Altsaa laa Mørket ikke alene om hans Fødsel, men langt tilbage. Men han skulde nok skaffe sig Underretning, nu skulde de blive nødt til at svare ham baade paa det ene og paa det andet, han vilde til Bunds i det alt sammen.

Han gik fra Fasteren uden at sige Farvel, drev endnu en Tid om inde i Skoven, undlod at møde til Middagen Kl. 6 og kom saa endelig hen imod Solnedgang gaaende ind i Parken igen.

Ved en Omdrejning i en af de store Alleer traf han Fru Vibe. De var tæt paa hinanden, inden nogen af dem kunde vige til Side.

Da saa hun, hvor dyb en Uvilje, der laa i hans Blik og i hans Væsen, og alligevel talte han til hende.

— Der maa jo være et Arkiv her paa Gaarden, hvor er det?

Det rykkede i hende Hvor faldt han nu paa det?

— Ja, et Arkiv — har ikke enhver gammel Gaard et Arkiv — svar mig — hvor er det? jeg vil se det!

— Ved du ikke, at Vibenæsgaard er brændt flere Gange, Paul Ivar, hvor tror du saa, den Slags bli'r af,

som du nu vil tvinge frem? Nej, et Arkiv er her ikke, men din Far har skrevet noget ned, det var lige i de Dage, da han mistede sine Forældre ved den store Ulykke, som dræbte dem. De Optegnelser har jeg, og du kan faa dem hos mig, naar du endelig vil.

Og efter en lille Pavse spurgte hun mildt: — Paul Ivar, vil du besvare mig et Spørgsmaal: hvem har sagt dig noget om disse Ting, som vi med Vilje aldrig har omtalt for dig eller din Søster?

— Tante Charlotte, sagde han mut og saa lavt, at hun lige netop hørte det, men det betød heller ikke saa meget for hende, som det, at han havde svaret, da hun spurgte.

— Hvornaar? vovede hun sig frem igen, men da gni-strede det i hans Øjne, som det havde gjort om Formiddagen, og han brusede ubehersket op paa ny.

— I Dag, for noget siden, derovre, hvor Far og de andre staar. Hun sagde mig mange Ting, for Resten ogsaa det, at vi foruden alt det andet bare er to, der har skubbet en anden ud — jo, du kan tro, jeg ved det alt sammen. Og du — du kunde ha' det Sind, at du lod ham sejle sin egen Sø!

Her tog Hidsigheden helt Besindelsen fra ham, og han blev ubændig.

Fru Vibes Øjne tæmmede ham, tvang ham til at slaa sine ned.

— Paul Ivar — sagde hun stille, men med stor Myn-dighed — der er een Ting, vi to maa være enige om, Uhøflighed lærte jeg dig aldrig, det ved du, og skal vi tale sammen, og det ikke mere kan være som i gamle Dage, saa maa det i hvert Tilfælde være under en anden Form end den, du hidtil har benyttet.

Han stod og kradsede med sin ene Støvlenæse i Jor-den; det kogte stadig i ham, men han bed det i sig.

— Var der mere, du vilde mig? spurgte hun og gjorde Mine til at ville gaa.

Saa forløb han sig igen.

— Gør nu ved os, som du gjorde ved Ib — gør det samme ved os eller bare ved mig, der skal blive dig en

Torn i Øjet; smid mig ud — jag mig bort — jeg kan vel undvære dine Penge og det Gods, som jeg ikke har Ret til — og — og — —

Hun havde ikke forsøgt at standse ham; det var hurtigt gaaet op for hende, at Charlotte med eller mod sin Vilje — hun vilde helst tro det sidste — havde givet ham falsk Underretning. Og med den sjældne Evne, hun havde til at sætte sig ind i andres Tankegang og forstaa andre, sagde hun, da han endelig brød af:

— Ja, min Dreng, jeg indser nu, at der er sket Forviklinger saa store imellem os, at det bli'r vanskeligt at rede dem ud — du vilde vel ikke engang tro mig, om jeg vilde sige dig Sagens rette Sammenhæng, og da du blot ophidses, naar vi to taler sammen, saa har jeg kun eet Raad til dig: gaa til Onkel Ditlev og lad ham give dig de Oplysninger, du ønsker. Din Fars Optegnelser skal i Aften blive lagt over i din Stue. Og saa maa du undskylde, at jeg nu ønsker at være alene —

Det var første Gang i hans Liv, at hun havde talt ham til paa denne Maade, første Gang han mærkede den Kulde i hendes Væsen, som enkelte paastod var over hende, og det gjorde trods hans Forbitrelse et ganske underligt Indtryk paa ham.

Een Gang endnu kom han til hende den Dag, det var efter Te, Klokken var henad elleve; men han vidste, at hun var oppe endnu. Han kom, da han havde læst, hvad hun havde lagt ind til ham, bankede paa hendes Dør og blev indladt.

Hun gik ham i Møde, og der var Forventning over hele hendes Skikkelse, men han blev staaende inden for Døren.

Har du været hos Onkel Ditlev? spurgte hun og kom hen til ham.

Et Udtryk af dyb Skuffelse gled over hendes Ansigt, da han svarede Nej.

— Er det saa værd — er det saa nogen Nytte til, at du taler med mig nu, Paul Ivar — og saa sent?

— Jeg er lige glad — sagde han — nu skal du svare mig. Var min Far under Forbandelsen?

Hun gav ham sit »Ja« hurtigt, men ganske roligt.

Saa spurgte han igen:

— Slog han ihjel?

— Nej!

— Drak han?

— Nej!

— Hvad gjorde han da — stjal han?

Fru Vibe tøvede et Sekund, saa sagde hun, men da var de mange Aars Lidelse ved at tage hendes Ro: — Ja, min Dreng, det var hans Ulykke.

— Og jeg — blev Paul Ivar ubarmhjertigt ved — hvad fik saa jeg?

Da brød den frem, den Kærlighed, hun ikke kunde holde nede. — Du gik fri — helt fri, hører du, hele din Barndom er skyldfri.

— Paul Ivar! kaldte hun og strakte begge sine Hænder imod ham Saa han det ikke, kunde han virkelig undgaa at se det Aa, nej, det var vel igen det, at han ikke vilde

Fru Vibe stod der endnu paa samme Plet med de to tomme Hænder rakt frem mod en Dør, der faldt til.

Efter dette undgik han hende, prøvede endogsaa paa at faa Maden bragt til sine Værelser — forlangte det ligefrem, men fik det Svar ved en Billet fra Moderen: Saa længe min Søn ikke er sengeliggende, ønsker jeg at se ham ved mit Bord.

Saa blev han sengeliggende, men det kneb, for han var jo rask. Derfor gjorde han ogsaa Nat til Dag. Seshusen, som havde sine Værelser i Nærheden af ham, kunde høre ham vandre hvileløs over Gulvet — eller han hørte ham spille — spille, saa alle de natlige Lyde i det store Hus blev nye og fremmede, med Liv af noget, der engang havde været — spille, saa Kapelurets Timeslag, der altid kunde høres, naar Dagens Travlhed havde lagt sig, blev tunge og alvorsfulde som Dødsklodder for al det, der havde Livets Varme.

Et eller andet sværmende Par standsede ogsaa nu og da under Paul Ivars Vinduer, men hans Toner passede ikke for den, der er i Fred med Verden og sig

selv, og endnu mindre for den, der er langt fra Erkendelsen af sin egen Brøde.

— Nej, det er ikke, som naar Fruen spiller, sagde Folkene.

Sehusen talte ikke til Elisabeth om disse urolige Nætter; men en Dag, de sad ved Kaffen efter Middagen, sagde hun af sig selv: — Jeg kan ikke holde ud at se, hvor Paul Ivar taber sig fra Dag til Dag. Hvis virkelig det kommer af, at han gaar her sammen med mig, saa maa der gøres en Forandring.

Agnete løb hen til hende i den største Bevægelse.

— Aa nej, Mor, fik hun lige sagt, da Fru Vibe afbrød hende.

— Vær ikke bange, lille Agnete, ham skal der ikke ske noget; det er mig, der fortrækker.

— Dem, Elisabeth — nej, hvad er nu det? Sehusen saa helt bestyrtet ud.

Men Fru Vibe sagde roligt: — Ja, jeg og Agnete. Ikke sandt, Agnete, du vil vel nok rejse med mig en Tid? I skal se, det er det eneste, der er at gøre.

Agnete stod lidt uden at svare, saa kom det stille, idet hun saa opmærksomt paa Elisabeth:

— Skulde han ikke kunne taale dig?

Fru Vibe rejste sig og tog hende ind til sig.

— Det er, som jeg siger, min Ven; men det kan blive anderledes, om vi blot griber det fornuftigt an. Og her hjemme har han jo Dem, Sehusen.

I de nærmest paafølgende Dage ordnede hun sine Af-færer; men Sehusen blev urolig, da hun bad ham om at være sig behjælpelig med Oprettelsen af sit Testamente. Hun saa det og sagde blot: — Det er bare meget sært, at jeg ikke har gjort det for længe siden — ikke sandt?

Saa blev det da lovformeligt opsat, at Godset, som den sidste Vibes Enke havde Bestemmelsesret over, skulde tilfalde Paul Ivar med den Del af hans Slægts Formue, som var i Behold fra hans Fars Død. Agnete fik tillagt en Fjerdedel af Formuen fra den Terchellingske Slægt; Resten gik til andet — Ib først, hans Sø-

skende ogsaa, men derefter alt det, Fru Vibe havde vist Interesse de Aar, hun færdedes derude.

Uagtet hun var ganske rolig, medens dette stod paa, var der dog noget over hende den Dag, hun havde sat sit Navn under, som fik Sehusen til at udbryde:

— Saa skulde det alligevel komme dertil, at jeg fik set Dem modløs, Elisabeth. Hun svarede ikke, men blev siddende, som om hun ikke havde hørt, hvad han sagde; først noget efter rejste hun sig, og hendes Blik traf ham.

— Modløs — gentog hun — kunde De se ind i mig, Sehusen, saa vilde De se, at jeg aldrig var mere overbevist om, at det, jeg vilde, var det rette, end netop nu, og saa — saa er man ikke modløs.

Og da hun nu skød de mange Papirer i Bunke, som de havde siddet over, lagde hun til: — Vi samles nok igen paa Vibenæsgaard, stol paa det!

Bevægelsen var ved at gøre det af med ham.

.... Værgeløs Hvorfor skulde hun blive saa værgeløs overfor alt det, der vældede ind Elisabeth, og her staar en, som vilde — vilde —

Nej, men hun maatte intet mærke; han nikkede til hende, idet han vendte sig for at gaa. Det kunde betyde, at han delte hendes Tro, men det blev kun et Nik, fordi han i Virkeligheden var angst for at sige sine Tanker.

Hun var henne ved Døren og kaldte og sagde efter ham, at der var en Ting endnu; men han var allerede borte. Lidt efter saa hun ham gaa gennem Parken. Hun blev staaende længe i dybe Tanker, og hun spurgte sig selv med Ængstelse Var det igen det gamle Saar?

Samme Aften, da de alle var samlede i Havesalen, hvor Baalet fra Kaminen var det eneste Lysskær, rejste Paul Ivar sig og kom hen til Fru Vibe.

— Jeg vilde gerne tale et Øjeblik alene med dig, sagde han.

Hun rejste sig straks og gik med ham. Han lukkede Døren op til den Stue, der nu var hans, lod hende gaa ind, lukkede igen omhyggeligt og trak den tunge Portiere for.

— Sæt dig, sagde han, idet han bød hende en Stol, selv blev han staaende foran hende, men han saa ikke paa hende; han stod og saa paa sine Negle, gjorde saa en utaalmodig Bevægelse og gik hen og stod og saa ud i Parken, der laa i fuldt Maanelys.

Nu rejste hun sig ogsaa og kom hen til ham. — Paul Ivar — sagde hun — jeg har ogsaa noget, jeg vilde sige dig, men maaske du kunde faa sagt dit først? Kom, Paul Ivar, sig mig nu, hvad er det, du gaar med, du ved jo, at hvad det saa er, saa vil jeg søge at forstaa dig.

— Ja — sagde han næsten i samme Nu, hun tav — ja, saa er det det, at jeg ikke kan holde det ud her hjemme — jeg kan ikke. Han standsede og saa paa hende.

— Er det da virkelig umuligt, min Dreng, at Hjemmet kan blive for dig, hvad det engang var?

— Ja — nikkede han — jeg tror det.

Der blev helt stille imellem dem et Øjeblik, saa spurgte hun, men da saa hun ikke op:

— Vil du sige mig en Ting, Paul Ivar, prøv, om du kan være ærlig mod dig selv og mod mig: er det mig, der er dig imod?

I Stedet for at svare, kastede han sig næsegrus i en Stol, gemte sit Ansigt i begge sine Hænder og stønnede: — Hvad ved jeg — hvad ved jeg dog — spørg mig ikke — men jeg kan ikke, kan ikke finde mig selv her hjemme!

Paa ny blev der stille.

Saa var det igen hende, der spurgte:

— Vil du da ud? Var det det — vil du bort en Tid — til Udlandet?

— Ja, sagde han, og idet han rettede sig, saa han første Gang paa hende og mødte hendes Blik.

— Tror du, du kan arbejde? forsøgte hun.

— Ja, det var jo det ogsaa.

— Hvad havde du tænkt dig?

- Paris — der er han, Mesteren, du ved.
- Det bli'r for længere Tid, Paul Ivar?
- Ja!
- For et Aar?
- Ja, mindst!
- For to maaske?
- Ja, hvad ved jeg!

Noget i hendes Øjnes Udtryk tog ham pludselig Hvis hun nu alligevel havde Ret? Hvis hun nu sad der og havde handlet redeligt til alle Sider Hvem har Ret, hvem i al Verden af os har Ret, spurgte han sig selv, og under dette Indtryk af pludselig at rokkes i, hvad han hidtil ansaa for urokkeligt, sit eget Syn paa det hele, gik han hen og lagde sig endnu engang, som han saa ofte havde gjort i sin Barndom, paa Knæ med Hovedet i hendes Skød. —

Nu kom der nogle Dage med Rejseforberedelser. Fru Vibe ordnede alt for ham; hun skaffede ham ogsaa en anbefaling fra hans Lærer i København til den franske Mester, saa han blot behøvede at melde sig hos ham for at blive antaget som hans Elev. Efter dette var der ikke nogen som helst Grund til at forhale Afrejsen, tværtimod.

Saa vilde han jo ogsaa helst af Sted. De tog paa ham, alle de fredløse Tanker om, at hans Fars Hustru — han kaldte hende aldrig Mor mere, naar han tænkte paa hende — at hun umulig kunde være den, hun gik for at være. Snart var han overbevist om, at hun var grænseløs despotisk og usand, og snart var han saaa inderlig uvis, at han maatte kæmpe med de Følelser, som alligevel ikke kunde stænge hende ude af hans Sind.

Saa var det ham ogsaa svært at skulle ud paa denne Maade fra Barndomshjemmet. Det var jo et helt nyt Afsnit af hans Liv, som skulde begynde, og han havde en Følelse af, at naar han nu rejste, saa havde han i Virkeligheden sagt Farvel til den Paul Ivar, som havde tumlet sig her de lange, lyse, lykkelige Barneaar. Han var jo ikke den, han mente at være, han var ikke den adelige Vibe, men bare den fattige Piges Søn; men der-

inde i de store Stuer og derude i den gamle Park gik hun, som — naa ja, som tog det alt sammen fra ham — først Alvilda, saa Anna, saa Gyrithe og til Slut Adelskabet og Godset — —

Nu var det bare Afskeden. Hvordan i al Verden skulde han faa sagt Farvel til hende, han kunde slet ikke tænke sig det.

Men Urene maalte Tiden, og Tiden gik; og saa stod de en Dag, de andre, og ventede paa, at han skulde komme ned — Vognen var kørt frem, og de ventede kun paa ham.

Paa Fru Vibes Bøn skulde Sehuse og Agnete følge ham til København. Sehuse var straks villig, men Agnete havde først bedt sig fri, siden alligevel føjet Moderen.

Et Ur faldt til Slag. Kommer han dog ikke — sagde Sehuse — vi skulde da ikke komme for sent.

De sendte Bud, og de andre gik ud til Vognen — endnu kom han ikke.

— Nu er det højeste Tid! Det var igen Sehuse. Jacob løb. Endelig kom Paul Ivar. Han var fuldt færdig og jog ind i Havesalen. Fru Vibe gik ham i Møde.

— Farvel, farvel! sagde han hurtigt og fik lige berørt hendes fremstrakte Haand, saa var han ude af Døren.

.... Havde hun ventet mere? Hvad havde hun ventet? Ja, hvad vidste hun — —

Men det var jo trods alt en Søn, der rejste.

Dørene stod aabne efter ham. Hun hørte Hestenes Gnaven paa deres Bidsler, Vogndøren smække, Hestekoene over Gruset derude — saa kom Jacob og lukkede ud til Vestibulen, og saa — var hun alene.

Da Vognen en Times Tid efter kom tilbage, sad hun ude paa Terrassen i den usædvanlig lune Foraarsaften. Solen var ved at gaa ned. Dens Gyldenskær faldt ind over Parken og strejfede hendes Hoved, saa hendes skinnende hvide Haar lyste. Hun havde lukket Øjnene, og der var Ro over hendes Ansigt, men den, der nu kom frem i de aabne Døre, saa straks, at det

Lommetørklæde, der laa i hendes Skød, var fugtigt — hun havde grædt. Hun mærkede i det samme, at hun ikke var ene, og saa op.

— Vær ikke vred — bad Agnete — jeg kunde ikke andet. Og idet hun kom hen og lagde sin Kind ind til Fru Vibe, sagde hun, men Graaden dirrede i hendes Stemme: — Han havde jo Onkel Ditlev, men du — hvem havde du, naar vi alle tog fra dig?

Mere end nogen Sinde sluttede Agnete sig til Elisabeth nu efter Paul Ivars Afrejse. Hun levede bogstavelig for at glæde hende, men hun var ikke fri for at være trættende i sin Omhu.

Schusen talte med hende om dette, men hun sagde kun:

— Du saa jo ikke, hvordan Mor blev den Dag, hun fortalte mig alt, og du ved slet ikke, hvor ofte hun ikke har det godt, men det ved jeg.

Han naaede da ikke andet, end at han selv blev urolig, og derfor lod han hende siden være i Fred.

Men Dagene gik, og der hændte ikke noget, tværtimod, Fru Vibe færdedes som ellers og var, da Efter-aaret kom, tilsyneladende sig selv.

I det første Aar, Paul Ivar var borte, tog Ib endelig Afgangsprøven som Maler. Han kom hjem en Dag til Christinebjerg, fuldt færdig.

Dagen efter var Baronesse Charlotte paa Vibenæs-gaard med Nyheden. Fru Vibe vidste det dog allerede; Ib havde sendt Telegram straks, det var overstaet.

— Naa, har han — sagde Baronessen — ja, det var jo mere, end vi fik; vi vidste saamænd ikke noget, før vi saa det i Avisen.

At hun var kommet for at føle sig for, om Svigerinden var villig til yderlig Understøttelse, var øjensynligt. Ibs Mor kunde ikke skjule det, men ligefrem rykke ud med det kunde hun dog ikke denne Gang, og da Fru Vibe hele Tiden lod, som om hun ikke forstod en halv-

kvædet Vise, maatte Charlotte Macrospa omsider tage bort, aldeles uvis.

Et lille, livligt Sammenstød mellem Ib og hans Moder var netop i fuld Gang, da Vognen fra Vibenæsgaard næste Dag kørte ind paa Christinebjerg. Alle de mindste kom stormende ind og meddelte, hvem der var kommet.

— Gud, som du ogsaa er, sagde Moderen og skyndte sig ud for at rette paa sit derangerede Toilette.

Ib selv blev rød, viftede, som han plejede, Søskendeflokken fra sig og naaede at være ene i Stuen, da Tanten kom ind.

Han var forlegen, vidste slet ikke, hvordan han skulde være, eller hvad han skulde sige; men hun tog det helt naturligt, gik blot hen og rakte ham Haanden og sagde mildt:

— Til Lykke, min Dreng; det var jo flinkt; kom nu over en Dag med det første, at vi kan ordne det rigtig godt for dig, for nu skal du ud i Verden saa snart som muligt.

Han var under hendes Indflydelse straks, da han hørte hendes Stemme, og da han mærkede hendes Haands Tryk, blev han saa lille, at han skammede sig over sig selv og alt, hvad han havde gjort hende. Det var knapt, han fik stammet sin Tak, inden de andre kom tilbage og paa ny var midt inde i det Virvar, som altid udmærkede Samværet i Macrospa's Familie.

Saa snart Fru Vibe var vel af Sted, havde Moderen fat i Ib.

— Naa, hvad sagde hun saa — faar du mere — kommer du til at rejse?

Ibs lyse Øjne tog Maal af hende, noget, han for længe siden havde opdaget, irriterede hende over al Maade.

— Hvorfor spurgte du hende ikke selv?

— Men Ib dog!

Han snurrede rundt paa Hælen og drev fløjtende ud af Stuen.

Samme Aften gik han sig en lang, ensom Tur. Overalt, hvor han kom, var der Minder fra Barneaarene; de blev saa levende nu, da han, næsten uden at vide det, gik over den gamle Grænse mellem Gaardene. Hvor langt han kom frem, ænsede han ikke, før han var paa den smalle Markvej, der løb uden om Vibenæsgaards Park. Det var en Fasanhane, der fik ham til at se sig om. Lige foran ham fløj den op og sejlede med sit underlige Skrig ind mellem Stammerne. Nu gik det for første Gang op for ham, at det Skrig lyder som Dampfløjten paa en af de smaa Baade, der løber ud og ind i Havnen ved Toldboden. Han standsede og saa efter den, satte sig paa Stengærddet og faldt i Tanker.

Der kom to imod ham henne paa Stien. Han kendte sin Tantes Skikkelse og Agnete.

— Sidder du her — sagde Fru Vibe — har du været inde?

— Nej, jeg gik mig blot en Tur.

— Vil du da ikke gaa med os?

— Tak! sagde han og hilste paa Agnete, og de fulgtes ad.

Han vidste ikke, hvad det var, men hans Væsen blev saa afdæmpet og stille som alt omkring ham. Tanten hjalp ham, saa han fik noget at tale om, og han mærkede selv, at han brugte andre Ord og andre Vendinger, end han plejede.

Da han ud paa Aftenen kom tilbage til Hjemmet, traf han Moderen neden for Verandatrappen. Hun gik der og ventede paa ham, helt hen i Vejret for Resten, da han lige saa godt kunde komme ad hvilken som helst anden Vej.

— Jeg staar og tænker paa — sagde hun — at, jeg mener, du maa jo derover, gør du det i Morgen — jeg mener, der maa jo takkes.

— I Morgen, ja, rimeligvis.

.... Sært saa føjelig han var i Aften.

— Det bli'r i Grunden ikke noget rart Besøg, min Dreng.

— Ikke rart — hvorfor det?

— Nej, men Ib da, det ved du jo bedst selv, hvorfor skal du altid lade, som om du ikke forstaar mig?

Ib lo, men det var pludselig en helt godmodig Latter.

— Skal jeg hviske dig en Hemmelighed? raabte han overgivent, og idet han bøjede sig frem og kneb hende ret eftertrykkeligt i det ene Øre, sagde han højt: — Jeg har drukket Te derovre i Aften.

Hun glemte Smerten i Øret for denne Meddelelse, der kom hende saa overraskende, at hun endogsaa tav med alle sine Spørgsmaal.

Næste Formiddag sad han saa endelig igen i Tantens Stue og talte med hende om sin Fremtid.

— Naar jeg nu sender dig ud — sagde hun — faar du i to Aar den samme Sum, som jeg har bestemt for Paul Ivar. Med den kan Du bo ret komfortabelt. Saa venter jeg af dig, at du vil bruge din Tid godt, saa disse Aar kan blive dig til virkelig Udvikling, og jeg betinger mig kun et, min Dreng, men det maa du uden Fortrydelse rette dig efter: Du maa ikke lægge Vejen over Paris —!

En skoldende Rødme fo'r op i Ibs store Ansigt; men han gav hende sit Løfte uden Betænkning.

— Ja, saa er det godt. Nu sørger jeg saa for alt, saa du kan rejse om en Uges Tid.

Hun var henne ved et lille Skab, tog nogle Pengesedler frem og kom igen hen til ham.

— Jeg ved ikke, men maaske din Garderobe kunde trænge til at fornyes nu til Rejsen, Ib — der er maaske ogsaa et eller andet, du kunde ønske at anskaffe.

Han tog, hvad hun rakte ham, men fik kun takket paa en meget kantet og, som han selv godt mærkede, næsten kold Maade.

Da han havde gemt Sedlerne, saa han imidlertid op og sagde pludselig varmt:

— Tante, jeg maa vel skrive til dig?

Der fo'r en Trækning over hendes Ansigt; han troede, at hun vilde nægte ham det og sagde hurtigt:

— Tante Elisabeth, jeg har været slem — maaske

endda værre, end du tænker, men jeg tror, at det nu skal blive anderledes.

Hun rev sig ud af de Tanker, der var stormet ind paa hende, og som gjaldt Sønnen, der ikke skrev, smilede til ham og sagde hjerteligt, men hun overhørte hans sidste Ord:

— Tak, Ib, skriv du saa ofte, du har Lyst.

Den sidste Gang, han var paa Vibenæsgaard inden Afrejsen, fik han endelig takket hende; da var han frejdig og saa glad, at han næsten blev køn til Trods for sit røde Haar og sine Fregner.

Hver Uge sendte Paul Ivar et Kort hjem; det var saa lidt som vel muligt, men de forstod, at naar han ikke kunde skrive til Fru Vibe, kom han bedst over det paa denne Maade.

Nu rejste Fætteren ud, og efter kun faa Dages Forløb kom det første Brev fra ham. Siden indløb der et hver fjortende Dag, ofte mange Ark i Dagbogsform, hvor han samtidig med, at han gjorde Rede for sin Arbejdstid, gav begejstrede og livlig fortalte Skildringer af alt, hvad han saa. Næsten alle de Steder, han kom, havde Fru Vibe selv været, og de Breve, hun sendte ham, blev derfor, som om han færdedes med hende. Der var ogsaa det ejendommelige ved hendes Breve, at de var som en Samtale; ikke et eneste Udtryk, ikke en Vending, som hun ikke benyttede i Talesproget, og hun gav meget i dem. Men hun talte meget lidt om sig selv, og slet ikke noget om, hvad der optog hende mere og mere — Samfundets Brøst. Der hændte hende for øvrigt det mærkelige i disse Aar, at enkelte af hendes Fæstere bad om ikke at faa deres Gaarde givet fri. Hun fik dem kun overtalt ved at sige, at den Tid vilde jo komme, da andre end hun raadede for Godset. Det skred altsaa stille frem, det hun arbejdede for, i hvert Fald var hun naaet saa vidt, at der virkelig var gode

Arbejdsvilkaar og saa godt som ingen fattige paa hendes store Ejendom.

Hen imod Slutningen af det andet Aar fik Ibs yngre Broder, Aage, som var Polytekniker, Ansættelse i et Firma i Darmstadt, og i Begyndelsen af det tredie Aar havde han skrevet hjem til Christinebjerg, at han var sendt til Paris paa Firmaets Vegne; der havde han opsøgt Paul Ivar.

Aage Macrospa var saa lidt Idealist, at hans Moders Tale om Tantens Adfærd for længe siden havde befæstet ham i, at der skete det rene Vanvid paa Vibenæs-gaard; og han kom til Paris med den Beslutning om muligt at faa talt med Fætteren om den Ting.

Ganske vist, han havde ogsaa Tantens Penge at takke for sin Uddannelse, men dette skulde dog ikke gøre, at man underkøbtes til at lukke Øjnene for, hvad der var forargeligt, og det maatte man kalde en saa naragtig Maade at øde en gammel Slægts Ejendom paa.

Mellem ham og Moderen veksledes ofte Breve om dette Emne, og Charlotte Macrospa indsaa, at nu var den Sag i gode Hænder. Rigtignok skønnede hun ikke, hvad der var at gøre, da Paul Ivar bevislig ingen Ret havde til at skride ind, men af Sønnens Meddelelser mente hun at kunne skønne, at han vidste en Vej at gaa.

Paa Vibenæs-gaard var man underrettet om, at Aage kom sammen med Paul Ivar, noget, som ikke var skikket til at glæde Elisabeth, der længe, allerede medens denne Nevø var yngre, havde haft en Følelse af at have en Modstander i ham. Langt hellere havde hun set, at det havde været Ib, der var kommet til Paris, saadan som hun nu kendte ham; men han sad nede ved de italienske Søer og var flittig og tænkte ikke paa Forandring foreløbig. Han klarede sig helt godt og havde endogsaa i sit sidste Brev skrevet om at faa sin Understøttelse nedsat, da det var saa heldigt, at han havde fundet Købere til sine Lærreder.

Saa var man naaet ind i Midten af det tredie Aar, og nu kom Paul Ivar endelig hjem.

Hvis de derhjemme havde ventet, at han kom som

den, der vilde gøre alt godt igen, blev de skuffede; han kom som den, der ikke anfægtedes af eller mindedes, at der havde været noget galt; han kom som Verdensmanden med det glatte Væsen, afslebet, elegant, sirlig i Sprog og Lader og med et Smil, som ofte viste sig, men aldrig havde det over sig, som hans Barnesmil havde haft, det varme, lysende.

Saadan var den Paul Ivar, de havde faaet hjem, og som de slet ikke kendte.

Men han spillede — spillede, saa det var rent betagende. Vidunderlige Causerier, som han ikke vidste Navn paa, men som de efterhaanden forstod var af ham selv. Rigtignok søgte han at skjule det, men af og til hændte det dog, at de kom og fandt efter ham smaa, henkastede Lapper Papir med skrevne Noder, eller, naar hans Manchetter blev lagt til Vask, hvor ofte kom ikke Lette og viste, at de var overmalede. De følte det, at han dryssede dem om sig, alle disse Toneklange, som han selv siden spillede for dem.

Han var overrasket over Agnetes Udvikling, sagde, at han var stolt af hende, sagde, at hun kom paa Højde med de franske Damer, men om Fru Vibe erklærede han rent ud, at hun var den smukkeste Kvinde, han havde set.

Ingen vidste, hvordan de skulde tage ham; men Agnete græd over ham flere Gange og sagde: — Nu synes jeg først rigtig, vi har mistet Paul Ivar.

At der stundom var ligesom et lille Tilløb hos ham til at være alene med Fru Vibe, betød nok ikke noget, da han altid, naar det var lykkedes ham, hurtigst muligt fandt et Paaskud til at undslippe.

— Han er saa udvendig — sagde Agnete — jeg har en Følelse af, at han er forbyttet.

Det kom hende derfor ogsaa aldeles overraskende, da hun en Eftermiddag traf ham sammenfalden under en heftig Hulken nede i det store, tætte Lindelysthus.

Hun blev staaende ved Indgangen og stirrede forbløffet paa ham.

Han havde set hende og fo'r op.

— Du kan prøve paa at tale om, hvad du har set — sagde han heftigt — en Kunstner hader at blive beluret, forstaar du?

— Men Paul Ivar dog, jeg kom hertil i dette Øjeblik og har ikke tænkt paa at »belure« dig, som du siger.

— Ja, du tror maaske, at der ikke kan være dyb Fortvivlelse i de forbistrede Toner og onde Tanker og alt muligt, og saa er det dog saadan alligevel; men saa er det vel heller ikke underligt, at man mister Herredømmet over sig selv, naar man inderst inde lever med dem og bærer paa en Verden, ingen uden for en selv kender det mindste til?

Hun troede ham ikke, men blev dog gladere for ham; han havde jo strøget det alt for glatte af sig, og alligevel ængstede han hende, men hun fik ikke Lov at tale med ham; han fo'r forbi hende og ned i Haven.

Da hun traf ham senere paa Dagen, var der intet, som røbede, at hans Sind havde været i saa stærkt Oprør.

De sad sammen ude paa Terrassen, da der kom en Mand, som vilde tale med Fru Vibe. Efter en halv Times Forløb hørte de hende komme tilbage, og de forstod, at hun fulgte Manden gennem Havesalen til Vestibulen. Hans Stemme lød ud til dem, og de opfattede Ordene: — Ja, saa siger jeg Fruen saa mange Tak for Skødet. Fru Vibes Svar hørtes ikke. Kort efter kom hun ud til dem, men da havde Paul Ivar rejst sig og var gaaet ned i Parken.

Om Aftenen, da Elisabeth hvilede sig i sin Stue, kom han til hendes Dør og vilde ind.

Han traadte bukkende over Tærskelen og spurgte, om hun var saa træt, at hun ikke kunde taale at have ham derinde, og han gik rundt og saa sig om og havde en Bemærkning om, hvad hans Øje tilfældig faldt paa: det var Bøgerne paa hendes Bord — en Foredragsrække af en fransk Forfatter.

— Aa, læser du ham; han er ypperlig, men man skal høre ham; jeg har hørt ham. Men han er grim — styg,

og saa alligevel dette forunderlige, som kun Franskmændene har over sig, og som ikke kan forklares — —

Det var de kostbare Ting paa hendes Skrivebord; der laa et paabegyndt Brev til Ib.

— Ja, du har nok faaet dig en Ildtilbeder i Bøllen — ja, hvorfor ikke! Han skal nok ellers være ved at blive katolsk derude, efter hvad de siger — —

Det var en Vase af gammelt Porcellæn.

— Det er sandt, det kan maaske interessere dig at høre, jeg saa Mage til den i Louvre, kendte den straks —

Fru Vibe havde rejst sig fra sin Divan og sad nu i Stolen ved Skrivebordet og fulgte ham med Øjnene, men saa hurtigt skiftede han Emne, at hun intet fik sagt. Hele Tiden vidste hun, at der var noget bestemt, han vilde, og dét kendte hun ham paa, for saadan havde han altid været, at han ikke kunde gaa den lige Vej.

Omsider satte han sig, slog det ene Ben over det andet, tog en Elfenbens Papirkniv op fra Bordet og sad og legede med den, da han endelig sagde:

— Og Godset, er du tilfreds — har du Glæde af dit Arbejde herude?

Hun svarede ikke straks, og umiddelbart efter talte han igen: — Jeg har vist aldrig sagt dig Tak for de Aar, jeg var borte. Du har gjort meget for os, det ser jeg godt, og du fortjener vor Tak, og vel navnlig min, mig har du jo givet mest.

Han standsede og saa paa hende.

.... Herre Gud, hvert Ord øger jo Afstanden imellem os — tænkte hun — er det da bare det, han vil?

— Men, nu maa du undskylde mig eller tilgive mig, jeg vilde gerne rette et Par Spørgsmaal til dig. — Vi er jo altsaa, Agnete og jeg, optaget af dig i dette Hjem, og du har opdraget os efter den Stand, som vi skulde have tilhørt, dersom vi ikke havde været født — uden for Ægteskab. Da det nu imidlertid er saadan, og du har meddelt os, at vor Ret glipper, hvor — hvor din begynder, saa bli'r det antagelig mig som min Søsters naturlige Værge, der har Ret til at spørge dig: kan vi leve, hun og jeg, som vi gør — har vi Lov til det — jeg

mener, du forringer jo Dag for Dag Godsets Værdi. Hvor stor din egen Formue er, ved jeg ganske vist ikke, men — naa ja — har du tænkt paa at — at sikre os saa meget, at du ikke lægger endnu een Uret til den, vi allerede een Gang har drøftet?

Fru Vibe rejste sig hurtigt i samme Øjeblik, han tav. Nu rejste han sig ogsaa.

Ja, du maa altsaa forstaa, at dette er, hvad man kalder Nødværge, hverken mer eller mindre, og — —

Han standsede brat ved at se hendes Ansigt blive hvidt som en kalket Væg.

— Paul Ivar — sagde hun, men det var næppe nok, han hørte Ordene — hvor stor Uret jeg saa end har gjort jer, saadan har du ikke Lov at tale. Og idet hun blev roligere: — Du maa huske paa, at det er dig, ikke mig, der har drejet alt om imellem os. Hvad Dag, du vil, bli'r alt, som det engang var, og — om du aldrig vil, ja saa — saa er der sørget for Agnete og dig. Hvordan, det maa du vel kunne vente med at faa Besked om, til jeg er død, men jeg tror ikke, du har Ret til at tænke, at jeg vilde sørge daarligt for dem, jeg har — hun vilde sige »elsket«, men tog sig i det og sagde — staaet nær.

Paul Ivar vidste ikke, hvad han skulde svare; han gjorde blot en Bevægelse med begge Hænder udad paa een Gang, løftede Skuldrene og forlod Stuen med et Smil, som ikke var let at tyde.

Samme Aften, da Sehuseu gik sin sædvanlige Tur inden Sengetid, kom Paul Ivar til ham i Parken. Han var meget talende og lige saa springende med Hensyn til Emner som for et Par Timer siden inde hos Fru Vibe; men der var den Forskel, at han nu flere Gange kom med smaa Slibrigheder og Brudstykker af letfærdige franske Sange; han var ogsaa mere forceret, end Sehuseu endnu havde set ham, og han fik det Indtryk, at hans Sind af en eller anden Grund var oprevet. Først da de kom op imod Hovedbygningen, og Lyset fra Have-salens Vinduer faldt ud over Grusgangen, saa han Paul Ivars Ansigt og forstod, at han ikke var ædru.

Hans første Tanke gjaldt Elisabeth, og han stand-

sede, men derved kom Nevøen et Par Skridt foran ham og var nu henne ved Terrassens Trappe.

Sehusen løb til. — Du kommer ikke op — hører du — ikke ind saadan, som du er — forstaar du?

Paul Ivar, som stod paa det første Trin, vendte sig om, men sagde ingenting og gik underligt nok stiltiende derfra.

Kort Tid efter arrangerede nogle af hans Bekendte en Havefest — et Slags Sommerkarneval — hos en ung Komponist, som laa paa Landet et Sted ved Kysten, og da de havde faaet Nys om, at han var vendt hjem fra Udlandet, kom der Invitation til ham og senere Bud, at han maatte endelig komme.

Det var Synd at sige, at han havde Lyst, men her var jo en Anledning til igen at smutte lidt bort, og han skrev og sagde Tak.

Agnete var optaget af, hvad han vilde møde i; men han sagde til hende, at han virkelig ikke vilde have nogen som helst Ulejlighed med Anskaffelse af en Dragt, han lejede rimeligvis en Domino — det var det hele.

Han gjorde nogle Smaarejser til København, men talte ikke om, hvad han havde for, og de satte dem ikke i Forbindelse med Festen.

— Det er da kedeligt, som Paul Ivar er blevet — sagde Sehusen — jeg ved ikke, men er der i Grunden noget ud over hans Musik, som interesserer ham?

Aftenen inden han skulde af Sted, sagde Fru Vibe til ham:

— Fik du saa en Domino, Paul Ivar?

— Nej, det blev noget andet; men har du Lyst, kan jeg jo tage den paa, saa kan du selv se.

Hun kunde næsten ikke skjule sin Overraskelse, saa lidt forvænt var hun med nogen Imødekommenhed fra hans Side, men hun var straks interesseret.

Agnete havde haft Hovedpine og var gaaet til Ro, og Sehusen var en Forretningsrejse i København, hun sad derfor alene paa Terrassen og ventede Paul Ivar tilbage.

Det varede længe, inden han kom, og saa faldt hun i Tanker.

— Hun kunde ikke nægte for sig selv, at det saa alt andet end lyst ud derhjemme. Paul Ivar stod hende stadig lige fjernt, og hun syntes endda fjernere og fjernere, eftersom Dagene gik. Hvad hun saa end gjorde, var der ikke mere noget, som kunde slaa Bro imellem dem; hun vidste da ikke, hvad det skulde være, og alligevel — hun kunde ikke slippe den Tanke, at det nok kom — det maatte komme.

Altid i disse Aar havde hun tvunget sig selv til at se bag om al den Modvilje, Paul Ivar havde vist hende, og fordi hun havde kunnet det, havde hun heller ikke en eneste Gang været vred paa ham. Hun forstod, at saadan som han nu engang var, maatte det nødvendigvis blive hende, hans Vrede og Mistillid vendte sig imod, og fordi hun selv havde lidt under at have handlet bag hans Ryg den Gang med Anna Bruhn, rummede hendes Sind endnu stadig de kærligste Tanker, naar det gjaldt ham.

En lille Fugl sang i en Busk i Nærheden; det var jo den livsalige Tid, hvor der ventedes paa Underet, som skulde ske — Skabningens Fornyelse ved Livets Sejr.

Den lille Sanger rev Fru Vibe ud af hendes Tanker — eller det var maaske snarere det, at den tav saa pludselig og flagrede længere ind i Buskadset. Hun drejede Hovedet efter den, men rejste sig i det samme og blev staaende, støttet til Terrassens Stenbalustrade.

Al Farven gik af hendes Ansigt, thi dernede kom Otto Valdemar op imod hende — ingen anden end Otto Valdemar, nøjagtig som hun kendte ham fra det gamle Billede. Hun tog efter Vejret.

— Ikke sandt — raabtes der op til hende — jeg ligner ham godt nok!

— Jeg vilde ønske, du havde ladet være med dette, sagde hun, idet han kom op ad Trappen.

— Ja, men ikke sandt — blev han ved — det er da en underlig Ting, at man kan ligne Mennesker, der er

døde for mange Aar siden! Han satte sig paa en Bænk lige over for Trappen. Den lille Kaarde lagde han frem over Knæene, og Fløjelskappen, som varmede ham, slog han tilbage over den ene Skulder — Silken i hans Dragt knitrede ved hver Bevægelse, han gjorde.

— Jeg be'r dig om at gaa — sagde hun og vendte sig bort — jeg kan ikke taale at se dig i den Dragt.

Han rejste sig.

— Hjerte Moder viser sin Søn fra sig med haarde Ord, hartad han ikke er sig nogen Slags Usømmelighed bevidst.

— Paul Ivar!

— Ja, nu gaar jeg jo, som hjerte Moder ser, I fornægter mig vel blot ikke at ønske eder en god rolig Nat. Lyse bli'r eders Drømme sikkert, al den Stund der ikke findes en Mor som I —.

Saa gik han.

Da Sehussen kom hjem ved Titiden, var Elisabeth gaaet til Ro. Jacob meddelte, at Fruen vist ikke befandt sig vel; hun havde set syg ud ved Tebordet.

Medens Paul Ivar var borte, besluttede Fru Vibe sig til at rejse.

— Jeg maatte jo være blind — sagde hun til de andre — om jeg ikke kunde se, at Paul Ivar lider ved at gaa her sammen med mig. Men jeg er ganske overbevist om, at han vil have godt af at være her alene med Dem, Sehussen, og derfor vil jeg tage herfra en Tid. Se nu dog ikke saa bestyrkede ud begge to — der sker jo ingenting, fordi jeg ikke bli'r hjemme — tværtimod. I vil dog indrømme mig, at det ikke kan blive ved at gaa paa denne Maade. At det er alvorligere nu, fordi det er anden Gang, det er blevet saadan imellem os — ja, det skal jeg være den sidste til at nægte, men jeg vil forsøge alt, og jeg tror, at vi kommer til Forstaaelse engang. Naar og hvordan ved jeg ikke, bare tror jeg det, for ikke sandt — det er jo urimeligt, meningsløst, at den Dreng, jeg elskede, og som hængte ved mig — at han skulde blive fremmed for mig?

De vidste ikke, hvad de skulde svare hende, og hun

stod der og saa fra den ene til den anden og fik ikke sin underlige, urokkelige Tillid støttet — de kunde ikke.

Samme Dag kom Paul Ivar hjem, og ved Middagen meddelte hun ham sin Bestemmelse, men da var det Meningen, at hun og Agnete allerede vilde af Sted næste Morgen.

Han saa ikke op, medens hun talte til ham, først da hun sagde:

— Det var til dig, jeg talte, Paul Ivar! mødte han hendes Blik; men da forstod hun, at Afstanden imellem dem var større, end hun nogen Sinde havde tænkt sig.

Hun havde ogsaa en ubestemt Følelse af, at hun skulde tage sig i Agt for ham, men den forekom hende for Resten saa taabelig, at hun afviste den hver Gang, den vilde gøre hende urolig. Hele Tiden under Maaltidet søgte hun at kalde den gamle hyggelige Stemning frem, men det vilde ikke lykkes; Paul Ivars Ansigt gjorde Maden stor i Munden paa Sehusen, og Agnete havde Møje med at tvinge Taarerne.

Efter Bordet satte Elisabeth sig til Flygelet; uagtet hun ikke havde Lyst, gjorde hun det, for at ikke den sidste Eftermiddag skulde blive saa vidt forskellig fra, hvad de var vant til gennem disse mange Aar; men hvor meget hun saa end ellers evnede at skjule, hvad der rørte sig i hendes Sind, det kom altid frem i hendes Musik, og nu blev den som en stille, vemodig Afsked, der kaldte paa gamle Minder med Genklang af de Melodier, Børnene havde elsket fra de var smaa, og med Strejf af, hvad Sønnen selv havde komponeret og ofte tidligere havde bedt hende om at spille.

.... Ventede hun ham nu da?

Ja, det var vel sagtens det, hun gjorde. Hun havde jo saa godt kunnet tænkte sig, at han var kommet og havde stillet sig bag hendes Stol, lagt Armene om hende og bare hvisket det ene Ord — Mor. Havde han gjort det, saa havde alt været slettet i det Øjeblik, men — han kom ikke. Han var slet ikke i Salen, medens hun spillede, men da hendes Blik faldt ud paa Terrassen, saa hun ham — han stod derude. Og hun brød brat af og gik ud til ham.

— Skal vi skilles paa den fortvivlede Maade nu igen, min Dreng? spurgte hun.

Og endnu engang:

— Paul Ivar, gi'r du mig et eneste Ord, eller rækker du mig blot din Haand, saa skal der ikke være det, som huskes, uden alt, hvad der var godt.

Og da han endnu ikke svarede:

— Har du da virkelig glemt alle dine lyse Barneaar, Paul Ivar?

Han gjorde en hastig, uvillig Bevægelse og begyndte at gaa ned ad Trappen.

— Aa, om du vilde tie! slængte han tilbage.

Saa var han naaet helt ned, og hun hørte hans Fodtrin tabe sig over Gruset.

Hun gik ind. Sehussen og Agnete mødte hendes Blik, men hun rystede blot paa Hovedet og gik til sine Værelser.

Kl. ni kom Paul Ivar igen ned i Havesalen, da var han ikke ædru.

Agnete sad der, ellers ingen; Lamperne var tændt, og Havedørene lukkede. Han satte sig lige over for hende, tog en Bog fra Bordet, tabte den, tog den op, tabte den een Gang til og blev siddende. Agnete tog den og lagde den bort, saa han ikke kunde naa den.

Saa vilde han spille, men som han sad i de første Løb, faldt Buen fra ham, og da han vilde bøje sig og tage den op, tabte han Balancen og gled ned paa Gulvet. Det var henne ved Flygelet, og han greb i Faldet ind over Klaviaturet og fik lagt sin Haand over Tasterne i store Oktav, som alle gav Lyd samtidig.

Agnete sprang til og hjalp ham op.

— Paul Ivar — ruskede hun i ham — du er jo fuld — men at du kunde det — hvor kunde du, og her hjemme, Paul Ivar?

Hun slap ham og trak sig uden for Lampelyset; hele Tiden fulgte hendes Øjne ham Vilde han spille alligevel, saadan som han var?

Han havde sat sig hen ved Glasdøren og sad nu og strøg Buen over Cremoneserens Strenge —

Først saa svagt, at hun næsten ikke hørte Tonen, derefter stærkere, og saa sprang de frem under faste Buestrøg, de underlige smaa, brudte Satser, hvori der var baade Had og Uro og al menneskelig Kvide og Graad og Latter, som kun Ib og hans Venner havde kendt.

Hjemme havde han aldrig spillet dem før, men som han sad dér, mindedes han det Navn, Ib havde givet dem: Syndens Melodier.

Agnete havde rejst sig, hun stod stiv og lyttede Hvad var det dog Hvad var det for en Uhygge, der vældede ud i det store Rum med de Toner? Hun saa sig uvilkaarligt om. Uden for Lampens Lyskreds laa et Stykke af Salsgulvet i Halvmørke, og en blød, vag Linie dannede Overgangen til Skumringens Usikkerhed, som kom ind udefra. Der var ikke Lyd af andet end Violinen, men udenfor var der store, stille Silhuetter af Træerne i Haven og langt ude en Afglans af Dag, som svandt. Saa stor og gammel, Agnete var, havde Uhyggen taget hende saaledes, at da en Dør gik, vendte hun sig lettet, og da hun saa Lyset fra de tændte Lamper i Fru Vibes Stue, løb hun frem — blev staaende — løb igen og kaldte.

Elisabeth tog hende ind til sig, som man tager et Barn.

— Hvad er der dog, Agnete, hvad er der sket?

Et langt, skringrende falskt Buestrøg skar i det samme gennem Rummet, saa fulgte Lyden af en Stol, der blev skubbet tilbage, straks efter smækkede Havedøren, og der blev stille.

Sehusen kom derind lidt senere; de talte da om, at Paul Ivars Sindsstemning var værre end ellers, men Agnete nænnede ikke at sige, at han havde været fuld.

Nogen tog i Havedørens Laas. Sehusen, som lige havde været henne at lukke, rejste sig og lukkede op igen — det var Paul Ivar.

— Gik hun? spurgte han og mente Fru Vibe.

— Nej, sagde Elisabeth, idet hun forlod sin Plads.

Hun og Paul Ivar mødtes, hvor Lampelyset naaede hen.

— For Guds Skyld — raabte han ude af sig selv —
bliv fra mig!

Hun gjorde et Skridt tilbage, og de andre sprang op.

Han havde i det samme løftet sin højre Arm og kastet noget fra sig; det ramte det ene store Pillespejl, som knustes, saa Glasstumperne raslede ud over Gulvet — selv sank han i Knæ og blev liggende.

Sehusen løb til. Han var først henne at tage den Genstand op, som havde splintret Spejlet, men nu kom han tilbage, og idet han bøjede sig over Paul Ivar, sagde han hæst, men tydeligt:

— Du — du skulde spærres inde paa Livstid. Og vendt mod Elisabeth kom det højere: — Se nu, se nu, hvad der var tiltænkt Dem.

Hun blev hvid som en kalket Væg, da hun saa en ganske lille, forniklet Revolver i hans Haand.

Straks var han over Paul Ivar, forløb sig og blev brutal, brugte Ord, som ingen nogen Sinde havde hørt ham anvende, og mistede Besindelsen, saa han slog ham.

— Sehusen — gik hun imellem — dette vil jeg ikke se paa, slip ham, De ser jo, at han er syg.

— Gud forlade ham — sagde Sehusen, idet han løftede ham op — og Dem, skal De undskylde her ogsaa!

Han vilde ikke høre hende og gik med ham. Da han kom tilbage, var han alene.

— Hvor er han? spurgte Elisabeth.

— Jacob er hos ham, sagde Sehusen, som endnu ikke havde fattet sig.

Og lidt efter:

— Elisabeth! Det er, som om der var sket et Under her i Aften — hvordan gik det til, at han smed Revolveren fra sig — tænk, dersom han havde skudt, saa nær De stod ham!

Fru Vibe svarede ham ikke straks; hun sad med Agnete, der var kommet i nervøs Graad og ikke kunde blive rolig.

— Sehusen — kom det omsider — Paul Ivar er ikke ond.

Han var begyndt at gaa op og ned ad Gulvet.

— Der kan De se — sagde han til hende — saa havde det dog noget at betyde — Fanden ogsaa!

— Hvilket, hvad taler De om?

— Ligheden.

— Ligheden?

— Ja, sagde vi ikke altid, at han lignede den sindsyge Otto Valdemar?

— Sehusen!

— Naa, og saa det med den franske Clairvoyante; havde hun ikke Ret, da hun sagde, at De skulde vogte Dem for Gaarden med Søjleportalen og det prangende Adelsmærke over Indgangsdøren?

— Jo, men Sehusen da!

— Ja, fik De en eneste glad Time fra den Dag, De kom hertil? Og se, passer det ikke, hvad Italieneren sagde, da han spaaede Dem af Linierne i Deres Haand — rinder det ikke ud mellem Deres Fingre som Sand — alt sammen?

— Aa nej, ti nu — sagde Fru Vibe og rejste sig — bli'r det nu til Slut Dem selv, der tror paa alt det, som Deres Forstand engang kunde vifte bort med en sund Latter?

Sehusen standsede og saa paa hende.

— Det var ogsaa det med Zigeunersken — husker De hende? Fik hun da heller ikke Ret, da hun sagde: De har haft Sorg, og De vil faa Sorg igen — fik hun ikke — se nu, se nu da, hvad der kom — eller kan De ogsaa finde Lyset her, Elisabeth?

Da han sagde de sidste Ord, lo han bittert, men Fru Vibe lagde sin Haand paa hans Skulder.

— Sehusen — sagde hun stille — prøv nu, om De kan være rolig, for min Skyld. De kan jo nok forstaa, at jeg ikke er mindre rystet end De, men jeg be'r Dem indstændigt om at se paa Paul Ivar paa en hel anden Maade. Han har længe været syg og forpint, og jeg er saa sikker paa, at De er den eneste, der kan være noget for ham. Hvad der er sket i Aften, holder mig ikke hjemme — tværtimod, De indser maaske selv, at det er nødvendigt, at han og jeg igen skilles for en Tid. Men

Sehusen, maaske var det det, som skulde ruske ham op, maaske det var Vejen — Ditlev, hvad kender vi — vi ved det jo ikke. Og se paa mig — staar jeg ikke her og fejler ingenting — alt det, der kunde være sket, skete ikke — hvad er der saa andet end at være taknemmelig? Tag Dem nu sammen, Sehusen, ellers har Gud jo ikke noget for, at han saa underligt sparede os i Aften.

Han bøjede stiltiende Hovedet og vendte sig bort; det spændte ham pludselig saa stærkt i hans brede Bryst, at han maatte ud — hun saa, at der faldt en Taare i hans Skæg, da han gik.

Dagen efter rejste de.

De tog bort uden at have set Paul Ivar. De ventede ham til det sidste, endogsaa da Fru Vibe steg til Vogns, tøvede hun — men han kom ikke.

Da hun var kommet til Sæde, saa hun op til hans Vinduer, og da hun skintede hans Ansigt bag et Gardin, var det lige netop, hun kunde skjule sin Bevægelse.

Hun havde valgt at tage til Klampenborg, det var langt nok fra Vibensgaard og tæt nok til at kunne komme hurtigt hjem, hvis hun skulde blive kaldt tilbage. Straks da hun var kommet dertil, skrev hun til Sønnen — hun kunde ikke andet. Maaske han dog vilde læse, hvad hun havde at sige ham, se hende havde han jo ikke villet, da hun havde været ved hans Dør kort inden Afrejsen.

Nu var det for Alvor gaaet i Stykker inden Døre i det gamle Hjem — nu da de var borte.

Der gik Poul Ivar og Sehusen hver sine Veje, mødtes kun til Maaltiderne og søgte aldrig hinanden.

Dels havde Sehusen meget svært ved at forvinde Indtrykket fra den sidste Aften, de var samlede, dels

indsaa han, at det var rigtigt at lade Paul Ivar i Fred en lille Tid, derfor passede han sig selv indtil videre. Senere vilde han jo nok søge at være noget for Nevøen, blot ikke nu, og han kunde ikke faa sig til at tro, at Fru Vibe havde Ret til at fordre mere af ham i Øjeblikket.

Han skrev til Elisabeth og fortalte ærligt og redeligt om Sagernes Stilling, men han fik ikke Svar. Derimod skrev Agnete flittigt, og gennem hende fik han Tak og Hilsen; denne Tavshed lignede ikke Elisabeth, men han var forstaaende og taalmodig.

Saa kom der en Dag et Brev fra Agnete, hvori hun skrev:

— Mor er syg, Onkel Ditlev, men hun vil ikke have, at vi betragter det som noget særligt, saa du maa helst ikke omtale det i dine Breve.

Du ved, hvor Varmen er trykkende i Sommer, og selv her er den urimelig. Her er nemlig ganske stille, og det er næsten, som om den stiger op igen og slaas tilbage ind over Landet fra den døde tangfyldte Strand.

Mor har følt sig træt, og selv om hun ikke har klaget, saa har hun ikke været rask, siden vi tog hjemme fra, men jeg har ikke tænkt over, at det var andet end den sidste stærke Sindsbevægelse og alt det, som jo i sig selv nok skal gøre os alvorlige. Men forleden var her en Solistaften henne i Koncertsalen, og den var vi med til — jeg tror, Mor gjorde det for min Skyld, selv om hun ikke vilde ud med det, da jeg spurgte. Hun havde hele Dagen været træt, jeg syntes endnu mere end ellers, og da vi saa kom hen i Salen, var den overfyldt og Heden kvælende. Jeg spurgte hende, om vi ikke hellere skulde gaa derfra med det sammen, men hun mente godt, hun kunde blive. Det gik ogsaa, til vi naaede ind i Koncertens anden Afdeling, da rejste hun sig og vilde ud. Vi sad langt ude til højre, og en Herre, som stod under Bal-

konen, traadte straks frem og støttede hende. Vi kom ind i et Sideværelse, hvor han slog Vinduer op, saa der blev Gennemtræk. Mor havde Aandenød, men ingen Smerter, og jeg troede allerede, at hendes Ildebefindende var ved at gaa over, da hun pludselig blev kridhvid, faldt sammen og mistede Bevidstheden.

Underligt nok, at den Herre, som hjalp os, netop var en Dr. med. Egede; du kan jo nok forstaa, at det trøstede, da han sagde mig, hvad han var, og da han hele Tiden blev ved at sige, at Mor nok skulde komme til sig selv igen.

Vi maatte have Bud efter Vilhelm med Vognen, og saa fik vi hende da hjem til Hotellet. Dr. Egede var overordentlig flink og omhyggelig; han undersøgte Mor og sagde os, at hun har en Hjertefejl, som han for Resten mente, at hun maa have gaaet længe med; han var meget forbavset over, at vi ikke vidste det. For øvrigt mente han ikke, at hun vilde blive meget generet af den, da han gik ud fra, at hun jo kunde tage alle Hensyn, og at hendes Liv laa saadan for hende, at hun ikke havde store Sindsbevægelser. Men det er jo netop det, Onkel Ditlev, hvordan skal vi skaane Mor for dem; hun sidder jo i Virkeligheden midt i dem. Det bli'r slet ikke os, som elsker hende, der kommer til at raade for hendes Ve og Vel, og det er det, som kan gøre mig saa bitter — —

I det næste Brev hed det:

— Mor kommer sig godt og ser ganske ud som ellers. Kun er hun alvorligere, men det er jo saa naturligt; vi har jo heller ikke noget at være lystige over.

Vi har fundet en køn Plet i Skoven ved Taarbæk Kapel; der kører Vilhelm os hen, og saa sidder vi og ser paa Børnenes Leg. Der er saa mange af Landliggernes Børn, som kommer derop med deres Barnepiger. Dr. Egedes Børn er der ogsaa. Der er tre, og de har alle kastet deres Kærlighed paa Mor; den

mindste, en sød lille Dreng paa tre Aar, kalder hende haardnakket for Bedstemoder. Doktoren er Enke-mand. Han var kun gift i otte Aar, saa døde hans Hustru, en tysk Dame, paa et Besøg i sit Hjem efter faa Dages Sygeleje. Det ældste af Børnene, en sød lille Pige paa syv Aar, skal ligne hende meget. Den ældste Søn, Erik, er en usædvanlig indtagende og klog seksaars Dreng. Naar jeg ser Mor sammen med de Børn, kommer jeg min egen Barndom saa nær. Jeg synes, jeg kan se os sidde som nu disse og lytte saa musestille til alt, hvad hun kan fortælle. Men samtidig indser jeg mere og mere, hvor meget hun har gjort for os. Jeg har en Følelse af, at Mor selv i denne Tid lever i Minder fra vor Barndom. Hun taler saa ofte om os og kan huske saa mange Smaatræk, Ting, vi har gjort, Ord, vi har sagt; hvor har hun dog gemt det trofast alt sammen.

Og hvor hun elsker Børn og forstaar dem. Vi vilde undre os — sagde hun i Gaar — om vi kendte et Barns rige Tanker rigtig til Bunds. Barnet ser ganske vist omvendt paa alt, saa det, der er smaat, bli'r stort, og det store smaat; men i det, som vi voksne ikke ænser, ligger der for Barnet en Verden af Herligheder. Hun siger ogsaa, at Barnesjælen er det skønneste, hun ved. Hun kalder den: Naturen i sig selv, og siger, at derfor er den god. Men hun siger ogsaa, at der findes ikke den Opdrager, der kan tage virkelig nænsomt paa en Barnesjæl. Den er det fineste Voks, hvori alt sætter Aftryk: Fars Væsen — Mors Ord — Brors og Søsters Adfærd og saa alle de andre voksne Mennesker, som vækker dets Reflektion over godt og ondt og lærer det at spørge: hvorfor gør han det og hun det?

Jeg gi'r hende Ret i det alt sammen, men samtidig med, at hun taler om det rige Barnesind, viser hun mig, sig selv uafvidende, at et voksent Menneskes Sind ogsaa kan være rigt, endnu langt rigere end Barnets, naar den, som saa noget og begreb meget, tog det bedste af alt — — —

I det tredie Brev hed det:

— Doktor Egedes mindste Søn, Viggo, kom i Gaar løbende, kastede sig ind til mig og kaldte saa underligt baade i Jubel og Angst: Mor, Mor! Det gjorde et sært Indtryk paa mig, og jeg kunde se, at Doktoren, som var til Stede paa Kirkepladsen, hvor det skete, blev ilde berørt. Senere kom han hen og sagde til mig: Viggo har Ret, der kan være Lighed mellem Dem og hans Mor. Men saa er det jo rigtigt, hvad Mor siger, at smaa Børn gemmer paa meget mere, end vi aner.

For øvrigt begynder hun at kunne gaa igen uden at blive kortaandet. Vi var i Aftes nede paa Dampskibsbroen, Vejret var henrivende, og Vandet aldeles stille. Solnedgangen kunde vi ikke se, Sundet ligger jo mod Øst — men vi saa et dejligt Luftperspektiv med Genskin af Aftenrøden. Der var en Skovsø og nogle Bakker, een af dem lignede den derhjemme, hvorfra vi saa ofte saa Solen gaa ned. Mor maa have set Ligheden i det samme, for hun sagde:

— Jeg husker engang, du vilde tigge mig til at gaa med dig over imod den synkende Sol. Det nyttede ikke, jeg sagde dig, at vi aldrig vilde naa den — det var en af de Gange, du ikke vilde lade dig sige.

Derefter sad hun tavs og saa frem for sig, saa tog hun min Haand og sagde, og der var saadan et smukt Udtryk i hendes Ansigt: Agnete, du havde Ret den Gang alligevel, Vejen kan tages — skal tages. Alt Menneskeliv leves jo Østen for Paradisets Have; skal vi hjemad, maa vi vende os mod Vest, men det bli'r jo bag Solguldet, Agnete.

Senere talte hun for første Gang om Paul Ivar, som han har været disse sidste Aar. Jeg har med Vilje ikke nævnet ham; jeg synes, hun maatte selv begynde, hvis der skulde tales om ham. Jeg mærkede da, at hun er ganske fast i Haabet om, at vi har naaet det yderste med ham, og at der nu vil komme an-

dre Tider. Hvordan og hvornaar kan jeg blot ikke indse, men rokke ved hendes lyse Syn, vil jeg ikke. Herefter synes jeg, alting maa blive saa svært, ogsaa det, om Paul Ivar nu kom og vilde gøre godt, hvad han forbrød imod hende; jeg har ikke Mors Sind, men jeg føler mig ofte saa uendelig lille overfor det Meneske, der altid kan glemme og tilgive — jeg ved, jeg kan det ikke —

Og i det sidste Brev, Sehusen modtog, skrev Agnete:

— Mor er ked af at være her nu. Man har faaet at vide, hvem hun er, og nu kan hun ikke vise sig uden at blive »begloet«; ja, jeg kalder det saadan, for det er ikke andet. Men egentlig kan jeg godt forstaa, at hendes usædvanlige Statelighed maa vække Opmærksomhed, rent bortset fra, at hun nok, efter hvad Doktoren siger, er kendt af mange for sin sociale Anskuelsers Skyld.

Du kan tænke dig, Onkel, her var en Reporter forleden og interviewede Mor. Jeg var til Stede under Samtalen og hørte, at hun sagde til ham: Nej, jeg har ikke noget imod at tale med Dem, men jeg ønsker ikke at faa mine Ord frem til offentlig Drøftelse. Saa søgte han at vise hende, hvor stor Betydning det vilde faa, om det blev en kendt Sag, at der her hjemme midt iblandt os findes en stor Ejendomsbesidder, som har Øje for, at meget kunde og burde være anderledes, og Vilje til at ændre det.

Det var en lang, meget interessant Samtale, som først rigtig for Alvor lod mig se, hvor Mor ser frit paa alt, og kønt og forstaaende, og hvor hun gaar sin egen Vej og bare retter sig efter sit eget gode Hjerte og ypperlige Hoved.

Artiklen kom i Socialdemokraten for i Gaar, men efter det vil Mor slet ikke være her længere, og Bestemmelsen er derfor, at vi bryder op saadan, at du kan træffe os i København den 9. Juli paa Hotel Kon-

gen af Danmark. Vilhelm kommer hjem med Vognen samme Aften ved Titiden.

Hvad Mor saa vil, er jeg ikke helt klar over; det vil rimeligvis afhænge meget af, hvad Lægen mener er raadeligst. Doktor Egede vil have hende undersøgt hos en Specialist i København, og raader han saa til en Baderejse, gør vi det, ellers har Mor lovet mig at vise mig lidt af den store Verden, som jeg slet ikke kender. Men — mellem os sagt, Onkel Ditlev — saa saa jeg helst, at vi ikke kom af Sted; jeg er ikke rolig ved at skulle rejse med hende, selv om Lette og Jacob skal med.

Paul Ivar faar vi vel ikke sagt Farvel til? Mor sendte ham et Brev, ved jeg, straks efter, at vi var kommet her, men han svarede aldrig. Hvor er det dog en underlig nedslaaende Tanke, at man har en Bror, som man er kommet til at staa fjernere end den fremmede, der gaar en forbi. Og for Mor, som har elsket ham, som elsker ham endnu, hvilke Tanker drager hun ud med og øger Vejen imellem dem? Jeg kender dem ikke, hun taler ikke til mig om noget af alt dette; men jeg ved, at hendes Sind rummer ingen Vrede mod ham.

Det er bare det, som gør mig helt syg at tænke paa: hvis nu der skete noget med hende, saa de aldrig mere mødtes? Tror du saa alligevel ikke, Onkel Ditlev, at det blev forfærdelig svært for ham? — —

Samme Dag, Sehusen modtog dette Brev, samlede han dem alle og lagde dem ind paa Bordet hos Paul Ivar. Men netop den Dag havde Posten bragt et Brev fra Ib; det bar Roms Poststempel. Ib skrev:

— Kære Paul Ivar! Først maa jeg indstændigt bede dig om ikke at lægge dette Brev ulæst til Side. En Samvittighedssag driver mig til at skrive. Det bli'r en Bekendelse, ydmygende nok for mig, men det er jo altid ydmygende at skulle fordømme sine Ord og sine Handler. Hvad jeg siger dig her, skylder

jeg dig og en til, som jeg har lønnet rent ud nederdrægtigt.

Det er jo snart tre Aar, siden vi to færdedes sammen, og naar man ved Tid og Rum faar sat saa stort Skel, som jeg har faaet sat, fra de Dage og til nu, saa vil det jo igen sige tre Aar paa Afstand fra sig selv i en bestemt Periode af ens Liv.

Tre Aar kan lære en meget, og disse virkelige Arbejdsaar herude har i hvert Fald lært mig, at der er meget, som skulde have været anderledes.

For at du kan forstaa mig helt, maa jeg gaa saa langt tilbage som til min tidligste Barndom, hvor min Mor engang fortalte mig, at jeg skulde skifte Hjem og opdrages paa Vibenæsgaard og arve Godset. Det var lige omkring din Fars Død. Samtidig fik imidlertid Tante Elisabeth at vide, at I var til, du og Agnete. Hvordan ved jeg ikke, det kan ogsaa være ligegyldigt, men, naa ja, det forandrede jo da det for mig, at jeg blev gaaende hjemme paa Christinebjerg. Skuffelsen gjorde Mor næsten hadefuld mod Tante Elisabeth, og hun kom idelig med Udfald imod hende. En lille Dreng glemmer jo imidlertid hurtig, saa det var først langt senere, at jeg forstod hvorfor.

Netop i den vanskelige Periode, da jeg var begyndt at leve mit lystige Liv med Kammeraterne i København, opfriskede hun dette og sagde, at jeg egentlig var narret, at det var mig og ikke jer, der skulde have haft Godset, hvis det ikke paa en eller anden Maade var kommet frem, at det havde været din Fars Ønske, at I skulde komme til Vibenæsgaard. Paa den Tid var Tante Elisabeth begyndt sin Gerning derude med at afhjælpe Nøden, hvor hun fandt den, og danne sig sit eget lille Samfund under helt andre Love end dem, der er gældende i Landet, hvad Menneskerettighederne angaar. Men hendes Veje stødte i høj Grad an hos hendes Standsfæller og i Særdeleshed hos min Mor, som jo var udgaaet fra den Ejendom, der nu saa smaat var begyndt at udstykkes.

Jeg tror ikke, at Mor selv forstod, hvad hun gjorde,

da hun fik overført sine Begreber paa mig, men hvor sjældent vi end havde noget, vi kunde mødes i, paa det Punkt fik hun mig dog paa sit Parti. Det var maaske ogsaa Slægtskabet, der gjorde, at hun forholdsvis let vandt sit — ja, jeg kalder det Hasardspil.

Hjemme havde vi altid i min Barndom stridt os gennem Tiden under et stærkt økonomisk Tryk, som først blev afhjulpet, da Tante Elisabeth for en, som jeg nu synes, urimelig høj Købesum overtog Christinebjergs forsømte Jorder. Jeg har siden forstaaet, hvor meget hun hjalp os den Gang; men Mor talte længe om, at hun selvfølgelig kun havde købt, fordi hun i Virkeligheden ikke kunde faa nok, og jeg saa ikke Taknemmelighed hos andre end Far, som siden altid var — jeg kan gerne sige — hendes Ridder.

Da jeg blev voksen, saa jeg, at dette Køb sad i Mor som en Brod, og hun fik mig omsider til at se paa det med sine Øjne, saa jeg kom til at mene som hun, at havde Tante Elisabeth været god, saa havde hun ladet Far beholde, hvad hans var, og givet ham af sin Overflod, saa han havde kunnet blive ved Gaarden.

At min Stilling i den Tid var meget mislig, vil du kunne forstaa, naar jeg nu siger dig, at al den Undervisning, vi Søskende har faaet, og at jeg kunde uddanne mig paa Akademiet, det skyldes alt sammen Tante Elisabeth, som betalte for os. Dertil kom saa, at Mor var begyndt at presse mig for at faa et Parti i Stand mellem din Søster og mig. I Begyndelsen afviste jeg alle Hentydninger, senere begyndte jeg dog selv at overveje Muligheden af ad denne Vej alligevel at faa min Del af min Slægts Arv. Jeg var imidlertid for ung til at indrette mig fornuftigt, gjorde en dum Streg over for Agnete og naaede kun at blive forvist en Tid fra Vibenaesgaard.

Efter dette kom jeg i en ganske modbydelig Situation. Det blev mig nu bogstavelig talt umuligt at takke Tante Elisabeth for de Penge, hun sendte mig den første i hver Maaned. Og jeg turde ikke skrive, at

hun ikke skulde sende dem mere, for saa stod jeg jo paa bar Bund og kunde lige saa godt straks bryde op fra Akademiet.

Saa begyndte jeg at komme sammen med dig. Naar jeg nu tænker tilbage, ser jeg, at det maa have været i en Slags Desperation, alt det, der senere skete. Mit Sind var delt mellem Vrede paa mig selv, paa Mor og paa Tante Elisabeth, og som jeg nu havde det, gjorde mit letsindige Liv Resten, og mine Handlinger blev derefter.

Paa dette Tidspunkt førte jeg dig sammen med Gyrithe Berenth, det letfærdigste Kvindfolk, jeg har kendt. Du var saa ung, og vi vidste, du vilde more hende; du gik jo ogsaa saa dejlig let i Tøjet. Og dengang du var fulgt hjem med Tante Elisabeth, var det os, Vennerne — mig, der skrev de Breve, du fik fra Gyrithe. Vi maatte tvinge hende til at afskrive dem, hun vilde ikke, hun var for længe siden ked af dig.

Jeg staar ikke meget i Forbindelse med dem derhjemme, men af og til hører jeg dog lidt, og for ganske kort Tid siden hørte jeg, at Livet paa Vibenaesgaard ikke mere var hyggeligt som i gamle Dage. Om dette passer, ved jeg ikke, mine Kilder leverer ikke altid sandfærdigt Stof; men det er alligevel den Meddelelse, der gør, at jeg skriver dette Brev. Hvis det nemlig er sandt, saa staar Mor først, og saa jeg, med et stort Ansvar, og jeg synes ikke, jeg har Lov at skyde mig ind under det, at jeg var ung dengang; jeg var ikke yngre, end at jeg kunde staaet imod. — Staaet imod —! Jeg har i mit Ur, som jeg fik af Tante Elisabeth til min Konfirmation, en Indskrift, som jeg først ikke forstod, siden ikke vilde forstaa og nu allerede længe baade har forstaaet og erkendt Sandheden af; der staar: *Obsta principiis* — staa Begyndelsen imod. Det er et godt Ord at give en ung med ud i Livet, men hvad er der at gøre ved den, som ikke har Vilje til andet end at øde sine Dage?

Du undrer dig maaske over, at jeg har kunnet skrive om min egen Mor, som jeg har gjort, men jeg

kan sige dig, at for den Urets Skyld, der er begaaet mod Tante Elisabeth, er der ikke meget i mig, som har gjort mig ondt over for Mor. Naar jeg nu sidder hernede og tænker tilbage paa det alt sammen, er der saa mange Enkeltheder, som kommer frem for mig, og jeg kan saa levende sætte mig ind i, hvad det har været for Tante Elisabeth at se den Forandring, der foregik med dig. Jeg gemmer navnlig et Minde, og der er aldrig noget, som har gjort et saa dybt Indtryk paa mig som det. Det var den Eftermiddag, jeg traf hende uden for »Kongen af Danmark«, og hun sagde mig, at hun havde været i dit gamle Pensionat uden at vide, at du var flyttet derfra. Jeg skammer mig som en Hund, Paul Ivar, men det gør jo ikke alt det ugjort, som jeg har ødelagt for hende.

Gid du maatte faa rigtig Rede paa, hvad det var, jeg vilde med dette Brev; jeg indser nemlig, at der var meget, jeg ikke fik sagt, og det, jeg sagde, ser ikke ud paa Papiret som i Tanken. Min Forvisning fra Vibensæsgaard var forbi, inden jeg rejste bort for tre Aar siden; Tante Elisabeth hjalp mig herved og sendte mig ud paa de samme gode økonomiske Vilkaar, som hun gav dig de Aar, du var borte. Jeg har prøvet at skrive til hende, at jeg har indset, hvor meget hun har været for os alle, mest for mig; men mine Ord er saa lidt mod den dybe Taknemmelighed, jeg føler inderst inde. Ikke noget som helst af, hvad dette Brev indeholder, kender Tante Elisabeth. Synes du nu ikke, du kan andet, saa vis hende det kun; jeg skal nok tage Følgerne, om hun for en Gangs Skyld ikke skulde kunne tilgive; jeg har i Virkeligheden ikke fortjent andet.

Din Fætter Ib.

E. S. At Tante Elisabeth har gættet sig til et eller andet i disse Aar, er jo muligt; hun havde altid en underlig Evne til at se, som Onkel siger — bag om Tingene, men dette bli'r jo saa en Ting for sig, fuld Besked kan kun dette Brev give.

I den Nat, der nu kom, brændte Lampen hos Paul Ivar lige til Daggry, og det uagtet det var de lyse Nætter. Sehusen kunde høre ham vandre hvileløs over Gulvet; deraf sluttede han, at han havde læst Agnetes Breve, og han kunde ikke blive den Tanke kvit, at der nu paa en eller anden Maade maatte ske Forandring.

Næste Morgen gik Paul Ivar ned til Doktorboligen. Bruhn var hjemme og modtog ham i sin »Hule«, som han kaldte Studereværelset.

— Tror De, De kan have Taalmodighed med mig, Doktor — begyndte han — jeg maa tale med Dem nu — straks, men De maa ikke afbryde mig, jeg vil helst ikke, at De gør mig noget Spørgsmaal, derimod maa De endelig svare mig paa, hvad jeg spørger Dem om.

— Jeg synes ellers, De fordeler Rollerne lidt ulige, min Ven — sagde Doktoren — idet han tog Plads og beredte sig paa at høre, hvad Paul Ivar havde at sige ham.

— Ja, saa er der først det — ved De noget om, hvad Mor i sin Tid har sagt til Anna?

Det gav et Ryk i Doktoren.

— Nej, lad nu være med at komme med Spørgsmaal, Doktor; det drejer sig om saa meget for mig, at jeg maa vide Besked nu. Men det er sandt, De ved maaske ikke, at Mor har sagt mig, hvem jeg er, og at jeg nu kender min Slægt — Vibernes mener jeg.

Doktoren gjorde en Bevægelse i Stolen, som om han vilde sige: skal vi nu rippe op i det igen, men saa kom han til at se paa Paul Ivar, og da forstod han, at der maatte være en tvingende Grund til, at han var kommet, og saa fortalte han alt, hvad der var foregaaet, først mellem ham og Fru Vibe og saa mellem Fru Vibe og Anna.

Men det skal De for Resten vide — sagde han til sidst — at der er aldeles ingen Fred i at skulke sig fra sin Pligt. De kan tro, at er der nogen, som har følt sig lille, saa er det Gunnar Bruhn, Dr. med., og hvis De vil vide over for hvem, saa er det over for Fru Vibe.

— Jeg skal sige Dem noget, Paul Ivar, Deres Mor,

eller altsaa Deres Fars Enke, har alle Dage handlet stort. Hun var stor, dengang hun tog Dem og Agnete, og dengang hun begyndte sit menneskekærlige Værk herude, og dengang med Anna, fordi hun turde handle, som hun gjorde, og nu med, at hun aldrig i disse Aar har sagt et eneste ufordelagtigt Ord om Dem, Paul Ivar — ja, De maa undskylde, men jeg, som har kendt Dem, fra De var ganske ung, har jo fulgt Forandringen hos Dem. Og hun har været stor Gang paa Gang i mange forskellige Forhold herude, det ser jeg bedst, som kommer saa meget omkring.

Paul Ivar havde siddet meget stille og hørt paa ham og havde følt, hvordan det lidt efter lidt lettede, alt det, som havde sænket sig og skjult den for ham, der havde været ham i Mors Sted.

— Tak! sagde han blot, da han rejste sig og gik derfra.

Sehusen maatte spise alene den Dag, Paul Ivar kom ikke hjem. Han laa inde i Skoven og gennemgik i Tankerne disse Aars Forviklinger; nu syntes han, at han kunde rede baade det ene og det andet, og da han var naaet saa vidt, vendte han sit Blik mod sig selv og — angrede.

Men med Angeren kom Angsten Det kunde jo være, at Moderen ikke mere vilde tage imod ham, selv om han kom. Det allersidste Minde, var det ikke saadan, at han i det havde løbet Linen ud, havde fjernet sig saa langt, at der ikke gik nogen Vej tilbage? Og hvis han nu gik til hende, og hun saa vendte sig fra ham — hvad saa — —?

Sehusen kom mod Fyraften gaaende hjem ad Markstien bag Parken. Der mødte han Paul Ivar.

Han lignede ikke sig selv. Det tykke, mørke Haar faldt uordentligt ned i Panden, og han saa forvaaget, næsten syg ud. Han lagde underlig barnligt sine Arme

om Onklens Nakke og græd, stod og kæmpede for at blive Herre over sin Bevægelse, kunde ikke og brast sammen i en Hulken, der rystede hele hans Skikkelse.

Sehusen blev staaende med ham, til han var blevet roligere, saa spurgte han:

— Var der noget, du vilde, min Dreng?

— Ja — sagde Paul Ivar — jeg vilde be' dig, om du vil tage med mig.

Sehusen forstod ham straks og nikkede mildt til ham.

Paul Ivar vilde af Sted samme Aften, men Onklen mente, det var bedst at vente til næste Morgen. Han indsaa, at Nevøen var for oprevet, og han brugte i Virkeligheden ogsaa omtrent den halve Nat til at faa lidt Ro over ham.

Næste Morgen rejste de.

De tog over København og kom til Klampenborg med Totoget. Da de kom til Hotellet, fik de at vide hos Portieren, at Damerne var kørt ud. De fik et Værelse anvist; der sad de saa og ventede, og Paul Ivar blev mere og mere febrilsk. Hverken Lette eller Jacob vidste, at de var der, de havde ikke ladet sig melde.

Han bad Onklen om at gaa alene ind og bane ham Vejen, naar de kom hjem. Sehusen var føjelig og lovede at gøre alt, hvad han vilde.

Endelig, efter en Times Venten kom Vognen.

— Der er de, sagde Sehusen, som havde kendt Hestenes Hovslag.

Et Øjeblik efter kom Damerne hen ad Hotelgangen. De passerede forbi Døren, og Paul Ivar hørte Fru Vibes Stemme og kendte hendes Fodskifte over Løberen derude. Da blev han saa slap, at han maatte sætte sig.

Sehusen klappede ham paa Skulderen.

— Du har ikke noget at ængste dig for — sagde han — om du dog blot kunde tage dig sammen!

— Gaar du til hende nu, Onkel Ditlev?

— Som du vil. Sehusen gik mod Døren, vendte sig om, kom tilbage og sagde: — Du skulde alligevel hellere selv gaa derover. Men da han saa, at Nevøen blot rystede paa Hovedet, gik han fra ham igen. Da han

lukkede Døren op, kastede han endnu et langt Blik paa den slappe Skikkelse henne i Stolen — saa gik han.

Agnete lukkede op paa hans Banken. Hun blev staaende stille og saa paa ham, og en stærk Glæde gjorde pludselig hendes Blik tindrende varmt.

— Aa, kære — sagde hun dæmpet — er det dig?

I det samme kom Fru Vibe ind fra et Sideværelse. Hun hilste ham, som om hun havde set ham i Gaar; men han lagde Mærke til, at et hastigt Udtryk af Skuffelse gled over hendes Ansigt, og han forstod, at hun havde ventet — en anden.

Han saa en stor Forandring i hendes Ydre og turde ikke straks sige sit Ærinde, men det gjorde, at de næsten ikke havde noget at tale om.

Saa sagde han: — De forskrækkede os med Deres Sygdom, Elisabeth, men han hørte godt, at baade Ord og Stemme var saa underlig kolde og fremmede.

— Os! gentog Fru Vibe og vilde sige mere, men betænkte sig og tav.

— Tak for dine Breve! vendte han sig til Agnete.

Hun stod et Stykke fra ham og kæmpede med Graaden, der vilde frem nu, hun mere end nogen Sinde indsaa, hvor trøstesløst det hele var, naar det endogsaa kunde blive til, at de, der nu var samlede, ikke havde noget at sige hinanden. Hun gik ud paa Balkonen. Fru Vibe saa efter hende. — Det gør mig ondt for Agnete — sagde hun dæmpet — hun er blevet saa nervøs i den sidste Tid.

Efter det spurgte hun roligt om alt derudefra, kun Sønnen nævnede hun ikke en eneste Gang. Først da hun paa sin naturlige, stilfærdige Maade takkede Sehusen, fordi han var kommet, spurgte hun:

— Deres Besøg, Sehusen — ja, jeg ved ikke, men staar det i Forbindelse med min — med Paul Ivar?

Hun sad og saa paa ham og forstod, før han havde talt, at saadan var det.

— Sehusen — kom det saa, idet hun rejste sig — De er jo ikke ene — hvor er han — jeg vil se ham!

Hun tog for sig i det samme, som om hun blev svimmel, men betvang det.

— Mor — kaldte Agnete bag hende — Mor, du maa ikke nu. Og med en Stemme, der brast i Angst:

— Onkel Ditlev, du svarer mig til Mor!

Fru Vibe hørte hende ikke; hun havde kun Tanke for dette, at nu var han alligevel kommet, og hun gik ud paa Gangen. Sehusen fulgte efter.

Længere nede aabnede han en Dør. Idet han gjorde det, vendte han sig om og sagde under stærk Bevægelse:

— Her, Elisabeth, her har De ham!

Hun stod paa Tærskelen. Stuen var tom — der var ingen derinde.

Sehusen, som havde set det samme som hun og troede, at han var gaaet til en forkert Dør, var et Par Skridt nede ad Gangen, men kom tilbage igen og sagde:

— Jeg forstaar ikke —

Hun stod der endnu, da han kom, men gik straks efter ind i Stuen og hen til Bordet. Der laa noget, som hun tog op, en lille Lap Papir.

Sehusen gik ind til hende.

Fru Vibe havde kendt Paul Ivars Skrift og vilde læse de faa Ord, men kunde ikke. — Vil De ikke sige mig — jeg ved ikke, hvordan det er, men jeg kan ikke se. Hun rakte ham Sedlen og satte sig ved Bordet, men saadan, at hendes Ansigt vendte fra ham.

Sehusen læste:

— Lad mig gaa bort igen, Mor — jeg tør ikke møde dig — ikke endnu, men engang, Mor; vær ikke bange, jeg kommer, jeg skal nok komme.

Paul Ivar.

Saa brat ramte dette, at Sehusen stod maalløs. Elisabeth, rejste sig. — De skal have Tak, Ditlev, for Deres gode Vilje, men — jeg vilde ønske, at De havde sparet mig for dette.

Nu forstod han, at hun mente, det var ham, der havde paavirket Paul Ivar. Han sagde hende da alt, som det var.

Saa kom Agnete til Døren. Hun havde gaaet derude paa Gangen, til hun hørte deres Stemmer, og nu stod hun udenfor og bankede paa og vilde ind.

— Hvor er Paul Ivar — spurgte hun straks og saa sig om — hvorfor er Paul Ivar her ikke?

Hendes Blik traf Sehusen, og hun kom til at ryste, saa hun maatte støtte sig til Væggen. Saadan stod hun et kort Sekund — i næste Øjeblik var hun hos ham og havde et fast Tag i hans Ærme.

— Var han her da ikke — har han slet ikke været her — Onkel Ditlev — svar mig, hører Du! Hun var ude af sig selv.

Fru Vibe kaldte hende til sig.

— Vær nu rolig, Agnete — sagde hun og strøg sin Haand over hendes Pande — han har lovet mig, at det skal blive godt — godt igen alt sammen —

— Saa har du jo talt med ham! raabte Agnete.

— Nej, min Ven, men han har skrevet. — Har han ikke skrevet —? Et Blik over Agnetes Hoved kaldte Sehusen til Hjælp.

— Jo, han har skrevet, kom det stille, idet han vendte sig bort for at skjule sin Bevægelse, der var ved at overvælde ham.

Agnete gled ud af sin Mors Favn. Sedlen fra Paul Ivar laa endnu paa Bordet; hun saa den og løb den igenem. Blodet hedede hendes Kinder, hun havde et haardt Ord paa Tungen, men tog sig i det og fik sagt noget, der gjorde dem ængstelige. Hun sagde: — Ja, men hvor er han da nu?

Fru Vibe og Sehusen saa paa hinanden — de vidste jo i Virkeligheden ikke, hvor han nu drev om.

— Han er taget hjem igen, mente Sehusen, men det troede han ikke selv paa; alligevel vendte han idelig tilbage hertil i Løbet af Dagen og fandt saa endelig til Slut, at saadan maatte det være.

Agnete græd meget om Aftenen, da hun fulgte ham til Toget. Hun gik ud paa Perronen med ham. Da han var kommet op i Kupeen, lod han Vinduet gaa ned og blev ved at se paa hende og tale sagte og mildt til hende.

Saa blev der slaaet Afgang, og Toget satte sig i Bevægelse. — Saa telegraferer du! raabte hun efter ham. Han nikkede til hende og blev staaende i Vinduet; først da Banelegemet svingede i Kurven ved Christiansholm, tabte han hende af Syne.

— Skulde Frøkenen ikke ud? — spurgte en af Funktionærerne — ja, for vi lukker Laagerne.

Det suste i de store Graner paa Vejen til Badeanstalten. En hjemlig Lyd, som mindede om Skovene ved Vibenhøjsgaard. Men at møde Hjemmet i det fremmede gør Afstanden større, og hun følte sig meget langt borte fra alt det, hendes Hjerte hængte ved.

Saa kom Natten.

Hverken hun eller Fru Vibe kunde sove. Der kom en lille Tordenbyge med efterfølgende Regn, og de store Sommerstænk slog tungt mod Ruderne. Agnete stod op og gik til Moderens Dør.

— Sover du — spurgte hun — maa jeg komme ind?

Hun kom ganske let og lydløst med Sommernattens Halvlys over sin slanke, hvide Skikkelse. Hun kom helt hen til Sengen og var som en lille Pige, Natten har skræmt.

Fru Vibe gav hende de bedste Ord, hun vidste. Freden om dem, Lyden af Moderens bøjelige Stemme og de varsomme Strøg af hendes Haand hen over Haaret gav hende endelig lidt Ro i Sindet.

— Maa jeg blive her — spurgte hun — saa vil jeg tage en Stol herhen — maa jeg?

Hun fik Lov. Hun sad der og talte med sin Mor i den korte Nat. De tænkte ikke paa nogen Slags legemlig Skrøbelighed, der krævede Hensyn, de mødtes i de fælles Bekymringer og fandt det godt at være sammen.

Et Stykke over Midnat sagde Fru Vibe:

— Jeg har ligget her og tænkt paa mig selv og mit eget. Og det er rigtigt, hvad Paul Ivar sagde til mig, at jeg har gjort Synd mod jer. Jeg har løjet mig Moder navnet til, og derfor kommer Straffen nu over mig; havde jeg ikke gjort det, saa havde jeg kunnet tale aabent med ham for længe siden, og derfor — ja, derfor

gik det, som det gik. Du skal sige det til ham, hvis det skulde ske, at han først kommer engang, naar — nej du maa ikke græde — men husk det, Agnete, sig til ham, at jeg tog al Skyld paa mig.

Hun laa stille en Stund, saa sagde hun:

— Vi ved jo ikke, hvad han nu vil, maaske rejser han, maaske hører vi ikke mere fra ham, før han kan komme selv engang. Og lidt efter kom det: — Hvad er saa alt det andet, jeg har gjort, og som mange finder godt, naar det, som i Virkeligheden var min første Op-gave, blev grebet saa forkert an, at det ødelagde saa meget.

Hen ad Natten blev hun stille og faldt endelig i Søvn. Agnete blev siddende. Graaden kom med Mellemrum, men hun bevtang den for ikke at vække Moderen. Saa lysnede det med Solopgangens varme Glød paa det nedrullede Gardin, og Dagen brød frem.

Endnu inden Fru Vibe havde forladt sit Soveværelse, kom Telegrammet fra Sehuseu; der stod kun: Ingen hjemme.

Elisabeth sank sammen over en Stols Ryglæn. Hun havde hverken Graad eller Klage, men hendes Skikkelse vidnede for hende.

— Saa havde du jo dog ventet, at han var derhjemme, klagede Agnete, som var til Stede.

Vi Mennesker er til Tider saa afhængige af vort Le-geme. Stundom kan en stærk Sindsbevægelse bringe det indviklede Maskineri i Uorden, saa et kostbart Øje-blik glider os forbi. Saadan var det sket med Paul Ivar. Da Onklen havde forladt ham, var han ikke længere i Stand til at beherske sin Uro; den tog fuldstændig Magten fra ham og — slog sig paa hans Mave. Han blev hjerteangst for, at de ikke skulde træffe ham, naar de

kom, men han kunde ikke blive der. Dette gentog sig to Gange; da det hændte een Gang til, var han fuldstændig opgivende og modløs, og syg og forknytt skrev han saa de faa Ord til Moderen og gik derfra.

Da Aftenen kom, vidste han næppe selv, hvor han havde været. Han havde en utydelig Erindring om en Skovslette med solvarmt Græs og springende Dyr — der var ogsaa noget om sort Muld og en Bæk, han havde hvilet ved; det kunde være en Evighed, siden han sidst havde haft en klar Tanke, men tillige, som om denne Dag maatte gaa ud af hans Bevidsthed, saa nær var han Gaarsdagen i Hjemmet og den sidste søvnløse Nat.

Udmattet og forkommen forespurgte han saa omsider paa Taarbæk Hotel om et Værelse for Natten. Der blev han til efter Frokost næste Dag, saa gik han derfra. Han drev igen ind i Skoven, og han var ligesaa ubeslutsom og uklar som den foregaaende Dag.

Ved Solnedgang sad han inde mellem Træerne ved Foden af den første Ulvebakke. Det dæmrede allerede om ham, men Kørevejen laa endnu solbelyst paa et kort Stykke.

Der var det, han fik set dem — Moderen og Søsteren.

De kom kørende derude, kom oppe fra Fortunen og skulde nedefter, og de kørte langsomt, fordi Vejen skraaned.

Moderens Ansigt var bortvendt, men han saa hendes stortskaarne, smukke Profil, og han saa hendes hvide Haar lyse som Sølv under Hatten.

Agnete kunde han have set bedre, om han havde villet, men fordi hun netop saa over mod ham, blev han bange for, at hun skulde kende ham, og saa gik han længere ind mellem Træerne.

Det er ikke godt at vide, hvordan det var gaaet, hvis han ikke havde haft dette Møde — nu kom Længslen saa stærkt over ham, at han gav sig til at løbe samme Vej, som Vognen var kørt.

Der laa vissent Løv fra forrige Aar, det slog ham om Fødderne, og under det laa Smaasnegle, som han knuste — der var dybe Grøfter, som han maatte springe over

— Kviste, som brødes under hans Støvlesaaler, hvad ænsede han andet end bare det, at nu vilde han frem. Ikke en eneste Gang var han ude paa Spadserestien, han holdt sig hele Tiden inde mellem Træerne og standsede først sit Løb, da han naaede Skovløberhuset ved Dyrehavsbakken. Der gik han ind og bad om et Glas Mælk; men det sad han saa længe over, at Konen i Huset til sidst kom og hentede Glasset og gav sig i Snak med ham. Først svarede han hende, men da han forstod, at hun var kommet for at fritte ham, rejste han sig og betalte.

Det var Aften, da han gik gennem »røde Port«, og da han kom ind paa Klampenborg, var Havens Lygter tændte.

Kort efter stod han uden for Moderens Dør. Ingen svarede, da han bankede paa; saa lukkede han op og traadte ind.

Mod den lyse Aftenhimmel saa han sin Mors høje Skikkelse ude paa Balkonen, og Agnete var der ogsaa — han blev staaende og turde ikke gaa længere frem.

Fru Vibe vendte sig om i det samme og kom ind i Stuen. Hun syntes, der stod nogen helt tilbage, længst nede ved Døren, men hun kunde ikke se saa langt og spurgte højt:

— Hvem er her?

Paul Ivar gjorde et Skridt frem: — Jeg er her. — Mor! sagde han stille og saa dæmpet, at hun lige kunde skelne Ordene.

Men hun havde opfattet dem og gjorde en Bevægelse henimod ham. Saa kom han løbende og kastede sig ind til hende. Ingen af dem talte, men hendes Kærlighed strøg i det Øjeblik alle glædeløse Minder bort, slettede dem og gik ham rig og varm i Møde. Hun havde ikke et eneste Spørgsmaal; det var hende nok, at han var kommet.

Agnete var nu ogsaa gaaet ind fra Balkonen, men blev staaende som naglet til Gulvet. Moderen kaldte paa hende, hun rørte sig ikke.

— Agnete, se dog, se, hvem her er.

Hun rørte sig endnu ikke.

Fru Vibe slap ham og kom hen til hende.

— Du kan da vel glæde dig med mig, Barn? spurgte hun, idet hun lagde begge sine Hænder paa hendes Skuldre.

Agnete gjorde en lille Bevægelse til Siden, som om hun vilde unddrage sig de Hænders Berøring.

— Ja — ja vist, Mor! sagde hun, men det var, som om hendes Tanker slet ikke var i hendes Ord. Hun saa ikke paa Moderen og ikke paa Paul Ivar, men gik fra dem, lige forbi ham ud af Stuen.

Han styrtede efter hende og tiltvang sig Adgang til hendes Værelse. Men havde Fru Vibe ikke gjort ham et eneste Spørgsmaal, saa blev han ikke sparet nu. I det hele viste den ellers saa blide Agnete sig at være blevet overordentlig alvorlig og myndig — endogsaa opbrusende, men hele Tiden var hendes Stemme lav, for at Moderen ikke skulde høre dem og blive urolig.

Hun brugte mange Ord — for mange og ofte for stærke, men han kunde ikke afbryde hende, fordi — hun var i sin Ret. Han følte det som et Slag i Ansigtet, at saadan har man Lov at tale, naar man har Kærlighed bag sin Vrede, og hun fik en sær Magt over ham, fordi han mærkede, hvor skælvende angst hun var inderst inde. Og saa — ganske pludselig havde hun ikke mere at sige — hun knækkede bogstavelig sammen i hjælpe-løs Hulken.

— Agnete — kaldte han — se paa mig; du har Ret i det alt sammen, men naar Mor kan glemme og tilgive, kan du saa ikke ogsaa? Det var jo dog ikke dig, jeg var værst imod.

Hun rystede paa Hovedet og sagde fast, idet Graaden stilnede:

— Netop derfor, Paul Ivar, men det kan du vel ikke forstaa?

Han rejste sig stille.

— Agnete — jeg havde ikke regnet med Modstand fra dig; jeg troede, at hvis Mor vilde glemme, saa var vi over det — for saa vidt — sine egne Tanker kan

man jo ikke tvinge, men — ja, Agnete, saa har vi vel ikke mere at tale om?

Han sagde det saa sørgmodigt, at hun maatte se paa ham Som han saa ud, jo, han havde haft det ondt.

Han var henne ved Døren.

— Paul Ivar!

— Ja! Han standsede og vendte sig om. Vilde du mig noget?

— Nej, sagde hun og blev staaende.

Men idet han tog i Laasen, kom hun løbende frem, lagde Armen om hans Hals og kyssede ham.

Det kom saa overraskende, at han ikke fik Rede paa noget andet, end at han et Øjeblik efter stod ude paa Gangen med en lukket Dør bag sig og en Fornemmelse i den ene Skulder af at være puffet ublidt ud.

Der blev ikke Tale om at rejse videre hverken til noget Bad eller andre Steder hen. Det var nu bare at komme hjem. Alt samlede sig om dette, at de kunde komme hjem sammen, og denne Glæde havde en overraskende Virkning paa Fru Vibe. Det var, som om hun rettede sig helt, hendes Holdning, hendes Farve, hendes Ansigts Udtryk, alt blev som i gamle Dage. Men det var ogsaa, som om hun ikke mere lagde saa hensynsfuldt Mærke til sine Omgivelser. Det var alt sammen blevet hende saa uendelig smaat mod det, at Paul Ivar var hos hende.

Derfor var heller ikke Agnetes alvorlige Tilbageholdenhed noget, som kastede Skygge over denne Tid.

Men — det blev Lignelsen om den fortabte Søn om igen.

Det havde jo været der fra det Øjeblik, Agnete saa Paul Ivar paa Klampenborg, og det blev ikke bedre nu, de kom hjem til Vibenæsgaard. Tværtimod — det blev værre. Hun kunde næsten ikke taale at se dem sammen, og han var om Moderen tidlig og silde. Hvad nyttede det, hun vilde tale sig selv til Rette, det blev dog i hende, alt det, som gjorde ondt. Hun fulgte dem ikke, naar de spaserede i Parken; hun stod et eller andet Sted bag et Gardin og saa efter dem.

.... Jeg kunde ikke stryge Alvoren bort, men det kunde han Jeg elskede hende og var altid hos hende, og han hadede hende — ja, for det gjorde han jo — og se, nu glemmer hun mig for ham.

— Mor — Mor! skreg det i hende, og hun maatte tvinge sig for ikke at styrte ud og skille dem.

Hun saa dem køre ud og foregav en eller anden Grund til ikke at være med. Men naar de var kørt, sad hun hjemme og syntes, at hun havde mere Ret end Paul Ivar til at sidde, hvor han sad, og hun var vred paa sig selv, fordi hun holdt sig tilbage.

Saa prøvede hun paa at være med, ærligt og redeligt i alt, hvad de saa gerne vilde være fælles om. Det kostede hende uhyre Anstrengelser, men hun gjorde det, for at ikke hendes Stemning skulde ødelægge noget der hjemme. Men — det blev ikke bedre.

Til sidst gik hun til Sehussen og talte med ham om alt det, der pinte hende. Hun kunde ikke ene komme igennem det.

Sehussen, som saa gerne vilde hjælpe, trøstede hende af sit Hjertes Enfoldighed med, at hendes Mor i Virkeligheden ingen Forskel gjorde, men vel nok ventede, at Agnete skulde komme og dele hendes Glæde med hende og vise hende det ved at være god imod Paul Ivar.

Men dette skulde han ikke gjort, thi Agnete bruste straks op.

— God imod ham. Ja, men hvad gør jeg da? Kan han ikke gaa og komme for mig, naar han vil — lægger jeg ham et eneste Straa i Vejen, naar han vil være ene med Mor — trænger jeg mig paa, naar de gaar ud sammen — lader jeg ham ikke faa Mor saa meget, han ønsker — hvad er det da saa, I forlanger af mig?

Men nu blev Sehussen meget alvorlig og sagde næsten strengt:

— Nej, hør nu Agnete, saadan maa du min Sandten ikke være. I har været saa længe adskilte, I, som hører sammen, at den af jer, der nu lægger Sten i Vejen, tager et stort Ansvar paa sig.

Han troede, at han fik sagt det klart og tydeligt og

med Vægt, men han forstod ikke, at saadan som Agnete havde fat paa Sagen, var det det værste af alt at ville lægge bare Gnist af Skyld over paa hende.

Denne Samtale med Onklen blev da heller ikke til nogen Glæde for Agnete, uagtet hun inderst inde maatte give ham Ret.

Fru Vibe havde lovet Dr. Egedes Børn, at de skulde komme ud til Vibnæsgaard engang. Et Stykke hen i Oktober, i den ældste Piges Efteraarsferie, kom de saa. Der var en Pige med dem, og de var ovenud henrykte. Doktoren kom selv ud og hentede dem og var der en Dag fra Morgen til Aften.

Han søgte da for første Gang saa øjensynligt Agnetes Selskab, at Fru Vibe blev opmærksom. Ganske faa Dage efter dette Besøg modtog Agnete et Brev fra ham, et meget langt Brev, hvori han gjorde Rede for sit Liv bogstavelig fra Drengaaarene, sin første Forlovelsestid, sit Ægteskab og Aarene efter sin Hustrus Død. Derefter gik han over til at omtale sit første Møde med Agnete og de mange Gange, han senere havde været sammen med hende, saa hun vidste — længe inden Brevet sluttede, hvad det vilde ende med.

Hun sad paa sit Værelse og læste det og blev baade rød og bleg i den heftigste Sindsbevægelse. Aldrig endnu havde hun tænkt sig Muligheden af, at dette Bekendtskab skulde faa de Følger, og hendes første Indskydelse var at gaa derhen, hvor hun altid før var gaaet, naar noget mødte hende af Vigtighed — til Moderen. Men — hun gjorde det ikke. De Tanker, hun gik med, den tossede Ensomhedsfølelse, hun led under, afholdt hende, og det var ogsaa dette, der drev hende ind i Overvejelser, hun ellers aldrig vilde være faldet paa over for ham, der nu havde skrevet.

Sove om Natten kunde hun ikke; det var Tankerne og saa Efteraarsstormene, som nu var begyndt Men de havde jo aldrig før holdt hende vaagen Ja, saa var det vel Tankerne alene da.

.... Var han hende imod? Nej. Han var høj og slank og saa godt ud, men hun kendte ham ikke — ikke nok Og Børnene? Ja, men naar han havde Tillid til hende? Men saa alt det derhjemme. Moderen først og fremmest, og alt det andet, som hun ikke var forberedt paa at forlade — slet ikke havde tænkt sig at forlade — nu da. Hun gik med Brevet paa sig, men det brændte hende. Hun gik een Dag og to og tre—fire Hvad maatte han tænke, fordi hun ikke skrev? Hun gik i fem Dage og seks, men nu begyndte hun at blive nervøs, angst for, at han selv skulde komme Han havde jo Ret til et Svar.

Den syvende Dag sad hun ved sit Skrivebord og gav ham sit — Ja.

Hun red selv med det til Stationen. Straks hun havde lagt Brevet i Postkassen, fortrød hun det, red i Skridt et Stykke frem, vendte Hesten om og kom tilbage og holdt den an ud for Postkassen, uvis om hun skulde staa af og gaa ind paa Kontoret for at faa det udleveret eller ej — vendte igen og red langsomt hjem. En nagende Angst sad hende i Hjertet. Taarer havde hun ikke, Tanker ikke heller, bare denne underlige Beklemmelse, der var, som om hun havde gjort en Ulykke.

Hun glemte at give sin Hest Sukker, da Staldkarlen tog imod den foran Portalen. Dyret saa langt efter hende. Uset kom hun ind paa sit Værelse og lagde sig i Ridedragt, som hun var, baade med Støvler og Sporrer oven paa sin Seng og faldt i Søvn — hun trængte saa haardt, hun havde jo ikke sovet de sidste Nætter.

Der fandt Fru Vibe hende, da hun en Time inden Middag kom ind i sit Paaklædningsværelse, hvis Dør stod aaben ind til Agnete. Hun gik derind, stod lidt og saa paa hende, havde en Spøg parat, da hun vilde vække hende, men blev opmærksom ved at se, at Datterens Ansigt ikke var roligt under Søvn. Hun stod endnu lidt — hørte, at Lette kom og begyndte at ordne inde i Paaklædningsværelset, og gik saa hen og trak Døren til.

— Agnete! kaldte hun stille, da hun igen kom hen til Sengen.

Agnete saa op straks, som om hun slet ikke havde sovet. Moderens rolige Blik holdt hendes fast.

Fru Vibe strøg sin Haand over hendes Haar.

— Du maa gerne slippe for Middagen — sagde hun — jeg kommer til dig, saa snart vi har spist. For det er vel ikke det, at du er syg?

Agnete rystede paa Hovedet.

— Ja, ja, min Ven, nu skal vi to tale om den Ting, saa skal du se, det gaar nok, det ogsaa.

— Ja, men Mor, hvor kan du vide?

Et lille, fint Smil laa om Fru Vibes Mund, da hun nu spurgte:

— Du fik et Brev forleden, ikke sandt?

Agnete nikkede.

— Ja, og nu ved min lille Pige ikke, hvad hun skal svare; og nu undrer det dig saa meget, at jeg kan vide dette, men naar du bli'r i min Alder, er der andre, der undrer sig over, saa klart du ser; saadan gaar det, min egen.

Det bankede paa Døren. Det var Lette, som meldte, at det var den yderste Tid.

— Ja, saa Farvel lidt, min Ven.

Om det var kort eller længe, siden Moderen gik, vidste Agnete ikke, da hun saa hende komme tilbage. Fru Vibe tog en Stol og satte sig ved Sengen.

— Naa, hvad er det saa, skal vi til at miste dig, min lille Pige?

Agnetes Blik gled til Side. — Ja! sagde hun, men Stemmen var helt tonløs.

Fru Vibe smilede og klappede hendes Haand. — Du siger det saa bestemt, min lille du, jeg vilde dog saa gerne vide, om du virkelig tror, at dette er det rette for dig?

Agnete blev liggende i samme Stilling, kæmpende med en stærk indre Bevægelse, som gjorde, at hun tøvede lidt med Svaret; endelig sagde hun:

— Det nytter alt sammen ingenting, Mor — for jeg har svaret ham i Dag.

Eftermiddagens lidt gullige Sollys faldt lige ind over Fru Vibes Ansigt, der skiftede Udtryk og blev stift. Hun rejste sig i det samme og gik hen ved et af Vinduerne.

— Mor! kaldte Agnete, men fik ikke noget Svar.

— Mor —

Der var dødsstille.

— Jeg glemte blot, at du er voksen nu, sagde Fru Vibe uden at vende sig. Og et Øjeblik efter, da hun igen mødte Datterens Blik, kom det: — I min Tid bar man sig anderledes ad. Jeg havde ganske vist ingen Mor, men jeg havde en Far, som var mig saa god en Ven, at jeg kunde tale med ham om alt, ogsaa om Kærligheden, da den kom til mig.

Agnete maatte slaa sine Øjne ned for det Blik, der blev ved at hvile paa hende.

— Jeg bebrejder dig ikke noget. Fejlen maa jo være min, naar ikke engang du har Fortrolighed til mig.

Hun kom nu hen og lagde sin Arm om Agnetes Liv.

— Ja, saa til Lykke da! Han kunde ikke valgt bedre, og du — hun brød brat af i en pludselig Bevægelse bort fra hende — det er bare det, at vi jo i Grunden ikke kender ham!

I samme Øjeblik syntes Agnete, at hun gled ud fra alt det, der tidligere havde været saa trygt at leve i. Hun havde en Følelse af, at hun havde drevet sin Mor, ja alt derhjemme til at slippe sig, og at hun ligesom vilde blive borte i det nye, hun skulde ud i. Det brød ogsaa paa hos hende at faa talt frit ud med sin Mor, sagt hende, hvor tosset hun havde været i den sidste Tid i sine Tanker, at hun dér havde gaaet og stridt og ment, at hun jo godt kunde undværees, faa det læsset af sig alt sammen nu — saa maaske —? Nej, der var ingen Vej tilbage; hvad maatte de andre tro om hende og ham, hun nu skulde skrive til, at — nej, hendes Mor havde Ret, hun var voksen, snart fem og tyve Aar, og en voksen bærer sig ikke ad som et pjanket Barn — altsaa — og dog — —?

— Tilgiv mig — sagde Fru Vibe, som havde staaet og set paa hende — jeg har gjort dig forstemt. Og det var mig, der altid morede mig over de Mødre, der tog deres Børns Forlovelse som en Ulykke, se nu, se, hvordan jeg saa selv er. Hun lo sagte og hjerteligt!

— Vil du have, at jeg skal sige det til de andre, eller vil du selv?

Nej, hun vilde ikke selv.

— Prøv saa, om du kan faa klædt dig om. Vil du have Lette herind?

Nej, Lette maatte ikke komme, hun vilde ikke have Lette ind.

— Ja, ja, saa ses vi snart. Fru Vibes kloge Øjne sendte hende et kort, iagttagende Blik, idet hun var ved at gaa ud af Stuen.

Agnete saa op, men i det samme lukkedes Døren.

Sehusen vilde slet ikke tro det. Han gik og drev op og ned over Gulvet i Paul Ivars Værelse, hvor Elisabeth havde fortalt ham og Sønnen Nyheden.

— Det Barn — Agnete, det Barn! blev han ved med at gentage.

— Jeg var ved at mene det samme, Sehusen, men hun er nu ikke pur ung længer, saa det er nok hos os Fejlen ligger.

— Ja, det er godt nok, men —

— Naa ja, og barnagtig var Agnete jo aldrig, hvorfor skulde dette saa overvælde os som noget aldeles urimeligt?

— Mor har Ret — faldt Paul Ivar ind — men det er vel ogsaa nærmest det, at Agnete gaar ind til et Hjem paa den Maade, at hun skal tage Pladsen op efter en, som gik bort. Jeg mener, at det ikke er noget nyt Hjem, hun selv kommer til at danne. Ikke sandt, er det ikke det, der falder dig mest for Brystet, Onkel Ditlev?

Sehusen stod midt i Stuen og saa saa bister ud, at Fru Vibe kom til at smile. Han saa det og bruste op.

— Hvor er det muligt, at De, Elisabeth, som ellers altid har det klare Blik, jeg siger, hvor kan De tro paa den Kærlighed? — Og som altid, naar noget afficerede ham, glemte han sig selv og brugte stærke Ord. — Hvor Fanden skulde den være kommet fra? Ja, I ser paa mig, men kan I sige mig det? Fordi hun i nogen Tid har været sammen med saadan en halvgammel Skaldemunk, skulde hun straks tage sit Hjerte — han lo kort og stødvis — havde man vidst det, saa kunde man saagu selv. Ja, det nytter Dem ikke, Elisabeth, men De maa være blevet baade døv og blind, naar De ikke har kunnet se, hvordan Agnete — —

En mørk Blodstrøm fo'r ham til Hovedet, og han standsede brat, snurrede sig rundt paa Hælen og brasede ud.

— Hvad gik der af ham? Det var Paul Ivar, der stod og stirrede paa den lukkede Dør — man skulde virkelig tro —

— Aa Snak, min Dreng, men vi kan vel faa at vide, hvad han mente.

Sehusen mødte Agnete i Vestibulen. Han havde nær løbet hende over Ende.

— Siden jeg træffer dig — gik han lige til — gaa saa med ind hos mig et Øjeblik, jeg maa tale med dig.

— Hvad er det for noget, du har gjort — bruste han op, allerede inden han havde lukket Døren efter dem — hvad i Alverden er dette her, og det bare fordi du i nogen Tid har gaaet rundt og været urimelig i dine Tanker over for din Mor. Tror du ikke, at jeg godt ved det. Nej, men du skulde været klogere, lille Agnete. Du skulde ikke have talt med mig, som du gjorde, saa havde jeg staaet og vidst præcis lige saa lidt som de andre. Og bare for de tossede Griller kaster du dig væk — ja netop, kaster dig væk —

Agnete, som havde staaet med bøjet Hoved under hans heftige Tiltale, blev pludselig stejl i Holdningen, og han, som stod og søgte efter de rette Ord for at begynde igen, slog bogstavelig Slaa for sin Mund i den mest øjensynlige Forundring — saadan havde han al-

drig set hende før. Han havde set en anden se saadan ud — hendes Far; og Ligheden imellem dem var saa stor, at han forstod, hun havde det længere inde ogsaa, det ejendommelig stejle, der en sjælden Gang kunde komme over hans afdøde Ven.

— Onkel Ditlev — sagde Agnete, og hun talte langsomt og med Vægt — jeg er gammel nok til at selv at svare for mine Handler, og selv om der er Ting, du og de andre ikke forstaar, saa bli'r det jo dog til syvende og sidst min egen Sag — ikke sandt?

Hendes Stemme var ikke fuldt saa fast, da hun føjede til:

— Hvis der ikke er andet, du har at sige mig, har du maaske ikke noget imod, at jeg gaar?

Og den var i hvert Tilfælde meget lidt fast, da hun vendte sig om hende ved Døren og sagde:

— Det var altsaa den Lykønskning, du havde til mig, Onkel Ditlev.

.... Gik hun? Ja, hun gik, nu faldt Døren til efter hende.

Sehusen tog sig til Panden og blev raadvild staaende. Han hørte en Dør blive aabnet derude og lukket og lidt efter igen en Dør, som gik.

.... Var det ikke hende igen kom hun tilbage?
.... Kære lille Agnete, kommer du virkelig — —

Han gik hen og lukkede sin Dør op, men gjorde i det samme et Skridt bagover og blev staaende — Elisabeth —

Hvad hun kom for at spørge Sehusen om, havde gjort hendes Træk alvorlige, men da hun saa hans Ansigt, kom hun alligevel til at le.

— Men Sehusen — sagde hun — jeg kunde næsten fristes til at spørge, hvem De egentlig ventede.

Han saa ud som en Skoledreng, men Heftigheden fra før sad ham endnu i Blødet, og da Fru Vibe bad ham, om han vilde sige hende, hvad han havde hentydet til for lidt siden inde i Paul Ivars Stue, sagde han kort og godt Nej.

Nu var det hende, der saa overrasket ud, og som blev det endnu mere, da han fastholdt, at han ikke vilde føje hende.

— Jeg vil ikke besvare et eneste Spørgsmaal — hævdede han bestemt — ikke et, Elisabeth. Jeg vil overhovedet ikke rødes ind i noget, jeg vil være i Fred.

Men Sehusen!

— Ja, det er da ogsaa, som om dette Hus er forhekset, det er jo lige meget, hvad der sker, saa er der altid noget, som er bestialsk.

— Men saa hold dog op, Sehusen — hun havde rejst sig og var gaaet hen mod Døren — har De nu holdt ud med os i saa mange Aar, og saa skulde det dog komme dertil, at De ønsker at være i Fred. Men selvfølgelig — lagde hun til — enhver kan jo blive træt. Og idet hun lagde Haanden paa Laasen, sagde hun stille med sine Øjne i hans: — Jeg har været det for længe siden.

Det var første Gang, hun saa uforbeholdent havde nævnet sig selv og sit eget, og det gjorde et dybt Indtryk paa ham, men han holdt hende ikke tilbage; han lod hende gaa, fordi han vidste, at — at det var bedst saaledes.

Dagen efter ved Totiden kom Doktoren.

Agnete havde hørt, at det var ham, men hun var paa sit Værelse og gav sig god Tid. Der kom Bud efter hende Ja, saa maatte hun vel gaa derind —

Han kom hende i Møde i Dagligstuen, som stødte op til Fru Vibes Værelse.

Agnete saa sig om De skulde altsaa være alene.

Egede blev staaende faa Skridt fra hende, krydsede Armene over Brystet og fulgte hendes Bevægelser.

— Du har en smuk Gang! sagde han; det var hans første Ord til hende.

Hun talte ikke — kunde ikke, og var hans Hilsen underlig, saa var hendes det ikke mindre, hun gav ham ikke et eneste Ord.

Saa gik han hen og lagde Armen om hende. Saa nær havde hun aldrig været ham, og hun saa, at hans

Øjne bag de stærkt slebne Brillen var grøngraa som en Kats.

Han smilede, da han bøjede sig over hende, og hans store Overskæg løftedes, saa Munden blev synlig.

.... Vilde han kysse hende skulde hun kysse den Mund? Nej, det kunde hun umuligt — og hun vendte sit Ansigt bort.

Et ganske lille, irritabelt Glimt kom frem i hans Øjne, men slukkedes straks igen, idet han slap hende. Derefter spurgte han:

— Hvor er din Mor?

— Det ved jeg ikke, sagde hun og gik hen og stod og saa ud i Haven, som om hun vilde trylle hende frem derude i den graa Oktoberdags tætte Taage.

Situationen begyndte at blive lige pinlig for dem begge. Saa nævnede han igen Fru Vibe, men det var kun for at sige noget, saa der ikke skulde blive rent dødsensstille imellem dem. Jo, Tak — sagde Agnete — den sidste Tid synes vi, Mor har det godt. Og som hun følte sig forpligtet, spurgte hun til Børnene.

Han var lige ved at komme til at le over denne mærkelige, første Sammenkomst mellem to forlovede, men betvang sig og kom igen hen til hende.

— Hvorfor lod du mig vente saa længe paa dit Svar — kunde du ikke tænke dig, at en halvgammel Fyr som jeg har det ondt efter at have vovet sig saa langt frem? Og du, du kunde vel faa ti for een!

Hun svarede ikke.

— Du syntes maaske, at vi kendte hinanden saa lidt — blev han ved. — Ja, fra din Side maa det vel ogsaa være saadan, ikke fra min. Jeg kender alt om dig, hvad jeg bryder mig om at vide; jeg kender dig meget bedre, end du tror. Jeg skal sige dig, jeg har mine Tegn at gaa efter. Det er slet ikke alene dit pæne Ansigt og din Skikkelse, det er din Pandes Bygning og din Munds Linier og dit Øres Form og — ja, ogsaa din Latter og dine Hænder. Jeg har læst mig din Karakteristik i det, jeg nu har nævnet, og det svarer ganske til, hvad jeg kunde ønske mig — forstaar du?

.... Nej, hun forstod ikke — ikke et levende Ord forstod hun. Egentlig var han hende mere fremmed i Dag end nogen Sinde før; hun syntes ligefrem, at han var hende fuldstændig ubekendt; og inderst inde i hende sad en Stemme, som hun hele Tiden maatte dysse ned — hendes eget Selv, der spurgte — blev ved at spørge: Hvad kender du?

Endelig kom Fru Vibe, og siden Paul Ivar og Sehusen; det hjalp over de første Timer; men om Aftenen, da Doktoren tog derfra, var han overordentlig lidt oplagt til at gøre Besøget om.

Dagen efter — han maatte altsaa have skrevet det straks, han kom hjem — sendte han hende et Brev, som gav hende noget at tænke paa. Han skrev, at han følte sig skuffet og ikke forstod, hvorfor hun havde givet ham et Ja, som hun umuligt, hvad han nu indsaa, kunde have ment. Han var ligesom finere i sine Breve end i Samværet, og han slog uden nogen Slags Overdrivelse paa Strenge, der kunde optø hende saa vidt, at hun under en virkelig beskæmmende Følelse endte med at kalde ham derud igen.

Det gik ogsaa bedre anden Gang, han kom, men derefter vekslede det. Var der een god Gang, saa var der to mindre gode, og hun, der altid havde været saa ens og ligelig i Sindet, gjorde nu det Indtryk paa ham, at hun var uberegnelig. Alligevel var hendes naturlige Elskværdighed saa stor, at han ikke mere mødte saa afgjort Kulde som den første Gang. Som Barn havde Agnete været Midtpunkt paa Gaarden; hendes indtagende Væsen havde altid ladet hende bogstavelig »trampe« ind i Hjerterne; nu blev hun igen den, som blev vist Opmærksomhed, men nu vilde hun helst leve saa ubemærket som muligt, og hun unddrog sig næsten sky alle de Lykønskninger, man saa gerne gav hende.

Der var særlig een, hun i denne Tid ligefrem gik af Vejen for — Sehusen. Det pinte hende, at hun engang havde betroet ham sine lønlige Tanker, og hun mindedes altid, hvad hun helst vilde glemme, naar hun

var sammen med ham og saa ham uden det gamle, rolige Humør, der havde været saa velgørende.

Engang sagde hun til ham:

— Onkel Ditlev, jeg bli'r saa inderlig tung i Sindet, naar jeg har været lidt sammen med dig. Du hjælper mig slet ikke — tværtimod, det er, som om du med Vilje gaar og taler om Opbrud og Afsked. Man kan nu engang ikke, naar man skal leve Livet, bare gaa og finde alt det sørgelige frem.

En anden Gang sagde hun det samme paa en anden Maade, og engang fik hun endogsaa sagt ham, at nu var blot det, at hun saa hans Ansigt, nok til at gøre det mørkt omkring hende. Men fra den Dag søgte han hende ikke mere.

Saa skete det mærkelige, at hun kom til ham igen, drevet imod ham af al gammel indestængt Taknemmelighed, som hun dækkede over med nye Bebrejdelser, fordi han, som hun sagde, lod hende sejle sin egen Sø.

Dette sidste var for meget for Sehuseu, der nu slet ikke vidste, hvordan han skulde være. Han var ikke fri for at føle sig noget forurettet, men det laa hans Natur saa fjernt at skyde Skylden paa andre, og saa fandt han ud af, at han jo naturligvis nok var den mest kejtede og unyttige Onkel paa Jorden. Det var nærværende, at han i denne Periode var blevet dybt melankolsk. Han kunde nemlig slet ikke komme fra, at i Grunden var der ikke det til her i Verden, som der var rigtig for Alvor Hold i. Og endda kunde han sidde og lægge Livet helt om for sig selv og — en anden. Det var med eller mod hans Vilje, hvad vidste han, alle gamle Drømme, der steg frem igen nu, da det i Virkeligheden var det næste Slægtled, det gjaldt — ikke mere hans Samtid — hans eget — ham selv.

De var gaaet ind i helt nye Tider derude paa Gaarden, men Sehuseu, som satte sig selv saa underlig udenfor, saa ligesom paa Afstand baade dette og alt det, der havde været, og han syntes nu at se, at saa længe Elisabeth havde staaet der som den eneste, der

samlede dem alle, saa længe var dette Hus et Hjem alligevel, hvad der saa end havde ramt det, nu var det, som om noget gik i Stykker og spredtes paa underlig Vis.

Men netop i de Dage var Doktoren derude, og engang ved Middagen kom Talen paa Menneskets Hænder, og da sagde han over Bordet til Fru Vibe, at hendes Haand var den smukkeste, han havde set.

Senere — ved Kaffen i Havesalen — hørte Sehusen ham sige afsides til Agnete:

— Din Mors Haand er virkelig usædvanlig smuk, men jeg vilde aldrig vælge mig en Hustru med den Haand. Den tyder paa et Sind, som er fuldt færdigt, uden Evne til at indstilles og rettes; ingen har dannet det uden den paagældende selv, og det kan aldrig blive anderledes hele Livet igennem. Det er en farlig Haand, hvis Menneskets Udvikling er gaaet modsat det, som er godt, og det er i hvert Tilfælde en altfor myndig Haand.

Sehusen kom i det samme til at tænke paa den italienske Lazaron, der havde spaaet Elisabeth ud af hendes Haands Linier: Som Sand — havde han jo sagt — vil det alt sammen engang rinde ud mellem disse Fingre Hvad andet var det, der skete i denne Tid, hvor der mødte hende Alvor fra den Side, som altid havde kastet Lys ind i Mørket Og Myndigheden, hvor var den nu, da de virkelig var naaet frem til de Dage, Italieneren havde forudsagt? Et Vers randt ham i Tanker:

Viben vil værge for hver den Sted,
som udi Marken mon staa;
hun kan ikke værge den lille Tue,
som hun skulde bygge paa — —

Samme Eftermiddag havde Doktoren en lang Samtale med Agnete; da de igen samledes med de andre, var hun synlig forstemt og han forceret livlig. Om Aftenen rejste han.

Allerede Dagen efter var der Brev fra ham til Fru Vibe, hvori han udtalte sit Ønske om, at Ægteskabet blev indgaaet snarest. Han kaldte det med Vilje ikke Bryllup, da han vilde foretrække, ja, egentlig slet ikke vilde have anden Form end den rent borgerlige.

Agnete blev kaldt ind til sin Mor op ad Formiddagen og kom, som hun gik og stod med Overtøjet paa, parat til at gaa ud. Straks, da hun kom, saa hun, at han havde skrevet; Moderen sad med hans Brev foran sig.

— Jeg har faaet et Brev fra din Ven — sagde Fru Vibe — han skriver, at han har talt med dig om Bryllup; vil du sige mig — var det i Gaar?

— Mor! sagde hun, og hendes Ansigt glødede.

Fru Vibe lagde Brevet sammen.

— Jeg vidste det jo, du kunde umuligt være enig med ham paa det Punkt.

Der blev ganske stille i Stuen; den eneste Lyd kom udefra, hvor Vinden slog en Kvist mod Ruden.

Fru Vibe rejste sig.

— Vil du have, at jeg skal tale med ham?

Agnete løftede langsomt sit Blik; hun kæmpede med Taarer, som vilde frem, fik Bugt med dem og blev mod sin Vilje stiv af undertrykt Bevægelse. Hun kunde have kastet sig ind til sin Mor, men det var jo det samme som at give sig helt blot og søge Hjælp mod ham, der skulde være hendes Mand, og saa rystede hun kun paa Hovedet og tog igen sit Blik til sig.

— Siger du Nej? kom det forbavset, men straks efter — aa, jeg forstaar, det er ogsaa bedst, hvis du selv kan klare dit eget.

Nu maatte Agnete svare, men hendes Stemme lød underlig haard, da hun sagde:

— Mor, det er jo ham og mig nu — ikke sandt — og jeg — jeg har føjet ham.

Fru Vibe tog om den Stol, hun havde rejst sig fra.

— Det er ikke sandt, Agnete — det kan ikke være sandt.

Et eneste Øjeblik stod de der, saa skete det samtidig med dem begge, at de mødtes uden Ord, tæt ind

til hinanden, men de vidste, at denne Gang dækkede dette over alt det, ingen af dem fik sagt, og som her-
 efter altid skulde ligge uberørt imellem dem.

Der blev stor Staahej, da Paul Ivar fik Meddelelsen. Han vilde øjeblikkelig ind til Svogeren, og det var kun med Nød og næppe, de fik ham fra det. Han var nede hos Onklen og vilde have ham overtalt til at tage Affære, men han vilde ikke. Saa blev han overfuset af Nevøen, som derefter fo'r ud og huggede Døren i efter sig.

Schusen havde dog senere en Samtale med Elisabeth i den Anledning, den meddelte han Paul Ivar Ord til andet, og de enedes da om, at der jo i Virkeligheden ikke var andet at gøre end at tage det, som hun tog det.

At hun led ved det, vidste de; men hun besværede dem ikke med, hvad der pinte hende, hun lod dem ikke engang mærke, at hun inderst inde var forstemt.

Efter et ganske kort, men hensynsfuldt Svar, som hun sendte Doktor Egede, varede det længe, inden han kom derud næste Gang. Naar Agnete fik Brev, hed det stadig, at nye, videnskabelige Forsøg optog hans Tid, saa han ikke kunde afbryde. Han berørte nu heller ikke mere Tiden for Brylluppet, men i den første Uge af December skrev han endelig, at han kom en af Dagene og vilde aftale alt med hendes Moder.

Under dette Besøg overgav Fru Vibe ham Agnetes Papirer.

— Jeg har ikke faaet Lejlighed til at tale ret meget med Dem — sagde hun til ham — og der er Ting, De bør vide. Skrive vilde jeg ikke; jeg har lidt svært ved Skriftsproget, men se nu her, disse Papirer, ja, jeg ved ikke, om De faar Brug for dem ved den Form, De ønsker Deres Ægteskab indgaaet paa, men jeg anser det for rigtigst, at De faar dem.

Han saa dem igennem, og hun lagde Mærke til, hvor hans Hænder kom til at dirre.

— Ja, men er de — jeg troede, de var Helsøskende, sagde han og saa op.

— Det er de ogsaa, svarede hun roligt.

— Saa er han ogsaa født — jeg mener — —

— De er Tvillinger, Doktor Egede.

Han var overrasket, men tog sig i det og kom ikke med flere Spørgsmaal.

Fra den Dag søgte han imidlertid ofte Lejlighed til at tale med hende i Enrum; men de andre kunde altid se, navnlig paa ham, at disse Samtaler berørte Emner, ingen af dem havde Glæde af. Saa følte hun, at han laa under for en Stemning af Uvilje, som han ikke kunde betvinge; men det glædede hende dog at se, at det kun gjaldt hende — ikke Agnete.

For øvrigt kom han en enkelt Gang med et Udfald imod hende over for Agnete, men det blev taget paa en saadan Maade, at han vogtede sig vel for en Genta-gelse.

Der var saa godt som ingen Travlhed derude i Anledning af Brylluppet. Dr. Egedes Hus var saa rigelig forsynet, at Agnete ikke kunde bringe meget med; det eneste, der skulde sørges for, var hendes personlige Udstyr.

Foruden disse Forberedelser var der ikke noget som helst, der røbede, at en Brud snart skulde gaa ud fra det gamle Hjem.

Kun en af de allersidste Dage inden Agnetes Afrejse havde Elisabeth indbudt Macrospa's til Middag. Paul Ivar vilde sætte sig imod det, men Moderen holdt stadig paa, at Christinebjergerne havde Ret til, at der vistes dem Hensyn; de var jo dog den nære Slægt.

Under hele Maaltidet var Baronessen altereret og talte meget, mest en Del usammenhængende Føleri, som ingen af Viberne kunde tage for ægte.

Efter Bordet trak hun Elisabeth afsides og sagde til hende:

— Jeg kan ikke forstaa, hvordan du kunde give dit Samtykke til, at Agnetes Bryllup skal holdes saa form-løst. Jeg vil sige dig en Ting, at det er stik imod Vibernes Opfattelse af en Brudfærd — stik imod. Og jeg kan ikke sige dig, hvor jeg beklager, at du altid viser dig saa eftergivende. Men — sandt nok — det er jo heller ikke dit eget Barn. Det er paa saadan noget,

at man mærker den Slags, Elisabeth. Men for øvrigt — du er og bli'r dog Udlændingen baade i Sind og i Tanke og kommer aldrig til at forstaa os.

Fru Vibe, som havde staaet stille og hørt paa hende, gjorde en lille træt Bevægelse og smilede svagt, men svarede ikke.

I det samme kom Paul Ivar til.

— Mor — sagde han — Onkel Joachim be'r dig om at spille, vil du?

Hun nikkede venligt over til Svogeren og føjede ham.

Macrospa holdt af Musik, og det var sket mere end een Gang, at han var kommet gaaende derover i Mørkningen, naar Fru Vibe spillede. Det var altid, naar det havde været galt hjemme, og han trængte til at faa Ro i Sindet efter et Sammenstød med sin pirrelige Hustru.

Nu satte han sig langt tilbage i Salen, og man saa paa ham, at han ventede en Glæde; den drog ogsaa over hans magre Ansigt, da de første Toner fyldte Rummet.

Charlotte Macrospa, som derimod var saa temmelig blottet for musikalsk Forstaaelse, stod med Ryggen til en aaben Dør for at kunne forsvinde ubemærket, naar der fandtes en Lejlighed.

I den første Pavse kappede hun saa Dr. Egede og trak ham med sig ind i den lille Dagligstue.

— Doktor — sagde hun — jeg vilde gerne give Dem et Ord med paa Vejen. De kender jo ikke Familien her, og naar nu jeg, som staar den nærmest, taler med Dem, som jeg gør, saa er det, fordi jeg nærer en absolut Tilid til Dem.

Doktoren saa raadvild, men en lille Smule interesseret ud.

— Lad os sætte os — fortsatte hun — De drager nu snart bort med det bedste her fra Gaarden. Min Nevø er nemlig — ja rent ud degenereret. Han er udmærket begavet, talentfuld, som De ved — det er mest hans Ting, hun spiller i Aften — Elisabeth, men De forstaar! Og saa den Opdragelse, han har faaet. Forvænt — føjet

— min Svigerinde var altid svag over for den Dreng, og han har saamænd ogsaa ladet hende se Følgerne.

— Jeg synes dog — indskød Doktoren — at der er et kønt Forhold mellem Moder og Søn.

— Kønt. Ja — ja, det vil sige nu i Øjeblikket, det har været galt saa mange Gange, at man ikke mere tror paa Holdbarheden.

.... Lo hun. Ja, hun lo, og det stødte ham.

— Jeg talte før om Opdragelsen — blev hun ved — det vil naturligvis forbavse Dem meget, naar jeg nu siger Dem, at disse to Børn ingen kender af Omegnens Familier — jeg mener deres Standsfæller. Det er denne ulykkelige, ensidige Opdragelse, som har gjort dem anderledes end andre; ja for De maa vide, at de andre, alle de, der staar under os — jeg mener, det er saadan en Askese, der er drevet med dem, fra de var smaa —

— Min Svigerinde er et mærkeligt Menneske, skal jeg sige Dem. En Kvinde har nu engang ikke godt af at staa saa uafhængig, at hun kan leve Livet aldeles, som det passer hende, og det har hun kunnet, som for uden min Brors Penge har haft sin egen kolossale Formue.

— Jeg ved ikke, men De kan jo selv se, hvordan hun har handlet med Gaardens Jorder, der er ikke den Del, hun holder sammen paa, hun er »adelig Socialist«, forstaar De. Men nu skal jeg sige Dem noget: Nu bli'r De jo Agnetes Mand, og De er Læge og kan selv danne Dem et Skøn, men — kunde man ikke faa forpurret denne vanvittige Ødslen — ja, jeg mener — nej De maa ikke misforstaa mig, men det er jo dog til syvende og sidst min Slægts gamle Ejendom, der udstykkes — forringes — ødelægges. Og der sidder man og maa se det hele og kan ikke røre en Finger for at bevare det, der engang var — naa ja, ogsaa mit.

Hun tav endelig og holdt sit Kniplingslommelærklæde for Øjnene, men ikke anderledes, end at hun kunde iagttage sine Ords Virkning, og da hun saa, at Doktoren, skønt han stadig var raadvild, alligevel var interesseret,

forstod hun, at der var Jordbund. — Det er for øvrigt i Deres egen Interesse nu, Doktor! lagde hun til, idet hun rejste sig.

— Gaar De? spurgte han, uagtet han i og for sig længe havde ønsket, hun vilde gøre det.

— Ja, man holder jo af, at man hører paa Musikken. Og da hun gik forbi ham, kom det henkastet: — Lands Skik følge, eller Land fly, ved De nok.

Saa sejlede hun ud ad Døren.

Doktoren stod og saa efter hende. Aaren i hans Pande, den underlige Aare, som altid blev levende under Huden, naar noget optog ham, saas tydeligt; han tøvede et Øjeblik, gjorde saa en pludselig Bevægelse, som om der var noget, han æklede ved, og gik ind til de andre.

Hans Blik faldt paa Fru Vibe, som sad i fuld Belysning af Lysene paa Flygelet. Forskellen mellem de to Kvinder, hende, han lige havde talt med, og saa hende der foran ham, faldt ham stærkt i Øjnene, og han sagde dæmpet til Sehusen, som sad tæt ved Døren:

— Hvad er egentlig Baronessen for et Menneske?

— Jeg har aldrig givet mig af med Karakteristik! lød Svaret.

Det var uhøfligt, men et Smil om Sehusens Mund strøg Skarpheden af det.

Senere paa Aftenen fik Herrerne et Parti L'hombre, og da det var mellem saa nær Slægt, paalagde Baronessen sig ingen Tvang, men satte sig mageligt til Rette med en Bog. At hun ikke læste, var Agnete imidlertid overbevist om, thi hver eneste Gang hun saa op fra sit Haandarbejde, flyttede Tanten hurtigt sine Øjne enten fra hende eller fra Moderen. Til sidst virkede dette saa generende paa hende, at hun rejste sig og gik derfra.

Saa snart hun var borte, sagde Charlotte:

— Jeg sidder og tænker paa — ved Egede, at Børnene ikke er — jeg mener, at du — jeg —

Hun gik i Staa under det rolige Blik, der hvilede paa hende.

De ægte tønderske Kniplinger i Brystet paa Fru Vibes Kjole bevægedes pludselig stærkt.

— Undskyld mig — sagde hun, endnu med Viljen til at afværge nogen Missstemning — men det er mig imod at tale om disse Ting i Aften.

— Jeg mente blot — fik Charlotte sit Mod igen — at det kunde maaske give — ja, jeg mener, det var vel ikke utænkeligt — —

— Charlotte! — kom det stift — jeg ved ikke, om du forstod mig, i hvert Tilfælde maa du fritage mig for at udtale mig tydeligere.

Baronessens Mund smækkede op og i, og hun skød sin Stol lidt bort fra Lampelyset.

Saa kom Paul Ivar.

Han strøg kærligt Fru Vibes Kind og spurgte, om hun ikke var vel.

Nu rejste Fasteren sig ogsaa.

— Det er rigtigt, du skal passe paa din Mor, Paul Ivar! sagde hun over Bordet til ham. Og idet hun gik derfra: — Hun ser virkelig overordentlig anstrengt ud.

Han vilde efter hende, men Fru Vibe holdt ham tilbage.

— Du skal ikke, min Dreng, bliv nu, hører du! Hun lo til ham: — Jeg tror, du har smittet mig med din Vrede; jeg ved ikke, hvordan det er i Aften, men jeg har ingen Taalmodighed med hende.

Han svarede hurtigt:

— Tror du, du kan narre mig, Mor? Tror du ikke, jeg har siddet og set paa jer, saa ved jeg, hvor hun har irriteret dig; jeg kan blot ikke forstaa, hvorfor du ikke — —

— Vær nu flink, Paul Ivar — tyssede Fru Vibe paa ham — de andre maa ikke se, at vi staar her paa denne Maade.

Han føjede hende, men fik alligevel Lejlighed til at gaa Tanten paa Klingen, inden Macrospa's tog bort.

— Hvad har du sagt til Mor i Aften? busede han lige paa.

— Sagt, men Gud, Paul Ivar — hvad skulde jeg have sagt?

— Ja, hvad ved jeg, men det er nu snart almindeligt, at Mor ikke er sig selv, naar du og hun har været sammen.

— Jeg forstaar dig ikke — Baronessen tog Afstand fra ham — men for Resten, du ser ikke fejl, din Mor maa jo være syg, som hun ser ud, og saa — saa er hun jo omtrent utilregnelig med sin Saarbarhed —

— Tante Charlotte!

— Ja, det er sørgeligt, min Dreng, men vi maa jo hellere se Sandheden i Øjnene — — —

Hun vilde have sagt mere, men stod pludselig alene. Paul Ivar var stormet ud; skulde han være blevet der længere, havde han slaaet sin Knytnæve ned i alt det Fedt, som bævrede ved hver Bevægelse, hun gjorde. Det var lige alt det, han kunde bekvemme sig til at sige Farvel til hende ved Bortkørslen, og han blev først sig selv, da hun var vel ude af Gaarden.

Endnu var der nogle Aftener, hvor de kunde samles i Skumringstimen, naar Brændeilden fra Kaminen en lille Tid var den eneste Belysning.

Agnete følte, at hun var gledet over i Schusens Stemning, nu Afskeden nærmede sig. Hun havde jo allerede længe talt dem sammen een for een, de Aftener, hun havde tilbage, og havde regnet saa een og saa een fra, efterhaanden som Dagene gik. Nu forstod hun Onkel Ditlev, og hun kunde blive saa varm om Hjertet, naar hun sad og saa paa ham og tænkte paa, hvor god han altid havde været.

En Aften overraskede hun ham med at sætte sig hen hos ham og som i gamle Dage lægge sit Hoved ind imod hans Skulder — hun saa paa ham, hvor glad han blev.

— Hvorfor har du aldrig giftet dig? spurgte hun dæmpet, medens de derhenne ved Flygelet søgte nye Noder frem.

— Jeg — sagde han og saa uvilkaarligt bort fra

hende over til Fru Vibe — det kan jeg virkelig ikke svare dig paa.

Lidt efter rejste han sig og gik derfra.

Det gjorde hende ondt, at hun havde rørt ved noget, som virkede pinligt paa ham, men hun havde kun spurgt, fordi hun i denne Tid følte en underlig Trang til at kende andres Forhold, det var ligesom hun vilde se sit eget ud fra de andres, og senere paa Aftenen spurgte hun sin Mor:

— Ved du, om Onkel Ditlev har haft en Skuffelse engang?

Fru Vibe tøvede lidt med Svaret, saa sagde hun:

— Skuffelse — ja, jeg ved ikke — dertil kan siges baade Ja og Nej.

— Hvordan det, Mor?

— Nej, men Agnete, du maa ikke spørge, jeg har jo ikke Lov —

Saa tav Agnete, men lidt efter havde en Tanke arbejdet sig op i hende, og hun spurgte igen:

— Mor, lever hun endnu?

— Ja, hun gør.

— Kender du hende?

— Agnete!

— Ja, men det kan da ikke gøre noget, om du siger mig det.

Fru Vibe svarede hende i en Tanke:

— Ja — jo — jeg kender hende.

Men nu rykkede det med Onkel Ditlev helt op i Nutiden, og Agnete kunde ikke lade være at spørge:

— Kender jeg hende, Mor?

Nu var Jacob der og meldte, at Teen var serveret, og Fru Vibe rejste sig.

— Kom — sagde hun — vi maa ind til de andre.

.... Saa var den altsaa til, den store Kærlighed, som et Menneske kan bevare hele Livet igennem! Hvis hun nu forsyndede sig, hvis den havde ligget til hende ogsaa — og hun saa havde bundet sig forinden?

Men — det var den sidste Aften i Barndomshjemmet,

og den fløj af Sted som alle de øvrige, Time for Time; der var ikke mere Hold paa Tiden.

Flere Gange var Bevægelsen ved at overvælde hende, men hun holdt den nede, til hun ved Sengetid var blevet alene med sin Mor — saa gav hun efter.

De sad oppe mere end den halve Nat og talte sammen. En Mor har jo altid noget at sige sin Datter, inden hun giver Afkald paa hende og slipper hende ud fra Barndomshjemmet.

Og saa er det jo ogsaa saadan ved en Afsked, at man under Indtrykket af de dybe Følelser faar en underlig Evne til uden Ord at faa vist, at man gaar bort med Tak.

Her kom jo ogsaa det til, at Agnete brød sammen i Forknythed over sig selv, fordi hun følte, at hun heller ikke havde været, som hun skulde, og det kom over hende næsten som en Angst, at hvad hun nu gik ud fra, var det tryggeste af alt.

Lykkelig havde hun jo ikke været et eneste Øjeblik i sin korte Forlovelsestid, og nu i den sidste Nat derhjemme stod det klarere for hende end nogen Sinde, hvor lidt hun havde at møde ham med, der skulde være hendes Mand.

Afskeden var rykket hende nær, og hun syntes, at alle døde Ting omkring hende fik Liv og begyndte at tale til hende. Stod de ikke dér og mindede hende om hendes Barndom, og naar hun var borte, vilde de blive staaende netop saadan, som hun huskede dem nu. I eet Blik favnede hun Stuen — Mors Stue, der altid havde haft noget over sig som en Højtid. Hun tog det ind til sig alt sammen i dette lange Blik, tøvede og saa sig tilbage, blev staaende og kunde ikke gaa derfra — Fru Vibe kom hen til hende.

— Vi skulde vel i Seng, sagde hun stille og førte hende med sig ud. Hun var saa træt, at hun maatte bryde op, om hun ikke skulde miste sin Selvbeher-skelse.

Det var jo nemlig saadan, at hun i denne Nat havde set helt til Bunds i Agnetes Sind, og det havde kostet

hende næsten overmenneskelig Anstrengelse ikke at sige: Men kære Barn, hvorfor gjorde du det, det gaar jo ikke, det kan ikke — maa ikke ske. Men Tiden var rykket for langt frem, der kunde ikke ændres noget nu — ikke efter hendes Begreber om Ret og Uret.

Hun laa vaagen og tænkte. Det var hende en Gaade, at Agnete var kommet ind i dette, som jo kunde se ud til at være en ren Meningsløshed. Og alligevel, hvad vidste hun, og hvad vidste Agnete selv? Noget var der vel, som havde ført disse to saa forskellige Mennesker sammen, og hun haabede inderligt, at det maatte være noget i dem selv og ikke blot noget udefra.

Ud paa Morgenstunden faldt hun endelig i Søvn, men da Lette kom ind, havde hun allerede igen været længe vaagen.

— Sover Agnete? spurgte hun.

Lette gik derind og kom tilbage og sagde, at hun sov.

— Saa lader vi hende sove, sagde Fru Vibe, men selv stod hun op.

— Hvorfor har I ladet mig sove saa længe? klagede Agnete, da de vækkede hende ved Titiden — I har ladet hele den sidste Morgen gaa fra mig.

Kl. 11 samledes de til Frokost, men den fik de hurtig til Side, der var ikke den Stemning, som ellers havde gjort deres Maaltider saa hyggelige.

Og saa blev Klokken 12, og Vognen kørte frem.

Agnete gik fra den ene til den anden og sagde Farvel; men hun begyndte og endte med sin Mor. Da hun anden Gang kom til hende, sagde hun, og hun vidste selv, hvor tosset det lød, fordi det var saa urimeligt:

— Glem ikke det!

Fru Vibe tog hende ind til sig.

— Glemme dig! gentog hun, og hendes fremmede Udtale mærkedes pludselig stærkt.

Ingen skulde med til Stationen; Agnete vilde køre alene; de fulgte hende til Vogns og stod der og saa efter den, da den svingede ud gennem Indkørslen — stod der endnu, da dens Rullen tabte sig langt henne paa Vejen, saa først gik de ind.

Fru Vibe var forrest. De andre, der kom bagefter, saa, at hun pludselig ligesom knækkede sammen. Sehusen løb til og fik grebet hende. Da de fik hende til Sæde, lagde hun Armene ind over et Bord og Hovedet paa dem og — græd. Det var første Gang i alle de Aar, Sehusen havde kendt hende.

Nu skulde de altsaa til at begynde Livet derude uden Agnete, men det faldt dem ikke let; de havde jo aldrig undværet hende før.

Dagene var da ogsaa meget lange at komme igennem. Rigtignok talte de ikke om det, de havde nu engang ikke for Vane at gaa og beklage sig for hverandre, men de vidste, at det var ens for dem alle, det mærkede de jo saa godt, da de hver især kastede sig ud i forceret Arbejde.

Der var Sehusen. Fik han ikke pludselig saa travlt paa Godskontoret, at han umulig kunde undværes.

Og Fru Vibe. Uagtet hun følte sig alt andet end vel i denne Tid, kørte hun ikke hver Dag i al Slags Vejr rundt i sine Byer og hørte taalmodigt paa andres Bekymringer.

Og der var Paul Ivar. At han ogsaa var optaget, mærkede de, men han holdt sig mest inde hos sig selv, og til Maaltiderne mødte han stille og ordknap, men altid omhyggelig for sin Mor.

De hørte aldrig anden Lyd fra hans Værelse, end at han gik op og ned ad Gulvet — altid op og ned. Men endelig blev det anderledes — han begyndte at spille. Først var det Brudstykker — Satser, han tog om og om igen, til han fik det, som han vilde.

— Det er noget af ham selv! — sagde Fru Vibe — jeg kender ham, nu kommer han snart med det.

Han kom ogsaa. Han kom en Aften, da hun sad i sin Stue.

— Har du Tid? spurgte han og blev staaende inden for Døren. Han havde Cremoneseren under Armen, men bad hende om at gaa med over i Havesalen, da han bedst kunde spille dér.

Hun fulgte ham straks.

Og han spillede.

Hun havde ikke hørt det før, vidste ikke, hvor længe hun sad der, kendte til Slut hverken Tid eller Sted, levede gennem Øret, saa gennem Øret — følte gennem Øret. Da han omsider holdt op, sad hun ubevægelig, foroverbøjet med Hænderne for Øjnene.

Han lagde Violinen og Buen fra sig paa Flygelet, gik hen og rørte ved hende og spurgte:

— Mor, nu maa du sige mig, om jeg tager fejl; men er det, som jeg mener, saa maa jeg jo kunne faa det frem — tror du ikke, Mor?

Hun saa op og mødte hans Blik.

— Jo, hun troede det, og hun sagde ham det uforbeholdent.

Det blev sent, inden de skiltes den Aften. Hun gennemgik straks Partituret med ham og forandrede ikke sin Mening. Paul Ivar var saa glad, at han ikke lignede sig selv.

— Hvis det nu lykkes — sagde han, og lidt efter, idet han slog sine Arme om hende — der er mere, hvor det kom fra, det er ligesom et — ja, hvad skal jeg sige — et rindende Vand, der ikke kan udtørres; du skulde blot vide —!

De talte nu om, at han skulde tage til København og tale med den Kunstner, der engang havde været hans Lærer — den samme, som havde givet ham en anbefaling til den franske Mester. Og de var kommet saa vidt, at Dagen var bestemt, da han en Aften igen kom ind til hende og var helt forandret.

Hun rejste sig straks og gik imod ham.

— Hvad er der nu, min Dreng — lo hun til ham — er vi nu kommet i det dybeste Mismod og tror, at det hele er bare ingenting?

— Det er ikke det, Mor — sagde han og kunde ikke beherske sig — slet ikke det! Nej, det, du mener, er godt nok, det tror jeg fuldt og fast paa, men — Mor, hvem er jeg, at jeg vil træde frem for Offentligheden, er det ikke meget bedre, at vort Navn ikke kommer uden for vort her hjemme?

— Men Paul Ivar, hvad er nu dette? Enhver kan vel højne sit Navn uden at skulle hemmes af dem, der har levet og er borte for længe siden. Og for øvrigt, tror du, vort Navn blot kendes her — dertil har jeg ikke levet regelret nok, min Dreng. Har du glemt, hvad Agnete fortalte dig om, hvad der skete, medens vi var paa Klampenborg? Var det ikke Vibenavnet, Repor-teren bragte offentlig frem? Nej, min Ven, gør du, som jeg altid har gjort, gaa du efter din Overbevisning og lad dig ikke standse.

— Aa, det med dig, Mor — afbrød han — ja, det er nok Vibernes Navn, men ikke Slægten. Du er jo ingen Vibe, og du gør godt, alt, hvad der kan have været af Uret — du er uden for alt, Mor, men jeg — ja, naar jeg havde været din Søn —!

Hun mærkede, at det var alvorligere, end hun havde tænkt, men hun var ikke et Øjeblik i Tvivl om, at hun maatte kunne faa ham fra det. Hun talte nu længe med ham, men hver Gang, hun havde sagt noget, gendrev han hende, og hendes Ord havde ingen Betydning for ham. Saa indsaa hun omsider, at det gik dybere, end hun troede, og hun blev, som om der lagde sig en tung Vægt over hende.

.... Det var altsaa ikke det alene, at Agnete var borte; nu skulde hun ogsaa have dette med Paul Ivar. Hendes kloge, stærke Øjne hvilede paa ham, som han sad der ved hendes Side, saa mørk og grublende.

Noget stemmede pludselig op for hendes Aandedræt, saa hun maatte rejse sig. Hun var henne ved Vinduet, stod lidt og saa ud, kom igen hen til ham og sagde, idet hun saa fast paa ham:

— Paul Ivar, skal vi gøre et Forsøg? Skal vi lade det hele hvile en Tid, slet ikke berøre, hvad vi har talt om i Aften, men rejse, du og jeg — ikke for at se os om, men for at høre god Musik, saa kan vi siden se, hvad du vil gøre?

— Vil du? sagde han med pludseligt Liv.

Hun smilede igen til ham.

— Ja, du ved jo, at jeg vil alt, hvad der kan gavne jer.

Da hun fortalte Sehussen sin Bestemmelse, blev han ganske tavs, og hun fik ondt af ham, fordi han nu igen skulde gaa derhjemme i det store, tomme Hus.

Den Gang Paul Ivar havde spillet sit Partitur for hende, havde hun meddelt Sehussen det, og han havde delt hendes Glæde, men nu kom det bag paa ham i den Grad, at han umuligt kunde forstaa et Ord af det hele. Han var jo selv saa ligetil og kendte ikke noget til disse stærke Omslag fra een Bestemmelse til en anden, fra det modigste Syn paa Tingene til den absolutte Selvopgivelse, og for ikke at sige for meget, tav han nu helt stille og spurgte kun om, naar de vilde rejse. At det blev snart, ventede han; han kendte fra tidligere Tid, hvor kort der var fra Tanke til Handling hos Elisabeth, og han fik det da ogsaa bekræftet denne Gang.

Der gik kun en Uge, saa var de borte.

Alt, hvad der var sket paa saa kort Tid derude, var faret hen over Sehussen som en Drøm, han næsten syntes, han en Dag maatte vaagne af. Det kneb ham rigtig at sætte sig ind i, at naar de andre kom tilbage, manglede de Agnete, ikke for en kort Tid, men for alle de Aar, der skulde komme. Men som han nu gik og led under Ensomheden, kom hun uventet en Dag, da han var ved at gaa til Frokostbordet.

Hun havde meget at fortælle fra Bryllupsrejsen. De havde truffet Moderen og Paul Ivar i Wien, og hun havde friske Hilsener fra dem.

— Nej, hvor her er underligt, — sagde hun og gik rundt i de tomme Stuer — ikke saa meget hos Paul Ivar og i de andre Værelser, men inde hos Mor.

Hun gik med Sehussen under Armen; snart saa hun sig om, snart var der et eller andet, han maatte vide.

— Ja, det var i Wien, vi traf dem — svarede hun paa et af hans Spørgsmaal — de sidder i Operaen de fleste Aftener om Ugen; det er alt for anstrengende for Mor, men hun kender jo ingen Grænser, naar andre trænger til hende. Og Paul Ivar tror hende, naar hun

siger, at hun ikke generes af det. Men — for øvrigt, der er vel ikke andet at gøre end at lade dem om det. Jeg skal sige dig noget, Onkel Ditlev, jeg er kommet til den Erkendelse, at et Menneske som Mor maa ikke hemmes.

Da de sad ved Frokosten, sagde hun:

— Det er Synd for Paul Ivar, at han skulde faa Skrupler nu, han var naaet saa vidt; Mor siger, at det sidste, han har komponeret, var nyt og ejendommeligt og af stor Skønhed, men han vil jo ikke have det frem — hun er ikke længere med ham, end da de var her-hjemme.

— Jeg troede — indskød Sehusen — at det var Meningen, det hele skulde hvile.

— Ja, det var det ogsaa, men Paul Ivar kommer stadig tilbage til det, saa det bli'r nok ikke skrinlagt. Da vi forlod dem, rejste de sydpaa. Mor vilde ikke mere være i en stor By med ham; hun sagde, at han led ved at høre, hvad andre havde faaet frem.

Agnete blev derude i Ro hele den Dag, men den var forbi, inden Sehusen vidste, hvor de mange Timer var blevet af. Senere, da hun var rejst, sad han og tænkte paa, at der var kommet noget over hende, som havde forandret hende, men hvad det var, kunde han ikke sige; det var maaske nærmest noget, der laa i hendes Holdning, der var kommet til at mindre om Elisabeths; men han var ikke sikker paa, at det hele ikke laa i hendes gennemførte Elegance, som afveg ikke saa lidt fra hendes tidligere praktiske Maade at klæde sig paa.

Imidlertid var han saa glad ved at vide hende hjemme igen, at han flere Gange gjorde sig Ærinde til København, men det var blot for at komme ud paa Toldbodvejen, hvor hun boede. Børnene var ogsaa saa glade, naar han kom. De kaldte ham i overgiven Lystighed »Onkel Bamse«, fordi han var saa stor og kunde brumme livagtig som en Bjørn.

Dr. Egede var meget hjemme, men sad altid i sit Studereværelse over sit Arbejde.

— Jeg troede, din Mand havde en stor Praksis, sagde Sehusen en Dag, han var derinde.

— Nej, det er ikke meget, han har; han er mest Videnskabsmand, Onkel Ditlev.

— Saa?

— Ja, han er Vivisektor.

— Føj da! slap det ud af Sehussen, men han tog sig i det, da han saa Agnetes Ansigt.

— Du behøver ikke at skjule din Mening for mig, Onkel; jeg finder det modbydeligt.

Der blev ikke talt mere om det den Gang, men han huskede længe det Udtryk, der glimtede frem i hendes Øjne, og han fik en ubestemt Følelse af, at det maaske var Anledningen til det fremmede, som var over hende.

Endelig, en Dag i Begyndelsen af Maj Maaned vendte Fru Vibe og Paul Ivar tilbage. Baade Sehussen og Agnete var paa Banegaarden, da Gedserekspressen brusede ind. Det traf sig saa heldigt, at den Kupé, de andre var i, netop standsede ud for det Sted, hvor de stod. Agnete traadte hen til Døren, kunde ikke blive staaende nede, men maatte derop. Hun var saa glad, at hun syntes, alt blev lyst om hende, og i denne underlige befriende Glæde tog hun imod dem begge. Men det var første Gang i lange Tider, at hun nærmede sig sin Broder med hele den gamle Kærlighed.

Det var Bestemmelsen, at de skulde køre med Agnete hjem og spise der og saa tage til Vibenæsgaard med et senere Aftentog. Medens de nu søgte at komme gennem Trængslen, kom Sehussen til at tænke paa den første Gang, han for mange Aar siden havde taget imod Elisabeth og Børnene, og Mindet var saa stærkt over ham, at han holdt sig lidt tilbage. Der gik han saa og saa paa de tre høje Skikkelser foran ham, og han saa, at mange lagde Mærke til dem. Men de var ogsaa saa ejendommelige og saa noble, at det ikke var underligt, om de tiltrak sig Folks Opmærksomhed.

Paul Ivar vendte sig i det samme og kom hen og stak sin Arm inde under hans.

— Hvad synes du om Mor? spurgte han.

Men Sehussen havde lige tænkt, at Elisabeth saa anstrengt ud, og vilde nødig svare.

— Kom nu! kaldte Agnete hende fra Ventesalens Døre, som hun netop passerede.

Kort efter var de i Vognen og paa Vejen til Agnetes Hjem.

I Entreen stod Doktoren og tog imod dem. Han var forekommende og næsten alt for omsorgsfuld for Fru Vibe.

— Din Mor vil maaske i Soveværelset, før vi gaar ind — Agnete — vis din Mor Vej! Har du sørget for varmt Vand, Agnete, din Mor vil vist gerne have varmt Vand — — —?

Han talte meget hurtigt og var synlig nervøs.

Børnene trippede af Utaalmodighed i Dagligstuen. Sehuseu var dem ikke nok i Aften, de længtes efter Bedstemor Vibe, som de kaldte Elisabeth. Paul Ivar kendte de jo næsten ikke, og hans Væsen var saa vidt forskelligt fra Onkel »Bamses« Ligeftremhed, at de nærmest var lidt sky og tilbageholdende over for ham.

De smaas stigende Utaalmodighed smittede Doktoren, saa han pludselig syntes, at Damerne virkelig ogsaa blev meget længe borte, og han gik til Sovekammerdøren og bankede paa.

— Agnete — kaldte han — vi venter.

Et lille, næsten umærkeligt Udtryk af Overraskelse saas paa Fru Vibes Ansigt. Agnete blev rød. Egede — sagde hun gennem den lukkede Dør — gaa nu ind, vi kommer straks.

Hun havde hele Tiden haft de tusinde Ting at spørge om, nu blev hun stille. Men da de kort efter gik ud af Værelset, tog Glæden hende igen, og hun slog i et pludseligt Udbrud sine Arme om Moderen.

— Aa — sagde hun — at jeg har dig igen i Landet, du — dejlige Mor. Som jeg har længtes — om du vidste det!

Børnene var med ved Bordet. De var urimelig henrykte, fordi Fru Vibe havde sagt dem, at hun havde noget med til hver især. Det var dem næsten umuligt at holde Bordskik; men hver Gang det gode Humør fik dem til at glemme deres sædvanlige Velopdragenhed, viste et Blik fra deres Far dem til Rette. Dette gentog sig flere Gange under Maaltidet og virkede til Slut i høj Grad pinligt paa Elisabeth, som ganske vist aldrig

havde fundet sig i, at Paul Ivar og Agnete dominerede, men dog aldrig saadan havde hundset dem med saa hvasse Øjekast. Hun undgik heller ikke at lægge Mærke til, at lille Viggo, som sad ved Siden af sin Far, et Par Gange blev blussende rød og saa ud, som om han svælgede noget; da det hændte tredie Gang, fik hun set, at Doktoren kneb ham. I det samme mødtes hendes og Svigersønnens Øjne. Det var kun et ganske kort Nu; men han forstod mere, end han havde Lyst til, og hende gik det ligesaa. De vidste i det samme begge to, at det kunde blive til Krig. Alligevel hævdede han sit Glas imod hende, og det var — det forstod de ogsaa begge — Freden, de drak paa.

Det var et smukt Hjem, Agnete havde faaet, men saa meget forskelligt fra den gamle, maaske nok lidt stive Fornemhed paa Vibenæsgaard. Der var ikke det over denne københavnske Lejlighed, der nødvendigvis maa komme over et Hjem, som en gammel Slægt bærer med sig fra det ene Led over i det næste, saa længe den er paa de gamle Egne. Maaske var det det, der gjorde, at Fru Vibe aldrig kom til at befinde sig helt vel inde hos Agnete; men maaske havde det ogsaa sin Grund i, at Doktorens Videnskab var hende saa afgjort imod, og een Ting til, vel nok den væsentligste, at Egedes vanskelige Sind kom mere og mere aabenbart til Syne og ofte ødelagde Besøgene for hende.

Fortrolighed paa den Vis, at Agnete lagde sit ægte-skabelige Samliv med dets mange Brøst frit frem for sin Mor, blev det aldrig til; men de var kommet uden om alt. Bare det at mødes, var som en Fest, mest dog, naar Agnete kom hjem. Egede fulgte hende sjældent derud, og da de største Børn havde deres Skole at passe, og lille Viggo, som var skrøbelig, ikke maatte tage med, kom hun næsten altid alene. Men derfor blev hendes Besøg ogsaa i Virkeligheden en Fortsættelse af deres gamle indholdsrige Dage. Kun var der eet Punkt, hvor der var sket en Forandring: Fru Vibe spillede aldrig mere uopfordret, naar Agnete var derude.

— Spiller Mor ikke saa meget nu som før? spurgte hun Sehusen.

— Jo, hun gør, Agnete.

— Det kan jeg da ikke forstaa, Onkel Ditlev. Mor har næsten altid en Undskyldning, naar jeg beder hende; saadan var hun aldrig tidligere.

Sehusen kunde ikke give hende Besked; men Sagen var den, at Fru Vibe havde mærket, hvor svært Agnete havde ved at bryde op derfra, og hun vidste jo, at var der noget, som var i Stand til at fængsle de to Søsken- des Sind, saa var det hendes Musik, som de havde elsket fra de var smaa — derfor spillede hun ikke. Hun vilde jo netop hjælpe hende, hvor hun kunde, og ikke binde hende fastere nu, hun havde hjemme et andet Sted.

Hvad der imidlertid glædede Fru Vibe og gjorde hende tryk, var, at hun saa, hvordan Baandet mellem Agnete og Børnene i Virkeligheden knyttedes fastere og fastere. Her var der ogsaa noget, de kunde tale frit om, og hun viste altid den dybeste Interesse, naar Agnete spurgte hende til Raads om et eller andet, noget, som ofte skete, fordi Agnete vidste, hvor godt Moderen forstod sig paa Børn.

Paul Ivar talte ikke mere om at faa sine Kompositioner frem for Offentligheden; han gik nu derhjemme om Moderen og syntes, at han havde saa meget forsømt at indhente. Alt, hvad hun havde haft sin Glæde i, vilde han nu dele med hende, dog ikke paa den Maade — endnu — at han tog Del i hendes Arbejde derude; foreløbig sad de kun sammen over de gamle Kort og Bøgerne, og medens hun nu gav ham alle Oplysninger, talte hun uforbeholdent om sine Anskuelser. Det hændte da mere end een Gang, at han sagde:

— Havde jeg dog blot forstaaet dig før!

Vinteren gik hen med lange, fortrolige Samtaler. Der var ikke mere nogen spærrende Bom; alt var brudt ned og jævnet, og derfor var der altid paa ny Vej fra den ene til den anden.

— Hvordan blev du, som du er — sagde han engang til hende — din Kirke har jo ikke Frihed for den en-

kelte, og dine Trosfæller ser jo ikke fordomsfrit paa Kunsten, men den elsker du? Jeg kan heller ikke forstaa, hvordan du kunde komme uden om alt det i din Kirke, som bare er Pligt, det ene Pligtbud efter det andet.

Han havde lagt sin Arm i hendes og sad og saa kærligt paa hende.

— Mor — sagde han — du lærte os, da vi var smaa, at det ikke kommer an paa Bønnens mange Ord, men I har jo de lange Bønner. Og I har Søndagens Helligholdelse, saa den maa blive — jeg synes en forfærdelig Dag, men du gav os Søndage, der var dejligere end nogen anden Dag i Ugen.

— Vil du ikke tale lidt med mig om dette?

Hun smilede til ham.

— Jeg vil tale med dig om alt, min Ven; men du maa ikke forlange, at jeg skal kunne give dig en Forklaring, som du bli'r tilfreds med.

Hun tav og sad lidt og saa frem for sig; saa sagde hun:

— Fra jeg var lille Barn elskede jeg Friheden for mig selv, taalte i Grunden ikke nogen Slags Tvang; da jeg blev voksen, overførte jeg det ganske naturligt paa mit Forhold til min Tro. Jeg kunde ikke finde mig i alle de ydre Forskrifter. Bibelens Lovbud passede mig ikke, og Guds Vrede skræmte mig ikke, men hans Kærlighed drog mig. Senere kom saa Kærligheden til at staa overalt. Jeg kunde ikke mere faa Øje paa et eneste Lovbud uden det ene: elsker hverandre.

Hun tav igen, og der var et Øjeblik ganske stille om dem. Saa sagde Paul Ivar:

— Maa jeg komme ind til dig i Aften, der er noget, jeg vil sige dig; saa vil vi tale en eneste Gang ud om det, og saa er der ikke mere noget imellem os, som du ikke ved.

Fru Vibe saa overrasket paa ham.

— Jeg be'r dig, om du vil føje mig, Mor. Jeg vilde saa gerne til Bunds i det hele, og jeg kan kun komme det, hvis du vil hjælpe mig.

— Ja, men min Dreng, er der da mere endnu?

— Baade ja og nej, Mor, men det er ikke noget, som skal gøre dig urolig, det er blot noget, jeg saa gerne vil — fordi — hans Stemme blev dyb og blød — fordi jeg saa gerne vilde kende dig. Og saa — føjede han til — saa er der ogsaa et Ønske for mig selv, for selv om du aldrig har spurgt, jeg maa jo staa for dig som det ubegribeligste af alt.

— Hvorfor vil du trække det frem, som vi ikke skal mindes?

Han saa ind i hendes Øjne og spurgte blot:

— Føjer du mig?

Og da sagde hun: Ja.

Dagen efter skrev hun til Ib:

— Min kære Nevø! Denne Gang har mit Brev et ganske bestemt Ærinde til dig, men jeg vil helst forestille mig, at du er kommet og sidder her foran mig, netop der, hvor du sad sidst, paa Stolen ved mit Skrivebord, saadan at jeg kan se dig fra min egen Skrivebordsstol.

Du er her altsaa, og du ved, at der er noget, jeg vil dig; men du har ikke spurgt, du sidder og venter taalmodigt paa, at jeg skal begynde.

Saa siger jeg: Ib, du sendte engang, netop i de Tider, der var allersværest herude, et Brev hjem til Paul Ivar! Nu maa du ikke blive ængstelig over Følgerne af din Redegørelse, det eneste, du maa, er at spørge: faar du nu først det at vide, Tante, eller, hvis du har vidst det, hvorfor ventede du saa saa længe med at omtale det for mig? Jeg vil gerne svare dig straks, Ib: Jeg har indtil i Aftes ikke anet, at det Brev eksisterede! Du ser, jeg gaar ikke og gemmer paa noget, men kommer til dig med det samme.

Der har været Tid til at tie og Tid til at tale, Tid til Krig og Tid til Fred, og nu er vi ude over det alt sammen, baade det ene og det andet, og paa Afstand fra det. Men saa er det jo ogsaa saadan, at man kan standse og se sig tilbage — det er jo det samme, du har gjort — og man staar som paa en Bakketop og ser, hvad Land man gik igennem, kender Lyset og

Skyggerne og indser, at man traadte mange mødige Trin, fordi man ikke vidste bedre. Saadan er det gaaet, Paul Ivar; men da han naaede saa langt, kom Trangen over ham til at kende alt til Bunds og selv at kendes paa Baggrund af alle Forviklinger, og saa kom han til mig og bad mig om at høre paa ham — svare ham og ikke — afvise ham. Jeg er glad ved, at jeg føjede ham; men saa fik jeg jo ogsaa læst visse gamle Breve, Paul Ivar havde gemt. Der var dem fra Gyrithe Berenth, som ikke var af hende — ja, I spillede højt Spil med ham — og der var det, du sendte ham. Men det er denne lange, ærlige Redegørelse, som gør, at jeg skriver til dig nu, min Dreng. Jeg vilde gerne sige dig, at det var godt og rigtigt gjort. Hvis du forstod mit Lands Sprog, ved jeg, at jeg ganske anderledes kunde faa sagt dig, hvad jeg mener; nu ser alt, hvad jeg tænker, saa fattigt ud, naar jeg skal forme det paa Papiret, men maaske du forstaar mig alligevel, naar jeg blot nøjes med at spørge dig: Var det utænkeligt, at du vilde afbryde dit Arbejde, inden det bli'r Vinter igen, og rejse en Tur herhjem? Du skulde selvfølgelig ikke faa nogen Udgift for den Sags Skyld. Svarer du mig saadan, at jeg maa vente dig, sender jeg dig Rejsepenge i mit næste Brev — —

Allerede syv Dage efter havde hun hans Svar — han kom ikke. Han sad midt i en stor Bestilling og kunde ikke afbryde — var ked af det, men kunde ikke. — Jeg havde aldrig tænkt mig, at du selv vilde kalde mig hjem — skrev han — og jeg har helt ondt af, at jeg har bundet mig hernede foreløbig; jeg ved, jeg kommer til at længes herefter — men jeg kommer, saa snart jeg kan, og saa, Tante Elisabeth, saa maa jeg male dig — ikke sandt? Og jeg ved, hvordan; jeg kan se det for mig; men det vil vi ikke tale om nu, vi vil gemme det alt sammen, til jeg kommer — —

Havde Paul Ivars Bekendelse og Ibs gamle Brev end gjort godt paa flere Maader, saa havde det dog ogsaa gjort, at det blev Fru Vibe overordentlig svært at træffe Svigerinden fra Christinebjerg. Ikke saa meget for sin

egen Skyld, hun kunde jo nu engang, som Sehuseu sagde, se bag om Tingene, men for Paul Ivars Skyld — han var saa opbragt over Fasterens Rænker, at han bogstavelig ikke mere taalte hende.

— Stod det til mig — sagde han — saa fik hun et Spark ned ad Trappen. Kun med den største Anstrengeelse kunde han tvinge sig til at være høflig imod hende, og det igen kun, fordi Moderen bestemt ønskede, at de ikke skulde bryde med Familien. Det nyttede slet ikke, at Fru Vibe talte med ham om sit taalsomme Syn paa Charlotte Macrospa, det var omsomst.

— Hun virker paa mig som et giftigt Kryb — sagde han — hun er mig modbydelig.

Foraaret kom sent det Aar, og da det endelig kom, gled det over i en kort, lys og lun Forsommer, men siden vekslede Dagene med Regn og Blæst og Taage, og kun en enkelt hel Solskinsdag imellem. Kulde og Klamhed drev ind i de store Rum paa Vibenæsgaard, saa der for første Gang i alle de Aar, de kunde huske tilbage, holdtes en Brændeild vedlige i Havesalen midt i Juni Maaned. Alt drev af Væde, og det var altid Regnens Slag mod Ruderne, der var denne Sommers almindeligste Lyd.

Agnete kom hjem med Børnene i Sommerferien, men de maatte for det meste være inden Døre. Hendes og Paul Ivars gamle Legestue kom igen i Brug; der kunde de tumle sig saa meget, de lystede. Der kom Sehuseu ofte til dem, og saa langt den end laa borte fra Dagligværelserne, kunde det altid høres, saa snart han var der inde og var baade vild Hest og Lokomotiv og gal Tyr — ja, alt muligt mellem Himmel og Jord.

Endelig, henimod Slutningen af Ferien skete der Forandring; det blev stille med Sol og den reneste Luft. Den Dag, Havedørene igen blev slaaet op, gik Fru Vibe ud paa Terrassen. Hun lagde begge Hænder over sit Bryst og aandede dybt.

— Hvor det gør godt! sagde hun til Agnete, som var med hende.

I det samme skiftede hun Farve, tog sig til venstre Side og støttede sig til Gitterværket.

Agnete blev hjerteangst.

— Det betyder ikke noget — smilede Fru Vibe —
Luften er saa stærk, og naar man saa ikke er van til
den — —

Et Øjeblik efter var hun sig selv igen, men Agnete
forstod ikke den Grund til at blive upasselig.

— Har Mor det ofte saadan? spurgte hun senere
Sehusen.

Han vidste det ikke. Elisabeth talte jo aldrig om sig
selv. De spurgte Lette, som sagde, at saadan havde
Fruen haft det saa langt tilbage, hun kunde huske, men
det var altid kun et Øjeblik, saa var det ovre, og det
var endda sjældnere nu end før.

Om Aftenen, da de alle var samlet paa Terrassen,
sagde Agnete:

— Mor, du lod dig aldrig undersøge af en Specialist!
De andre saa uvilkaarligt fra hende til Fru Vibe; det
var uhørt at gaa saadan lige paa.

Agnete flyttede sig over til Moderen.

— Vil du ikke nok nu, naar vi be'r dig om det?

Elisabeth rejste sig.

— Men jeg forstaar ikke, hvorfor vil I gøre mig syg?
I ser jo, jeg har det godt. Sehusen — faa dog Agnete
fra de Narrestreger!

Han sad og saa hen for sig.

— Narrestreger — gentog han — er det nu ogsaa
Narrestreger?

— Naa — sagde Fru Vibe — De ogsaa!

Men idet hun nu vilde gaa forbi dem ned ad Trappen,
spærrede Paul Ivar hende Vejen.

— De andre har Ret, Mor, vil du ikke føje os?

Hun vendte sig og saa fra den ene til den anden.

— Ja, men kære, hvad tror I, en Læge vil sige —
han vil jo le ad mig!

— Egede undersøgte Dem engang, Elisabeth — ind-
skød Sehusen — De ved jo selv godt, at der er noget
galt.

— Skal vi sige »var«, lo hun til ham; men da hun
igen saa rundt paa dem, blev hun alvorlig og sagde:

— Ja, ja, saa skal jeg føje jer, naar jeg næste Gang kommer til København.

Der var noget over hende, da hun nu gik fra dem, som afholdt dem fra at sige Tak. De saa hende gaa ind over Plænen til Roserne i den forreste Rabat — der blev hun gaaende.

— Hvor Mor dog er smuk! sagde Agnete.

Sehusen havde nu ogsaa rejst sig.

— Ja — sagde han stærkt — men I skulde have set hende, da hun var ung.

Han kunde ikke gøre for, at han fik sagt det, men han gik hurtig bort, fordi Agnetes Øjne pludselig hvilede paa ham med et Glimt af en Forstaaelse, som han ikke brød sig om at se i dem.

Ganske kort Tid efter Agnetes og Børnenes Afrejse tog Dr. Bruhn Ferie første Gang i de mange Aar, han havde været derude.

Fru Vibe lo ad ham.

— De kommer igen om otte Dage, Doktor, jeg er saa sikker paa det.

— Lad os nu se — sagde han — De er nu altid saa klog.

Saa rejste han.

Dagen efter tog Fru Vibe til København sammen med Paul Ivar for at lade sig undersøge. De tog ud paa Toldbodvejen lige fra Professoren.

Agnete, som havde ventet i Spænding, lukkede selv op, da de ringede. Inden hun fik spurgt, havde Paul Ivar løftet hende op fra Gulvet, og idet han snurrede hende rundt, sagde han lige ved hendes Øre:

— Det er godt alt sammen; det er saa lidt, det, der er, at det ikke er værd at lægge Mærke til — hvad siger du nu? Han var saa glad, at han ikke var til at kende.

— Nu skal vi have det saa dejligt — blev han ved efter at have sluppet hende — nu er der jo slet ikke noget, vi behøver at ængste os for.

Han var henne hos Moderen og kært tegnede hende,

men Agnete var der ogsaa, og Fru Vibe unddrog sig smilende, idet hun sagde:

— Lille Børn, det bli'r nok snarere jer, som tager Livet af mig.

Derover lo de alle tre. Det var nu saa underligt den Eftermiddag, for der var bogstavelig ikke den Ting, som Paul Ivar og Agnete ikke kunde more sig over. Og deres Stemning smittede Børnene, saa de smaa endogsaa glemte deres sædvanlige Skyhed over for ham og gav sig løssluppet i Lag med ham.

Doktoren kom hjem lidt før Middagen. Han lagde straks en Dæmper paa Børnene, og han var ikke fri for ogsaa at gøre det paa de voksne. Selv mærkede han godt, at han stod saa fuldstændig uden for deres Glæde; men han havde haft Fortrædelighed med nogle videnskabelige Forsøg og trak sig tilbage, saa snart han kunde.

Om Aftenen fulgte Agnete med til Banegaarden.

— Hvor I har glædet mig i Dag, sagde Fru Vibe til hende, idet hun tog Afsked.

Paa Hjemvejen i Kupeen blev hun alvorlig og talte med Paul Ivar om Egede. Da sagde hun, at var der noget paa Jorden, hun ikke forstod, saa var det dette ulige Ægteskab.

— Hvis Agnete havde haft Fortrolighed til mig i den vigtigste Periode af sit Liv — sagde hun ogsaa — var det næppe blevet ham, hun havde faaet; men hun kom ikke til mig, og jeg — ja, jeg skulde maaske have trængt mig ind i hendes Fortrolighed, men det er min Overbevisning, at man altid skal lade de Døre være lukkede, som andre ikke vil aabne for en.

Næste Formiddag var der Legatuddeling paa Gods-kontoret, og Fru Vibe modtog som sædvanlig oppe i Havesalen alle de mange, som nød godt af hendes Gaver. Da de sidste gik fra hende, blev hun kaldt ned paa Kontoret i Anledning af en Sag vedrørende en vis Del af de yderste Jorder, som viste sig at indeholde Ler til Porcelænsfabrikation. Der var et Par Ingeniører, som vilde købe. Forhandlingerne trak længe ud, ikke fordi Fru Vibe vilde sælge, men fordi hun vilde vide, hvilken Sik-

kerhed, der var for, at en Virksomhed virkelig kunde oparbejdes paa det Sted af hendes Ejendom. Sagen var, at netop de Mennesker, som boede derude, altid havde været daarligst stillede. Mændene havde haft urimelige Veje til Arbejdspladserne, og Konerne kunde aldrig paa Grund af Afstandene tænke paa at hjælpe til de smaa Hjems Opretholdelse. Det blev derfor øjeblikkelig klart for Fru Vibe, at var der nu en Udsigt til Forandring i disse Menneskers Kaar, skulde hun nok selv tage Affære, ikke paa nogen Maade vilde hun tillade, at det skulde gaa over til Spekulationsdrift.

De ihærdige Ingeniører var imidlertid ikke saa lette at blive færdige med, og det trak ud i flere Timer, men omsider slap hun dog fri.

Kort efter kørte hun ud. Paul Ivar var med hende. De var inde et Par Steder undervejs. Det første Besøg var hos en gammel, meget livlig Kone, som lige var kommet hjem fra en Tur til København, hvor hun havde besøgt en Datter, der tjente som Stuepige i et stort Hus.

— Vil Fruen inte høre — sagde hun — ded er dog saa højtideligen for mig at fortælle?

Jo, Fruen vilde gerne høre.

Og saa sad den gamle Kone og fortalte ud af sit Hjer-tes Troskyldighed, og hun endte med at sige:

— Ja, Herre-Gudheden med alt det mange nymodens! Efter dette glemte hun helt alt det, hun endnu sad inde med, og hun foldede Hænderne og sad og rokkede paa Stolen.

Fru Vibe, som havde set, at Paul Ivar, der var fulgt med ind, havde Møje med at holde sig alvorlig, sagde afledende:

— Det er gode, varme Strømper, Karen strikker. Den gamle lo.

— Ded er saamænd bare simpelt, er ded — ja! Han her nere, Væver Anton, ska' ha' dom, men det er jo da bare Pesulden, man kalder ded!

Nu kunde Paul Ivar ikke mere, han maatte ud. Der stod han og ventede, til Moderen kom.

Da de saa hinanden, kom de til at smile, og Fru Vibe

maatte bide sig selv i Læben, for at ikke den gamle Kone skulde mærke noget.

Et kort Stykke derfra boede en Enke, som hun ogsaa vilde besøge. Vejen var for smal til, at Vognen kunde køre dem derhen; de maatte gaa. Det havde regnet stærkt om Natten, og Fru Vibe, der vidste, hvor hurtigt netop de Veje derude blev ufremkommelige, havde forsynet sig med Galocher. Da hun kom ud fra Besøget hos Enken, stod Paul Ivar et Stykke fra Husdøren, og han hørte Konen sige:

— Nej, men Ja'en dog, ded var de usseligste Fødder, ded er jo Dukkebie, men Fruen er vel heller inte opfødt med andet end som Læderfodtøj!

Det var for meget for Paul Ivar. Han brast i Latter og maatte skynde sig derfra, inden de naaede hen til ham.

— Nej, Mor, du maa aldrig faa mig med mere — sagde han — det er ikke til at overkomme, og han lo, saa han rystede.

Hver Gang han kom til at tænke paa det, kom Latteren, og hver Gang, Moderen vilde tale med ham, kunde han ikke holde op. I Begyndelsen lo Fru Vibe ogsaa, siden smaaskændte hun; men det havde ingen rigtig Art, fordi Smilet samtidig kom og gik om hendes Mund, og han kom bare til at le stærkere.

— Du er helt umulig i Dag, sagde hun saa og satte sig til Rette uden at tale mere med ham.

Ved Middagen fortalte han Sehuse, hvad de havde oplevet. Saa brød Latteren frem igen, og denne Gang maatte Fru Vibe være med, enten hun vilde eller ej. Om det saa var den altid korrekte Jacob, fortrak hans Ansigt sig, og der undslap ham nogle sære Kluk netop i det Øjeblik, han bød Fruen Fadet med Fisk.

Det var aldrig hændet ham før i hans lange Tjeneste, men det var ogsaa den Maade, Paul Ivar fortalte paa.

Da Maaltidet var forbi, trak Elisabeth sig tilbage for at hvile; hun var usædvanlig træt, men Dagen havde ogsaa været anstrengende. Paul Ivar kom kort efter og spurgte, om hun vilde gennemgaa noget med ham, saa snart hun kunde. Hun rejste sig straks og fulgte ham.

— Her — sagde han, idet han satte et Partitur frem paa Nodestolen — det er noget nyt, og jeg vilde gerne høre dig spille det.

Moderen saa det igennem. Det var kun fire Sider; men hun saa straks, at de ikke var lige at løbe til; hun spillede dem da ogsaa igennem et Par Gange, før hun tog dem i Tempo og med alle Accentueringer, som han havde angivet dem.

Det var et underlig klart, iørefaldende Tema, en Andante, som han havde kaldt: *Mater dolorosa*.

— Ja, sagde han bag Moderens Stol — saadan mente jeg det — Tak, Mor!

Hun rejste sig i det samme, men blev staaende, støttet til Flygelet, og han saa, at hun havde skiftet Farve. Da det imidlertid hændte meget ofte, naar Musikken havde grebet hende, undrede det ham ikke, og han spurgte, endnu optaget af sit eget:

— Er det godt, Mor?

Ellers havde hun altid udtalt sig indgaaende om hans Kompositioner, nu sagde hun saa ganske kort:

— Ja, det er.

Det gjorde ham opmærksom.

— Har jeg anstrengt dig, Mor? Du ser saa træt ud, vil du ikke hvile dig?

Der var ikke noget, hun i dette Øjeblik hellere vilde, men hun stod og tænkte paa, at der var saa langt ind. Han lagde Armen om hende, og de gik Salen igennem. Ved Indgangen til den lille Dagligstue støttede hun sig et Øjeblik til Dørkarmen.

— Men Mor da — lo Paul Ivar — er du saa træt?

Sehusen, som sad derinde og læste Avisen, rejste sig og kom hen til dem.

— Nej, vist er der ikke noget i Vejen, det er ingenting — jeg er bare træt! afværgede hun flere Spørgsmaal. Da hun endelig naaede ind til sine egne Værelser, lo hun selv af sin Tilstand.

De skulde forbi hendes Skrivebord; der laa et paa-begyndt Brev.

— Jeg skulde ogsaa have skrevet til Vaage, sagde

hun, og noget i hendes Stemme lød, som om hun mente, at hun egentlig intet naaede.

— Hvorfor netop i Dag, der kommer jo ogsaa en Dag i Morgen — ikke sandt. I Dag havde du saa meget, Mor.

Paul Ivar fik ikke noget Svar, men tænkte ikke over det; først da han vilde lægge hende tilbage mod Divanens Hovedgærde, saa han, at hun var syg, og en pludselig, hjælpeløs Angst kom over ham. To Gange kaldte han højt: Onkel Ditlev — Onkel Ditlev! Og medens han hørte Onklen sætte i Løb, stod han nu og saa paa sin Mors Ansigt, som først blev hvidt, saa gustent og saa med en Skygge over, saa kun den bøjede Næse tegnede sig saa underlig skarp og fremmed.

Nu kom Sehusen.

Han tog hendes ene Haand mellem begge sine, stønnede højt og sank i Knæ. De fik ingen tilkaldt, de saa det jo begge to, at det var — forbi.

Der havde ikke været nogen Kamp, ikke engang et Suk, ganske umærkeligt var hun gaaet bort.

Ingen vilde tro det. De selv, som dog havde set det, allermindst. Andre maatte sørge for alt, de kunde ikke. Det var Jacob, der tænkte paa Agnete og sendte hende et Telegram, og han var saa betænksom, at han blot skrev i Paul Ivars Navn: Mor er syg, Vogn ved hvert Tog i Aften. Det var lige alt det, han kunde faa ham til at køre med, da Vognen første Gang skulde til Stationen paa den Tid, de tidligst kunde vente hende.

Alligevel var Paul Ivar roligere end Sehusen, som slet ikke kunde fatte sig.

Hele Tiden drev han hvileløs ud og ind. Dr. Bruhns Vikar havde været der og sagt, hvad de vidste; men de vilde ikke have Fru Vibe flyttet; Agnete skulde først komme. Nu, da Vognen var kørt, og han var blevet alene, gik han ind hos Elisabeth. Han lagde sig paa Knæ ved hendes Side, hulkede højt og laa og talte sagte til hende. Der var jo bare de to, og nu vidste han, at hun ikke mere vilde afbryde ham. Alt det, han havde

gemt paa i disse mange Aar, græd han nu ud, og ind imellem stammede han i et Overmaal af Smerte bare det ene Ord: hvorfor? Det var det, hver eneste ny Tanke mundede ud i; det var jo ogsaa det, der altid havde ligget ham nærmest, fordi han ikke naaede længere i Livet, end han gjorde, uagtet han havde været redebon og trofast, og uagtet han havde baaret paa denne ene, store Kærlighed.

Jacob kom der ind og gik stille hen og rørte ved ham.

— Vil Inspektøren ikke tage imod dem? De kom nu.

Sehusen rejste sig og gik derfra. Hans svære Skikkelse fyldte Vestibulens ene aabne Halvdør, da han traadte ud under Portalen.

Skæret fra Vognlygterne faldt lige paa Agnetes Ansigt, idet hun steg ud; han saa, at hun ikke havde kunnet græde. Hun var som en Automat, de maatte hjælpe af Tøjet; men hendes fortvivlede Sjæl brændte i hendes Øjne.

Sehusen lod de to Søskende gaa alene ind i Moderens Værelse.

Der var ikke nogen Slags Uhygge derinde. Lamperne var tændte, alt var som ellers, og den stille Skikkelse paa Divanen saa i Afstand ud som saa ofte før, naar Moderen hvilede sig.

Først da de kom helt hen, saa Agnete, at den Mildhed, de havde elsket, ikke mere laa over det hvide Ansigt — Døden havde unænsomt strøget den. De regelmæssige Træk var som mejslet i Marmor, men iskolde, næsten hovmodige, og om den smukke Mund laa et ganske lille, gaadefuldt Smil.

Agnete lagde sin Haand over Øjnene.

— Aa, hvor Mor er forandret, klagede hun, idet hun vendte sig bort.

Sehusen var kommet ind og stod lige ved hende; hun læste hans Hemmelighed af hans Blik. I det samme lagde hun begge sine Arme om hans Nakke, og med det smukkeste Udtryk i sit Ansigt spurgte hun:

— Kære, kære Onkel Ditlev, var det hende — var det Mor, du elskede?

Det bævede stærkt om hans Mund, da han løsnede

hendes Hænder, og medens han holdt dem i sine op mod sit brede Bryst, bekendte han:

— Ja, Agnete, det var hende.

Men da græd Agnete endelig, og det gjorde hende godt.

De Dage, der nu kom, var forfærdelig svære for dem alle. Det var, som om det nu først rigtig mærkedes, hvor meget Fru Vibe havde været for Hjemmet. Alt gik i Staa. Stakkels Lette var ude af sig selv og jamrede paa sit underlige Maal op om, at det var en evig Ynk, at hun aldrig mere skulde hjælpe sin Frue. Hun sad inde paa sit Værelse halve Dage uden at bestille andet end sidde med Hænderne i Skødet og stirre tomt hen for sig; saa kunde det veksle med en pludselig Travlhed, og hun gav sig da til at pusle om Fru Vibes efterladte Ting; det hændte ogsaa mere end een Gang, at de kom og fandt hende grædende over noget af det, hendes Frue havde baaret. Jacob, som jo var til Aars nu, men havde holdt sig usædvanlig godt, blev i disse Dage en gammel Mand. Hans Træk faldt ind, og han var ikke mere sikker paa Haanden under Opvartningen. Gang efter Gang var han saa ubehjælpelig, at han var Skyld i, at Dugen plettedes. De saa næppe, hvad der skete; de lagde kun Mærke til, at han ikke var sig selv. Og de andre — ja, de kunde næsten ikke udholde at komme ind i Fru Vibes Værelser, hvor alt var, som om de kunde vente hende naar som helst, og de taalte ikke at samles i Havesalen, der stod jo hendes Flygel og var blevet saa stille, og den Stol, hun oftest havde siddet i — hvor var den tom nu! Savnet gabede dem i Møde overalt, hvor de kom.

Agnete blev derude Begravelsen over, der var saa meget at ordne, og saa meget, de maatte være fælles om.

Samme Dag, de læste deres egen Dødsanmeldelse i Avisen, bragte Nationaltidende en Nekrolog over Fru Vibe. Der stod:

— I Gaar er Godsejerinde Fru Elisabeth Abilgaël Vibe til Vibenæsgaard uden nogen forudgaaende Sygdom død i sit Hjem. Fruen var Hollænderinde af den gamle

adelige v. Terschellingske Slægt. For 27 Aar siden fulgte hun sin Mand til hans Gods paa Sjælland, hvor hun siden hans Død har gjort et stort Arbejde i det humanes Tjeneste ved omfattende Forandringer i hele Godsets Drift. Alle, der kom ind under hendes Om-sorgs Rækkevidde, kom til at leve under gode Vilkaar; den, der vilde arbejde, gik aldrig forgæves til hende; men hendes Maade at hjælpe paa, var altid efter Ordene: Hjælp til Selvhjælp. Alle derude kendte hendes høje, statelige Skikkelse, og hun var velset overalt og overordentlig afholdt. Derfor ved vi, at der er blevet oprigtig Sorg, efterhaanden som Budskabet om hendes uventede Død naaede ud til de mange Hjem omkring Vibenæsgaard. Fruen blev kun 53 Aar gammel.

— Ja, sagde Paul Ivar og tav igen.

Agnete, som havde gennemset Postsagerne, saa, at der laa en Socialdemokrat i Korsbaand.

— Her er mere om Mor! udbrød hun og rakte ham Bladet.

Paul Ivars Øjne løb fulde, men han kom dog igennem det.

— En Meddelelse, som vil blive modtaget med virkelig Sorg af mange, indløb i Morges til Redaktionen. Vi bragte for faa Aar siden en Artikel, et Interview, vi havde haft med Fru Elisabeth Vibe til Vibenæsgaard. Hendes overraskende Holdning over for sin egen Stands Syn paa det bestaaende Samfund havde for længe siden gjort, at vi med dyb Interesse fulgte hendes Arbejde, og vi gav i Artiklen et kort Resumé af, hvad hun — den enkelte — kunde udrette, fordi hun brugte sin Tid, sine Penge og sin klare Forstand til at bekæmpe Uretten, hvor hun traf den.

Desværre har Døden nu pludselig bortrevet hende. Fru Vibe døde af en Hjertelammelse i Gaar Aftes, kun 53 Aar gammel.

En Søn er Arvtager til Vibenæsgaard; om han ogsaa er Arvtager til den aldrig svigtende Interesse for de smaa i Samfundet, som havde grebet Fru Vibe mere og mere, vil Tiden vise; vi kan kun ønske, at hvad hun

saa smukt har begyndt derude, ikke skal ligge hen efter hendes Død.

Det var ikke disse Ord og ikke deres egen Bekendtgørelse, der gjorde Virkeligheden saa isnende kold; men den Dag, de læste hendes Navn kort og godt blandt de andre døde i Skifterettens Anmeldelse, kom det til dem i al sin ubarmhjertige Haardhed, at nu havde Livet slettet hende — hun var ikke mere, hun — havde været.

Macrospa kom alene derover, da der havde været Bud paa Christinebjerg. Han havde Hilsen med fra Fasteren, at hun var saa dybt rystet, at de ikke maatte vente hende. Hun kom heller ikke senere; de saa hende først paa Bisættelsesdagen.

Agnete havde telegraferet til Ib og gik nu, efterhaanden som Dagene gled hen, og undrede sig over, at han ikke lod høre fra sig.

Og saa kom han en Aften, som de sad sammen.

Han kom ind gennem Sideværelset, ikke gennem Havesalen, og bankede paa Paul Ivars Dør. De troede, det var Jacob, og ventede, han skulde lukke sig ind, men det bankede igen, uden at Døren gik.

Sehusen rejste sig og lukkede op. Der stod han saa midt iblandt dem, høj og bred, en sand Kæmpe, med kraftige Farver, med sit store bløde Haar strøget bort fra Panden, og med et Par klare, alvorlige Øjne. De kendte ham ikke; han maatte selv sige, hvem han var, saa meget havde han forandret sig.

— Du er rejst hurtigt, sagde Paul Ivar.

— Ja, med Ekspressen helt der nede fra, jeg m a a t t e herop.

Han satte sig stille hos dem.

— Tante Elisabeth skrev efter mig for nogen Tid siden — kom det lidt efter — da syntes jeg ikke, jeg kunde komme.

— Nej, saadan gaar det — faldt Sehusen ind — naar det er for sent, kan man alt.

Ib gav ham Ret, og de sad igen uden at tale.

— Har Tante Elisabeth forandret sig meget? brød han saa paa ny Stilheden.

— Nej — sagde Paul Ivar — det er det underlige; men det er — det er alligevel, som om det ikke er Mor; jeg ved ikke, om du saa vil se hende?

— Jo, han vilde helst.

De gik nu alle ind i Havesalen, hvor Kisten stod. Ib græd højt, da han følte den store, dybe Stilhed der inde.

I Dagene inden Begravelsen gennemsaa Paul Ivar, hvad der laa efter Moderen, om der skulde være udtalt noget Ønske vedrørende hendes Død og Begravelse. De fandt da i det Omslag, hvori hun havde gemt sit Testamente, et Ark Papir, hvorpaa hun havde skrevet: Dør jeg pludselig, saa jeg ikke forinden faar talt med nogen af mine nærmeste, skal der ikke lægges noget Baand paa dem; de kan da ordne alt, som de vil.

Men samtidig fandt Agnete i hendes Portemonnæ et andet Papir, hvorpaa der stod: Skal jeg dø under Sygdom, og de, der er om mig, kunde ønske at kalde en Præst, siger jeg nu, medens min Tanke er klar, at dette kun maa ske, hvis de kan faa tilkaldt en reformeret Præst — ellers ikke.

— Saa havde hun ikke glemt det, sagde Sehuseu og tænkte paa Altergangen efter Børnenes Konfirmation.

Indtrykket fra den Dag kom igen saa stærkt over ham, at han maatte tage sig sammen med Magt, for at ikke Sorg og Vrede skulde overmande ham.

Paul Ivar sad og saa paa de to Skrivelser.

— Det kan jo altsaa ikke være Mor imod — sagde han omsider — at vi faar en luthersk Præst til at tale over hende?

— Nej — mente Sehuseu — hun gi'r os jo frie Hænder.

De enedes da om at skrive til deres gamle Lærer, om han vilde komme, og han sendte dem et kønt og godt Svar og lovede at gøre, hvad de bad om.

Og saa havde de lagt alt til Rette og gjort, hvad Kærlighed og Nænsomhed evner.

Nogle Dage inden Begravelsen kom en Deputation op paa Gaarden med Bøn om, at Funktionærer og andre derude maatte bære Fru Vibe over til Kapellet.

— Det bli'r langt at bære Mor! sagde Paul Ivar.
Men Svaret lød blot: — Vi er mange.

Dr. Bruhn kom Begravelsesdagen tidlig om Morgen; han var urolig og forjaget og saa ud, som om han ikke havde sovet i flere Nætter.

— Saa fik hun Ret igen! var hans første Ord til Agnete, som tog imod ham, og hans Stemme var midt imellem Graad og Latter — sagde hun ikke, at hun var saa sikker paa, at jeg kom igen om otte Dage, og se nu — i Dag er det, Gud hjælpe os, otte Dage, siden jeg var her for at sige Farvel.

Han tumlede rundt i Stuen og virrede med sit store, kødfulde Hoved.

— Hvordan kunde det gaa til — hvordan i al Verden kunde det ske? Vi kunde alle undværes — alle sammen, men hun — Agnete, Deres Mor — —

— Doktor — sagde Agnete stille — Mor staar der inde.

— Ja, ja — ja, naturligvis. Han tog sit Lommetørklæde op og strøg sig over den brede Pande og helt op over det korte, tætte Haar, men derefter blev han rolig.

— Jeg maa vel nok? spurgte han hende ved Døren til Havesalen.

Agnete nikkede til ham, men gik ikke med ham.

Og saa kom det Øjeblik, da Godsets Folk stod og ventede, en lang, mørk Række over de store Plæner. Det varede længe, inden de viste sig, de deroppe; men der var ingen Uro mellem Mændene — de stod taalmodigt i den klamme, graa Dag. Saa blottede de nærmeste Hovederne, det gik Rækkerne igennem, og nu stod de alle med Hattene i Hænderne.

Havesalens store Glasdøre var blevet aabnet, og højt deroppe saas den blomstersmykkede Kiste. De saa ogsaa, at det var Familien, der bar, og de kendte tillige baade Vilhelm og Jacob. De saa mere endnu — de saa, at Sehusen maatte træde fra, og at Fru Egede gik hen

og tog ham under Armen, talte til ham og fulgtes med ham.

Nu kom de ned ad Terrassens Trin. Andre traadte til og senere andre igen, hele Vejen skiftedes de villige Hænder til at bære den, der saa ofte havde baaret deres smaa Hjem frelst gennem trange Tider. Lige uden for Kapellet kom Familien til igen, og nu kunde Sehusen være med.

Orglet intonerede, da de traadte ind, og spillede sagte, medens de bar Kisten op i Koret; saa tav det, og Pastor Vaage gik frem i Kordøren. Det varede noget, inden han kunde blive Herre over sin Stemme, og da han endelig begyndte, var det med Møje, han kom igennem Chr. Richardts Vers:

Lær mig, grønne Lunde,
at skygge, om jeg kunde,
hver, som kommer mig forbi,
Ven og Fiende paa min Sti!
Lær mig, grønne Lunde — —

Han maatte gøre et Ophold, inden han kunde fortsætte:

— Saadan var hun — sagde han endelig — om noget Menneske har lært af de grønne Lunde, saa var det hende. Vi, som staar her i dyb Taknemmelighed, vi ved det, for vi har alle et eller andet eller meget at takke Fru Vibe for. Maaske ikke en eneste af os kan sige med Rette: jeg kendte hende ikke, jeg skylder hende ikke noget. Det var jo netop det, at vi kendte hende alle sammen, fordi — hun kendte os, og vi har følt det de tusende Gange, hvor langt hendes forunderlige, store Hjælpsomhed rakte — —

Dette var Begyndelsen af hans Tale, som han ikke kunde bygge over noget andet end — hende selv. Hvert Ord, han senere sagde, og alle hans Tanker sprang ud fra Træk af det Liv, hun havde levet, og vendte tilbage og samledes om hende igen i hans egen Taknemmelighed over at have faaet Lov til at leve nogle Aar af sin Ungdom paa Vibenæsgaard, hvorfra saa meget smukt og godt var gaaet ud over den lille Verden, hun elskede.

— Hun bar i Sandhed Adelsmærket over sit Ansigt og sin Skikkelse — sagde han — men hun bar det længere inde ogsaa; hendes Sind var jo gennemtrængt af alt, hvad der var rent. Jesus siger: salige er de rene af Hjertet, thi de skulle se Gud! Hvor er jeg overbevist om, at dette Løfte fra Herren gaar i Opfyldelse paa hende.

Salige er de rene af Hjertet!

Det var jo netop det, hun var, og det var vel ogsaa nok det, som gjorde, at hun naaede saa langt med Mennesker — —

For øvrigt var det den eneste Gang, Pastor Vaage nævnede noget af Skriften. Han tog derimod et Ord frem, som Fru Vibe selv engang havde sagt, og som han aldrig havde glemt: — Naar jeg skal dø, vilde jeg ønske, at jeg havde lært mine nærmeste at leve.

Henvendt til Paul Ivar og Agnete sagde han nu:

— Tyd det, som I vil, det kommer til jer som en sidste Hilsen fra hende, der blev kaldt fra jer, men — kender I ikke hendes Styrke i den? Kan I ikke se, at Døden var ikke hendes Overvinder og bør ikke være det for jer, som har fulgt hendes Livsløb i alle disse Aar, hvor hun stod i sit fulde Virke. Og, ikke sandt — hun fortjener, at I fører det med jer!

Hun talte aldrig med jer om sin egen Død, men jeg ved, at det eneste, hun gøs for, var et langt, haabløst Sygeleje, og se, hvorledes det saa skete: Mod Aften, da det blev stille, kom Trætheden, den store, og fældede hende. Ingen Sygdom — ingen Smerter — sparet for det alt sammen.

Saa først takkede han Gud jævnt og varmt, fordi de havde faaet Lov at se, hvad et stort og rigt Sind kan sprede om sig af Velsignelse. Derefter bad han kort og smukt for alt, hvad Fru Vibe havde elsket, saa lyste han Guds Fred over hende, der havde været, og over dem, der var, kastede Jord paa og traadte tilbage i Koret.

Under Salmen: Han, som har hjulpet hidindtil, han hjælper nok herefter — blev Kisten baaret ind i Sidekapellet og stillet mellem de andre Viber, og saa — saa var hun ikke mere imellem dem.

Dagen efter Bisættelsen blev Fru Vibes Testamente aabnet. Paul Ivar ønskede, at det skulde ske snarest for Ibs Skyld, som ikke godt kunde udsætte sin Afrejse længere.

Ib blev bestyrtet over sig selv, da han sad der og mærkede, at han følte Glæde ved at høre, at han nu heretter var overordentlig godt situeret. De andre Navne, hans Søsken og alt det andet, der blev nævnet, hørte han vel, men det var, ligesom det ikke kom ham ved, han kunde ikke lade være at sidde og gentage Ordlyden af det, som angik ham selv: Min Nevø Ib, Maleren Baron Macrospa, tillægges der o. s. v. Først bagefter, da han var blevet alene, kom den store Tomhed til ham igen, som han hele Tiden havde følt fra det Øjeblik, Agnetes Telegram naaede ham i Rom.

Ib og Egedes skulde rejse sammen derfra. Han var alene ovre paa Christinebjerg for at sige Farvel og kom tilbage og var saa nedslaaet, at han ikke kunde skjule det. De forstod, at der havde været noget i Vejen derhjemme, men de lod ham være i Fred og spurgte ham ikke.

Agnete, som hidtil havde bevaret en beundringsværdig Ro, faldt helt sammen lige inden Bortkørslen; de maatte lede hende ud til Vognen. Medens Doktoren i sidste Øjeblik havde noget, han vilde tale med Paul Ivar om, blev det Sehussen og Ib, der fulgte hende ud.

Det var begyndt at regne. De store Stænk faldt over Sehussens Haar og over hans Skuldre, medens han stod der barhovedet og uden Overtøj ved Vogn døren. Han talte sagte til hende, men med Mellemrum, fordi hans Stemme ofte blev borte under hans egen stærke Bevægelse. Saa kom Doktoren, Døren blev lukket, og de kørte.

Det blev en fortvivlet lang og alvorlig Vinter at komme igennem. Agnetes Tanker var bundet derude hos Broderen og Onklen, og hun kunde ikke tvinge dem til at være der, hvor hun selv levede. Det var saa forkert, som det kunde være, men hun evnede ikke at ændre det. Saa ofte hun kunde, var hun paa Vibenæsgaard, hvor

Livet nu i alt det Ydre gik sin sædvanlige Gang. Men det var ikke Ture, der gav hende ringeste Mod til sit eget, fordi hun følte det stærkere og stærkere for hver Gang, hun vendte tilbage til Toldbodvejen, at hun var og blev en fremmed derinde.

Kom hun ud til sit gamle Hjem, samlede alt sig om hende, men paa Toldbodvej var der ikke engang nogen, der modtog hende. Doktoren var altid optaget og Børnene i Seng paa den Tid. Forskellen var saa grel, som den vel kunde være. Egede havde ganske vist Taalmodighed med hende i den første Halvdel af Vinteren, men han søgte ikke at være noget for hende; han lod hende blot i Fred og var meget lidt sammen med hende. Senere paa Vinteren spurgte han en Dag om, hvor længe hun agtede at gøre hans Hjem til et Sørgehus. Det var en Dag, han igen havde haft Uheld med sine Forsøg, og hvor han derfor var endnu mere pirrelig end ellers.

Samme Dag blev der telegraferet til Agnete fra Paul Ivar, om hun kunde komme derud. Der var kommet et Maleri fra Ib, som de gerne vilde vise hende snarest.

Hun rejste Dagen efter og kom til Vibenæsgaard i Middagsstunden.

Først viste Broderen hende et Brev, som Ib havde sendt ham, hvori han meddelte, at han havde afsendt et Billede af Tanten, malet dels efter Hukommelsen og dels efter det sidste Portræt, der blev taget af hende. Han skrev om alt, hvad han skyldte hende, og om, hvordan hans Tanker havde samlet sig om hende under Arbejdet. Brevet var ikke langt, men hjerteligt, skrevet ud af hans Sinds bløde Stemning, nu han igen havde været sin bedste Ven saa nær.

Baade Sehuseen og Paul Ivar gik med Agnete ind i Havesalen, hvor de havde anbragt Maleriet paa Væggen over Flygelet.

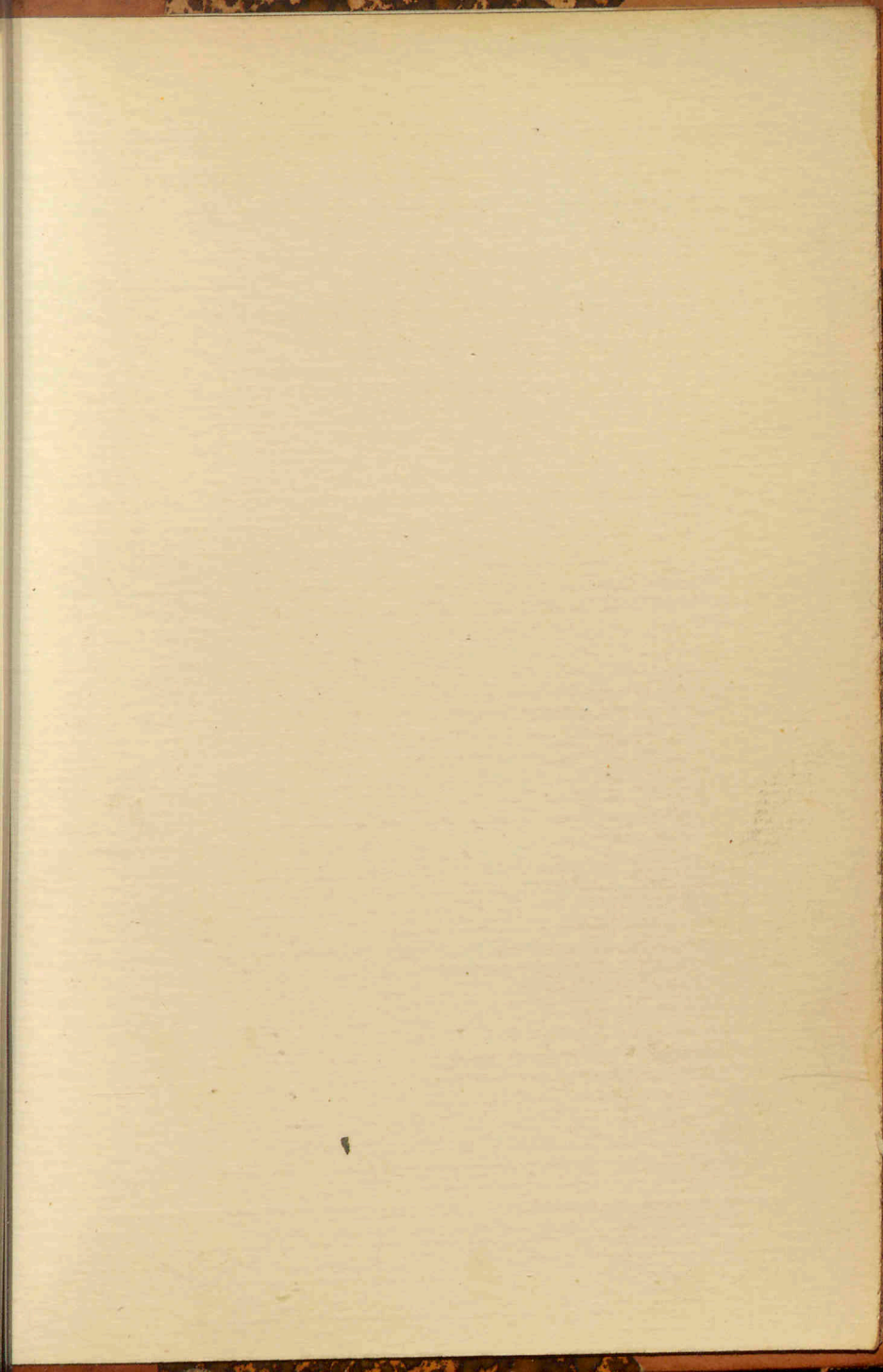
Det var Moderen, som man saa hende, hvert Træk i det ejendommelige Raceansigt og det kloge, stærke Blik. Et klart, overordentlig smukt Lys faldt ovenfra ned over hendes Hoved og Buste, saa hendes Holdning kom frem, netop som de kendte den.

— Ja — sagde Paul Ivar — det er smukt, og saa er det næsten, som om vi havde faaet Mor igen.

En Tid efter skrev Agnete til Ib:

— Jeg kan ikke sige, hvor meget godt du har gjort med din Gave. Mors Blik paa Billedet, som følger os, hvor vi saa staar i Salen, har saa meget at sige os, vi synes ogsaa undertiden en Bebrejdelse til hver især af os. Vi har talt sammen om det, og det har saa igen faaet de Ord frem, som Mor havde sagt til Pastor Vaage: Naar jeg dør, vilde jeg ønske, at jeg havde lært mine nærmeste at leve. Vi har jo hver vort, og havde Mor været iblandt os endnu, og vi havde villet gaa til hende, ved jeg ogsaa bestemt, hvordan hun vilde vist hver af os til Rette og hjulpet os, hun, som ikke kendte til at lade noget ligge. Men det er underligt, at det blev et Maleri, der skulde kalde saadan paa os; eller er det alligevel det, at det laa hos os inderst inde og blot skulde have et Stød ude fra for at rejse sig? I hvert Tilfælde — jeg er dig dybt taknemmelig!

Paul Ivar var i den sidste Tid, Mor levede, begyndt at interessere sig for alt hendes, men baade han og Onkel Ditlev gik i Staa efter hendes Død. Nu mærker jeg, at de begge er enige om, at Mors store Arbejde derude skal og bør fortsættes, og det er jeg saa inderlig glad over, baade for Mors Mindes Skyld og for Sagens egen, men ogsaa, fordi de to igen kommer i Virksomhed. Og der vil jo Onkel Ditlev kunne være Paul Ivar til stor Hjælp, han, som saa længe har arbejdet sammen med Mor og er inde i hele hendes Tankegang — — —

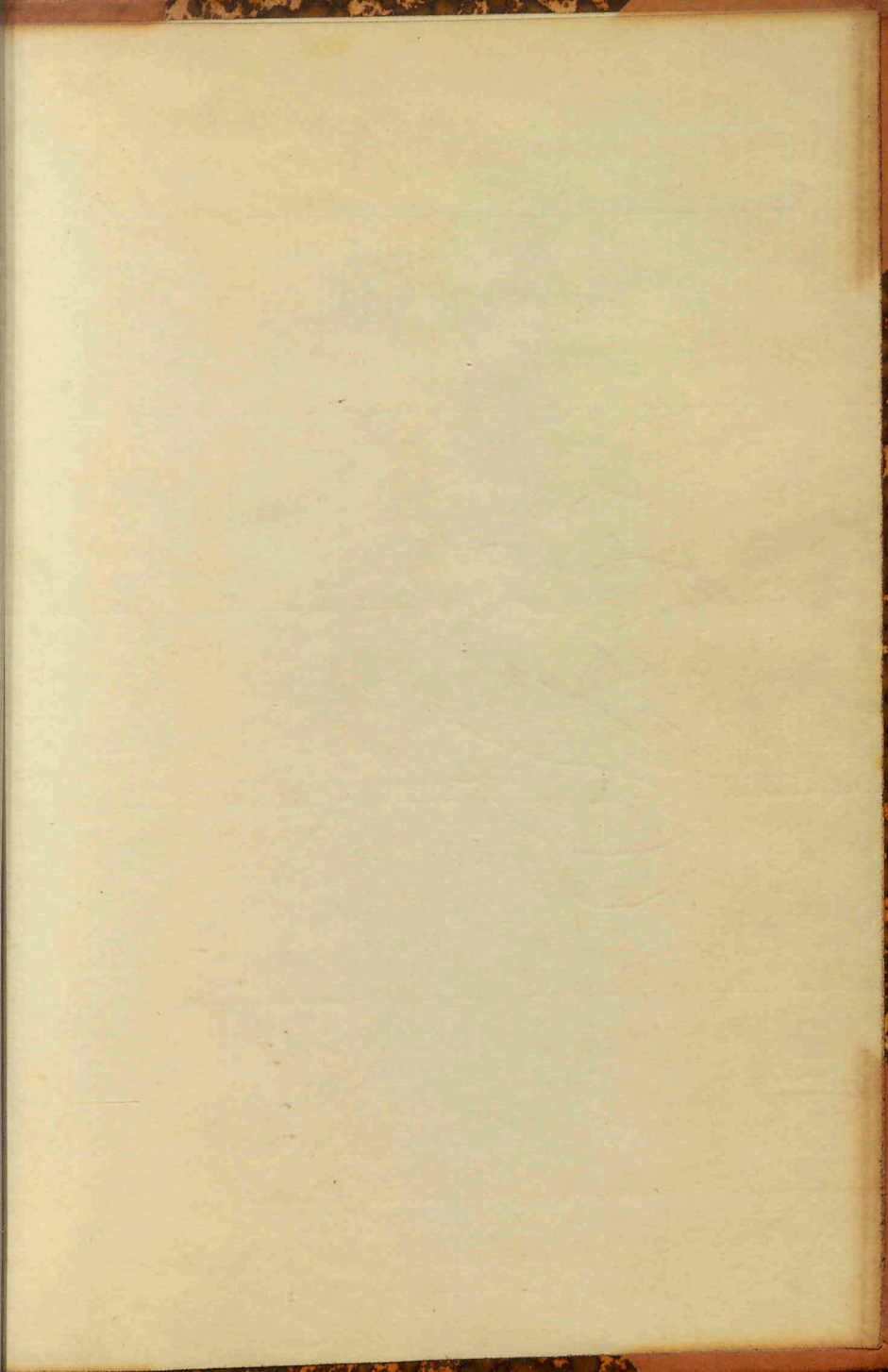

DET SCHØNBERGSKE FORLAG — KØBENHAVN

UDDRAG AF KATALOGEN:

I. ÆSTETIK OG SKØNLITTERATUR.

	hft.	ib.
<i>Einar Bang</i> : Hjalmar Lyng, Roman	2.75	—
<i>Prof. Fr. Bokkenheuser</i> : „Det var i Aaret — —!“ Minder	2.50	3.75
<i>Knud Bokkenheuser</i> : „Saa By som Borger“	3.00	4.50
— — — „Kgl. Maj.'s Acteurs“	3.00	4.50
— — — „De svandt, de svandt — —!“	2.25	3.50
— — — „Christianshavn“ Vandringer	2.25	3.50
— — — „Frederiksberg“ Vandringer	3.00	4.00
<i>Leop. Budde</i> : Udvalgte Fortællinger I/II Bind	8.00	10.00
— — — Juleaftensbilleder 2. Oplag	1.00	2.00
<i>Karl Christensen</i> : Modellen, Roman	3.75	5.25
— — — Mand, Roman	4.00	5.50
<i>Axel Hejdam</i> : Lyse Margrethe, Fortælling	2.50	4.00
<i>H. St. Holbeck</i> : Mme. de Maintenon	3.00	4.75
<i>Lucie Hørlyk</i> : Under Tropesol, Fortællinger	3.00	4.75
— — — Fra Generalguvernørens Dage, Roman	3.50	5.25
— — — Den gamle Plantage. Fortælling fra Vestindien	4.00	5.75
— — — Sommer. Fortællinger	2.50	4.25
— — — Meta Hauch. Roman. 3. Oplag	4.00	5.75
— — — Tropefortællinger fra Dansk Vestindien:		
I. Fra Generalguvernørens Dage	2.00	3.00
II. Den gamle Plantage	2.00	3.00
III. Under Tropesol	2.00	3.00
<i>Aage Ibsen</i> : Harriet Mørck. Roman	3.00	4.50
— — — Ellen. Roman	2.50	4.00
— — — Fjældgænger. Roman	3.00	4.50
— — — Jutta. Roman	4.00	5.50
<i>Alfred Ipsen</i> : Venus. Roman	4.00	5.50
<i>Carl Koch</i> : Livets Retning	2.50	3.75
— — — „Fra Bakkens Top“, ill. af Viggo Pedersen, 4. Oplag	2.00	3.25
<i>L. Koch</i> : Lucie Hørlyk. Delvis Selvbibliografi	3.00	4.25
<i>John Masefield</i> : Moder og Søn. Fortælling	2.00	—
<i>C. M. Norman-Hansen</i> : I Jøklens Favn. Fortælling	3.00	4.00
<i>J. Ravn-Jensen</i> : Hjemstavnsfolk. Fortælling	2.00	3.25
<i>Svend Rehling</i> : Stækkede Vinger. Digte	2.00	—
<i>E. H. Schack</i> : Johannes. Roman	4.00	—
<i>D. Speckmann</i> : Hedens Søn, Fortælling, 5. Tusind	1.25	2.25
<i>M. F. Sødning</i> : De fjerne Stemmer, 2 Bind	6.50	9.00
<i>F. Tolstrup</i> : „Solvang“. Fort. fra en dansk Præstegaard, 6. Opl.	3.75	5.00
<i>Louis Tracy</i> : Øens Hemmelighed. Fortælling for Ungdommen	2.00	3.00

THE HISTORY OF THE

REIGN OF

CHARLES THE FIRST

By Sir Samuel Purchas
Knt. of the Bath
Author of the Pilgrimes
to this World
The second Edition
Revised and Corrected
By Thomas Purchas
Esq. of the Inner Temple
1632

